

Økonomiske analyser

25. årgang

6/2006

Innhold

Konjunkturtendensene	3
Internasjonal økonomi	4
Norsk økonomi	8
<i>Ann Lisbet Brathaug, Erling Joar Fløttum, Tore Halvorsen, Knut Sørensen og Steinar Todsens:</i>	
Reviderte nasjonalregnskapstall 1970-2005: Ny føring av banktjenester hever nivået på BNP	25
<i>Tor Skoglund:</i>	
Nye beregninger av sysselsetting og lønn i nasjonalregnskapet	38
<i>Roger Bjørnstad og Eilev S. Jansen:</i>	
Valutakursutviklingen etter 31. mars 2001: Renta bestemmer det meste	42
<i>Roger Bjørnstad:</i>	
Er det økte sykefraværet tegn på et mer inkluderende eller ekskluderende arbeidsliv?	48
Forskningspublikasjoner	56
Innholdsfortegnelse for Økonomiske analyser de siste 12 måneder	64
Tabell- og diagramvedlegg	
Konjunkturindikatorer for Norge	1*
Nasjonalregnskap for Norge	17*
Makroøkonomiske nøkkeltall og OECDs prognoser for utvalgte land	61*
Makroøkonomiske hovedstørrelser for Norge, regnskap og prognoser	66*

Redaksjonen ble avsluttet tirsdag 12. desember 2006.

Spørsmål om konjunkturutviklingen:

Torbjorn.Eika@ssb.no, tlf. 21 09 48 07

Roger.Bjornstad@ssb.no, tlf. 21 09 48 17

Andreas.Benedictow@ssb.no, tlf. 21 09 47 98

Signerte artikler står for forfatterens regning.

Konjunkturtendensene og artiklene er tilgjengelig på internett: www.ssb.no/oa/

Redaksjonen: Ådne Cappelen (ansv.), Knut H. Alfsen, Helge Brunborg, Torbjørn Eika, Erik Fjærli, Bente Halvorsen, Elin Halvorsen, Johan Heldal, Tom Kornstad, Steinar Todsens og Frøy Lode Wiig.

Redaksjonssekretær: Aud Walseth, tlf.: 21 09 47 57, telefaks: 21 09 00 40

Redaksjonens adresse: Statistisk sentralbyrå, Forskningsavdelingen, P.b. 8131 Dep., NO-0033 Oslo

Salg- og abonnementservice: NO-2225 Kongsvinger, tlf.: 62 88 55 00, telefaks: 62 88 55 95, e-post: salg-abonnement@ssb.no

Trykk: Statistisk sentralbyrå/1 000

Økonomiske analyser

utgis av Forskningsavdelingen i Statistisk sentralbyrå. Forskningsavdelingen ble opprettet i 1950 og har ca. 80 ansatte. Knappt halvparten av virksomheten finansieres av eksterne oppdragsgivere, hovedsakelig forskningsråd og departementer. Avdelingen er delt i 7 grupper og ledes av forskningsdirektør Ådne Cappelen.

- Gruppe for skatt, fordeling og konsumentatferd
Forskningsleder Thor Olav Thoresen
- Gruppe for energi og miljøøkonomi
Forskningsleder Annegrete Bruvoll
- Gruppe for makroøkonomi
Forskningsleder Torbjørn Eika
- Gruppe for arbeidsmarked og bedriftsatferd
Forskningsleder Torbjørn Hægeland
- Gruppe for offentlig økonomi
Forskningsleder Erling Holmøy
- Gruppe for økonomisk vekst og effektivitet
Forskningsleder Brita Bye
- Gruppe for petroleum og miljøøkonomi
Forskningsleder Mads Greaker

**Økonomiske analyser utkommer med 6 nummer i året.
Neste utgave publiseres i slutten av februar 2007.**

Standardtegn i tabellen	Symbol
Tall kan ikke forekomme	.
Oppgave mangler	..
Tall kan ikke offentliggjøres	:
Null	0
Foreløpige tall	*

Konjunkturtendensene

Den høye veksten i fastlandsøkonomien har fortsatt så langt i 2006 og har vært nær fire prosent regnet som årlig rate. Sysselsettingsveksten har vært uvanlig sterk, og arbeidsledigheten er kraftig redusert og nærmer seg nivået fra konjunkturtoppen på slutten av 1990-tallet. Konsumprisveksten (KPI) har variert en del gjennom året som følge av store endringer i energiprisene, og justert for avgifts- endringer og uten energivarer (KPI-JAE) har prisveksten vært lav. Målt på denne måten ser prisveksten på årsbasis ut til å bli 0,8 prosent i 2006. Høye råvare- priser og ikke minst høye oljepriser, fører til at overskuddet på driftsbalansen slår alle tidligere rekorder, og Norges fordringer overfor utlandet øker mye.

Konjunkturoppgangen i norsk økonomi har vart siden våren/sommeren 2003. Revisjonene av nasjonalregnskapet som nylig er publisert, har ikke endret på dette, selv om både konjunkturedgangen i 2001/2002 og den derpå følgende oppgangen har vært sterkere enn tidligere anslått. Oppgangen i økonomien er fordelt på mange næringer både innen vareproduksjon, hvor industri og bygge- og anleggsvirksomheten har økt mye, og innen privat tjenesteytende virksomhet. Petroleumsutvinningen derimot har fortsatt å falle, og veksten i tjenesteproduk- sjonen i offentlig forvaltning har bare økt moderat.

De fleste venter nå en mer moderat vekst internasjonalt i 2007, særlig vil dette antakelig være tilfellet for amerikansk økonomi. En moderat nedgang i USA synes allerede å være underveis, skal en dømme etter de siste nasjonalregn- skapstallene. I Europa har veksten gjennomgående tatt seg noe opp i løpet av inneværende år, men også her venter man en mer moderat vekst neste år. Faren for tiltakende inflasjon ser nå ut til å være mindre enn tidligere. Flere observa- tører regner nå med at tempoet i renteøkningene blir mindre eller til og med kan tenkes å bli reversert mot slutten av neste år. I Norge derimot økes rentene jevnt og trutt, om enn ikke mye hver gang. Vi regner med at dette fortsetter et stykke inn i 2007.

Det ser nå ut til at etterspørselsimpulsene fra petroleumssektoren kan bli større enn vi tidligere har lagt til grunn i våre prognoser. Dermed vil veksten i fast- landsøkonomien også bli noe høyere enn vi tidligere har sett for oss. Vi anslår nå BNP-veksten til å bli så høy at norsk økonomi blir værende i en høykonjunktur de nærmeste årene, om enn noe mer moderat enn i 2006. Arbeidsledigheten vil bli litt lavere enn tidligere anslått som følge av dette. Det gjør at lønnsveksten kan bli enda litt høyere enn vi tidligere har anslått.

I denne rapporten har vi forsøkt å rette søkelyset mot effekten av en økt rente- differanse mellom Norge og euroområdet på valutakursen. Vi har for dette for- målet benyttet en valutakursmodell som er dokumentert i en artikkel i dette nummeret av Økonomiske analyser. I en særskilt ramme drøfter vi utviklingen i euro/krone-kursen framover under ulike forutsetninger om renteforskjellen når vi også tar hensyn til at andre størrelser som påvirker kursen vil endre seg i løpet av de neste tre årene. En høyere norsk rente for å dempe høykonjunktura i Norge, medfører også en styrket kronekurs som vil redusere inflasjonsimpuls- ene fra utlandet og dermed mulighetene for å komme i nærheten av inflasjons- målet i de kommende årene. Dette vil også kunne oppfattes som problematisk for konkurranseevnen og dermed næringsstrukturen, og illustrerer dilemmaene i utformingen av den økonomiske politikken.

Internasjonal økonomi

Amerikansk økonomi ser ut til å ha passert konjunkturtoppen i løpet av sommerhalvåret. Veksten har falt klart under trend, etter en konjunkturoppgang som da hadde vart i om lag tre år. Det er særlig i boligmarkedet pendelen nå ser ut til å ha snudd. Vi venter at den økonomiske veksten vil avta framover. I euroområdet har derimot veksten tatt seg opp gjennom det siste året. Innenlandsk etterspørsel har etter hvert bidratt til oppsvinget, men internasjonal etterspørsel er fortsatt viktig. Vi venter at veksten vil avta også her, i kjølvannet av avmatningen i amerikansk økonomi, høyere renter og sterkere euro. I Kina og India ventes fortsatt høy vekst, selv om en må påregne en liten avmatning også i disse landene.

USA over toppen, Europa følger etter

Mens den amerikanske konjunkturoppgangen har vært drevet av husholdningenes konsum, understøttet av lave renter og sterk prisvekst i boligmarkedet, har høy arbeidsledighet og lav lønnsvekst dempet forbruksveksten i euroområdet, der den økonomiske veksten har vært svak gjennom det meste av 2000-tallet. Med svak innenlandsk etterspørsel har høy vekst internasjonalt vært den viktigste vekstimpulsen. Det siste året har imidlertid aktiviteten i næringslivet begynt å ta seg opp, og investeringene har økt markert. Arbeidsmarkedet har bedret seg, og det har også vært tegn til økende etterspørsel fra husholdningene den siste tiden.

I USA venter vi at en avmatning i husholdningenes etterspørsel vil følge omslaget i boligmarkedet. Boliginvesteringene falt kraftig i 2. og 3. kvartal, etter nullvekst i vinterhalvåret. Omsetningen av boliger går dessuten tregt, og boligprisene har stagnert og til dels falt etter mange år med høy vekst. Historiske erfaringer

ger tilsier at en markert korreksjon i boligmarkedet ofte følges av avmatning i økonomien som helhet.

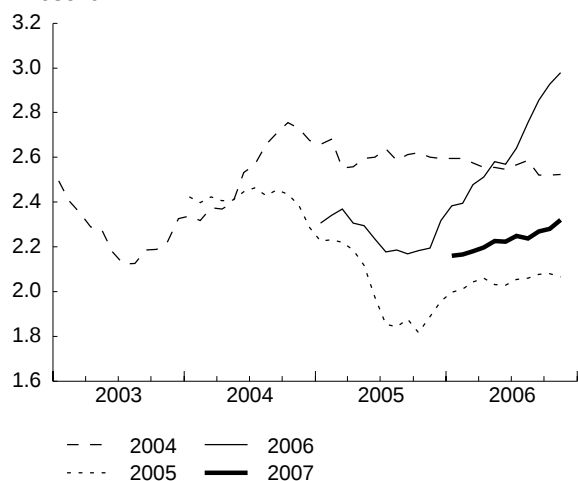
Ettersom internasjonal etterspørsel har vært sentral i det siste årets økonomiske opptur i euroområdet, er et sentralt spørsmål i hvilken grad oppgangen kan vare ved uten drahjelp fra amerikansk økonomi. Høy gjeld gjør at en ikke kan vente nye impulser over offentlige budsjetter framover. Dermed faller byrden på privat sektor. Lav lønnsvekst har bidratt til økende over-skudd i næringslivet, men også til å begrense husholdningenes kjøpekraft. Etter hvert som arbeidsledigheten har falt har det også vært tegn til økt forbruk i husholdningene.

Vi tror likevel nedgangen internasjonalt vil bremse aktiviteten i euroområdet framover. Renteoppgang og styrket euro vil dessuten bidra til å dempe etterspørselen både innenlands og ute på eksportmarkedet. I tråd med et normalt konjunkturforløp legger vi til grunn for våre prognoser at veksten avtar i euroområdet neste år og inn i 2008. Dette forløpet impliserer at inneværende europeiske høykonjunktur blir relativt beskjeden. Investeringene har ikke kommet opp på et spesielt høyt nivå, og arbeidsledigheten er fortsatt høy, selv om den har falt fra en topp på nær 9 prosent i 2004 til 7,7 prosent i oktober i år.

Inflasjonen ned

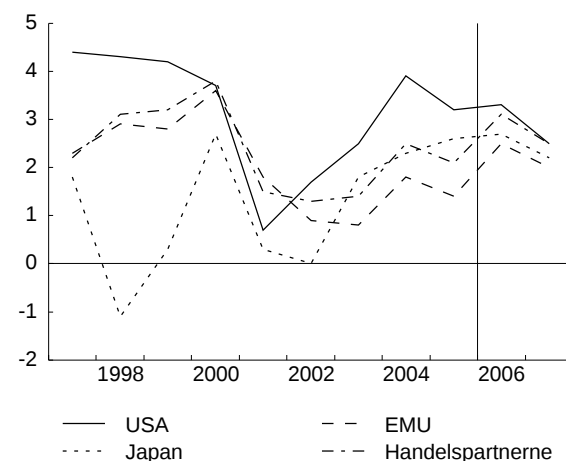
Inflasjonspresset har avtatt noe internasjonalt i løpet av høsten, etter å ha økt over lengre tid, blant annet som følge av den sterke prisveksten på råvarer og energi siden tidlig på 2000-tallet. I USA steg inflasjonen (KPI) fra i overkant av 2 prosent i 2003 til den toppet seg i juni i år med 4,3 prosent sammenliknet med samme

BNP-vekstanslag for Norges handelspartnere for årene 2004 - 2007 gitt på ulike tidspunkter
Prosent

Kilde: Consensus Forecasts.

BNP-vekst for USA, Japan, euroområdet og Norges handelspartnere

Kilder: Gj.sn. av anslag fra EU-kommisjonen, OECD, NIESR og Consensus Forecasts.

periode året før. Siden har prisstigningen falt til under to prosent. Prisveksten justert for energi og matvarer har falt marginalt og var i oktober 2,8 prosent.

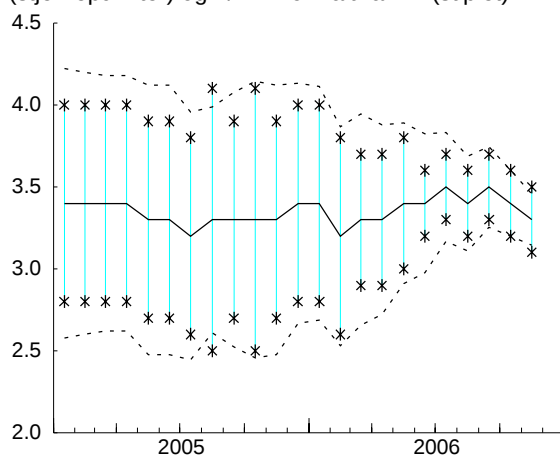
I euroområdet har inflasjonen vært mer stabil, i overkant av den øvre grensen for den europeiske sentralbankens inflasjonsmål på 2 prosent. Den underliggende prisveksten, justert for energipriser, har vært lav i euroområdet, rundt 1,5 prosent de siste to årene, men det har vært en stigende trend siden i sommer.

Ulik konjunkturutvikling forklarer en del av inflasjonsforskjellen i USA og Europa. Amerikansk økonomi har opplevd en lang konjunkturoppgang og ressursutnyttelsen er høy, mens det fortsatt er ledig kapasitet i euroområdet. I tillegg er amerikansk økonomi relativt energiintensiv, og avgiftsnivået er relativt lavt slik at det prosentvise utslaget i konsumprisene av endringer i energiprisene blir større.

I Japan er det tegn til at prisene stiger, etter å ha falt gjennom det meste av 2000-tallet. Dersom en justerer for energipriser er det imidlertid grunn til å tro at prisene fortsatt faller, om enn mindre enn før. På bakgrunn av høykonjunktur i japansk økonomi og forventninger om at prisene er i ferd med å øke, har den japanske sentralbanken i høst satt opp styringsrenta til 0,25 prosent, og signalisert at renta skal videre opp neste år.

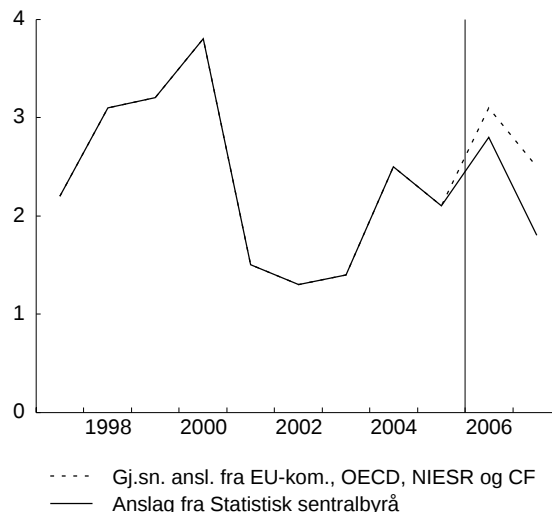
I Kina er inflasjonen fortsatt lav, tross prisøkningen på råvarer og energi og at økonomien fortsetter å vokse med stor fart. Den store tilgangen på billig arbeidskraft fra landsbygda bidrar til å dempe lønns- og prispresset. Det er imidlertid tegn til overoppheting i enkelte sektorer, blant annet innenfor stål- og sementindustrien. Myndighetene har siden 2004 gradvis strammet inn noe i pengepolitikken, gjennom målrettede kredittrestriksjoner, noe høyere rente og styrking av valutaen, yuan.

BNP-vekstanslag for USA for 2006 på ulike tidsp.

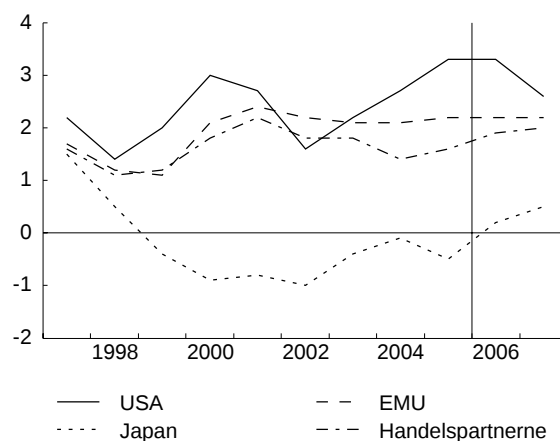

Kilde: Consensus Forecasts.

BNP-vekst for Norges handelspartnere

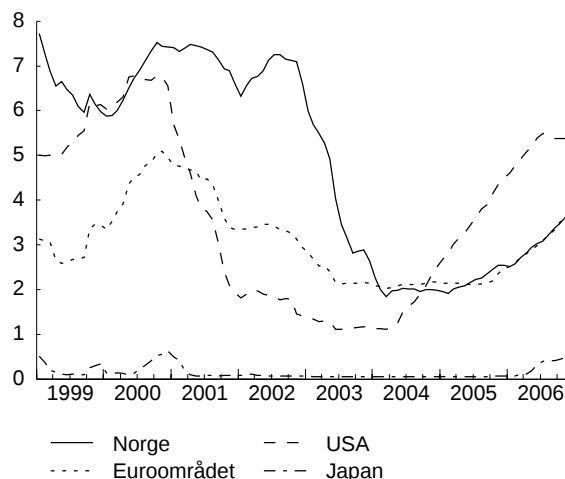

Konsumprisvekst for USA, Japan, euroområdet og Norges handelspartnere

Kilder: Gj.sn. av anslag fra EU-kommisjonen, OECD, NIESR og Consensus Forecasts. Prisanslagene fra NIESR gjelder konsumdeflatoren.

Internasjonale renter 3-måneders pengemarkedsrente

Kilde: Norges Bank.

Makroøkonomiske anslag ifølge ulike kilder. Årlig endring i prosent

	BNP-vekst							Prisvekst						
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
USA														
NIESR	0,8	1,6	2,5	3,9	3,2	3,3	2,6	2,1	1,4	2,0	2,6	2,9	3,0	2,8
ConsF	0,8	1,6	2,5	3,9	3,2	3,3	2,5	2,8	1,6	2,3	2,7	3,4	3,4	2,3
EU-kom	0,8	1,6	2,5	3,9	3,2	3,4	2,3	2,8	1,6	2,3	2,7	3,4	3,4	2,5
OECD	0,8	1,6	2,5	3,9	3,2	3,3	2,4	2,8	1,6	2,3	2,7	3,4	3,3	2,3
Japan														
NIESR	0,2	0,1	1,8	2,3	2,6	2,7	2,6	-1,0	-1,4	-1,0	-0,6	-0,8	0,1	0,8
ConsF	0,2	0,1	2,0	2,1	2,7	2,7	2,0	-0,7	-0,9	-0,2	0,0	-0,3	0,2	0,4
EU-kom	0,4	0,1	1,8	2,3	2,6	2,7	2,3	-0,6	-0,9	-0,3	0,0	-0,3	0,3	0,4
OECD	0,4	0,1	1,8	2,3	2,7	2,8	2,0	-0,8	-0,9	-0,3	0,0	-0,6	0,3	0,3
EMU														
NIESR	1,8	1,0	0,8	1,7	1,5	2,5	2,0	2,5	2,0	2,1	2,0	2,0	2,3	2,4
ConsF	1,8	0,9	0,8	1,7	1,5	2,6	1,9	2,4	2,3	2,1	2,1	2,2	2,2	2,1
EU-kom	1,9	0,9	0,8	2,0	1,4	2,6	2,1	2,4	2,3	2,1	2,1	2,2	2,2	2,1
OECD	1,9	0,9	0,8	1,7	1,5	2,6	2,2	2,4	2,3	2,1	2,2	2,2	2,2	1,9
Handelspartnere														
NIESR	1,5	1,3	1,4	2,5	2,2	3,1	2,4	2,3	1,8	1,9	1,4	1,6	1,9	2,1
ConsF	1,4	1,3	1,4	2,6	2,2	3,1	2,4	2,2	1,9	1,7	1,3	1,6	1,9	2,0
EU-kom	1,4	1,2	1,3	2,6	2,1	3,1	2,4	2,2	1,8	1,8	1,4	1,7	1,9	1,9
OECD	1,5	1,3	1,4	2,5	2,2	3,2	2,7	2,2	1,9	1,7	1,4	1,6	1,9	1,9
SSB	1,5	1,3	1,4	2,5	2,1	2,9	1,8							

Kilder: NIESR fra oktober, Consensus Forecasts fra november, EU-kommisjonen fra oktober og OECD fra november 2006. Alle prisanslagene fra NIESR gjelder konsumdeflatoren.

Svekket dollar

Den amerikanske sentralbanken har siden sommeren 2004 hevet styringsrenta med 4 prosentpoeng, og renta er nå 5,25 prosent. Perioden med rentehevinger ser ut til å være over, og pengemarkedet priser nå inn en forsiktig rentenedgang neste år. Den europeiske sentralbanken startet sine rentehevinger i desember i fjor. Styringsrenta er økt med til sammen 1,5 prosentpoeng. Siste renteheving var 7. desember, og styringsrenta er nå 3,5 prosent. Vi legger til grunn at det ikke kommer ytterligere rentøkninger i 2007 og at renta settes ned med 0,5 prosentpoeng i løpet av første halvår 2008.

Relativt høye amerikanske renter har, sammen med asiatiske sentralbankers investeringer i amerikanske rentepapirer, bidratt til å holde dollarkursen oppe de siste to årene, etter en markert svekkelse fra 2002 til 2004. Rentedifferansen er imidlertid redusert det siste halvåret, og dollaren har nylig svekket seg markert. En svakere konjunkturutvikling enn tidligere ventet har også bidratt til svekkelsen. Ettersom mange asiatiske land i ulik grad har knyttet verdien av sin valuta til amerikanske dollar, har svekkelsen særlig skjedd mot europeiske valutaer. Siden oktober har dollaren svekket seg med om lag 6 prosent mot euro og 2 prosent handelsveid. Når høye renter i mindre grad er et argument for å investere i dollar, kan de store underskuddene på den amerikanske handelsbalansen komme til å bli tillagt større vekt i valutamarkedet. Den kinesiske sentralbanken har dessuten løsnet på fastkurspolitikken mot dollar, og har tillatt yuan å styrke seg med nær 5 prosent mot dollar siden i fjor sommer. Flere asiatiske sentralbanker er tungt vektet i dollar, og enkelte har signalisert at de vurderer å diversifisere

sine porteføljer. Også Russland og OPEC-landene har redusert sin eksponering i dollar, til fordel for euro, yen og britiske pund. Dette kan tale for at dollaren skal svekke seg ytterligere i tiden som kommer. Svake vekst i amerikanske husholdningers etterspørsel vil på den annen side redusere underskuddet på handelsbalansen, og kan redusere presset mot dollaren. Vi legger til grunn at dollaren holder seg om lag på dagens nivå ut prognoseperioden.

Lange renter har falt markert i høst: Etter at rentene på ti års statsobligasjoner steg med om lag 1 prosentpoeng – fra et historisk bunnivå – sommeren 2005 til sist sommer både i USA og i Tyskland, har de igjen falt på begge sider av Atlanteren. I USA har disse rentene falt med i overkant av 0,5 prosentpoeng, noe mindre i Europa. Det kan indikere at langsiktige inflasjonsforventninger er nedjustert.

Moderat nedtur

Våre forutsetninger for internasjonal økonomi innebærer at markedsveksten blir klart høyere i år enn i 2005. Vi tror at amerikansk økonomi har passert konjunkturtoppen, og at nedgangen vil spre seg internasjonalt. Målt ved markedsindikatoren passerer konjunkturtoppen internasjonalt rundt årsskiftet. Lavkonjunktoren antas å bli moderat i et historisk perspektiv, og sammenlignbar i styrke med forrige internasjonale lavkonjunktur tidlig på 2000-tallet. Nedgangen antas likevel å bli kraftigere enn anslått av OECD og Consensus forecasts. Videre forutsetter vi at konjunkturerne snur mot slutten av prognoseperioden, i tråd med en normal konjunktursykel. Dette er på linje med bildet vi har tegnet av internasjonale konjunkturer siden sist vinter.

Utviklingen på oljemarkedet

Spotprisen på Brent Blend steg fra i overkant av 40 dollar per fat i begynnelsen av januar 2005 til om lag 77 dollar fatet i begynnelsen av august i år. Siden har oljeprisen falt, og lå i begynnelsen av desember på 63-64 dollar. Som gjennomsnitt over årets første elleve måneder har prisen vært i overkant av 65 dollar fatet, mot vel 54 dollar som årsgjennomsnitt i 2005.

Det er flere årsaker til at oljeprisen økte kraftig gjennom 2005 og at den har holdt seg høy i inneværende år. For det første har oljeetterspørselen fortsatt å øke i Asia og i Midt-Østen. For det andre har oljeproduksjonen vært lavere enn forventet i flere områder, som Irak, Nigeria og Alaska. Dessuten har OPEC hatt lite ledig produksjonskapasitet, noe som har bidratt til økt bekymring for konsekvensene av et produksjonsbortfall og store innkjøp på futuresmarkedet for olje. Flere forhold har bidratt til at oljeprisen nå er lavere enn i august. For det første hersker det mindre bekymring for produksjonsbortfall. Ved siden av at det ble inngått en våpenhvile i Midt-Østen, synes det også å være større håp om at situasjonen rundt Irans atomvåpenprogram kan løses med fredelige midler. Det har i tillegg så langt i år vært en relativt mild høst og vinter på den nordlige halvkule, noe som har ført til at etterspørselen etter fyringsolje har vært lav.

IEA (International Energy Agency) forventer at oljeetterspørselen vil øke med 1,4 millioner fat per dag fra 2006 til 2007. Oppgangen er først og fremst ventet å komme i Asia, Midt-Østen og til en viss grad Nord-Amerika. Økningen i etterspørselen i Midt-Østen forventes å være nesten like stor som i Kina, etter at høye oljepriser har generert store inntekter gjennom flere år. Samtidig anslår IEA at produksjonen utenfor OPEC går opp med 1,7 millioner fat daglig neste år. Økningen er spesielt forventet å komme i Russland, Aserbajdsjan, Angola og Brasil. Dette vil føre til at etterspørselen rettet mot OPEC synker noe neste år etter å ha økt gjennom fire år. Dersom etterspørselen stiger mindre enn det IEA har antatt, som følge av en konjunkturedgang i USA slik vi legger til grunn i våre prognoser, kan det føre til at den ledige produksjonskapasiteten i OPEC øker noe i 2007. Dette vil redusere bekymringene for konsekvensene av framtidige produksjonsbortfall og føre til noe lavere oljepriser.

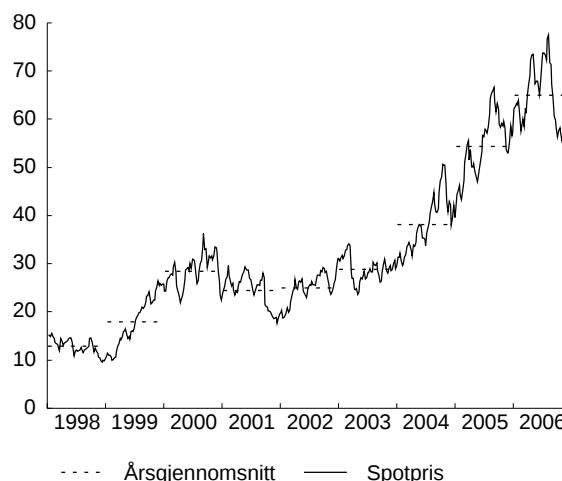
Ifølge IEA er nå lagrene av råolje og ferdigprodukter i OECD over gjennomsnittet for de fem siste årene. Dette kan føre til at det er tilstrekkelig med fyringsolje, dersom ikke vinteren skulle bli spesielt kald.

OPEC vedtok å redusere produksjonen med 1,2 millioner fat per dag fra 1. november. Det er usikkert i hvilken grad de oppnår det. For flere av medlemslandene er det uklart hvilket produksjonsnivå som danner utgangspunktet for kuttet i produksjonen. Dersom kartellet makter halvparten av de varslede kuttene, ser det likevel ut til at lagrene av råolje vil øke med nesten to millioner fat daglig gjennom andre og tredje kvartal neste år.

Fortsatt relativt store lagre av råolje og ferdigprodukter i OECD-området og en viss økning i OPECs ledige produksjonskapasitet i tiden framover ventes sammen med vår forutsetning om konjunkturavmatningen internasjonalt, å legge en demper på den videre prisutviklingen. Vi legger til grunn at oljeprisen vil holde seg relativt høy i tiden framover, men at den faller gjennom 2007 til om lag 50 dollar fatet ved inngangen til 2008, og at den blir liggende på dette nivået ut prognoseperioden.

Spotprisen råolje, Brent Blend. 1998-2006

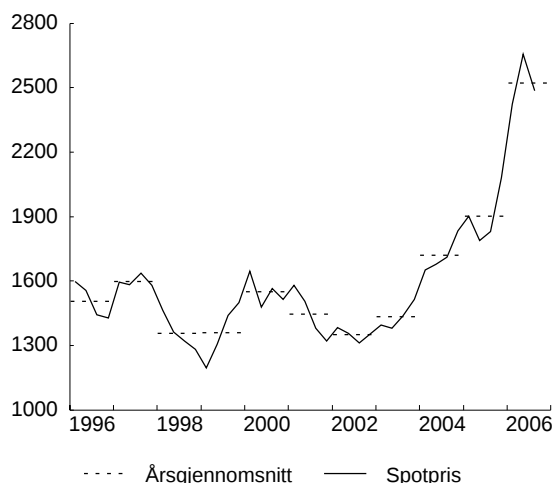
Dollar per fat

Kilde: Norges Bank.

Spotprisen på aluminium. 1996-2006

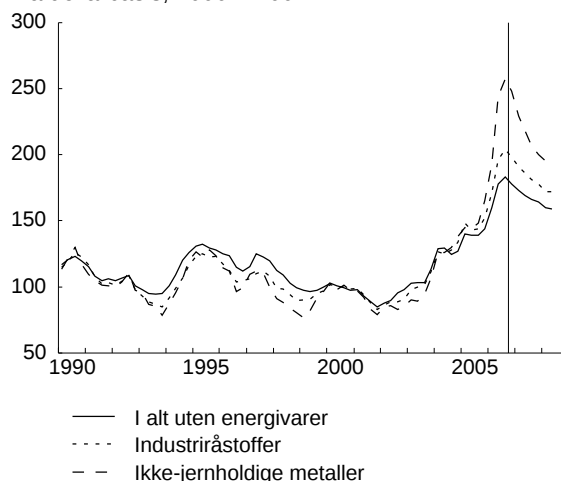
Dollar per 100 pund (lbs.)

Kilde: IMF.

Indekser for råvarepriser på verdensmarkedet. 1990 - 2008

På dollarbasis, 2000 = 100

Kilde: AIECE.

Konjunkturutviklingen i Norge

De reviderte tallene i kvartalsvis nasjonalregnskap (KNR), som ble presentert tidligere i desember 2006, viser at veksten i norsk økonomi de siste årene har vært enda sterkere enn tidligere beregnet. En del av økningen i vekstanslagene skyldes endringer i nasjonalregnskapssystemet som omtales i mer detalj i en egen artikkel i dette nummeret av Økonomiske analyser. Men selv etter at man skjønnsmessig forsøker å justere for definisjonsforskjellene, er inntrykket nå at konjunkturoppgangen i norsk økonomi ser ut til å ha vært sterkere enn KNR-tallene tidligere viste. Dette bildet stemmer også godt med et inntrykk av økende press i økonomien når man ser på den sterke nedgan-

gen i arbeidsledigheten gjennom 2005 og 2006. Vekst-ratene for bruttonasjonalprodukt (BNP) i Fastlands-Norge er nå om lag et halvt prosentpoeng høyere både i 2004 og 2005 enn tidligere anslått, og også vekst-raten for første halvår 2006 er oppjustert med et halvt prosentpoeng. Veksttakten i BNP Fastlands-Norge har vært vel 4 prosent regnet på årsbasis, og tallene for tredje kvartal 2006 viser ikke klare tegn til avdemping i veksttakten. 2006 ser derfor ut til å bli det tredje året på rad med en vekst i BNP Fastlands-Norge på over 4 prosent. Vi må tilbake til forrige høykonjunktur i andre halvdel av 1990-tallet for å finne tilsvarende utvikling.

Makroøkonomiske hovedstørrelser. Regnskapstall for 2004-2006. Vekst fra forrige periode. Prosent

			Sesongjustert			
	2004	2005	05.4	06.1	06.2	06.3
Realøkonomi						
Konsum i husholdninger mv.	5,6	3,3	-0,4	1,9	1,4	0,7
Konsum i offentlig forvaltning	1,5	1,8	0,3	0,7	0,2	-0,1
Bruttoinvesteringer i fast realkapital	10,2	11,2	12,6	-7,4	6,2	0,1
Fastlands-Norge	9,3	9,2	9,3	-5,4	7,7	-3,8
Utvinning og rørtransport	10,2	19,3	14,6	-13,3	5,1	8,4
Etterspørsel fra Fastlands-Norge ¹	5,0	3,9	1,4	0,2	2,2	-0,3
Eksport	1,1	0,6	-0,2	-0,5	0,9	-0,5
Råolje og naturgass	-0,5	-5,0	-2,7	0,0	-3,4	0,1
Tradisjonelle varer	3,4	5,2	2,3	-0,1	1,7	1,4
Import	8,8	8,6	3,2	-0,7	3,8	0,4
Tradisjonelle varer	10,9	8,2	0,3	3,1	1,2	1,1
Bruttonasjonalprodukt	3,9	2,4	0,1	0,7	0,5	1,3
Fastlands-Norge	4,4	4,1	1,2	0,9	1,1	0,9
Arbeidsmarkedet						
Utførte timeverk	1,8	1,2	0,3	0,8	0,7	0,7
Sysselsatte personer	0,5	1,0	0,4	1,1	0,9	0,7
Arbeidsstyrke ²	0,5	1,1	0,2	0,5	0,8	0,2
Arbeidsledighetsrate, nivå ³	4,5	4,6	4,5	3,9	3,8	3,3
Priser og lønninger						
Lønn per normalsårsverk ⁴	4,6	3,7	2,7	2,8	3,7	4,9
Konsumprisindeksen (KPI) ⁴	0,4	1,6	1,8	2,2	2,4	2,2
KPI justert for avgiftsendringer og uten energivarer (KPI-JAE) ⁴	0,3	1,0	1,1	0,9	0,8	0,5
Eksportpriser tradisjonelle varer	8,5	4,0	1,7	4,3	3,8	1,9
Importpriser tradisjonelle varer	4,0	0,4	1,0	2,0	-0,4	1,8
Utenriksregnskap						
Driftsbalansen, milliarder kroner	221,6	300,8	99,2	81,8	88,5	92,5
MEMO (ujusterte nivåttall)						
Pengemarkedsrente (3 mnd. NIBOR)	2,0	2,2	2,5	2,6	2,9	3,2
Utlånsrente, banker ⁵	4,1	3,9	4,0	4,1	4,2	4,4
Råoljepris i kroner ⁶	257,3	351,4	377,1	409,7	432,2	434,6
Importveid kronekurs, 44 land, 1995=100	95,6	91,8	91,0	92,9	89,8	92,2
NOK per euro	8,37	8,01	7,88	8,02	7,83	8,06

¹ Konsum i husholdninger og idelle organisasjoner + konsum i offentlig forvaltning + bruttoinvesteringer i Fastlands-Norge.

² Definert som summen av ledige ifølge AKU og sysselsetting ifølge nasjonalregnskapet fratrukket utlendinger i utenriks sjøfart.

³ Ifølge AKU.

⁴ Prosentvis vekst fra samme periode året før.

⁵ I slutten av perioden.

⁶ Gjennomsnittlig spotpris Brent Blend.

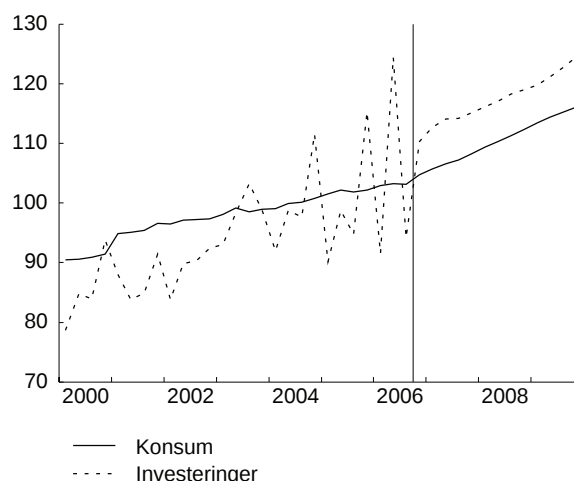
Kilde: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank.

Arbeidsledigheten målt både ved den registrerte ledigheten hos NAV og AKU-ledigheten, fortsetter å falle klart. Vi er nå nesten nede på de ledighetsnivåene vi hadde under forrige høykonjunktur. Vi tror ledigheten kan falle enda litt til, men at veksten i økonomien vil dempes framover. Dermed vil nedgangen i ledigheten trolig stoppe i løpet av 2007. Inflasjonen målt ved konsumprisindeksen (KPI) har i høst vært nær inflasjonsmålet på 2,5 prosent, men justert for avgiftsendringer og uten energivarer (KPI-JAE) er veksten knapt 1 prosent. Mens sistnevnte indikator nå er stigende, vil veksten i KPI falle framover fordi energiprisene og ikke minst strømprisen synker fra et høyt nivå. På grunn av nedgangen i elektrisitetsprisene kom ikke samlet KPI-vekst så høyt som vi anslo i vår forrige konjunkturoversikt, der anslagene var basert på terminprisene i kraftmarkedet.

Hvor vil denne konjunkturoppgangen ende? Dette spørsmålet har vi stilt oss selv gjentatte ganger de siste to årene. En måte å svare på har vært å påpeke usikkerheten mht. til noen sentrale makroøkonomiske utviklingstrekk som påvirker norsk økonomi. Den internasjonale konjunkturutviklingen har bidratt til å trekke opp tradisjonell norsk eksport. Her er det ikke volumutviklingen, men først og fremst prisutviklingen, som har vært overraskende sterk. Råvarepriser har kommet opp på høye nivåer og ikke minst holder oljeprisen seg høy. Dette har gitt god lønnsomhet i norsk næringsliv som nå bidrar til å øke lønnsveksten. De høye råoljeprisene gjør at lønnsomheten ved investeringer på norsk sokkel og andre steder i verden også er meget god. Det ser nå ut til at oljeinvesteringene kan bli en del høyere enn vi tidligere har regnet med, og oppjusteringen av oljeinvesteringene er en viktig faktor bak en oppjustering av våre vekstanslag for norsk økonomi i denne konjunkturrapporten. Det bidrar til lavere ledighet enn vi tidligere har regnet med, noe som igjen fører til at vi har oppjustert våre anslag for lønnsveksten.

Når det gjelder internasjonale økonomiske utsikter, har vi ikke endret våre anslag nevneverdig. Det ser nå ut til å være en konjunkturedgang i USA, men styrken i nedgangen er usikker. Vi legger fortsatt til grunn en moderat nedgang som ikke innebærer at amerikansk økonomi går inn i en resesjon (det vil si to påfølgende kvartaler med negativ BNP-vekst), men bare en periode med lave BNP-vekstrater, i forhold til anslått trendvekst. Med en slik utvikling i amerikansk økonomi er det lite trolig med ytterligere renteøkninger i USA. Snarere kan man regne med at sentralbanken i USA vil sette ned rentene i løpet av 2007. En slik utvikling i amerikanske renter vil redusere sannsynligheten for renteøkninger av betydning i euroområdet. Signaler fra ESB kan nå tolkes i retning av at man framover vil være litt mindre «vigilant» enn man har vært i 2006, og man skal heller ikke se helt bort fra mulighetene for lavere renter i euroområdet mot slutten av 2007 eller begynnelsen av 2008.

Offentlig forvaltning
Sesongjusterte volumindekser, 2004=100

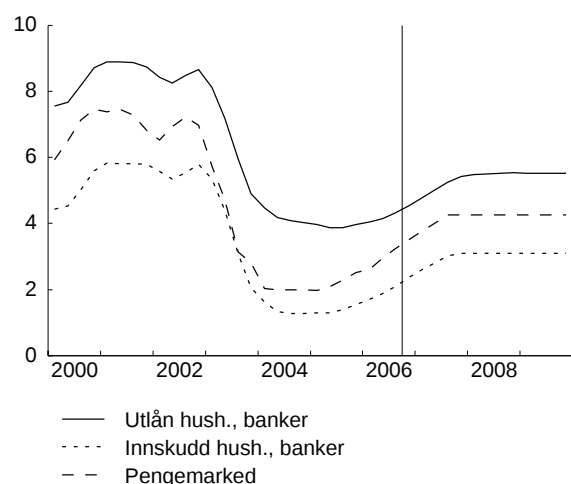
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

I en slik situasjon vil Norges Bank ha vansker med å realisere sin rentebane fra siste Inflasjonsrapport. Selv om inflasjonstakten målt med KPI-JAE nå er økende, vil økningen i denne være helt avhengig av valuta-kursutviklingen framover. Hvis Norges Banks siste rentebane realiseres, samtidig som rentene i euroområdet ikke øker særlig fra dagens nivå, vil kronekursen mot euro antakelig styrke seg til godt under 8 kroner per euro i 2008. I så fall vil ikke veksten i KPI-JAE komme over 1,5 prosent om to-tre år i følge våre beregninger, og KPI-veksten vil kunne bli enda lavere som følge av nedgang eller lav vekst i energiprisene. Hensynet til realøkonomisk stabilitet tilsier imidlertid at Norge vil kunne være tjent med et høyere rentenivå. Selv om inntektspolitikken i noen grad kan bidra til stabiliseringspolitikken, er erfaringen fra forrige høykonjunktur at det er urealistisk å tro at den kan bidra når verken pengepolitikken eller finanspolitikken bidrar i tilstrekkelig grad til å dempe oppgangen. Dette er ikke minst tilfellet når fortsatt vekst i oljeinvesteringene er en viktig driver i konjunkturoppgangen. Når så et nytt internasjonalt oppsving i 2009 antakelig setter inn, kan det kanskje være behov for en tilstrømming av den økonomiske politikken på flere områder i forhold til den banen vi presenterer her.

Finanspolitikken – moderate impulser på kort sikt større om et par år?

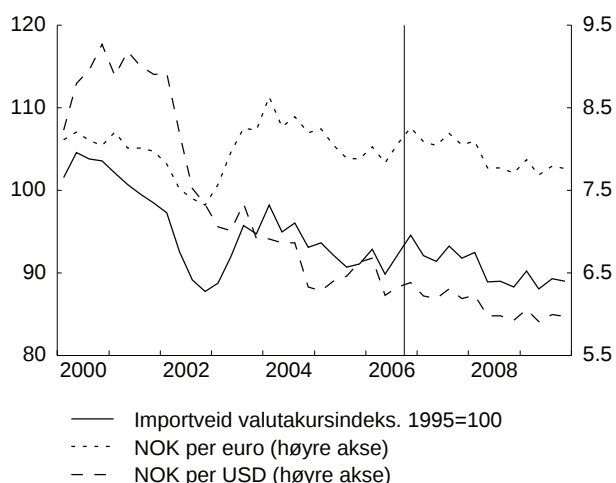
Så langt i 2006 har veksten i konsumet i offentlig forvaltning vært beskjeden og lavere enn forventet. I Nasjonalbudsjettet 2007 (NB 2007) ble veksten i konsumet anslått til 2,7 prosent fra 2005 til 2006. Med sesongjustert uendret nivå fra 3. til 4. kvartal blir veksten bare litt over 1 prosent. Selv med en sterk økning i 4. kvartal i år, slik vi legger til grunn, skal det nå mye til at veksten blir over 2 prosent på årsbasis. Bruttoinvesteringene i offentlig forvaltning øker sterkt som følge av kjøp av en fregatt i 2. kvartal 2006. Vi

Norske renter Prosent

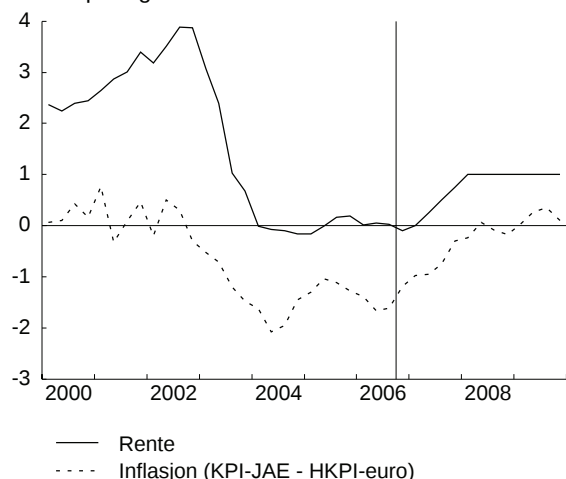
Kilde: Norges Bank og Statistisk sentralbyrå.

Valutakurser

Kilde: Norges Bank.

Rente- og inflasjonsforskjell mellom norske kroner og euro Prosentpoeng

Kilde: Norges Bank og Statistisk sentralbyrå.

anslår samlet investeringsvekst til vel 6 prosent, som er lavere enn tidligere anslått fordi neste fregattleveranse er utsatt.

Våre anslag for utgiftsveksten i 2007 bygger på anslagene i NB 2007. Vi antar imidlertid at siden konsumet ble litt lavere i 2006 enn budsjetttrammene tilsa, vil konsumveksten bli litt høyere i 2007 enn anslaget i NB 2007. Vi antar nå et litt høyere investeringsnivå i 2007 enn i vår forrige konjunkturrapport – i tråd med anslagene i NB 2007. Satsen for matmoms øker ytterligere med ett prosentpoeng fra neste år. Dette er lagt inn i anslagene og trekker isolert sett opp KPI-veksten med ett tiendels prosentpoeng neste år. Særvavgiftene øker stort sett i tråd med anslaget for KPI-veksten i NB 2007, og denne avgiftsøkningen er også lagt inn i våre beregninger. I 2008 og 2009 har vi latt særvavgiftene øke i takt med konsumprisveksten, mens skattesatser for øvrig er konstante. Vi har dermed lagt til grunn uendret skattenivå reelt sett etter 2007.

Anslagene på framtidig utvikling i Statens pensjonsfond - Utland er noe oppjustert i NB 2007 i forhold til tidligere. Vi har imidlertid lagt til grunn den samme volumveksten i de offentlige utgiftene til konsum og bruttoinvesteringer som tidligere. Disse vekstratene er om lag ett prosentpoeng høyere enn anslått trendvekst i BNP Fastlands-Norge. Dette innebærer at man utnytter om lag det finanspolitiske handlingsrommet et økende pensjonsfond muliggjør innenfor det den finanspolitiske handlingsregelen tillater. Dersom den vekstbanen vi omtaler nedenfor slår til, vil norsk økonomi befinne seg i en høykonjunktur i flere år framover. Det trekkes isolert sett i retning av at finanspolitikken bør være noe strammere enn handlingsregelen tilsier, enten ved noe lavere vekst i utgiftene eller noe høyere skatter enn vi har lagt til grunn. Alternativt kan man velge å overlate til sentralbanken å stabilisere realøkonomien, men handlefriheten i rentepolitikken kan være begrenset dersom for eksempel styringsrenten i ESB ikke øker framover.

Fortsatt rentøkning

Norges Bank har fram til utgangen av november satt opp styringsrenta fire ganger i år, hver gang med 0,25 prosentpoeng til 3,25 prosent. Vi antar at styringsrenta vil bli økt med ytterligere 0,25 prosentpoeng på Norges Banks Hovedstyremøte 13. desember, slik at styringsrenta etter dette møtet vil være 3,5 prosent. I pengemarkedet er denne rentøkningen priset inn. I tillegg er det priset inn 3-4 rentøkninger fram til september neste år.

Norges Bank skal fastsette renta på bakgrunn av en avveining mellom å stabilisere inflasjonen, valutakursen, produksjonen og sysselsettingen. Det operative målet for pengepolitikken er en årsvekst i konsumprisene som over tid er nær 2,5 prosent. De siste års lave inflasjon kan i stor grad betraktes som resultatet av tilbudssidesjokk. Slike sjokk kan lede til både lav

Valutakursen med Norges Banks rentebane og SSBs modeller

I våre prognoser legger vi til grunn at Norges Bank øker renta med 0,25 prosentpoeng i hvert kvartal fram til og med 2. kvartal 2007, og at renta deretter holdes uendret ut 2009. Norges Bank har i sine nyeste prognoser i Inflasjonsrapport 3/2006 antatt at rentøkningene fortsetter med om lag samme hyppighet fram til slutten av 2008. Avstanden mellom renteprognosene til Norges Bank og SSB vil da være på rundt 1¼ prosentpoeng. I en artikkel av Bjørnstad og Jansen i dette nummeret av Økonomiske analyser dokumenteres en modell for krone/euro-kursen der rente- og inflasjonsforskjellen mellom Norge og euroområdet framstår som viktige forklaringsvariabler. Modellen er en del av KVARTS, den makroøkonometriske kvartalsmodellen til SSB, og ligger til grunn for valutakursprognosene våre.

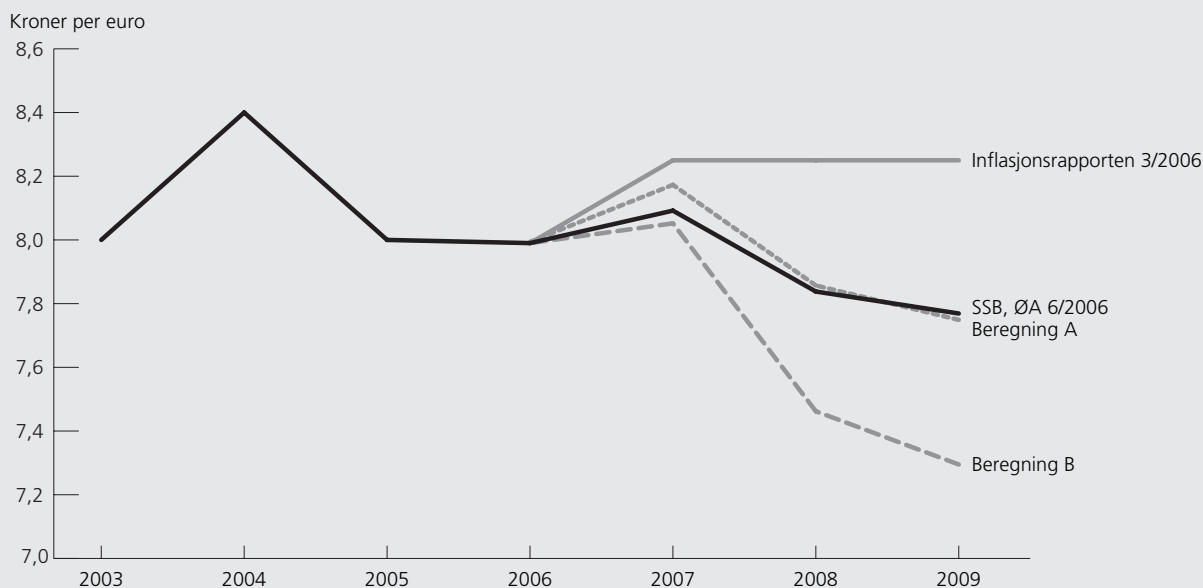
Vi viser her to beregninger som illustrerer betydningen av Norges Banks rentebane for valutakursen. I begge beregningene brukes den omtalte valutakursmodellen. I beregning A antas forklaringsvariablene å utvikle seg om lag slik Norges Banks anslår¹. I denne beregningen antas ingen tilbakevirkninger på forklaringsvariablene av endringer i valutakursen. Utviklingen i forklaringsvariablene forblir dermed som i Norges Banks prognoser uansett hvordan valutakursen utvikler seg. Dersom vår valutakursmodell beskriver utviklingen i valutakursen på en rimelig god måte, kan denne beregningen tolkes som en konsistenskontroll på Norges Banks prognoser, dvs. hvor godt samsvar det er mellom Norges Banks anslag på valutakursen og anslagene på rente- og inflasjonsforskjellen mellom Norge og euroområdet.

I beregning B benytter vi også Norges Banks rentebane for norske renter, men med utgangspunkt i vår prognosebane forøvrig. Dessuten benyttes KVARTS til å beregne tilbakevirkninger fra endringene i valutakursen på konsumprisene, som er en av forklaringsvariablene i valutakursmodellen. Konsumprisene vil dermed utvikle seg forskjellig i denne beregningen sammenlignet med i vår opprinnelige prognosebane. Beregningen kan tolkes som en beregning av konsekvensen av at Norges Bank holder fast på sin rentebane selv om norsk og internasjonal økonomi forøvrig utvikler seg konsistent med våre prognoser/modell.

Utviklingen i krone/euro-kursen i de to beregningene fram til og med 2009 er vist i figuren under, sammen med valutakursprognosen til Norges Bank og den som vi har lagt til grunn i denne konjunkturrapporten. En fallende verdi vil si at krona styrkes i forhold til euro. Norges Bank har kun gitt prognoser for importveid valutakurs, men siden de har lagt til grunn at denne forblir konstant om lag på nivået i 4. kvartal 2006, antar vi at samme utvikling gjelder for krone/euro-kursen også. I beregning A svekkes krona fra en kurs på 8,0 i 2006 til 8,2 i 2007, og styrkes deretter til 7,9 og 7,7 i henholdsvis 2008 og 2009. Med de samme prognosene forøvrig antar imidlertid Norges Bank at krone/euro-kursen holder seg om lag på 8¼ i hele prognoseperioden. Kursutviklingen i beregning A er svært lik anslagene i denne konjunkturrapporten, og illustrerer at selv om Norges Bank antar et høyere rente- og inflasjonsnivå enn vi gjør, er anslagene på rente- og inflasjonsforskjellene mer like. Ifølge vår valutakursmodell er imidlertid anslagene ikke forenlige med uendret valutakurs.

Ifølge beregning B vil krone/euro-kursen bli ytterligere styrket dersom Norges Banks rentebane slo til, og våre anslag/modell forøvrig var korrekte. Krona vil da styrke seg slik at euroen koster 7,5 kroner i 2008 og 7,3 kroner i 2009. Sett i forhold til beregning A er renta i euroområdet redusert med opptil 1 prosentpoeng i denne beregningen. Kronestyrkingen får konsekvenser for norsk økonomi hovedsakelig gjennom to kanaler. For det første er valutakursen viktig for norsk industris internasjonale konkurranseevne, og for det andre påvirker den prisen på importerte varer målt i norske kroner. Dersom en ser beregning B i forhold til våre prognoser, innebærer kronestyrkingen at inflasjonstakten målt ved veksten i KPI-JAE synker fra 1,4 til 0,6 prosent i 2008, og fra 1,7 til 1,1 prosent i 2009. Se forøvrig artikkelen av Boug, Cappelen og Eika i Økonomiske analyser 4/2005, s. 60-66, for beregninger av valutakursendringers betydning for norsk økonomi.

¹ Norges Bank har i hovedsak gitt anslag på alle forklaringsvariablene i valutakursmodellen, men det har vært nødvendig med noen omregninger for å gi dem den samme formen som i modellen.

inflasjon og høy kapasitetsutnyttelse, og Norges Bank vil i rentesettingen avveie mellom å stabilisere inflasjonen på det operative målet og å stabilisere produksjonsutviklingen.

12-månedersveksten i konsumprisindeksen justert for avgiftsendringer og uten energivarer (KPI-JAE) har økt noe siden i sommer. I november i år var KPI-JAE 0,8 prosent høyere enn samme måned i fjor. Veksten i KPI-JAE er dermed langt under målet. Den lave inflasjonen trekker isolert sett i retning av å holde styringsrenta lav.

Den innenlandske kredittveksten målt ved 12-månedersveksten i publikums bruttogjeld (K2), var i oktober i år på 14,6 prosent. Måneden før var K2-veksten på hele 15,0 prosent. Dette er den største økningen i K2 siden 1980-tallet, og sannsynligvis høyest siden målingene begynte midt på 1980-tallet når det justeres for inflasjonstakten. En vedvarende sterk gjeldsvekst kan føre til ustabilitet i økonomien. Siden veksten i publikums bruttogjeld blant annet avhenger av rentenivået, taler dette for ytterligere renteøkninger.

Den europeiske sentralbanken (ECB) økte styringsrenta med 0,25 prosentpoeng tidlig i desember. Dette er den sjette renteøkningen det siste året. Etter den siste økningen er styringsrenta 3,5 prosent i euroområdet. Pengemarkedsrenta i Norge og i euroområdet har dermed fulgt hverandre tett det siste året. ECB har signalisert at det trolig ikke vil komme flere renteøkninger i denne omgang, noe som heller ikke er priset inn i markedet.

Kronekursen har variert en del i år. I mai kostet en euro rundt 7,80 norske kroner, mens en euro var verdt over 8,40 kroner i store deler av oktober. I begynnelsen av desember er kursen i overkant av 8,10 kroner per euro. Den importveide kronekursen viser om lag samme utvikling gjennom 2006: Fra inngangen til året til midt i mai styrket krona seg med 4 prosent, hvoretter den svekket seg med 9 prosent til midten av oktober. I løpet av de to siste månedene har krona igjen styrket seg og var 10. desember på samme nivå som i begynnelsen av januar.

I prognoseperioden har vi lagt til grunn at det ikke blir ytterligere renteøkninger i euroområdet. I en egen artikkel i denne utgaven av Økonomiske analyser – «Renta bestemmer det meste», skrevet av Roger Bjørnstad og Eilev S. Jansen – vises det at differansen mellom renta i Norge og i euroområdet slår kraftig ut i valutakursen mellom norske kroner og euro. Dette gjør at det kan være vanskelig å holde kursen mellom norske kroner og euro stabil hvis renta øker i Norge og forblir uendret i euroområdet (se egen beregning).

Det er lagt til grunn at Norges Bank øker styringsrenta to ganger neste år. Disse renteøkningene antas å skje i første halvår. Pengemarkedsrenta antas å øke til 4,25

prosent fra og med tredje kvartal neste år og ligge på dette nivået ut prognoseperioden. Gjennomsnittlig utlånsrente antas å følge pengemarkedsrenta med et påslag på drøyt ett prosentpoeng. Nye regler for egenkapitaldekning fra førstkommende årsskifte bidrar til å holde påslaget lavt, og kan også føre til at påslaget reduseres. Bankenes utlånsrenter antas å øke til 5,5 prosent gjennom 2007, og å ligge på dette nivået i 2008 og 2009.

Økende renteforskjell til euroområdet tilsier en styrking av krona. Vi legger til grunn en eurokurs på 8,10 kroner i 2007, og at krona styrker seg til om lag 7,80 kroner i 2009.

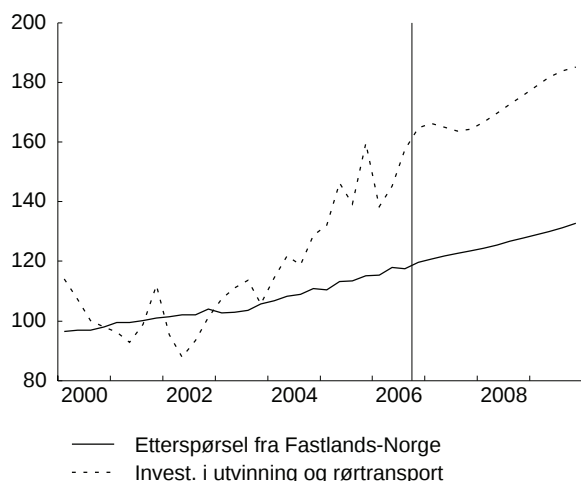
Oljeinvesteringer i 100 – og vel så det

SSBs siste investeringstelling indikerer at investeringene i olje- og gassvirksomheten vil beløpe seg til om lag 100 milliarder kroner i 2006 - omtrent samme anslag som ved forrige telling. Etter en forholdsvis svak utvikling gjennom første halvår, viser foreløpige tall fra KNR at investeringene skjøt fart igjen i 3. kvartal. Sammenlikner vi årets tre første kvartaler med tilsvarende periode i fjor, ligger investeringsvolumet nå nesten 6 prosent høyere. Vi legger til grunn at investeringene øker sterkt også i årets siste kvartal, slik at investeringsvolumet anslås å vokse med nær 7 prosent på årsbasis. Tellingen viser også at oljeinvesteringene verdimessig holder seg på samme nivå neste år. Spesielt leteinvesteringene vil ta seg kraftig opp, mens investeringene i både landanlegg og rør vil falle markert med ferdigstillingen av landanleggene i tilknytning til feltene Ormen Lange og Snøhvit, samt rørsystemet Langeled. Erfaringsmessig ligger anslagene så mange kvartaler i forkant klart under de endelige. Vi legger derfor til grunn et investeringsnivå som er om lag 5 prosent høyere i volum i 2007 enn i 2006. Kapasitetsmangelen i riggmarkedet tror vi vil virke begrensende på den endelige leteaktiviteten, samt at leteaktiviteten vil konkurrere om riggene med produksjonsboring - som også ventelig øker klart. De rapporterte leteanslagene vil derfor vanskelig la seg realisere, men vi legger likevel til grunn at leteinvesteringene øker med 50 prosent i faste priser. Vi venter også en klar økning i investeringene på felt i drift og i feltutbygging.

For resten av prognoseperioden har vi nå et bedre informasjonsgrunnlag enn vi har hatt tidligere. Oljeselskapenes investeringsplaner og -prosjekter for denne perioden har blitt atskillig mer konkretiserte de siste månedene, både med hensyn til tidsforløp og investeringsomfang. I 2008 legger vi til grunn at investeringsvolumet øker med knappe 5 prosent, og med ytterligere 7 prosent i 2009. Ved siden av økende investeringer i leting, forventes også investeringene i rør, feltutbygging og felt i drift å øke. Investeringene tilknyttet Tyrihans (allerede godkjent), Gjøa samt tilknyttede felt, Goliat, Skarv, Idun, Troll Fase 3 og Snøhvit Olje, blir trolig de største nye feltutbyggingene i årene framover. En rekke mindre prosjekter er

Innenlandsk etterspørsel

Sesongjusterte volumindekser, 2004=100

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

også under planlegging. I tillegg tar vi også høyde for at det vil dukke opp investeringsprosjekter som per i dag ikke er under planlegging. Utsikter til fortsatt høy oljepris bidrar til at mange funn vurderes som drivverdige. Lovende leteområder og en økende riggflåte bidrar også til at oljeinvesteringene kan fortsette å vokse.

Oljeinvesteringene vil med dette forløpet bidra til å forsterke høykonjunkturen i hele prognoseperioden, og målt i faste priser vil investeringsrekorden fra 1998 bli passert allerede i 2007. Men målt som andel av BNP Fastlands-Norge beholdes rekorden på 8 prosent fra den gang – i prognosebanen blir den høyest i 2009, med anslagsvis 6,5 prosent.

Ifølge KNR sank den samlede utvinningen av olje og gass fra 2004 til 2005 med litt over 4 prosent. Denne tendensen har fortsatt gjennom første halvår i år, men kan nå se ut til å ha snudd. Vi venter at utvinningen vil øke ytterligere i 4. kvartal, men vil i andre halvår likevel ligge klart under nivået fra tilsvarende periode i 2005. For året som helhet ventes utvinningen i 2006 å bli nær 5 prosent lavere enn i fjor. Neste år legger vi til grunn at både olje- og gassutvinningen vil øke, slik at den samlet sett øker med i underkant av 6 prosent. Dette er lavere enn tidligere antatt, og skyldes at både Hydro og Statoil de siste månedene har nedjustert sine produksjonsanslag for neste år. Gjennom 2008 og 2009 ventes gassutvinningen å øke klart, mens utvinningen av olje gradvis faller. Samlet sett antas utvinningen å øke med ytterligere knappe 6 prosent fra 2007 til 2008, for så å falle med nær 2 prosent i 2009.

Fortsatt høy konsumvekst

Sesongjusterte KNR-tall viser at konsumet i husholdninger og ideelle organisasjoner steg med 0,7 prosent fra 2. til 3. kvartal 2006, etter å ha vokst med henholdsvis 1,9 og 1,4 prosent i de to foregående kvartale. Varekonsumet økte med 1,2 prosent og sto for

Husholdningenes disponible realinntekter.

Prosentvis vekst fra året før

	2005	2006	2007	2008	2009
Totalt	4,7	-3,8	6,2	4,5	3,8
Eksklusive aksjeutbytte	1,2	3,2	4,1	4,2	3,5

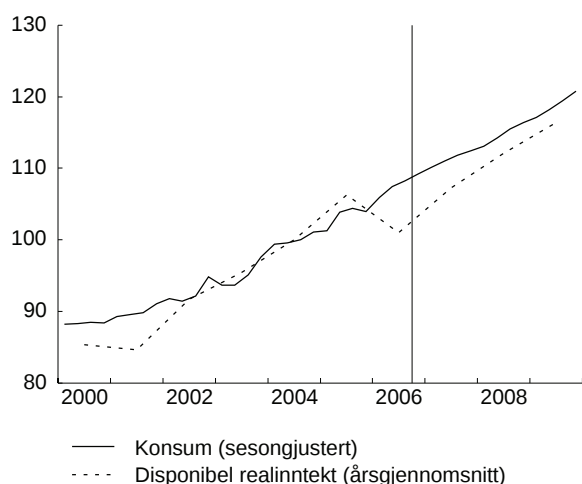
nesten hele konsumøkningen i 3. kvartal i år. Det var økt forbruk av de fleste varegrupper, men konsumet av klær og sko, biler og matvarer bidro særlig til veksten i varekonsumet. Tjenestekonsumet derimot viste nær nullvekst i samme periode. Samlet for årets tre første kvartaler var totalkonsumet om lag 3,9 prosent høyere enn samme periode i fjor. Den sterke konsumveksten gjennom de siste årene, har dermed fortsatt så langt i 2006. På årsbasis venter vi nå en konsumvekst på vel 4 prosent i år.

Et tilbakeblikk viser at konsumet steg med 3,3 prosent fra 2004 til 2005, noe som trolig gjenspeiler veksten i husholdningenes disponible realinntekter når en holder de rekordhøye utbetalingene av aksjeutbytte utenfor (se egen tabell). De unormalt høye inntektene fra aksjeutbytte, som blant annet må ses i lys av skattemessige tilpasninger til gjeninnføringen av skatt på aksjeutbytte i 2006, har trolig i liten grad stimulert konsumet. Konsumveksten i fjor forklares i hovedsak med det kraftige fallet i realrenta etter skatt gjennom de siste årene.

Vi venter nå at veksten i husholdningenes disponible realinntekter gjennom prognoseperioden vil øke i forhold til 2006, også når en ser bort fra utbytteutbetalingene. Denne utviklingen ventes å komme som følge av sterkere vekst i næringsinntekter og offentlige stønader framover. Også lønnsveksten ventes å bli sterkere i 2007. Høyere konsumprisvekst, og da særlig i 2006, trekker imidlertid realveksten i husholdningenes inntekter ned. Husholdningene vil øke sin gjeld relativt sterkt i forhold til sine fordringer gjennom prognoseperioden, noe som sammen med en renteoppgang vil slå ut i en svak utvikling i netto formuesinntekter. Dette trekker veksten i disponibel inntekt ned. Økte direkte skatter bidrar også til å svekke veksten i disponibel inntekt framover. Realrenta etter skatt antas å bli klart lavere i år enn i de to foregående årene for så å stige markant gjennom 2007, før den igjen synker noe til et nivå på rundt 2,5 prosent i 2008 og 2009. Inntekts- og renteutviklingen som her legges til grunn, gir en vekstbane i konsumet på rundt 3,5 prosent de nærmeste årene, altså en fortsatt høy konsumvekst fremover.

Med våre prognoser vil husholdningenes sparerate falle fra et nivå på 8,6 prosent i 2005 til knappe 1 prosent i 2006, for så å ligge mellom 3 og 5 prosent i perioden 2007-2009. Nedgangen i nivået på sparingen fra 2005 til 2006 reflekteres i et markant fall i husholdningenes nettofinansinvesteringer. Målt i løpende priser antas husholdningene å redusere sine netto-

Inntekt og konsum i husholdninger mv. Volumindekser, 2004=100

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

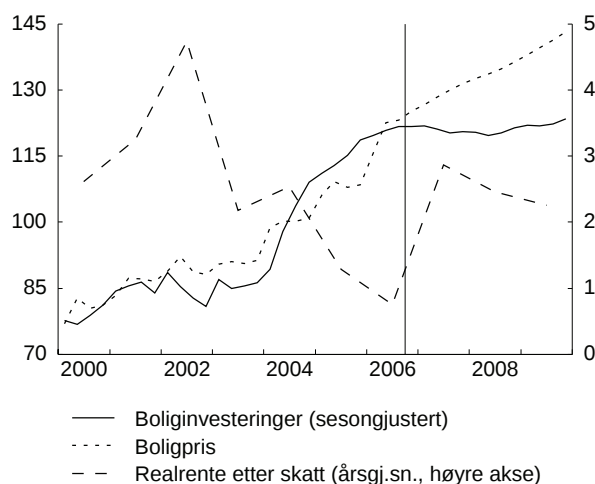
finansinvesteringer fra 24 milliarder kroner i 2005, til -44 milliarder kroner i 2006. Mesteparten av denne nedgangen kan imidlertid tilskrives anslåtte endringer i utbytteutbetalinger til husholdningene, men økt gjeld for å finansiere den sterke veksten i boligkapitalen har trolig også hatt betydning. Husholdningene vil trolig fortsette å vri deler av sin formue vekk fra finanskapital til realkapital, noe vi vil finne igjen i fortsatt høye nivåer på boliginvesteringene framover.

Utflating i boliginvesteringene

Drivkreftene bak den sterke veksten i boliginvesteringene som vi har registrert siden slutten av 2003, har først og fremst vært sterk realinntektsvekst, lavere realrenter og vekst i realprisene på boliger i annenhåndsmarkedet. De høye igangsettingstallene for nye boliger siden slutten av 2005, gjør at boliginvesteringene vil holde seg på et høyt nivå også gjennom 2006. I tråd med denne utviklingen viser sesongjusterte KNR-tall at boliginvesteringene så langt i 2006 har flatet noe ut og stabilisert seg på en vekst i underkant av én prosent i kvartalet. Samlet for årets tre første kvartaler var likevel boliginvesteringene snau 7 prosent høyere enn i samme periode i fjor. På årsbasis venter vi nå en vekst i boliginvesteringene på noe under 6 prosent i 2006. Til sammenligning var veksten i boliginvesteringene i fjor på hele 14,5 prosent.

Boligkapitalen ligger nå på et historisk sett meget høyt nivå, også når en sammenligner med inntektsnivået. Sammen med utsikter til høyere realrenter bidrar dette til å bremse både boligprisveksten og boliginvesteringene framover. Tendensene til utflating som vi har sett i boliginvesteringene hittil i år, ventes dermed å fortsette, slik at investeringene vil ligge på et stabilt høyt nivå på om lag 90 milliarder 2006-kroner gjennom prognoseperioden. Dette tilsvarer noe under 6 prosent av BNP i Fastlands-Norge. Vi venter at veksten i nominelle bruktboligpriser vil ligge rundt 5 prosent i de nærmeste årene, altså en betydelig demping sam-

Boligmarkedet Venstre akse indekser, 2004=100, høyre akse prosent

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

menlignet med boligprisveksten i inneværende år som nå anslås til vel 12 prosent.

Lavere investeringstakt

Den sterke veksten i bruttoinvesteringene i fastlandsnæringene synes nå å dempes etter tre år med sterk vekst. Etter en høy investeringsvekst i fjerde kvartal i fjor har veksten flatet ut i 2006, og investeringene i fastlandsnæringene var bare 2,3 prosent høyere i 3. kvartal i år enn i 4. kvartal i fjor, når det korrigeres for sesongmessige variasjoner. Sett i forhold til en økning i investeringene i fastlandsnæringene på 10,3 prosent i hele 2005, tyder tallene så langt på en klar avmatning av disse investeringene. Dette mønsteret skyldes investeringsutviklingen i både industri og bergverk og i privat tjenesteyting. Nasjonalregnskapstallene for investeringene i industri og bergverk viser at investeringene var 5,5 prosent høyere i 3. kvartal i år i forhold til 4. kvartal i fjor, mens investeringene i privat tjenesteyting sank noe over samme periode. For annen vareproduksjon viser de ujusterte nasjonalregnskapstallene at investeringene i 3. kvartal i år er omtrent uendret i forhold til 3. kvartal i fjor.

SSBs investeringsundersøkelse tyder på at veksten i industriinvesteringene vil bli på om lag 5 prosent fra 2006 til 2007. For kraftforsyningen tyder investeringsundersøkelsen på en økning på 30 prosent i år, men denne vekstraten faller til rundt 10 prosent neste år. Investeringsveksten i privat tjenesteyting antas å avta noe. Samlet sett antar vi at næringslivsinvesteringene vil vokse med rundt 5 prosent de kommende årene.

Lavere eksportvekst av tradisjonelle varer framover

Eksperten av tradisjonelle varer økte sterkt også i 3. kvartal i år, med en vekst på 1,4 prosent, mot 1,7 prosent kvartalet før. Dette kan tilskrives en høy eksport av verkstedsprodukter. Samlet eksport gikk likevel ned med 0,5 prosent. Nedgangen skyldes lavere eksport av

tjenester, men eksportvolumet av tjenester er fortsatt på et høyt nivå. For første gang på fem kvartaler økte også eksportvolumet av olje og naturgass, men veksten var moderate 0,1 prosent.

Prisene på tradisjonelle eksportvarer steg med 1,9 prosent i 3. kvartal, etter å ha steget markert gjennom de foregående fem kvartalene. Det er spesielt en kraftig økning i metallprisene som har bidratt til veksten gjennom det siste året. Metallprisene har nå vokst med om lag 10 prosent i hvert av de tre siste kvartalene. Prisene på eksport totalt gikk likevel ned med 0,3 prosent i 3. kvartal, som følge av en fortsatt nedgang i prisene på olje og naturgass.

Ut året forventer vi at volumveksten av tradisjonelle eksportvarer vil avta noe, slik at veksten i 2006 blir 5,6 prosent. I 2007 og 2008 vil veksten avta ytterligere til henholdsvis 1,8 og 1,3 prosent. Dette følger av lavere etterspørselsvekst hos våre viktigste handelspartnere, når verdensøkonomien går inn i en nedgangskonjunktur, men innebærer også et tap av markedsandeler. Mot slutten av prognoseperioden snur de internasjonale konjunkturerne og bidrar til økt eksportvekst. Eksporten totalt vil bare øke svakt i 2006 på grunn av en nedgang i eksporten av olje og gass, mens en fortsatt sterk vekst i tjenesteproduksjonen vil trekke i motsatt retning. I 2007 vil eksporten av olje og gass øke for første gang siden 2002, og vil sammen med økt tjenesteeksport trekke totalveksten opp til noe over 4 prosent. Fortsatt vekst i eksporten av olje og gass bidrar til at den samlede eksportveksten holdes oppe 2008, men en klar nedgang i 2009 bidrar til at veksten i samlet eksport blir noe under 1 prosent.

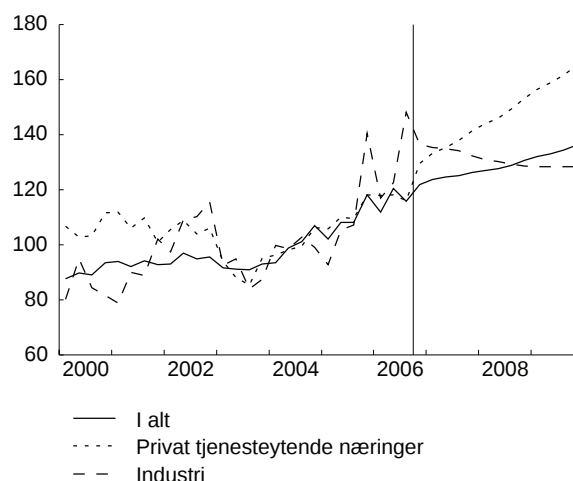
Sterk importvekst også neste år

Importvolumet av tradisjonelle varer steg med 1,1 prosent fra 2. til 3. kvartal i år mot en vekst på 1,2 prosent kvartalet før. Vekstbidragene kom i hovedsak fra metaller, kontor- og datamaskiner og verkstedsprodukter. Dette reflekterer den sterke investeringsveksten i næringslivet i 2. og 3. kvartal. Importen av tekstiler, bekledningsvarer og skotøy gikk derimot ned for første gang siden 2. kvartal 2005. Den totale vareimportveksten fra 2. til 3. kvartal påvirkes negativt av at det i 2. kvartal ble overlevert én fregatt til forsvaret, mens det ikke var noen slik leveranse i 3. kvartal. Importen av tjenester økte derimot med 2,3 prosent. Spesielt økte importvolumet av forretningsmessige tjenester med 12,8 prosent. Indirekte målte bank og forsikringstjenester, som nå gjennom hovedrevisjonen blir fordelt på anvendelser, gikk ned med 0,4 prosent.

Importprisene for tradisjonelle varer økte med hele 1,8 prosent fra 2. til 3. kvartal. Det var spesielt metaller, elektrisk kraft og tekstiler, bekledningsvarer og skotøy som bidro til prisøkningen. Spesielt var prisveksten på elektrisk kraft høy, hele 41,7 prosent.

Investeringer i Fastlands-Norge

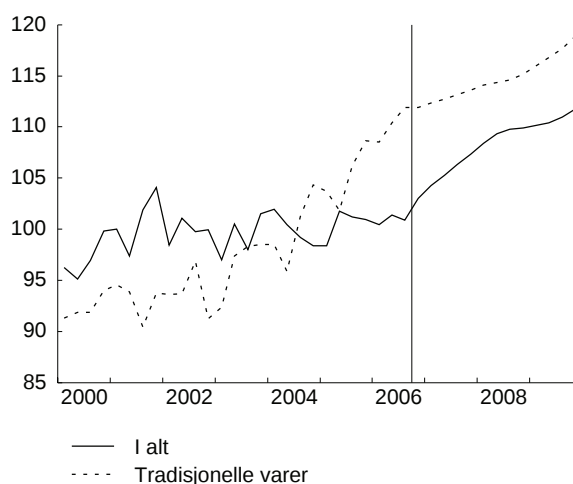
Sesongjusterte volumindekser, 2004=100

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Eksport

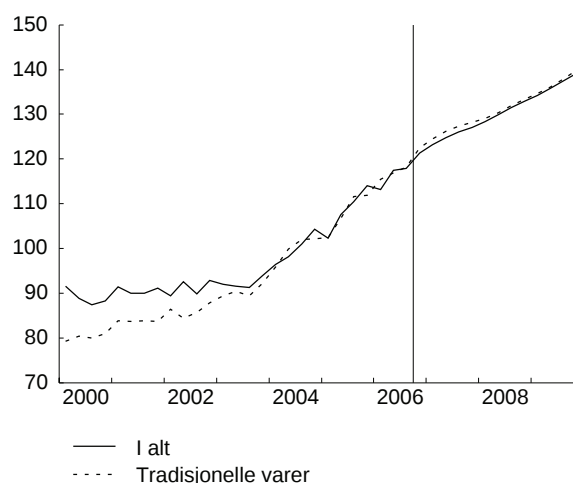
Sesongjusterte volumindekser, 2004=100

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Import

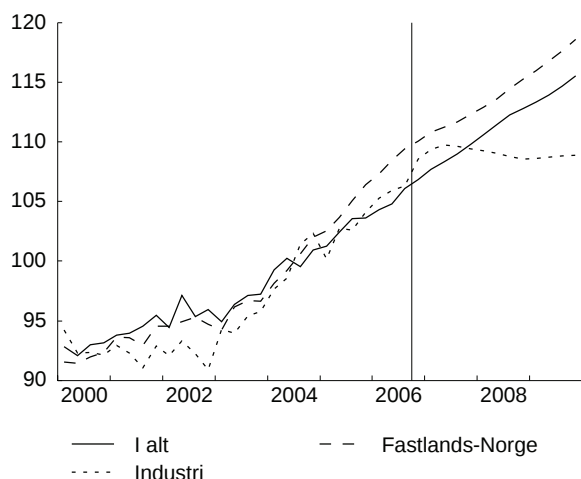
Sesongjusterte volumindekser, 2004=100

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Bruttonasjonalprodukt

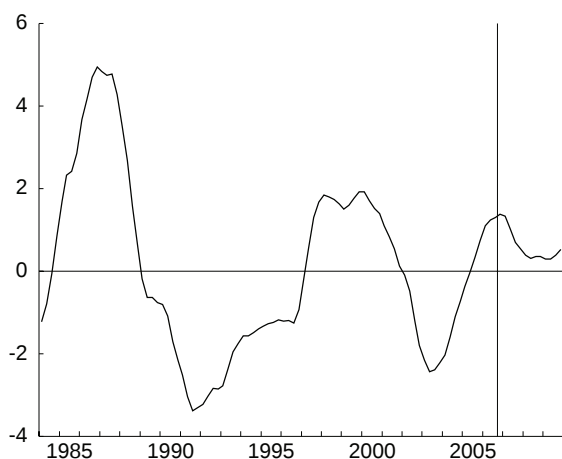
Sesongjusterte volumindekser, 2004=100

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

BNP Fastlands-Norge

Avvik fra beregnet trend i prosent

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Vi legger til grunn at importveksten av tradisjonelle varer i år vil bli så sterk som 9,4 prosent. I 2007 vil økningen i importen avta noe i tråd med lavere vekst i innenlandsk etterspørsel, men vil fremdeles være relativt høy og ligge på rundt 6 prosent. Videre vil importveksten gå ytterligere ned i 2008 til noe over 3 prosent, og deretter øke noe igjen i 2009 når konjunkturoppgangen i Norge forsterkes. I årene fram til 2009 har vi lagt til grunn at det blir overlevert en fregatt årlig. Denne særskilte militære investeringen vil derfor ikke gi noe bidrag til importveksten i disse årene.

Forsterket høykonjunktur

Ifølge de reviderte KNR-tallene har veksten i BNP Fastlands-Norge fortsatt i jevn og høy takt siden 2004. Veksten gjennom de tre første kvartalene i 2006 viser ingen klare tegn til avdempning. På årsbasis er det nå grunn til å regne med en vekst på i overkant av 4 pro-

sent fra 2005 til 2006, om lag det samme som i de to foregående årene. Veksten i 2006 er særlig høy i deler av privat tjenesteytende virksomhet som varehandel, finansiell og forretningsmessig tjenesteyting, men også i bygg og anlegg samt deler av industrien har veksten vært høy. Arbeidsmarkedet er blitt vesentlig mer presset gjennom de senere kvartaler, og mangel på arbeidskraft vil i økende grad dempe mulighetene for fortsatt høy vekst. På etterspørselssiden er oppgangen bredt basert, med sterk vekst i investeringer og konsum i husholdninger samt i eksporten fra fastlandsøkonomien. Følgelig har også importveksten vært sterk, som omtalt ovenfor.

Vi regner fortsatt med at veksten i innenlandsk etterspørsel fra Fastlands-Norge vil dempes noe i tiden framover. Det skyldes i særlig grad lavere investeringsvekst. Boliginvesteringene ser ut til å være nær toppen, og vi tror heller ikke at industriinvesteringene vil øke noe særlig. Riktignok vil investeringer i kraftforsyning øke mye neste år, men disse er tross alt ganske beskjedne i utgangspunktet. Andre næringsinvesteringer vil fortsatt øke noe, men her vil arbeidskraftmangel kunne begrense veksten neste år. Vi regner med at konsumveksten i husholdningene dempes noe som følge av høyere realrenter, men nedgangen i konsumveksten blir nok moderat. Vekstimpulsene fra oljeinvesteringene til fastlandsøkonomien vil fortsette i 2007 og i årene etter slik det nå ser ut. Denne impulsen mot økonomien kommer fra et allerede høyt investeringsnivå, og har tidligere ikke ligget inne i våre prognoser. Vi har nå som tidligere antatt at den internasjonale konjunkturutviklingen vil dempe eksporten fra fastlandsøkonomien og dermed veksten i industrien. Med så sterk vekst i oljeinvesteringene som vi nå ser for oss, vil imidlertid industrien kunne fortsette å vokse også gjennom det meste av 2007. Vi har tidligere lagt til grunn en avdemping av høykonjunkturen i løpet av 2007. Det er fortsatt tilfellet, men produksjonsgapet er nå anslått til å bli høyere i 2007 enn vi tidligere har beregnet.

I 2009 vil stimulansene fra finanspolitikken og fortsatt økte oljeinvesteringer, bidra til at veksten i fastlandsøkonomien øker litt igjen. Norges Bank antas å øke rentene noe mer gjennom 2007 enn vi tidligere har lagt til grunn, noe som isolert sett demper veksten. Svakere konjunkturutvikling i OECD-området kan bidra til at det neppe blir noen renteøkninger av betydning i utlandet, og styringsrentene der kan muligens komme litt ned mot slutten av 2007 eller i begynnelsen av 2008. I Norge derimot vil veksten i økonomien holdes godt oppe fordi finanspolitikken og økte oljeinvesteringer mer enn oppveier den moderate konjunkturedgangen i OECD-landene. Særlig i 2009, da konjunkturerne igjen er antatt å snu i utlandet og vise oppgang, vil fortsatte vekstimpulser fra finanspolitikken og oljesektoren gjøre at det kan være ønskelig med en noe strammere politikk enn vi har forutsatt.

Makroøkonomiske hovedstørrelser 2005-2009. Regnskap og prognoser. Prosentvis endring fra året før der ikke annet framgår

		Prognoser									
	Regnskap	2006			2007			2008		2009	
	2005	SSB	FIN	NB	SSB	FIN	NB	SSB	NB	SSB	NB
Realøkonomi											
Konsum i husholdninger mv.	3,3	4,1	3,7	4	3,6	3,0	3 1/2	3,2	2 3/4	3,4	2 1/4
Konsum i offentlig forvaltning	1,8	1,9	2,7	2 3/4	2,9	2,7	2 3/4	3,8	3	3,7	3 1/4
Bruttoinvestering i fast realkapital	11,2	9,2	8,2	..	4,2	1,8	..	3,0	..	4,4	..
Utvinning og rørtransport ¹	19,3	6,7	5,0	5	5,0	-2,5	0	4,6	-5	7,0	0
Fastlands-Norge	9,2	8,3	9,3	7 3/4	4,7	2,9	5 1/2	2,8	1	4,2	-3/4
Næringer	10,3	11,0	7,1	..	7,6	6,1	..	4,5	..	5,7	..
Bolig	14,5	5,6	8,4	..	-0,7	0,0	..	-0,6	..	1,9	..
Offentlig forvaltning	-0,4	6,4	16,1	..	6,2	0,2	..	3,4	..	3,6	..
Etterspørsel fra Fastlands-Norge ²	3,9	4,2	4,4	4 1/4	3,6	2,9	3 3/4	3,2	2 1/2	3,6	2
Lagerendring ³	0,5	0,8	..	..	0,0	..	..	0,0	..	0,0	..
Eksport	0,6	0,6	1,8	..	4,6	5,3	..	3,8	..	0,7	..
Råolje og naturgass	-5,0	-5,2	-2,7	..	6,3	6,8	..	6,2	..	-2,2	..
Tradisjonelle varer ⁴	5,2	5,6	5,5	6 1/2	1,8	4,0	4 1/2	1,3	2 3/4	2,4	2 3/4
Import	8,6	8,6	7,4	6 1/4	6,0	3,5	4 1/4	4,2	2 1/4	4,5	2 1/4
Tradisjonelle varer	8,2	9,4	6,8	..	6,7	5,2	..	3,3	..	4,5	..
Bruttonasjonalprodukt	2,4	2,5	2,4	2 3/4	3,1	3,6	3 3/4	3,1	3	2,0	1
Fastlands-Norge	4,1	4,2	3,4	4	2,4	2,9	3 1/4	2,4	2	2,8	1 3/4
Arbeidsmarked											
Sysselsatte personer	1,0	2,9	2,6	2 3/4	1,7	1,3	1 1/2	0,9	1/4	1,5	0
Arbeidsledighetsrate (nivå)	4,6	3,5	3,3	3 1/2	3,0	3,0	3	3,0	3 1/4	2,7	3 3/4
Priser og lønninger											
Lønn per normalsårsverk	3,7	4,0	3 3/4	4 1/4	5,3	4 1/2	5	4,1	5 1/4	4,8	4 3/4
Konsumprisindeksen (KPI)	1,6	2,3	2 1/2	2 1/4	0,8	1 3/4	1 1/4	1,5	2	1,7	2 1/2
KPI-JAE ⁵	1,0	0,8	1	1	1,4	1 1/2	1 1/4	1,4	2 1/4	1,7	2 1/2
Eksportpris tradisjonelle varer	4,0	11,3	..	..	-4,5	..	..	-6,6	..	-1,4	..
Importpris tradisjonelle varer	0,4	3,2	..	..	-0,9	..	..	-4,7	..	-2,0	..
Boligpris ⁶	7,9	12,4	..	..	6,4	..	..	3,7	..	4,7	..
Utenriksøkonomi											
Driftsbalansen, mrd. kroner	300,8	366,9	..	..	415,0	..	..	371,4	..	343,9	..
Driftsbalansen i prosent av BNP	15,5	17,0	17,8	..	18,7	16,9	..	16,5	..	14,9	..
MEMO:											
Husholdningenes sparerate (nivå)	8,6	0,9	3,0	..	3,4	4,2	..	4,6	..	4,9	..
Pengemarkedsrente (nivå)	2,2	3,1	..	3	4,1	..	4 1/4	4,3	5 1/4	4,3	5 1/2
Utlånsrente, banker (nivå) ⁷	3,9	4,3	..	..	5,1	..	..	5,5	..	5,5	..
Råoljepris i kroner (nivå) ⁸	351	415	425	..	355	390	..	301	..	299	..
Eksportmarkedsindikator	6,3	8,0	..	..	5,1	..	..	2,3	..	3,4	..
Importveid kronekurs (44 land) ⁹	-3,9	0,5	..	3/4	-0,3	..	2 1/2	-2,7	1/4	-0,6	0

¹ Finansdepartementets anslag inkluderer tjenester tilknyttet oljeutvinning.² Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner + konsum i offentlig forvaltning + bruttoinvesteringer i fast kapital i Fastlands-Norge.³ Endring i lagerendring i prosent av BNP.⁴ Norges Bank gir anslag for tradisjonell eksport, som også inkluderer en del tjenester.⁵ KPI justert for avgiftsendringer og uten energivarer (KPI-JAE).⁶ Selveier.⁷ Husholdningenes lånerente i private finansinstitusjoner. Gjennomsnitt for året.⁸ Gjennomsnittlig spotpris, Brent Blend.⁹ Positivt tall innebærer svekket krone.

Kilde: Statistisk sentralbyrå (SSB), Finansdepartementet, St.meld.nr. 1 (2006-2007), (FIN), Norges Bank, Inflasjonsrapport 3/2006 (NB).

Lav ledighet framover

Arbeidsmarkedet har strammet seg kraftig til det siste året. I 3. kvartal i år var arbeidsledigheten ifølge Arbeidskraftsundersøkelsen (AKU) 3,4 prosent (3,3 prosent uten omleggingen i januar i år, se Økonomiske analyser 1/2006 side 86). Ett år tidligere var ledigheten 4,8 prosent. Så sterk ledighetsnedgang i løpet av fire kvartaler har aldri før vært registrert i AKU.

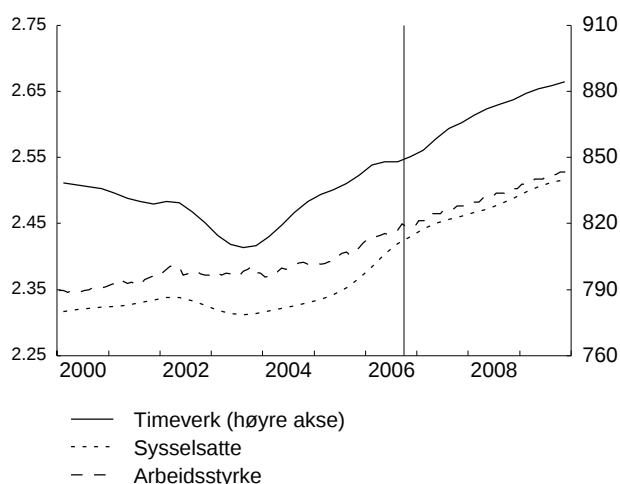
I den høykonjunktoren vi nå er inne i, har ledigheten ifølge AKU ennå ikke kommet like langt ned som ved

siste konjunkturtopp rundt årsskiftet 1998/99, men den registrerte ledigheten hos NAV er nå noe lavere enn den gang. Sysselsettingen har ifølge sesongjusterte tall fra kvartalsvis nasjonalregnskap økt med nesten 125 000 personer de siste åtte årene. Bare fra 2005 til 2006 ligger det an til en økning i sysselsettingen på 67 000 personer. Det er den største årlige veksten som er registrert på mer enn 40 år.

Etter 1998 har befolkningen i alderen 15-74 år økt noe mer enn sysselsettingen, og yrkesandelen er

Arbeidsstyrke, sysselsetting og timeverk

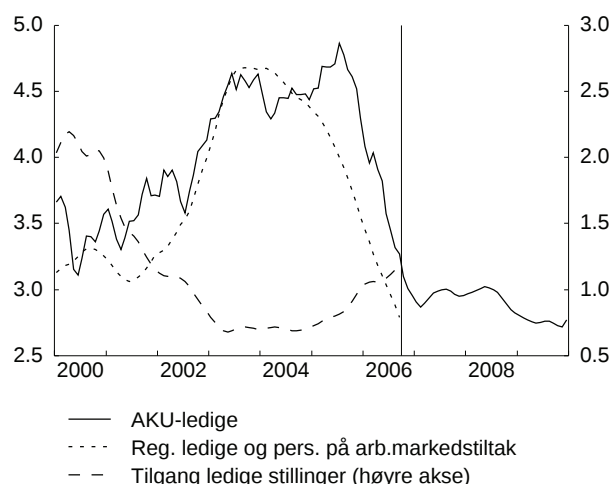
Millioner. Sesongjustert og glattet

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Arbeidsledige og tilgangen på ledige stillinger

Prosent av arbeidsstyrken. Sesongjustert og glattet

Kilde: Arbeidsdirektoratet og Statistisk sentralbyrå.

dermed noe redusert. Lavere gjennomsnittlig yrkesaktivitet skyldes imidlertid i hovedsak at gjennomsnittsalderen blant de yrkesaktive har økt. Mens 13,5 prosent av de yrkesaktive var mellom 55 og 74 år i 1998, var andelen økt til 18,3 prosent i 2005. En økende andel eldre vil bidra til å redusere gjennomsnittlig yrkesdeltakelse i de nærmeste årene. Økt arbeidsinnvandring kan bidra til det motsatte, og vil trolig være en viktig faktor for å dekke arbeidskraftsbehovet framover.

Det har vært betydelige forskyvninger i næringsstrukturen gjennom den siste konjunktursykelen. Fra 1. kvartal 1999 til 3. kvartal 2006 viser sesongjusterte KNR-tall at sysselsettingen i industrien er redusert med 46 000 personer. Andre næringer har opplevd en klar nedgang i samme periode, med mellom 10 og 20 000 færre sysselsatte, nemlig jordbruk og skogbruk, forsvar og post- og telekommunikasjon. Nær sagt all sysselsettingsvekst har kommet innen tjenesteytende næringer. Størst har veksten vært innen helse- og sosialtjenester med 79 000 flere sysselsatte. Sysselsettingen har også økt markert i forretningsmessig tjenesteyting (53 000 personer), varehandel (36 000 personer) og bygge- og anleggsvirksomhet (28 000 personer). Målt i prosent var veksten størst i forretningsmessig tjenesteyting. En vridning av sysselsettingen fra industrien til tjenesteyting vil trolig fortsette i årene framover.

Våre prognoser viser stabil, lav ledighet til og med 2009. Vi antar at ledigheten vil falle fra 3,5 prosent i 2006 til 3,0 prosent i 2007 og 2008. Deretter antar vi at ledigheten synker til et gjennomsnitt på 2,7 prosent i 2009. Fortsatt vekst i oljeinvesteringene bidrar til å motvirke de negative etterspørselsimpulsene fra konjunkturedgangen internasjonalt, slik at sysselsettingen i industrien kun faller moderat i perioden sett under ett. Den sterke veksten i offentlig sektor, særlig i 2008 og 2009, men også i 2007, vil nødvendigvis

innebære at det meste av økningen i arbeidsstyrken vil bli sysselsatt i stat og kommuner. Mens den totale sysselsettingen antas å øke med nesten 60 000 personer fra 2007 til 2009, er den offentlige sysselsettingsveksten i samme periode på vel 50 000 personer. Den sterke veksten innen private tjenesteytende næringer de senere årene vil således ikke bli videreført på samme måte. Avmatning i konsumveksten gjennom prognoseperioden er noe av forklaringen på dette.

Lønnsveksten skyter fart i 2007

Ifølge det kvartalsvise nasjonalregnskapet økte årsveksten i lønn per normalårsverk klart fra 2. til 3. kvartal i år. I 3. kvartal var lønnsveksten målt på denne måten 4,9 prosent, mot en vekst på 3,7 prosent kvartalet før. I år med hovedoppgjør er imidlertid dette et vanlig mønster. Økningen fra 3. til 4. kvartal i år var den samme som i 2004, da det også var et hovedoppgjør. Nivået på lønnsveksten var derimot 0,7 prosentpoeng lavere i år. I 2004 ble årsveksten i lønn per normalårsverk 4,6 prosent. Vi anslår som tidligere en lønnsvekst på 4,0 prosent i 2006.

Ved flere revisjoner av nasjonalregnskapstallene etter 2002 har det vist seg at inntektene i bedriftene har vært langt høyere enn det man tidligere trodde. I et slikt lys kan den moderate lønnsveksten siden 2003 tyde på at lønnsdannelsen er endret. Foreløpige undersøkelser tyder imidlertid på at det snarere er sammensetningen av bedriftenes inntekter som er endret, med en markert vekst i inntektene fra andre kilder enn fra tradisjonell produksjon (se Økonomiske analyser 6/2005 side 20).

Vi legger som før til grunn at lønnsveksten langt på vei vil følge produksjonsinntektene til bedriftene med en viss tidsforsinkelse. Denne inntektsveksten ser imidlertid også ut til å ha vært svært høy, særlig det siste året. Ifølge foreløpige nasjonalregnskapstall for de tre første kvartalene i år har prisene på tradisjonel-

Betydningen av nedgangen i ledighet for lønnsvekst og inflasjon

Etter at arbeidsledighetsraten ifølge AKU i vel to år lå stabilt på 4,5 prosent, har den gått kraftig ned gjennom det siste året. Det ligger an til at raten som årsgjennomsnitt vil bli redusert med hele 1,1 prosentpoeng, fra 4,6 til 3,5 prosent. Det er i den økonomiske litteraturen ikke enighet om hvordan lønnsveksten påvirkes av en varig endring i ledigheten. Noen vil hevde at lønnsveksten vil forbli høy så lenge ledigheten er lav. Andre vil forvente at lønnsnivået etter en stund vil stabilisere seg på en høyere bane slik at virkningen på lønnsveksten etter hvert blir borte.

I de empirisk tallfestede lønnsmodellene i SSB er det en klar sammenheng mellom ledighetsnivået og lønnsveksten på kort sikt, men på lang sikt virker ledigheten kun inn på lønnsnivået og ikke på lønnsveksten. Det tar imidlertid tid før lønnsnivået tilpasser seg et nytt ledighetsnivå. I selve lønnsmodellene tar ikke tilpasningen veldig lang tid, men siden det oppstår lønn-prisspiraler kan stabiliseringen i lønnsnivået ta svært lang tid, noe vi skal illustrere her. Ved hjelp av den makroøkonometriske modellen KVARTS, har vi tallfestet betydningen av ledighetsnedgangen fra 2005 til 2006 på lønnsveksten og inflasjonen fram til 2009. Tallfestingen baserer seg på to utviklingsforløp for ledigheten. I den ene holdes ledigheten på 2005-nivå ut hele prognoseperioden. I den andre lar vi ledigheten forbli på 2006-nivået. Dermed kan vi sammenligne lønnsveksten og inflasjonen i de to beregningene, som er illustrert i figur 1 og 2.

Ledighetsnedgangen påvirker mange av størrelsene som beregnes i modellen. Endringen vil imidlertid også kunne påvirke forhold som ikke er modellert og som dermed må bestemmes utenfor modellen. Renta og den økonomiske politikken forøvrig er eksempel på slike størrelser. De er holdt på samme nivå i de to beregningene. Beregningene viser at nedgangen i ledigheten raskt bidrar til høyere lønnsvekst. I 2006 øker lønnsveksten med 0,8 prosentpoeng som følge av fallet i ledighet fra 2005 til 2006. I 2007 og 2008 er årlig lønnsvekst 1,0 prosentpoeng høyere. I 2009 er økningen i lønnsvekst kommet ned i 0,7 prosentpoeng.

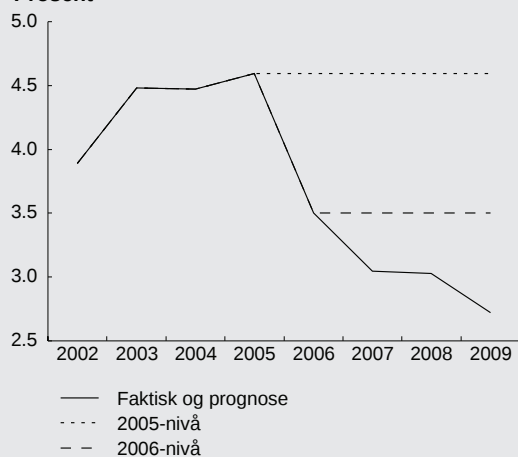
Virkningen på inflasjonen er langt mer beskjeden. Det tar lang tid før endringene i lønningene slår fullt ut i økonomien. I 2006 er inflasjonsøkningen 0,2 prosentpoeng, men

kommer opp i 0,4 prosentpoeng i hvert av de øvrige årene i beregningsperioden. Inflasjonsøkningen setter i gang en lønns-prisspiral som bidrar til lønnsøkningen etter noe tid. Etter hvert som inflasjonen øker svekkes også kronekursen, ettersom de nominelle rentene i denne beregningen er forutsatt uendret. Dette bidrar i sin tur til å forsterke inflasjonsimpulsene fra den økte lønnsveksten. En svekket krone bidrar også til å dempe nedgangen i lønnsomheten i konkurranseutsatte virksomheter, noe som også forlenger virkningen av ledighetsnedgangen.

I følge stiliserte beregninger av denne typen, vil de inflatoriske virkningene som settes i gang vare over meget lang tid. Det tar om lag 10 år før virkningene på lønnsveksten er halvert, mens inflasjonsøkningen er enda mer varig.

I våre prognoser legger vi til grunn en ytterligere nedgang slik at ledigheten blir 3 prosent i 2007 og 2008, før den synker ytterligere noe i 2009. Vi har gjort en siste beregning som viser bidraget til lønnsvekst og inflasjon fra utviklingen i arbeidsledigheten etter 2006. Som vist i figur 3, vil ledighetsnedgangen etter 2006 bidra med om lag 0,5 prosentpoeng høyere lønnsvekst i 2007 og 2008, og 1 prosentpoeng høyere lønnsvekst i 2009.

Figur 1. Arbeidsledighetsrate
Prosent

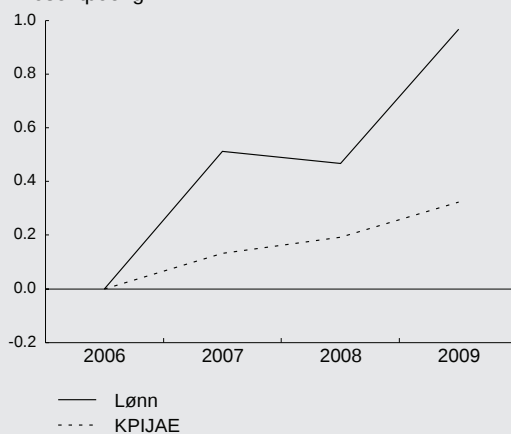
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Figur 2. Bidrag til lønns- og prisvekst fra ledighetsnedgangen fra 2005 til 2006-nivå
Prosentpoeng

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Figur 3. Bidrag til lønns- og prisvekst fra nedgangen i ledighet etter 2006
Prosentpoeng

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

le eksportvarer økt med hele 15 prosent regnet som årlig rate, og produktivitetsveksten har også vært høy.

I tillegg til at inntektene til bedriftene er viktige, er utviklingen i arbeidsmarkedet også av betydning for lønnsveksten. Den kraftige nedgangen i ledigheten det siste året vil bidra til å øke lønnsveksten neste år. I en egen beregning viser vi betydningen av ledighetsnedgangen for lønnsveksten. På lang sikt påvirker ledighetsnivået kun lønnsnivået i våre modeller, og ikke lønnsveksten, men etter en ledighetsnedgang tar det normalt lang tid før lønningene har tilpasset seg det nye nivået. Ledighetsnedgangen fra 2005 til 2006 vil ifølge beregningen øke lønnsveksten i 2007 med 1,0 prosentpoeng.

Økt arbeidsinnvandring har lagt en begrensning på lønnsveksten, og dette vil antakelig også gjelde framover. Siden arbeidsinnvandrerne har et lavere lønnsnivå enn øvrige arbeidstakere, vil dette i seg selv redusere det gjennomsnittlige lønnsnivået. I tillegg kan økt konkurranse i arbeidsmarkedet begrense lønnsveksten generelt. Vi legger til grunn at våre modeller i hovedsak fanger opp dette gjennom at ledigheten i så fall har blitt høyere enn den ellers ville vært. Vi antar således at betydningen av ledigheten er som før.

Både inntektsutviklingen i bedriftene og bedringen i arbeidsmarkedet er sterkere enn vi antok i vår forrige konjunkturrapport, og det ser nå ut til at lønnsveksten fra 2006 til 2007 vil bli klart høyere enn det den har vært de siste årene, og mer på linje med i høykonjunktoren rundt årtusenskiftet. I 2007 forventer vi at veksten i lønn per normalårsverk blir 5,3 prosent. Dette anslaget er oppjustert med 0,3 prosentpoeng i forhold til vår rapport i september

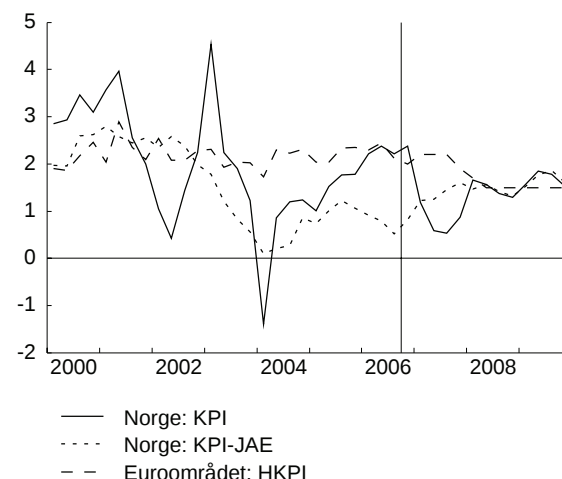
Ledighetsnedgangen fra 2005 til 2006 vil fortsette å gi positive bidrag til lønnsveksten ut prognoseperioden, anslagsvis 1,0 prosentpoeng i 2008 og 0,7 prosentpoeng i 2009. Den økonomiske avmatningen internasjonalt vil imidlertid svekke lønnsomheten i industribedriftene. Verdensmarkedsprisene på norske eksportprodukter svinger kraftig med internasjonale konjunkturer. I tillegg tror vi krona kommer til å styrke seg i løpet av 2008. Dette bidrar til å trekke lønnsveksten ned. I 2008 anslår vi en lønnsvekst på 4,1 prosent, økende til 4,8 prosent i 2009, da en ny oppgang forsterker presset i arbeidsmarkedet. Sammenholdt med en prisstigning på om lag 1,5 prosent, vil reallønnsveksten være høy i disse årene.

Inflasjonen fortsatt lav

Etter å ha trosset høykonjunktur og høye energipriser i ett års tid har den underliggende prisveksten nå så smått begynt å øke. Inflasjonen målt ved konsumprisindeksen justert for avgiftsendringer og uten energivarer (KPI-JAE) har i mer enn fire år ligget under målet på 2,5 prosent. I august i år var 12-månedersveksten i KPI-JAE kommet ned i 0,4 prosent. Deretter har den

Konsumprisindeksen

Prosentvis vekst fra samme kvartal året før

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank.

underliggende prisstigningen tatt seg noe opp, og i november var indeksen 0,8 prosent høyere enn ett år tidligere. Høye energipriser og avgiftsøkninger fra nyttår har bidratt til at KPI-veksten i hele år har vært klart høyere, og i november var 12-månedersveksten 2,6 prosent. Prisivirkningen av de reelle avgiftsendringene i år kan anslås til et kvart prosentpoeng.

Den lave veksten i KPI-JAE de fire siste årene, kan delvis føres tilbake til lav prisvekst på importerte konsumvarer. Sterkere krone, økt import fra lavkostland og lav internasjonal prisvekst er faktorer bak dette. Prisveksten for norskproduserte varer og tjenester har imidlertid også vært lav, så lenge en holder energivarer og reelle avgiftsendringer utenfor. Prisene på slike norskproduserte varer lå i november 1,1 prosent høyere enn samme måned i fjor, når vi ser bort fra jordbruks- og fiskevarer, som bare så vidt lå høyere i pris enn 12 måneder tidligere. Husleiene lå 2,3 prosent høyere, mens prisindeksen for øvrige tjenester lå 1,2 prosent høyere. Lav vekst i lønnskostnader per time samt høy vekst i produktiviteten, særlig innen varehandelen, har bidratt til den lave inflasjonen.

Tendensene til økt inflasjon i de tre siste månedene kan i hovedsak føres tilbake til utviklingen for varegruppene og i liten grad til tjenester. Timelønnskostnadene øker nå noe mer enn tidligere, og framover må en vente at den høye produktivitetsveksten reduseres. Økte lønnskostnader per produsert enhet sammen med økte renter, som hever husleiene og kostnadene i varehandelen, bidrar til høyere prisvekst. Utviklingen i kronekursen, med en markert svekkelse fra i sommer som først stoppet opp i slutten av oktober, kan også forventes å trekke inflasjonen opp en stund framover. I motsatt retning trekker imidlertid reduserte energipriser. Litt framover i tid kan vi også vente negative prisstigningsimpulser fra en noe sterkere krone. Vi antar imidlertid også at de negative

inflasjonsimpulsene fra utlandet i form av reduserte gjennomsnittspriser på ferdigvarer, regnet i utenlandsk valuta, vil reduseres.

Som årsgjennomsnitt anslår vi veksten i KPI-JAE til 0,8 prosent i år, litt lavere enn i fjor. Ved kommende årsskifte forsvinner den direkte inflasjonsdempende effekten av de reduserte maksimalsatsene for foreldrebetaling i barnehager, noe som vil bidra til å trekke inflasjonstakten opp med om lag 0,2 prosentpoeng. Samlet sett kan dermed den underliggende inflasjonen målt ved KPI-JAE komme til å stige og ganske raskt bli liggende forholdsvis stabilt rundt 1,5 prosent.

KPI-veksten hittil i år har svingt mellom 1,8 prosent i januar og 1,9 prosent i august til 2,7 prosent i april og oktober. Varierende prisimpulser fra energivarene har bidratt vesentlig til disse svingningene. Elektrisitetsprisen har i år hatt to runder med markert økning; i februar og mars og i august og september. I etterkant av begge oppgangene har det vært markert prisnedgang. Det ligger an til en ytterligere klar prisnedgang fra november til desember. Prisene til husholdningene speiler med et visst tidsetterslep utviklingen i spotmarkedet for kraft. Denne utviklingen har igjen vært styrt av nedbør og temperaturforhold, oljeprisen samt prisen på CO₂-kvoter. Som årsgjennomsnitt ligger elektrisitetsprisen an til å øke med rundt 27 prosent i år, men ventes å falle med om lag 13 prosent neste år. Den gjennomsnittlige KPI-veksten i år vil trolig bli 2,3 prosent. Økt moms på matvarer fra nyttår vil gi en positiv prisstigningsimpuls, men den totale prisveksten neste år ventes likevel å falle til 0,8 prosent.

Vi legger til grunn at det ikke blir gjort reelle avgiftsendringer i 2008 og 2009. KPI og KPI-JAE må da forventes å utvikle seg mer parallelt. I 2008 vil reduserte oljepriser målt i norske kroner og økte elektrisitetspriser om lag motvirke hverandre, mens vi for 2009 legger til grunn at de vil utvikle seg ganske likt. En sterkere krone vil bidra til at konsumprisveksten blir liggende under to prosent.

Lavere overskudd i utenrikshandelen?

Foreløpige tall fra utenriksregnskapet for årets 3. kvartal viser et overskudd på driftsbalansen på over 92 milliarder kroner. Det er opp 4 milliarder kroner fra foregående kvartal, og en økning på 16 milliarder fra 3. kvartal året før. Overskuddet på handelen med varer og tjenester er redusert med 9 milliarder kroner fra 2. til 3. kvartal i år, og endte på vel 86 milliarder kroner. Samme kvartal i 2005 viste et overskudd på 76 milliarder. Rente- og stønadsbalansen viser for 3. kvartal et overskudd på 6 milliarder kroner, en styrking på 15 milliarder kroner i forhold til i 2. kvartal. I forhold til 3. kvartal i fjor er styrkingen på 5 milliarder kroner. Overskuddet på rente- og stønadsbalansen sørger for at overskuddet på driftsbalansen øker fra forrige kvartal til tross for et redusert handelsoverskudd.

Reduksjonen i handelsoverskuddet kan i hovedsak tilskrives en to prosents økning i tjenesteimporten, hvorav reisetrafikk står for det meste av økningen. En reduksjon i eksportvolumet av olje og gass bidro også til nedgangen. Bedringen av rente- og stønadsbalansen skyldes mest redusert aksjeutbytte til utlandet, men også økte renteinntekter og overføringer fra utlandet.

Ny informasjon og tallrevisjoner har forandret tall i utenriksregnskapet for tidligere år. Endringene er små for årene 2005 og 2006, med unntak av verdien av tjenesteimporten, som reduserer overskuddet på tjenestebalansen med fra en til fire milliarder kroner i kvartalet. Rente- og stønadsbalansen er også justert med opp til et par milliarder kroner i kvartalet i utlandets favør. Overskuddet på driftsbalansen er derfor justert ned til 300 milliarder kroner i 2005, og ned med vel 11 milliarder kroner i første halvår i år.

Økt importvolum og voksende importpriser har bidratt mest til at eksportoverskuddet har falt gjennom 2006. Med balanse i tjenestehandelen vil handelsoverskuddet bli nær 98 milliarder kroner i fjerde kvartal. Dermed kan overskuddet i handelen med varer og tjenester krype over 400 milliarder for hele 2006. Men et underskudd på rente- og stønadsbalansen både i 4. kvartal og for året som helhet ventes å bringe årets overskudd på driftsbalansen ned mot 367 milliarder kroner.

Utenriksregnskapet vil fortsette å vise høye overskudd i årene som kommer. Men vi venter ikke en fortsettelse av den sterke veksten i overskuddet vi har sett de senere årene. En forventet svakere internasjonal økonomi fører til redusert vekst i etterspørselen etter norske eksportvarer, mens veksten i importen holder seg. I tillegg ventes prisene på eksportvarer å falle mer enn prisene på importvarer. En antatt reduksjon av oljeprisen i dollar gjennom 2007 ned til 50 dollar fatet, og en ventet lavere verdi på dollar mot norske kroner vil kunne redusere oljeprisen med opptil en fjerdedel mot slutten av prognoseperioden sammenliknet med dagens nivå. Det vil bidra mye til å redusere overskuddet på handelsbalansen med utlandet i 2008 og 2009. Nedgangen vil motsvares noe av forventede store overskudd på rente- og stønadsbalansen. Vi legger til grunn at overskuddet på driftsbalansen vil bli over 400 mrd. i 2007, og deretter gradvis avta ut prognoseperioden.

Makroøkonomiske hovedstørrelser. Sesongjustert. Faste 2004-priser. Millioner kroner

	Ujustert		Sesongjustert						
	2004	2005	05.1	05.2	05.3	05.4	06.1	06.2	06.3
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	785 950	811 537	198 662	203 726	204 787	203 871	207 742	210 692	212 246
Konsum i husholdninger	754 220	777 977	190 496	195 423	196 296	195 257	198 986	201 881	203 347
Varekonsum	394 424	404 919	99 464	102 091	102 331	101 187	103 733	104 692	105 910
Tjenestekonsum	339 659	348 450	85 577	86 727	87 503	88 370	88 196	89 627	89 783
Husholdningenes kjøp i utlandet	41 275	46 583	10 890	12 030	11 842	11 498	12 312	13 181	13 327
Utlendingers kjøp i Norge	-21 138	-21 974	-5 435	-5 424	-5 380	-5 797	-5 255	-5 619	-5 674
Konsum i ideelle organisasjoner	31 730	33 560	8 166	8 303	8 491	8 614	8 756	8 811	8 900
Konsum i offentlig forvaltning	373 295	380 172	94 637	95 252	94 997	95 303	95 999	96 238	96 152
Konsum i statsforvaltningen	197 362	200 611	50 191	50 194	50 060	50 172	50 058	50 105	49 597
Konsum i statsforvaltningen, sivilt	167 112	172 765	43 163	43 181	43 163	43 265	43 783	43 834	43 294
Konsum i statsforvaltningen, forsvar	30 252	27 847	7 027	7 013	6 898	6 907	6 275	6 271	6 302
Konsum i kommuneforvaltningen	175 934	179 562	44 447	45 058	44 937	45 131	45 941	46 133	46 555
Bruttoinvestering i fast realkapital	314 239	349 464	81 641	85 340	85 704	96 525	89 352	94 919	94 968
Utvinning og rørtransport	71 285	85 021	19 457	21 537	20 507	23 501	20 366	21 396	23 188
Tjenester tilknyttet utvinning	2 813	-1 832	53	-2 851	922	44	-34	-24	233
Utenriks sjøfart	10 100	15 030	3 406	4 507	2 096	5 021	4 726	4 313	4 954
Fastlands-Norge	230 041	251 245	58 725	62 148	62 180	67 959	64 294	69 234	66 593
Fastlands-Norge utenom offentlig forvaltning	179 393	200 805	47 353	49 689	50 219	53 417	52 743	53 537	54 701
Næringer	108 971	120 177	27 793	29 817	29 944	32 523	31 663	32 263	33 277
Industri og bergverk	20 866	23 431	4 848	5 498	5 599	7 342	6 115	6 409	7 746
Annen vareproduksjon	19 038	20 182	4 660	5 340	5 431	4 781	5 170	5 450	5 474
Tjenester	69 067	76 565	18 284	18 979	18 913	20 400	20 378	20 404	20 057
Boliger (husholdninger)	70 422	80 628	19 560	19 873	20 275	20 894	21 080	21 274	21 424
Offentlig forvaltning	50 648	50 440	11 372	12 458	11 961	14 542	11 551	15 697	11 892
Lagerendring og statistiske avvik	33 671	46 534	12 304	8 396	16 576	11 552	17 031	14 053	19 733
Bruttoinvestering i alt	347 910	395 998	93 945	93 736	102 281	108 076	106 383	108 971	114 702
Innenlandsk sluttanvendelse	1 507 155	1 587 708	387 245	392 715	402 064	407 251	410 124	415 902	423 100
Etterspørsel fra Fastlands-Norge (ekskl. lagerendring)	1 389 286	1 442 955	352 024	361 126	361 964	367 134	368 035	376 164	374 991
Etterspørsel fra offentlig forvaltning	423 943	430 613	106 009	107 710	106 958	109 845	107 550	111 935	108 044
Eksport i alt	732 669	737 002	180 301	186 510	185 481	185 027	184 139	185 824	184 963
Tradisjonelle varer	209 835	220 746	54 400	53 418	55 707	57 010	56 950	57 930	58 716
Råolje og naturgass	337 274	320 559	80 478	81 869	80 527	78 359	78 337	75 655	75 748
Skip, plattformer og fly	9 696	10 340	954	5 185	3 183	1 018	1 143	1 756	2 413
Tjenester	175 864	185 357	44 469	46 038	46 065	48 639	47 709	50 483	48 086
Samlet sluttanvendelse	2 239 824	2 324 709	567 545	579 225	587 546	592 278	594 263	601 726	608 063
Import i alt	496 783	539 390	127 069	133 599	137 205	141 617	140 628	146 018	146 547
Tradisjonelle varer	323 346	349 862	82 771	86 213	90 141	90 450	93 253	94 411	95 465
Råolje og naturgass	1 905	2 953	665	503	520	1 305	424	194	159
Skip, plattformer og fly	13 128	10 445	2 112	2 623	2 674	3 036	2 708	4 638	3 068
Tjenester	158 404	176 130	41 521	44 259	43 870	46 826	44 243	46 774	47 855
Bruttonasjonalprodukt (markedsverdi)	1 743 041	1 785 319	440 476	445 626	450 341	450 661	453 636	455 708	461 516
Bruttonasjonalprodukt Fastlands-Norge (markedsverdi)	1 355 314	1 411 476	346 611	350 492	355 194	359 614	362 709	366 582	369 840
Oljevirkksomhet og utenriks sjøfart	387 727	373 843	93 865	95 134	95 147	91 047	90 927	89 126	91 676
Fastlands-Norge (basisverdi)	1 155 106	1 204 271	295 709	299 015	303 003	306 813	309 942	312 923	315 512
Fastlands-Norge utenom offentlig forvaltning	890 598	935 802	228 106	232 176	235 891	239 850	242 218	244 968	247 836
Industri og bergverk	162 580	166 115	40 605	41 653	41 577	42 193	42 671	42 930	43 085
Annen vareproduksjon	129 944	141 617	34 525	35 476	35 475	36 341	36 300	35 912	35 805
Tjenester inkl. bolig tjenester	598 074	628 070	152 976	155 046	158 839	161 316	163 247	166 127	168 946
Offentlig forvaltning	264 508	268 469	67 603	66 840	67 112	66 964	67 725	67 955	67 676
Korreksjonsposter	200 208	207 205	50 902	51 476	52 191	52 801	52 767	53 659	54 327

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Makroøkonomiske hovedstørrelser. Sesongjustert. Faste 2004-priser. Prosentvis endring fra foregående kvartal

	Ujustert		Sesongjustert						
	2004	2005	05.1	05.2	05.3	05.4	06.1	06.2	06.3
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	5,6	3,3	0,2	2,5	0,5	-0,4	1,9	1,4	0,7
Konsum i husholdninger	5,5	3,1	0,1	2,6	0,4	-0,5	1,9	1,5	0,7
Varekonsum	5,1	2,7	-0,4	2,6	0,2	-1,1	2,5	0,9	1,2
Tjenestekonsum	5,1	2,6	0,2	1,3	0,9	1,0	-0,2	1,6	0,2
Husholdningenes kjøp i utlandet	17,4	12,9	5,8	10,5	-1,6	-2,9	7,1	7,1	1,1
Utlendingers kjøp i Norge	10,7	4,0	1,4	-0,2	-0,8	7,8	-9,4	6,9	1,0
Konsum i ideelle organisasjoner	6,6	5,8	1,1	1,7	2,3	1,4	1,7	0,6	1,0
Konsum i offentlig forvaltning	1,5	1,8	0,7	0,6	-0,3	0,3	0,7	0,2	-0,1
Konsum i statsforvaltningen	2,3	1,6	1,4	0,0	-0,3	0,2	-0,2	0,1	-1,0
Konsum i statsforvaltningen, sivil	3,0	3,4	3,0	0,0	0,0	0,2	1,2	0,1	-1,2
Konsum i statsforvaltningen, forsvar	-1,5	-7,9	-7,6	-0,2	-1,6	0,1	-9,1	-0,1	0,5
Konsum i kommuneforvaltningen	0,6	2,1	-0,2	1,4	-0,3	0,4	1,8	0,4	0,9
Bruttoinvestering i fast realkapital	10,2	11,2	-7,2	4,5	0,4	12,6	-7,4	6,2	0,1
Utvinning og rørtransport	10,2	19,3	2,7	10,7	-4,8	14,6	-13,3	5,1	8,4
Tjenester tilknyttet utvinning	635,0	-165,1	-98,0	..	..	-95,2	..	..	..
Utenriks sjøfart	4,6	48,8	-30,2	32,3	-53,5	139,5	-5,9	-8,7	14,9
Fastlands-Norge	9,3	9,2	-4,4	5,8	0,1	9,3	-5,4	7,7	-3,8
Fastlands-Norge utenom offentlig forvaltning	11,3	11,9	0,0	4,9	1,1	6,4	-1,3	1,5	2,2
Næringer	8,4	10,3	-1,2	7,3	0,4	8,6	-2,6	1,9	3,1
Industri og bergverk	11,9	12,3	-6,3	13,4	1,8	31,1	-16,7	4,8	20,9
Annen vareproduksjon	-1,1	6,0	1,4	14,6	1,7	-12,0	8,1	5,4	0,4
Tjenester	10,2	10,9	-0,5	3,8	-0,3	7,9	-0,1	0,1	-1,7
Boliger (husholdninger)	16,3	14,5	1,8	1,6	2,0	3,1	0,9	0,9	0,7
Offentlig forvaltning	2,5	-0,4	-19,2	9,6	-4,0	21,6	-20,6	35,9	-24,2
Lagerendring og statistiske awik	138,3	38,2	51,9	-31,8	97,4	-30,3	47,4	-17,5	40,4
Bruttoinvestering i alt	16,2	13,8	-2,2	-0,2	9,1	5,7	-1,6	2,4	5,3
Innenlandsk sluttanvendelse	6,7	5,3	-0,3	1,4	2,4	1,3	0,7	1,4	1,7
Etterspørsel fra Fastlands-Norge (ekskl. lagerendring)	5,0	3,9	-0,5	2,6	0,2	1,4	0,2	2,2	-0,3
Etterspørsel fra offentlig forvaltning	1,6	1,6	-1,9	1,6	-0,7	2,7	-2,1	4,1	-3,5
Eksport i alt	1,1	0,6	0,0	3,4	-0,6	-0,2	-0,5	0,9	-0,5
Tradisjonelle varer	3,4	5,2	-0,6	-1,8	4,3	2,3	-0,1	1,7	1,4
Råolje og naturgass	-0,5	-5,0	0,7	1,7	-1,6	-2,7	0,0	-3,4	0,1
Skip, plattformer og fly	-38,2	6,6	-29,1	443,7	-38,6	-68,0	12,3	53,5	37,5
Tjenester	5,0	5,4	0,3	3,5	0,1	5,6	-1,9	5,8	-4,7
Samlet sluttanvendelse	4,9	3,8	-0,2	2,1	1,4	0,8	0,3	1,3	1,1
Import i alt	8,8	8,6	-2,0	5,1	2,7	3,2	-0,7	3,8	0,4
Tradisjonelle varer	10,9	8,2	0,3	4,2	4,6	0,3	3,1	1,2	1,1
Råolje og naturgass	-13,7	55,0	3,1	-24,2	3,2	151,1	-67,5	-54,1	-18,3
Skip, plattformer og fly	26,4	-20,4	-49,0	24,2	2,0	13,5	-10,8	71,3	-33,9
Tjenester	3,8	11,2	-1,8	6,6	-0,9	6,7	-5,5	5,7	2,3
Bruttonasjonalprodukt (markedsverdi)	3,9	2,4	0,3	1,2	1,1	0,1	0,7	0,5	1,3
Bruttonasjonalprodukt Fastlands-Norge (markedsverdi)	4,4	4,1	0,5	1,1	1,3	1,2	0,9	1,1	0,9
Oljevirkosomhet og utenriks sjøfart	1,7	-3,6	-0,4	1,4	0,0	-4,3	-0,1	-2,0	2,9
Fastlands-Norge (basisverdi)	3,6	4,3	0,7	1,1	1,3	1,3	1,0	1,0	0,8
Fastlands-Norge utenom offentlig forvaltning	4,4	5,1	0,4	1,8	1,6	1,7	1,0	1,1	1,2
Industri og bergverk	5,7	2,2	-2,1	2,6	-0,2	1,5	1,1	0,6	0,4
Annen vareproduksjon	2,0	9,0	4,4	2,8	0,0	2,4	-0,1	-1,1	-0,3
Tjenester inkl. boligjenester	4,5	5,0	0,3	1,4	2,4	1,6	1,2	1,8	1,7
Offentlig forvaltning	1,1	1,5	1,4	-1,1	0,4	-0,2	1,1	0,3	-0,4
Korreksjonsposter	9,1	3,5	-0,3	1,1	1,4	1,2	-0,1	1,7	1,2

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Makroøkonomiske hovedstørrelser. Sesongjustert. Prisindekser. 2004=100

	Ujustert		Sesongjustert						
	2004	2005	05.1	05.2	05.3	05.4	06.1	06.2	06.3
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	100,0	101,1	100,3	100,7	101,5	101,8	102,0	103,1	103,4
Konsum i offentlig forvaltning	100,0	102,7	101,9	102,2	103,2	103,7	105,0	106,7	108,1
Bruttoinvestering i fast kapital	100,0	102,7	100,7	103,1	103,2	103,8	103,0	106,0	107,8
Fastlands-Norge	100,0	101,9	101,1	102,0	101,4	103,3	103,0	104,9	105,6
Innenlandsk sluttanvendelse	100,0	102,1	99,3	103,0	103,2	102,1	102,7	105,3	106,0
Etterspørsel fra Fastlands-Norge	100,0	101,7	100,9	101,3	101,9	102,6	102,9	104,3	105,0
Eksport i alt	100,0	117,4	110,7	112,1	119,0	127,5	135,8	133,3	132,9
Tradisjonelle varer	100,0	104,0	101,2	102,6	104,9	106,8	111,4	115,7	117,9
Samlet sluttanvendelse	100,0	106,9	102,9	105,9	108,2	110,0	113,0	114,0	114,2
Import i alt	100,0	101,3	101,2	100,9	100,8	102,2	102,9	102,3	103,8
Tradisjonelle varer	100,0	100,4	100,4	100,4	99,8	100,8	102,9	102,4	104,3
Bruttonasjonalprodukt (markedsverdi)	100,0	108,6	103,4	107,5	110,4	112,5	116,1	117,7	117,5
Bruttonasjonalprodukt Fastlands-Norge (markedsverdi)	100,0	102,2	99,9	103,1	102,5	103,0	104,3	105,9	106,1

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Makroøkonomiske hovedstørrelser. Sesongjustert. Prisindeks. Prosentvis endring fra foregående kvartal

	Ujustert		Sesongjustert						
	2004	2005	05.1	05.2	05.3	05.4	06.1	06.2	06.3
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	0,7	1,1	-0,4	0,4	0,7	0,3	0,1	1,1	0,3
Konsum i offentlig forvaltning	2,6	2,7	0,5	0,3	1,1	0,4	1,3	1,6	1,3
Bruttoinvestering i fast kapital	3,3	2,7	-1,5	2,4	0,0	0,6	-0,7	2,9	1,6
Fastlands-Norge	3,9	1,9	-1,1	0,8	-0,6	1,9	-0,3	1,9	0,6
Innenlandsk sluttanvendelse	1,8	2,1	-1,9	3,7	0,1	-1,1	0,6	2,6	0,6
Etterspørsel fra Fastlands-Norge	1,7	1,7	-0,2	0,4	0,6	0,6	0,4	1,4	0,6
Eksport i alt	12,9	17,4	3,4	1,2	6,2	7,2	6,5	-1,8	-0,3
Tradisjonelle varer	8,5	4,0	-0,3	1,4	2,3	1,7	4,3	3,8	1,9
Samlet sluttanvendelse	5,2	6,9	-0,2	2,9	2,1	1,7	2,7	0,9	0,2
Import i alt	4,8	1,3	-0,3	-0,3	-0,1	1,4	0,7	-0,6	1,4
Tradisjonelle varer	4,0	0,4	-0,2	0,0	-0,5	1,0	2,0	-0,4	1,8
Bruttonasjonalprodukt (markedsverdi)	5,3	8,6	-0,1	3,9	2,8	1,9	3,2	1,4	-0,2
Bruttonasjonalprodukt Fastlands-Norge (markedsverdi)	1,8	2,2	-1,4	3,2	-0,6	0,5	1,3	1,5	0,1

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Reviderte nasjonalregnskapstall 1970-2005

Ny føring av banktjenester hever nivået på BNP

**Ann Lisbet Brathaug, Erling Joar Fløttum,
Tore Halvorsen, Knut Sørensen
og Steinar Todsén**

Statistisk sentralbyrå har revidert nasjonalregnskapet fra 1970 og fram til i dag. Resultatet er at brutto-nasjonalproduktet (BNP) i løpende priser er hevet. Årlige vekstrater for BNP er også revidert, mest for de senere årene. De viktigste årsakene til hovedrevisjonen tilbake til 1970 er nye konvensjoner for føring av banktjenester og merverdiavgift (moms). For de siste årene er det foretatt revisjoner også på en rekke andre områder.

Innledning

Statistisk sentralbyrå har nettopp gjennomført en hovedrevisjon av nasjonalregnskapet. Noe av bakgrunnen er en egen EU/EØS-forordning som krever at indirekte målte bank- og finanstjenester fordeles på alle brukere i nasjonalregnskapet (se egen boks). De fleste EU-landene innførte den nye føringsmåten i 2005. Også beregninger av moms i nasjonalregnskapet har blitt endret som følge av nye retningslinjer. Mens det tidligere ble beregnet påløpt moms i nasjonalregnskapet, har en nå gått over til å beregne tallene med utgangspunkt i innbetalt moms. Av hensyn til sammenligning av BNP og andre størrelser over tid, har det vært nødvendig å revidere tallene tilbake til 1970.

Videre har ny informasjon blant annet fra kommunerapporteringen (KOSTRA) og den siste boligtellingsen, blitt innarbeidet. Revisjoner på disse områdene er gjort for årene etter 1995.

Et annet område som har vært underlagt gjennomgående revisjon bakover, er nasjonalregnskapets tall for lønn og sysselsetting. På dette feltet er det foretatt endringer av kildebruk og beregningsmetoder som påvirker resultatene. Også her er det konstruert sammenhengende tidsserier tilbake til 1970. De nye beregningene for årene etter år 2000 viser sterkere vekst i antall sysselsatte personer enn tidligere publiserte tall. Det skyldes i hovedsak at en har utnyttet ny infor-

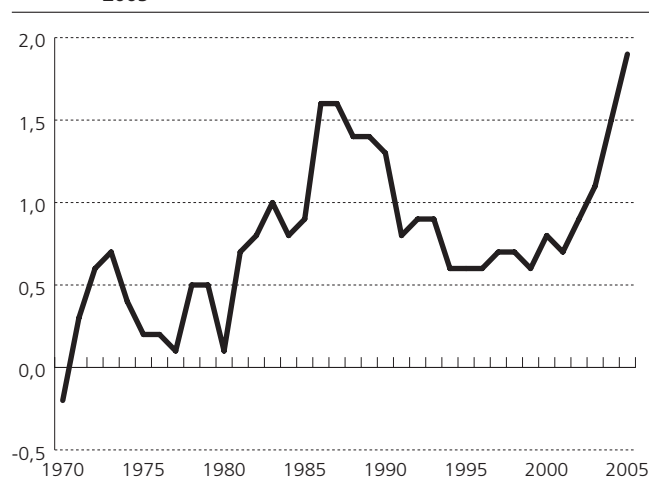
masjon om utenlandsk arbeidskraft. Gjennomsnittlig arbeidstid per sysselsatt person er også høyere enn tidligere beregnet (se egen artikkel i dette nummer av Økonomiske analyser).

Tallene fram til og med 2004 er nå endelige, mens nasjonalregnskapet for 2005 fortsatt er foreløpig. For 2004 er tallgrunnlaget for første gang gjennomgående basert på årsregnskaper, mens det for 2005 fortsatt i stor grad er benyttet foreløpige kvartalsindikatorer. Resultatet av hovedrevisjonen er blant annet en generell heving av BNP, men vekstutviklingen er også revidert. Konjunkturforløpet de siste fem årene er nå mer markert. BNP-veksten for de siste årene er nå revidert opp.

Endringer i struktur og nivå: Høyere BNP

Den endrede føringsmåten av banktjenester hever nivået på BNP med i gjennomsnitt 0,8 prosent for perioden 1970–2005, med noe sterkere utslag i den siste del av perioden enn i den første.

Figur 1. Prosentvis oppjustering av BNP i løpende priser 1970-2005

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Ann Lisbet Brathaug er seksjonsleder ved Seksjon for nasjonalregnskap (ann.lisbet.brathaug@ssb.no)

Erling Joar Fløttum er seniorrådgiver ved Seksjon for nasjonalregnskap (erling.joar.flottum@ssb.no)

Tore Halvorsen er seniorrådgiver ved Seksjon for nasjonalregnskap (tore.halvorsen@ssb.no)

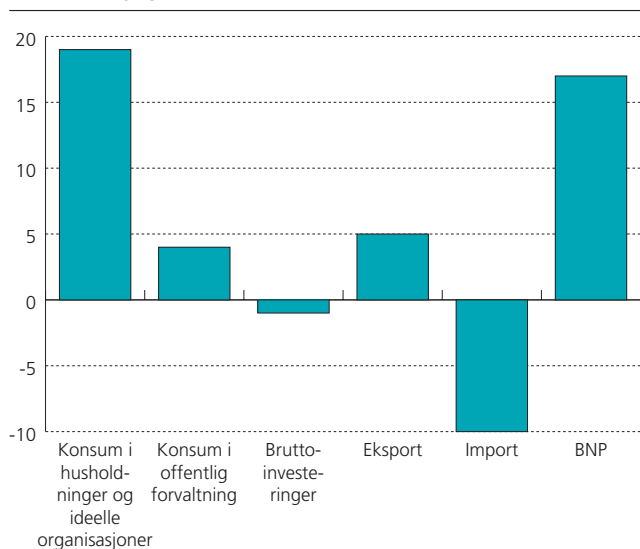
Knut Sørensen er forsker ved Seksjon for nasjonalregnskap (knut.o.sorensen@ssb.no)

Steinar Todsén er seniorrådgiver ved Seksjon for nasjonalregnskap (steinar.todsén@ssb.no)

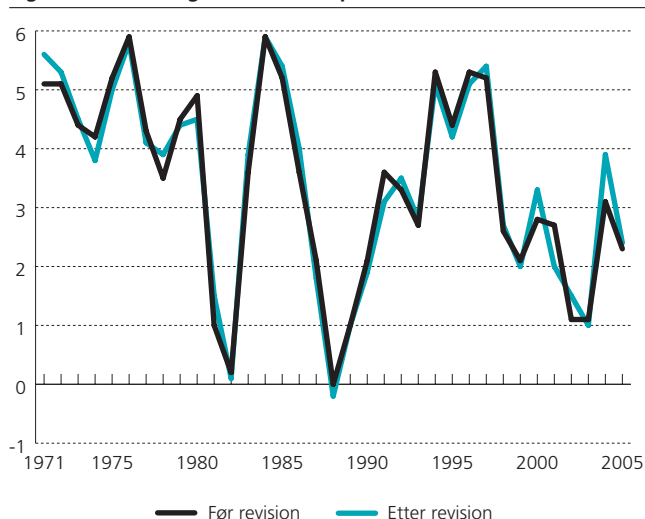
Tabell 1. Hovedaggregater nasjonalregnskapet. Revisjoner i løpende priser. 2003

Aggregat	Milliarder kroner		Revisjoner	
	Før revisjon	Etter revisjon	Milliarder kroner	Prosent
BNP	1 576,7	1 593,8	17,1	1,1
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	720,0	738,9	18,9	2,6
Konsum i offentlig forvaltning	354,2	358,7	4,5	1,3
Bruttoinvestering	290,9	289,6	-1,3	-0,4
Eksport	637,4	642,2	4,8	0,8
Import	425,8	435,6	9,8	2,3

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Figur 2. BNP og komponenter. Revisjoner 2003. Milliarder kroner

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Figur 3. BNP. Årlig volumvekst i prosent. 1971-2005

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Før 2005 har hovedrevisjonen gitt størst utslag på nivå i årene 1986 og 1987, der nivået på BNP er hevet med 1,6 prosent for begge år.

I perioden 1970–1994 er det, med få unntak, kun banktjenester og moms som er revidert. Unntakene er årene 1990–1993 der investeringer i varehandelsnæringene er revidert. For årene 1995–2003 er også andre poster i nasjonalregnskapet endret, dog i mindre grad i perioden 1995–1999 enn i de påfølgende årene. Produksjon og konsum av bolig tjenester er revidert fra 1995 på bakgrunn av opplysninger fra den siste bolig tellingen (2001). I perioden 1998–2001 er det foretatt justeringer innenfor helsenæringer med utgangspunkt i informasjonen fra det nye systemet for kommunerapportering (KOSTRA). Fra år 2000 og utover er også andre revisjoner foretatt, blant annet innen oljevirksomheten og rørtransport.

Ved å se på tallene for 2003 kan vi illustrere hovedrevisjonens innvirkning på de ulike komponentene av BNP. I 2003 er BNP hevet med 17 milliarder kroner eller 1,1 prosent. På anvendelsessiden av økonomien er konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner ifølge de reviderte tallene 19 milliarder kroner høyere enn tidligere publisert. Om lag to tredjedeler av dette er knyttet til det nye konsumet av banktjenester, men også husholdningenes konsum av bolig tjenester og bilkjøp er revidert opp. Konsum i offentlig forvaltning er revidert opp med 4 milliarder kroner. Konsumet av banktjenester er i overkant av 5 milliarder dette året, mens en bedre utnyttelse av den nye økonomirapporteringen fra kommunene (KOSTRA) isolert sett trekker konsumtallene noe ned.

Eksporten i 2003 er revidert opp med omtrent 5 milliarder kroner og importen er 10 milliarder kroner høyere enn tidligere. I tillegg til nye beregnede tall for eksport og import av banktjenester, som utgjør over halvparten av revisjonen for begge størrelser, er enkelte andre tjenesteposter berørt. Det gjelder bl.a. nordmenns utgifter til reise i utlandet.

BNP-veksten 1970–2005

For de fleste årene i perioden før 1995 er revisjonen av den årlige volumveksten i BNP på mellom 0 og +/- 0,2 prosentpoeng. For noen få år er BNP-veksten endret med opp til 0,5 prosentpoeng, og da i hovedsak som følge av reviderte momstall. Den nye behandlingen av banktjenester fører først og fremst til en nivåkorreksjon av BNP, og bidrar i mindre grad til endringer i de årlige vekststratene. Dette gjelder også for andre makroøkonomiske størrelser som for eksempel husholdningenes konsum.

Tallene for årene fra 1995 og utover er som nevnt revidert også på grunn av andre forhold, og for noen av disse årene er vekststratene mer endret.

Konjunkturbildet frem til 2003

Nasjonalregnskapets bilde av utviklingen etter høykonjunktoren på siste halvdel av 1990-tallet er ikke veldig endret fra tidligere, men konjunkturforløpet er nå mer markert. Volumveksten i BNP for Fastlands-Norge var litt sterkere enn tidligere publisert i 1997 og 2000. Veksten i årene 2001–2003 er lite revidert, mens veksten i Fastlands-Norge er revidert opp i både 2004 og 2005.

Revisjoner for 2004 og 2005

Revisjonen av 2004 er mer sammensatt enn for de forutgående årene. I tillegg til de forhold som er omtalt ovenfor som del av hovedrevisjonen, bl.a. nyføring av banktjenester og moms, er de nye 2004-tallene også et resultat av den vanlige overgangen fra et foreløpig indikatorbasert regnskap til et mer detaljert endelig årsregnskap.

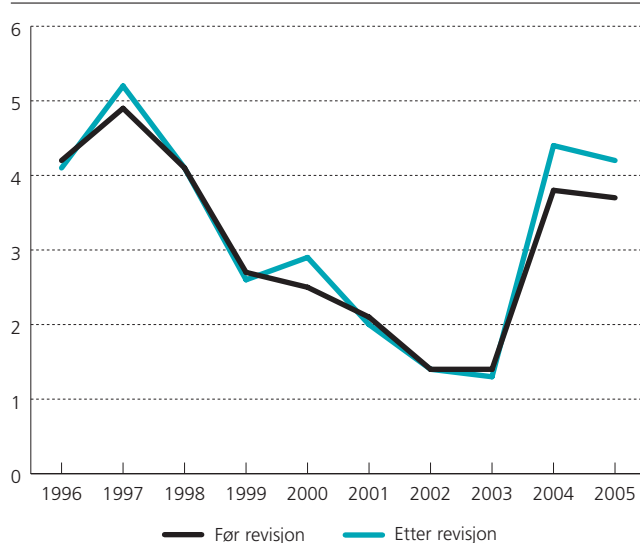
Nivået på BNP i 2004 er 26,1 milliarder kroner eller 1,5 prosent høyere enn tidligere publisert. Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner er revidert opp omtrent like mye som BNP, mens konsum i offentlig forvaltning, bruttoinvesteringer og eksport til sammen er justert opp med 8,3 milliarder kroner eller mellom 0,7 og 1,6 prosent for hver av kategoriene. Motsatt effekt på BNP har oppjusteringen av import med 7,2 milliarder kroner eller 1,5 prosent. Godt over halvparten av revisjonene på BNP og husholdningenes konsum kan forklares med den nye føringen av banktjenestene.

Volumendringen i BNP fra 2003 til 2004 er også revidert. Volumveksten i BNP totalt er revidert opp fra 3,1 til 3,9 prosent, mens veksten i BNP for Fastlands-Norge er revidert opp 0,6 prosentpoeng til 4,4 prosent. Konsum i husholdninger, bruttoinvesteringer og eksport har økt mer enn det foreløpige tall viste, mens veksten i konsum i offentlig forvaltning er lavere ifølge de nye tallene. Veksten i importen er lite revidert.

Ifølge de nye tallene økte husholdningenes konsum med 5,5 prosent fra 2003 til 2004. I de foreløpige nasjonalregnskapstabellene for 2004 var veksten beregnet til 4,7 prosent. Veksten i tjenestekonsumet, inklusiv utgifter til reiser i utlandet, er revidert opp. Varekonsumet er derimot revidert svakt ned. En viktig forklaring på revisjonen i husholdningenes konsum er at de tidligere publiserte tallene, som var basert på indikatormateriale for vareomsetning og tjenesteproduksjon rettet mot husholdningene, nå er erstattet av eller supplert med resultater fra mer omfattende undersøkelser som forbruksundersøkelsen og detaljert strukturstatistikk for tjenesteytende næringer.

Utviklingen i bruttoinvesteringer i fast realkapital er revidert opp fra en vekst på 8,1 prosent til 10,2 prosent. Det er særlig for boligbygging og oljevirksomhet at veksten i investeringene er justert opp. De tidligere publiserte investeringstallene var basert på gro-

Figur 4. BNP Fastlands-Norge. Årlig volumvekst 1996–2005. Prosent

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

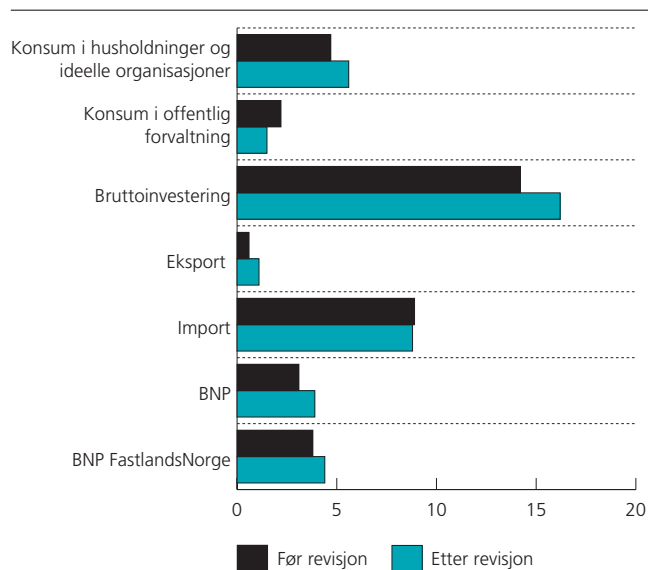
Tabell 2. Hovedaggregater nasjonalregnskapet. Revisjoner i løpende priser. 2004¹

Aggregat	Milliarder kroner		Revisjoner	
	Før revisjon	Etter revisjon	Milliarder kroner	Prosent
BNP	1 716,9	1 743,0	26,1(14,4)	1,5
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	760,9	786,0	25,1(13,4)	3,3
Konsum i offentlig forvaltning	370,8	373,3	2,5(5,0)	0,7
Bruttoinvestering	342,4	347,9	5,5	1,6
Eksport	732,4	732,7	0,3(2,3)	0,0
Import	489,6	496,8	7,2(6,3)	1,5

¹ Tall i parentes under revisjoner viser effekten ny føringsmåte for banktjenestene (i milliarder kroner).

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Figur 5. BNP og komponenter. Revisjoner i volumvekstrater 2004. Prosent

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

vere utvalgsundersøkelser eller enkle anslagsmetoder, mens de tallene som nå foreligger i langt større grad er basert på endelige regnskapsopplysninger fra de ulike næringene.

Veksten i eksportvolumet fra 2003 til 2004 er revidert opp fra 0,6 prosent til 1,1 prosent, mens importveksten totalt viser omtrent samme utvikling som tidligere. Den tradisjonelle vareeksporten har i begge versjoner tolldeklarasjoner som kilde, mens eksport og import av tjenester nå er beregnet ved å supplere data fra Norges Banks valutastatistikk med resultater fra en ny utvalgsundersøkelse utført av SSB.

Volumveksten i bruttoprodukt for Fastlands-Norge målt i basispriser er nå beregnet til 3,6 prosent, det samme som tidligere. Tallene er imidlertid ikke direkte sammenlignbare fordi bruttoproduktet i basispris har fått et noe annet innhold enn tidligere på grunn av den nye føringen av banktjenester. Nå er næringsenes kostnader knyttet til de indirekte banktjenestene tatt hensyn til for den enkelte nærings bruttoprodukt regnet i basisverdi, mens tidligere ble all produksjon av disse banktjenestene kun tatt med som en kostnad for Norge ved beregningen av BNP i markedsverdi.

Veksten i bruttoproduktet i industri og bergverksdrift og tjenesteytende næringer er revidert opp som følge av bruk av resultater fra de årlige regnskapsbaserte strukturundersøkelsene. Veksten i bruttoproduktet i annen vareproduksjon, dvs. primærnæringer og kraftforsyning, samt offentlig tjenesteproduksjon er imidlertid revidert noe ned.

Oljevirksomheten og utenriks sjøfart har fått revidert opp volumveksten i bruttoproduktet fra 0,4 til 1,7 prosent på bakgrunn av at utviklingen i begge næringer er justert opp. Også her er det nye beregninger basert på årlig strukturstatistikk som ligger bak.

For 2005 viser de foreløpige tallene en vekst i BNP i volum på 2,4 prosent, en svak oppjustering fra forrige publisering. For Fastlands-Norge er imidlertid veksten revidert noe mer, fra 3,7 prosent til 4,1 prosent. Innen tjenesteytende næringer, kraftforsyning og enkelte primærnæringer er veksten oppjustert. For industrien i 2005 er nasjonalregnskapstallene fortsatt basert på kvartalsvise produksjonsindekser, og er lite endret.

Tabell 3. Bruttoproduct etter næring. Prosentvis volumendring fra 2003 til 2004

Næring	Før revisjon	Etter revisjon
Industri og bergverk	4,7	5,7
Annen vareproduksjon	3,3	2,0
Tjenester	3,9	4,5
Offentlig forvaltning	2,2	1,1
Fastlands-Norge (markedspris)	3,7	4,4
Fastlands-Norge (basispris)	3,6	3,6
Oljevirksomhet og utenriks sjøfart	0,4	1,7
BNP	3,1	3,9

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Forskjellen i veksten i BNP totalt og BNP for Fastlands-Norge skyldes produksjonsnedgang i oljevirksomheten og utenriks sjøfart.

Ny føring av banktjenester påvirker næringstall

Næringstallene er i første rekke blitt endret som følge av de nye retningslinjene for føring av indirekte målte bank- og finanstjenester. Isolert sett betyr dette at kostnadene til produktinnsats øker og at bruttoproduktet reduseres tilsvarende. I perioden 1970–1994 er bruttoproduktet for alle næringer revidert ned på grunn av dette forholdet. Etter 1995 er det som nevnt også andre forhold som har påvirket næringstallene. Under presenteres de samlede virkningen av næringsrevisjonene i 2003.

Tabell 4 og 5 viser tall før og etter revisjonen målt i løpende verdier (tabell 4) og endringene i millioner kroner og i prosent (tabell 5).

Produksjonen er blitt oppjustert med 10,5 milliarder kroner i 2003 totalt sett, som utgjør en økning på 0,4 prosent. Oppjusteringen stammer i hovedsak fra olje- og gassvinningen, forretningsmessig tjenesteyting og eiendomsdrift og andre tjenester, mens det er en nedjustering for transport og kommunikasjon. Det er også en mindre nedjustering for industri, mens mindre oppjusteringer forekommer for varehandel og finansiell tjenesteyting.

Revisjonene har sin bakgrunn både i metode- og klassifikasjonsmessige forhold og noen få nye statistikkilder. Det siste gjelder innarbeiding av nye tall for boligbestanden fra folke- og boligtellingsen 2001 i produksjonsberegningene for bolig tjenester (under eiendomsdrift i tabellen). En oppjustering på 3,1 mrd. i produksjonen for 2003 av beregnede tjenester fra egne boliger skyldes de nye tallene for boligmassen, og serien er revidert tilbake til 1995. Øvrig eiendomsdrift er oppjustert med et lignende beløp.

Oppjusteringen for olje- og gassutvinning som utgjør 5,1 mrd. for selve utvinningen og 4,3 mrd. for tjenester tilknyttet utvinningen, har sin bakgrunn i gassutvinningsproduksjonen som er oppjustert grunnet ny informasjon om gassinjisering og gasstransportmarginer, og ytterligere bruttoføring for tjenesteposter. Disse revisjonene er gjort gjeldende fra 2001.

De nye internasjonale anbefalingene for beregninger av indirekte målte bank- og finanstjenester har kun medført mindre endringer i nivået på produksjonen i finansnæringen, hovedsakelig etter 2000. I 2003 resulterte revisjonen i 1,7 mrd. høyere produksjon av finansielle tjenester.

Nedgangen i industriproduksjonen skyldes flytting av noen enheter som driver med gjenvinning av avfall til

Tabell 4. Produksjon, produktinnsats, bruttoprodukt, lønnskostnader og driftsresultat for 10 hovednæringer og i alt, inkl. BNP, før og etter revisjonen. 2003. Millioner kroner

	Produksjon	Produktinnsats	Bruttoprodukt	Lønnskostnader	Driftsresultat
Jordbruk, skogbruk og fiske					
Før revisjon	50 282	28 248	22 034	7 179	14 234
Etter revisjon	50 282	28 602	21 680	5 974	14 722
Olje- og gassutvinning, inkl. tjen.					
Før revisjon	328 445	52 147	276 298	23 494	191 859
Etter revisjon	337 918	57 590	280 328	23 492	194 014
Industri og bergverksdrift					
Før revisjon	491 616	334 915	156 701	102 631	36 236
Etter revisjon	489 719	337 742	151 977	102 629	30 993
Kraft- og vannforsyning					
Før revisjon	51 584	13 369	38 215	6 609	19 435
Etter revisjon	51 583	13 800	37 783	6 527	18 500
Bygge- og anleggsvirksomhet					
Før revisjon	165 372	102 940	62 432	44 293	15 770
Etter revisjon	165 375	103 067	62 308	45 811	14 343
Varehandel, hotell- og restaurantv.					
Før revisjon	274 353	127 836	146 517	110 595	22 358
Etter revisjon	276 600	131 189	145 411	110 595	20 502
Transport og kommunikasjon					
Før revisjon	330 637	205 709	124 928	64 795	33 980
Etter revisjon	315 724	198 118	117 606	65 044	27 276
Av dette: Rørtransport					
Før revisjon	22 016	2 227	19 789	395	15 276
Etter revisjon	17 374	2 346	15 028	394	10 691
Finansiell tjenesteyting, forsikring					
Før revisjon	86 457	31 742	54 715	24 050	27 761
Etter revisjon	88 176	32 407	55 769	24 082	29 258
Forr. tjenesteyting, eiendomsdrift					
Før revisjon	367 842	145 172	222 670	82 739	97 320
Etter revisjon	374 535	160 351	214 184	83 473	92 469
Andre tjenester					
Før revisjon	470 044	147 287	322 757	263 117	29 068
Etter revisjon	477 224	154 949	322 275	260 665	31 825
Alle næringer					
Før revisjon	2 616 632	1 189 365	1 427 267	729 502	488 021
Etter revisjon	2 627 136	1 217 815	1 409 321	728 292	473 902
Produktskatter, netto					
Før revisjon	.	.	189 667	.	.
Etter revisjon	.	.	184 505	.	.
Indirekte målte bank- og finanstjenester					
Før revisjon	.	40 189	- 40 189	.	- 40 189
Etter revisjon	.	.	.	.	.
I alt			BNP:		
Før revisjon	2 616 632	1 229 554	1 576 745	729 502	447 832
Etter revisjon	2 627 136	1 217 815	1 593 826	728 292	473 902
Av dette: Fastlands-Norge					
Før revisjon	2 178 678	1 110 753	1 257 592	694 543	238 327
Etter revisjon	2 179 494	1 089 169	1 274 830	692 538	267 316

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Tabell 5. Produksjon, produktinnsats, bruttoprodukt, lønnskostnader og driftsresultat for 10 hovednæringer og i alt, inkl. BNP. 2003.
Endringer i millioner kroner og i prosent

	Produksjon	Produktinnsats	Bruttoprodukt	Lønnskostnader	Driftsresultat
Jordbruk, skogbruk og fiske					
Endring i millioner kroner	0	354	-354	-1 205	488
Endring i prosent	0,0	1,3	-1,6	-16,8	3,4
Olje- og gassutvinning, inkl. tj.	9 473	5 443	4 030	-2	2 155
Endring i millioner kroner					
Endring i prosent	2,9	10,4	1,5	0,0	1,1
Industri og bergverksdrift					
Endring i millioner kroner	-1 897	2 827	-4 724	-2	-5 243
Endring i prosent	-0,4	0,8	-3,0	0,0	-14,5
Kraft- og vannforsyning					
Endring i millioner kroner	-1	431	-432	-82	-935
Endring i prosent	0,0	3,2	-1,1	-1,2	-4,8
Bygge- og anleggsvirksomhet					
Endring i millioner kroner	3	127	-124	1 518	-1 427
Endring i prosent	0,0	0,1	-0,2	3,4	-9,0
Varehandel, hotell- og restaurantv.					
Endring i millioner kroner	2 247	3 353	-1 106	0	-1 856
Endring i prosent	0,8	2,6	-0,8	0,0	-8,3
Transport og kommunikasjon					
Endring i millioner kroner	-14 913	-7 591	-7 322	249	-6 704
Endring i prosent	-4,5	-3,7	-5,9	0,4	-19,7
Av dette: Rørtransport					
Endring i millioner kroner	-4 642	119	-4 761	-1	-4 585
Endring i prosent	-21,1	5,3	-24,1	..	-30,0
Finansiell tjenesteyting, forsikring					
Endring i millioner kroner	1 719	665	1 054	32	1 497
Endring i prosent	2,0	2,1	1,9	0,1	5,4
Forr. tjenesteyting, eiendomsdrift					
Endring i millioner kroner	6 693	15 179	-8 486	734	-4 851
Endring i prosent	1,8	10,5	-3,8	0,9	-5,0
Andre tjenester					
Endring i millioner kroner	7 180	7 662	-482	-2 452	2 757
Endring i prosent	1,5	5,2	-0,1	-0,9	9,5
Alle næringer					
Endring i millioner kroner	10 504	28 450	-17 946	-1 210	-14 119
Endring i prosent	0,4	2,4	-1,3	-0,2	-2,9
Produktskatter, netto					
Endring i millioner kroner	.	.	-5 162	.	.
Endring i prosent	.	.	- 2,7	.	.
Indirekte målte bank- og finanstjenester					
Endring i millioner kroner	.	-40 189	40 189	.	40 189
Endring i prosent	.	- 100,0	100,0	.	100,0
I alt			BNP:		
Endring i millioner kroner	10 504	-11 739	17 081	-1 210	26 070
Endring i prosent	0,4	-1,0	1,1	-0,2	5,8
Av dette: Fastlands-Norge					
Endring i millioner kroner	816	-21 584	17 238	-2 005	28 989
Endring i prosent	0,0	-1,9	1,4	-0,3	12,2

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Indirekte målte bank- og finanstjenester i nasjonalregnskapet

Bank- og finanstjenester har alltid blitt behandlet spesielt i nasjonalregnskapet. Dette har med produksjonens natur i denne næringen å gjøre. Banktjenester tilbys og betales dels direkte gjennom gebyrene, mens en hovedpart er indirekte dekket i rentemarginen. Det er denne delen som kommer til uttrykk i størrelsen *indirekte målte bank- og finanstjenester*. Historisk har vi også brukt den kortere termen *frie banktjenester* for dette. Definisjonen er finansinstitusjonenes totale formuesinntekter fratrasket totale rentekostnader, hvorav renteinntekter og -kostnader fra egne fond er holdt utenfor.

Brahaug (2005) orienterte om planene for denne hovedrevisjonen, bl.a. om en EU-forordning som krever at de frie banktjenestene ikke bare skal beregnes fra produksjonssiden, men fordeles på anvendelser og få konsekvenser for hovedstørrelsene i nasjonalregnskapet, med reviderte tidsserier helt tilbake til 1970. Tidligere har produksjonen (tilgangen) bare blitt ført til en ikke fordelt korreksjonspost. Det har betydd at produksjon i finansnæringen alltid har inkludert indirekte målte bank- og finanstjenester, men at de ikke har vært telt med i BNP ved at korreksjonsposten har blitt ført som et fradrag i BNP totalt.

Den nye føringsmåten innebærer at indirekte målte bank- og finanstjenester også importeres og at sluttanvendelser som konsum og eksport blir tilført disse tjenestene. Samlet sett bidrar denne fordelingen til økt BNP. Utslaget på BNP avdempes ved at også næringslivet kjøper de frie tjenestene, og dette regnes som produktinnsats. Isolert sett vil denne endringen bidra til å redusere bruttoproduktet og driftsresultatet i næringene tilsvarende. Revisjonen innebærer altså en omfordeling mellom utgiftsposter, mens sparingen vil være uforandret i forhold til dagens situasjon. Dette gjelder så vel husholdningssektoren som de andre institusjonelle sektorene.

Statistisk sentralbyrå har nå revidert beregningene av indirekte målte bank- og finanstjenester i henhold til ovennevnte regelverk der alle land innenfor EØS-samarbeidet presenterer en harmonisert løsning. Fordeling av de banktjenestene er den mest markante nyvinningen i denne forbindelse. I tillegg har selve produksjonen av tjenestene blitt revidert ved at andre datakilder er tatt i bruk (balanseposter og rentesatser istedenfor rentestruer), samtidig som det ikke lenger er beregnet indirekte målte bank- og finanstjenester for Norges Bank.

Brahaug, Ann Lisbet (2005): *Hovedrevisjon av nasjonalregnskapet i 2006*, Økonomiske analyser 4/2005

tjenestenæringen «renovasjonsvirksomhet». BNP er ikke påvirket av denne omgrupperingen.

Den relativt store nedjusteringen for transportnæringen gjelder i første rekke en betydelig nedjustering av produksjonen i kommunikasjon. En tilsvarende revisjon er gjort av produktinnsatsen i næringen. Revisjonene har å gjøre med omorganiseringer innenfor et større konsern og en dobbelttelling som lå i de gamle

Verdsetting

Basisverdi er den verdien som produsenten sitter igjen med for et produkt, etter at han har betalt merverdiavgift og andre produktskatter, og mottatt eventuelle produktsubsidier fra det offentlige. Produksjonen i næringene publiseres i basisverdi i tråd med internasjonale anbefalinger (SNA 1993 og ENS 1995). Produktinnsatsen måles i kjøperverdi. Bruttoproduktet i næringene målt i basisverdi er definert som differansen mellom produksjon målt i basisverdi og produktinnsatsen målt i kjøperverdi.

Bruttonasjonalproduktet (BNP) er målt i markedsverdi, og definert som summen av bruttoproduktet over alle næringer målt i basisverdi, tillegg summen av alle produktskatter og fratrasket summen av alle produktsubsidier (i tabellen produktskatter, netto).

tallene. Konsolideringen som er foretatt av tallene, påvirker ikke BNP. Rørtransporten har blitt betydelig revidert ned på bakgrunn av nye tall for gasstransportmarginene. I motsatt retning trekker noe høyere eksporttall enn tidligere for gasstransporten.

Utover dette grupperes nå virksomheten med supplyskip sammen med utenriks sjøfart og ikke sammen med innenriks sjøfart som tidligere.

Produktinnsatsen i næringene er blitt oppjustert med 28,5 milliarder kroner i 2003, en økning på 2,4 prosent fra tidligere tall. Produktinnsats i alt er imidlertid blitt 11,7 milliarder kroner lavere enn før som følge av den nye føringsmåten for indirekte målte bank- og finanstjenester. Samtidig er det en del endringer som henger sammen med reviderte produksjonsberegninger nevnt over.

Konsekvensen av revisjonene er at bruttoprodukt i alt i næringene (basisverdi – se boks) er blitt nedjustert med 17,9 milliarder kroner i 2003, som innebærer en nedgang på 1,3 prosent fra tidligere tall. Bruttonasjonalproduktet i markedsverdi (BNP) har imidlertid blitt oppjustert med 17,1 milliarder kroner, eller 1,1 prosent. Noe av økningen skyldes at netto produktskatter er blitt nedjustert med 5,2 milliarder kroner, hovedsakelig som korreksjon angående ikke betalt merverdiavgift. Mesteparten av økningen skyldes likevel den delen av indirekte betalte bank- og finanstjenester som nå er allokert til sluttanvendelse. Oppjusteringen for verdiskapingen i Fastlands-Norge er på 1,4 prosent, dvs. noe sterkere enn for BNP.

Lønnskostnader og driftsresultat

Lønnskostnader i alt er blitt nedjustert med 1,2 milliarder kroner i 2003, som utgjør 0,2 prosent av beløpet før revisjonen. Det henvises nærmere til omtalen av nytt arbeidskraftregnskap, som inkluderer detaljer omkring konsekvensene for lønnskostnadstallene fra hovedrevisjonen.

Tabell 6. Produksjon, produktinnsats, bruttoprodukt, lønnskostnader og driftsresultat for alle næringer og i alt, inkl. BNP, revisjonen totalt og spesielt fra indirekte målte bank- og finanstjenester. 2003. Endringer i millioner kroner og i prosent

	Produksjon	Produktinnsats	Bruttoprodukt	Lønnskostnader	Driftsresultat
Total revisjon					
Alle næringer					
Endring i millioner kroner	10 504	28 450	-17 946	-1 210	-14 119
Endring i prosent	0,4	2,4	-1,3	-0,2	-2,9
I alt					
Endring i millioner kroner	10 504	-11 739	17 081	-1210	26 070
Endring i prosent	0,4	-1,0	1,1	-0,2	5,8
Indirekte målte bank- og finanstjenester - fordelt					
Alle næringer					
Endring i millioner krone	1 072	28 232	-27 160	.	-27 160
Endring i prosent	0,0	2,4	-1,9	.	-5,6
I alt					
Endring i millioner krone	1 072	-11 957	13 029	.	13 029
Endring i prosent	0,0	-1,0	0,8	.	2,9

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Tabell 7. Indirekte målte bank- og finanstjenester: Tilgang og anvendelse i mrd.kr og i prosent av BNP-komponentene

	Indirekte målte bank- og finanstjenester i mrd.kr			Prosent		
	2000	2003	2004	2000	2003	2004
Produksjon	29,7	41,3	46,2	1,2	1,6	1,6
Import	4,2	6,5	6,3	1,0	1,4	1,3
Total tilgang	33,9	47,7	52,5	1,2	1,6	1,6
Konsum i husholdninger	10,2	11,5	12,9	1,7	1,6	1,7
Konsum i ideelle organisasjoner	0,6	0,5	0,5	0,2	0,2	0,2
Konsum i offentlig forvaltning	2,3	5,1	5,0	0,8	1,4	1,3
Eksport	2,6	2,4	2,3	0,4	0,4	0,3
Produktinnsats	18,2	28,2	31,8	1,6	2,3	2,4
Herav: Boligtjenester (hush.)	6,1	12,1	15,0	26,3	39,2	43,1
Total anvendelse	33,9	47,7	52,5	1,2	1,6	1,6
BNP	11,5	13,1	14,4	0,8	0,8	0,8

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Driftsresultat i alt er blitt oppjustert med 26 milliarder kroner i 2003, eller 5,8 prosent. Oppjusteringen for driftsresultatet er større enn økningen for BNP på 17,1 milliarder. Differansen mellom disse to kan dekomponeres i 5,3 mrd. lavere produksjonsskatter, 1 mrd. høyere næringssubsidier, 1,5 mrd. lavere kapital-slit og altså 1,2 mrd. lavere lønnskostnader.

Konsekvensene av ny føring for indirekte målte banktjenester

Tabell 6 viser at føringsendringene og revisjonen av indirekte målte bank- og finanstjenester har gitt 1,1 mrd. høyere produksjon i 2003. Konsekvensene er imidlertid langt større for andre størrelser som følge av at disse tjenestene fordeles til produktinnsats og sluttanvendelser, spesielt gjelder det bruttoproduktene, BNP og driftsresultatene i næringene. Bidraget til BNP er 13 milliarder kroner eller 0,8 prosent i dette året. Tabell 7 nedenfor viser samme prosentvise økning også i andre år.

Tabell 7 viser at tilgangen av indirekte målte bank- og finanstjenester har økt kraftig fra 2000 til 2004. Øk-

Tabell 8. Kapitalslit fordelt på arter før og etter revisjonen. 2003. Millioner kroner

Aggregat	Før revisjon	Etter revisjon	Endring	Prosent
Bygg og anlegg	83 054	79 958	-3 096	-3,7
Transportmidler	26 080	24 782	-1 298	-5,0
Maskiner og utstyr	57 317	58 708	1 391	2,4
Oljerelaterte	57 855	59 341	1 486	2,6
Totalt	224 306	222 789	-1 517	-0,7

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Tabell 9. Kapitalbeholdning fordelt på arter før og etter revisjonen. 2003. Millioner kroner

Aggregat	Før revisjon	Etter revisjon	Endring	Prosent
Bygg og anlegg	2 745 169	2 933 309	188 140	6,9
Transportmidler	211 839	200 115	-11 724	-5,5
Maskiner og utstyr	357 283	350 498	-6 785	-1,9
Oljerelaterte	613 032	636 458	23 426	3,8
Totalt	3 927 323	4 120 380	193 057	4,9

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

ningen er på 55 prosent. Det meste av dette er knyttet til produktinnsatsen, og andelen som går til produktinnsats har økt fra vel 50 prosent i 2000 til om lag 60 prosent i 2004. Økningen for sluttanvendelsene og BNP har vært langt svakere. Totalt sett har imidlertid økningen vært sterk for husholdningene. I tillegg til indirekte målte bank- og finanstjenester knyttet til konsumet i husholdninger, som har økt med knappe 3 milliarder kroner, har boligeiere fått en kraftig økning på nærmere 9 milliarder ført som produktinnsats knyttet til tjenestene fra egne boliger. Fordelt på hovedsektorer, står dermed husholdningene for over 60 prosent av økningen i de indirekte målte tjenestene fra 2000 til 2004, offentlig forvaltning 15 prosent og næringslivet ellers for 25 prosent av økningen.

Hovedbildet for konsekvensene av allokeringen for 2003 er at 60 prosent er fordelt til produktinnsats (herav 25 prosent til boligeiere), knappe 25 prosent

til konsum i husholdninger, 10 prosent til konsum i offentlig forvaltning, 5 prosent til eksport og 1 prosent til konsum i ideelle organisasjoner.

Grenseoppgangen mellom ulike anvendelser for banktjenestene for husholdningene er vanskelig å trekke i disse beregningene, hovedsakelig gjelder det hva som skal fordeles på bolig og til sluttkonsum. Det må understrekes at tallene er usikre eller følsomme for hvilke forutsetninger som legges til grunn for sammensetningen av boliglån og andre forbrukslån. I de norske beregningene er det lagt til grunn en 85 – 15 prosent fordeling for disse to kategoriene. Det er også spesielle utfordringer i å fordele på banktjenestene på næringer (produktinnsatsen). Valg av metoder vil bli redegjort nærmere for i en mer omfattende artikkel om beregningene av de frie banktjenestene. Der vil man gå nærmere inn på hvilke kilder som benyttes og brukt på hvilken måte, valg av referanserenter osv.

«Perpetual Inventory» metoden

Metoden bygger på definisjonssammenhengen mellom kapitalbeholdningen ved begynnelsen og slutten av en periode. Se OECD (2001) for en detaljert beskrivelse av metoden. Hvis vi regner i faste priser, kan kapitalbeholdningen i periode t skrives som

$$(1) \quad KN(t) = KN(t-1) + J(t) - D(t),$$

der $KN(t)$ er kapitalbeholdningen ved slutten av periode t . Her ser vi på formuesverdien av kapitalen, som ofte kalles nettokapitalbeholdning, $J(t)$ og $D(t)$ er hhv. bruttoinvesteringene og kapitalslitet i perioden. Ved å sette inn suksessivt for $KN(t-1)$ i ligning (1) kan kapitalbeholdningen i periode t beregnes ved å summere bruttoinvesteringene som er foretatt i tidligere perioder og trekke fra summen av kapitalslitet,

$$(2) \quad KN(t) = \sum_{a=0}^{t-1} d(a) * J(t-a).$$

$d(a)$ er avskrivningsfunksjonen, som viser hvordan verdien på kapitalobjektene utvikler seg når alderen a øker til den maksimale levetiden N . $d(a)$ har verdi lik 1 når kapitalen er ny og synker gradvis mot 0. I de nye beregningene brukes følgende avskrivningsfunksjon i alle næringer utenom offentlig forvaltning

$$(3) \quad d(a) = \left(\frac{N-a}{N} \right)^{u+v+1}.$$

Her er i en parameter som sier noe om hvor mange enheter som utrangeres i hver periode, mens v er en effektivitetsparameter, som skal fange opp det at kapitalen blir mindre produktiv etter hvert som den blir slitt. I beregningene er begge disse parameterne satt lik 0,25. Basert på de samme parametrene kan det beregnes en størrelse som kan kalles produktiv kapitalbeholdning,

$$(4) \quad KP(t) = \sum_{a=0}^{t-1} \left(\frac{N-a}{N} \right)^{u+v} J(t-a).$$

Den produktive kapitalbeholdningen $KP(t)$ gir et bedre mål på kapitalenes produksjonskapasitet enn formuesbegrepet nettokapitalbeholdning. Disse sammenhengene er omtalt i Biørn (1989, 2006).

For offentlig forvaltning brukes en geometrisk avskrivningsfunksjon, tilsvarende den som ble brukt på alle næringer i de tidligere beregningene,

$$(5) \quad d(a) = \left(1 - \frac{2}{N} \right)^a.$$

I den geometriske avskrivningsfunksjonen kan N ses på som den gjennomsnittlig levetiden til kapitalen, i motsetning til den maksimale levetiden som inngår i den nye avskrivningsfunksjonen (3).

Når kapitalbeholdningen er beregnet ved hjelp av ligning (2) kan kapitalslitet beregnes ved å bruke ligning (1)

$$(6) \quad D(t) = J(t) - [KN(t) - KN(t-1)]$$

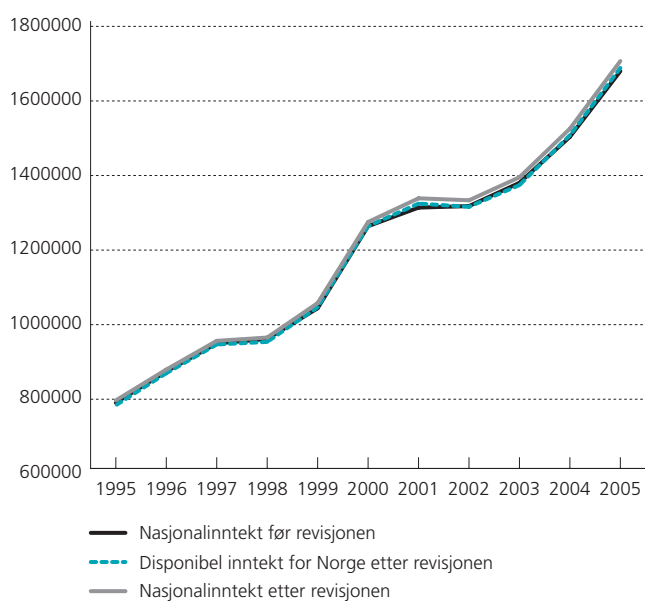
For å beregne kapitalslit og beholdning i løpende priser blir fastpristallene inflatert med prisindeksen for investeringene. Beregningene gjennomføres på et detaljert nivå. Næringsinndelingen som benyttes er den samme som i produksjons- og investeringsberegningene i nasjonalregnskapet, der det inngår omtrent 175 næringer. Innenfor hver næring deles kapitalen inn i arter (bygninger, maskiner osv). Det forekommer i alt 17 forskjellige arter i realkapitalberegningene.

Referanser

Biørn, E. (2006): Revised Computation of Capital Stocks in National Accounts - Suggestion for a Pilot Study. Upublisert notat.

Biørn, E. (1989): Taxation, Technology, and the User Cost of Capital, Amsterdam: North-Holland.

OECD (2001): Measuring Capital. OECD Manual, Paris: OECD.

Figur 6. Nasjonalinntekt og disponibel inntekt for Norge 1995-2005. Millioner kroner

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

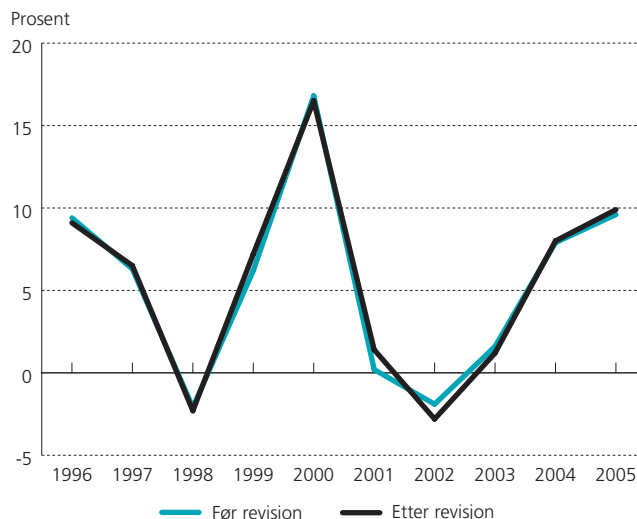
Andre revisjoner for næringene

Kapitalbeholdninger og kapitalslit

I forbindelse med hovedrevisjonen av nasjonalregnskapet er det gjennomført nye beregninger av beholdninger og kapitalslit på fast realkapital. Fast realkapital omfatter materiell kapital som bygninger, anlegg, transportmidler og maskiner, og immateriell kapital som EDB-programmer og utgifter til leting etter olje og gass. Lagerkapital og naturkapital som land og petroleumssressurser regnes ikke som fast realkapital.

Kapitalbeholdningen kan måles på flere måter. Vi kan skille mellom kapitalen som formuesobjekt og som produksjonsfaktor. Ofte omtales disse størrelsene som hhv. nettokapitalbeholdning og produktiv kapitalbeholdning. Nasjonalregnskapet legger mest vekt på formuesaspektet, og det er disse tallene som beskrives her, men i de senere årene er det blitt økt interesse for kapitalen som produksjonsfaktor, særlig i forbindelse med produktivitetsberegninger. Det er på denne bakgrunn at beregningsmetoden er blitt noe endret, for næringene utenom offentlig forvaltning.

Beregningene er basert på den såkalte «Perpetual Inventory» metoden, som tar utgangspunkt i lange tidsreier for bruttoinvestering i fast realkapital, og anslår kapitalbeholdning og kapitalslit ved hjelp av forutsetninger om levetider og avskrivningsprofiler. Denne metoden ble også brukt i realkapitalberegningene tidligere, men det er foretatt endringer i avskrivningsmetoden og levetidene. Se boks for en beskrivelse av metoden. I tillegg til metodeendringene vil revisjoner av investeringstallene også forårsake endringer i kapitaltallene.

Figur 7. Disponibel realinntekt for Norge. Vekst i prosent

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Kapitalslit i alt er blitt nedjustert med 1,5 milliarder kroner i 2003, som tilsvarer 0,7 prosent. Metodeomleggingen har gitt noe ulikt utslag for de ulike artene. Totalt sett er kapitalslitet på arten bygg og anlegg nedjustert med ca. 3,1 milliarder kroner, transportmidler er revidert ned med 1,3 milliarder kroner, mens maskiner og utstyr er oppjustert med et tilsvarende beløp. Kapitalslitet på de oljerelaterte artene (plattformer, rørledninger, borehull osv.) har økt med 1,5 milliarder kroner.

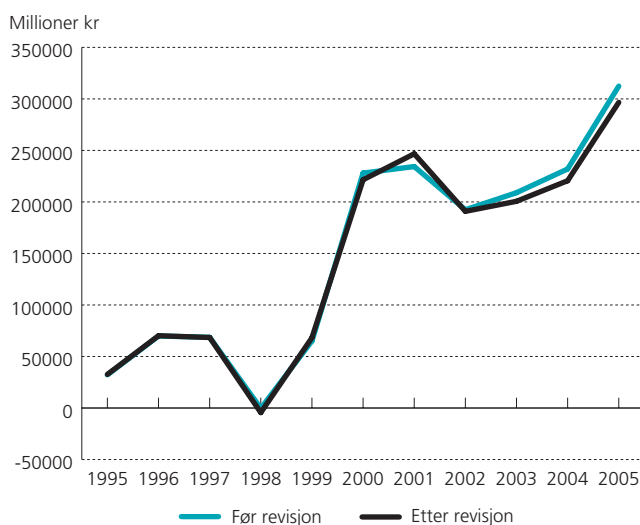
Utslaget for de ulike næringene er avhengig av hvordan næringens kapitalbeholdning er fordelt på art, og av forløpet på investeringene. Næringene boligjenester, finansiell og forretningsmessig tjenesteyting har alle fått nedjustert kapitalslitet med rundt 10 prosent. Jordbruk, oljeutvinning, industri, kraftforsyning og varehandel er blant næringene der kapitalslitet er blitt revidert opp. For offentlig forvaltning er beregningsmetoden uendret, og det er bare små justeringer i kapitalslitstallene.

Kapitalbeholdningen (formuesverdien) er blitt justert opp med 4,9 prosent, til 4120 milliarder kroner i 2003. Bygg og anlegg og de oljerelaterte artene er revidert opp, mens transportmidler og maskiner og utstyr er blitt nedjustert. De fleste næringer utenom offentlig forvaltning har fått beholdningen revidert noe opp. En stor andel av oppjusteringen er i næringen boligjenester.

Revisjon av institusjonelt årsregnskap

Institusjonelt regnskap

Det institusjonelle regnskapet beskriver alle økonomiske transaksjoner som de ulike institusjonelle sektorene er involvert i: produksjon og inntektskapning, inntektsfordeling og omfordeling, inntektsbruk og sparing og investering. Sektorene er husholdninger og

Figur 8. Nettofinansinvestering for Norge 1995-2005. Millioner kroner

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

ideelle organisasjoner, offentlig forvaltning, finansielle og ikke-finansielle foretak og utlandet.

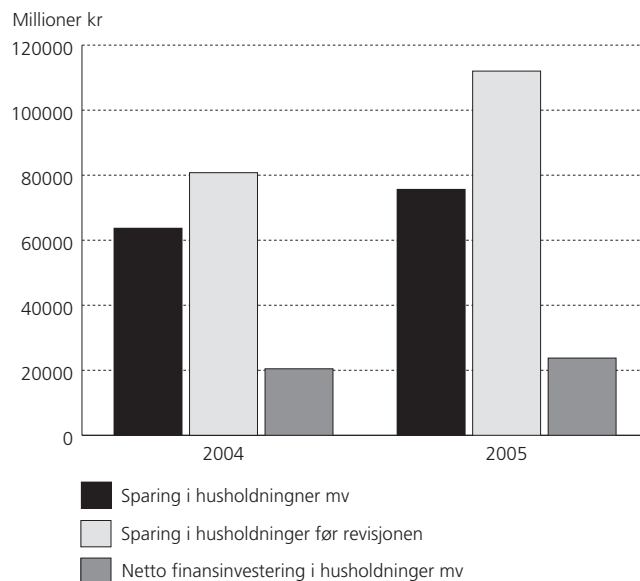
Økt nasjonalinntekt

Nasjonalinntekten er lik BNP minus kapitalslit minus netto formuesinntekt og lønn til utlandet. Nasjonalproduktet har blitt revidert opp, spesielt på slutten av perioden. Selv om også lønn til utlandet har blitt revidert opp, er revisjonen av nasjonalinntekten først og fremst en følge av revisjonen av BNP. Nasjonalinntekten ble revidert opp med 14,9 milliarder i 2003. Revisjonen for 2003 var imidlertid mindre enn for årene rett før og etter.

Hovedtrekkene i utviklingen for nasjonalinntekt er de samme som før revisjonen. Endringene i nasjonalinntekten er relativt små. Disponibel inntekt for Norge er nasjonalinntekten minus netto stønader og overføringer til utlandet. Netto stønadene og overføringer til utlandet er små i forhold til nivået på nasjonalinntekten. Stønader og overføringer er ikke særlig endret. Revisjonene for disponibel inntekt for Norge gjenspeiler derfor revisjonene i nasjonalinntekten.

Inntektstallene i figur 6 er tall i løpende priser. Utviklingen i kjøpekraft som inntektene representerer, avhenger også av prisutviklingen. Det er ikke opplagt hvordan en bør deflatere inntektstallene. I figur 7 har vi brukt nasjonalregnskapets implisitte prisindeks for varer og tjenester som omsettes innenlands.

Revisjonene i vekstratene for disponibel realinntekt for Norge er stort sett små og uten noen tydelig trend. Størst revisjon var det i 2001, da vekstraten ble revidert opp et drøyt prosentpoeng. I 2002, da veksten var negativ, ble vekstraten revidert ytterligere ned. De to siste årene har veksten i disponibel realinntekt blitt revidert noe opp.

Figur 9. Sparing og nettofinansinvestering i husholdningene 2004 og 2005. Millioner kroner

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Sparing for Norge

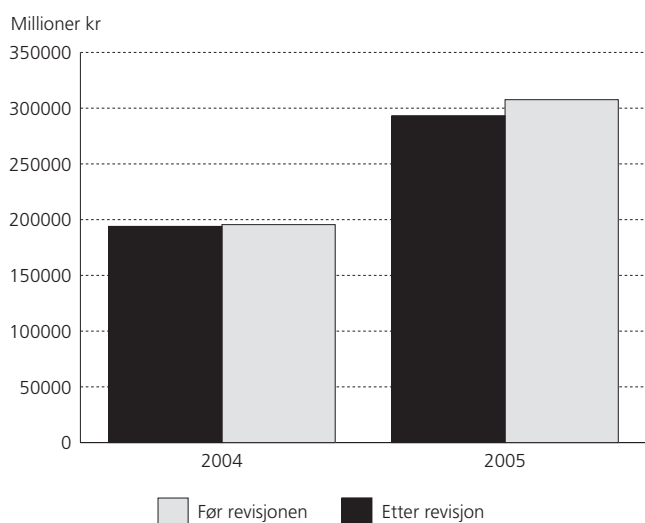
Sparingen for Norge var på 263 milliarder i 2003. Det var en nedjustering av sparingen for Norge i 2003 med 8 milliarder. Også for 2004 var det en nedjustering med 6 milliarder. Revisjonene for 1990-tallet har vært små. Sparingen ble litt nedjustert i hele perioden 1995-2005, med unntak av 2001 og 2005. Spareraten i 2003 var 19,3 prosent. Dette var den laveste spareringen på 2000-tallet. Spareraten ble revidert ned i alle årene 1995 - 2005 unntatt for 2001, da den var uendret. Størst revisjon var det i 1998, da den ble justert ned med 1,1 prosentpoeng.

Nettofinansinvesteringer for Norge var 201 milliarder i 2003. Dette året ble nettofinansinvesteringer revidert ned med drøyt 8 milliarder. Dette er en følge av nedjusteringen av sparingen. For 2004 og 2005 var det større nedjusteringer av nettofinansinvesteringene. Dette var en følge dels av at sparingen ble revidert enda mer ned disse årene, samtidig som investeringene ble revidert opp.

Husholdningssektoren

Husholdningssektoren består her av husholdninger og ideelle organisasjoner. Husholdningene dekker både husholdninger som konsumenter og produksjonsaktiviteter drevet av personlige næringsdrivende. Dessuten er produksjonen av boligjenester for selveiere og produksjon av varer til eget bruk sett på som produksjonsaktivitet for husholdningssektoren. Denne sektoren blir forholdsvis sterkt berørt av endringene ved hovedrevisjonen.

Siden husholdningene både har store lån (boliglån og forbrukslån) og store bankinnskudd, er det rimelig at denne sektoren bruker en stor del av de indirekte

Figur 10. Nettofinansinvesteringer i offentlig forvaltning 2004 og 2005 før og etter revisjonen. Millioner kroner

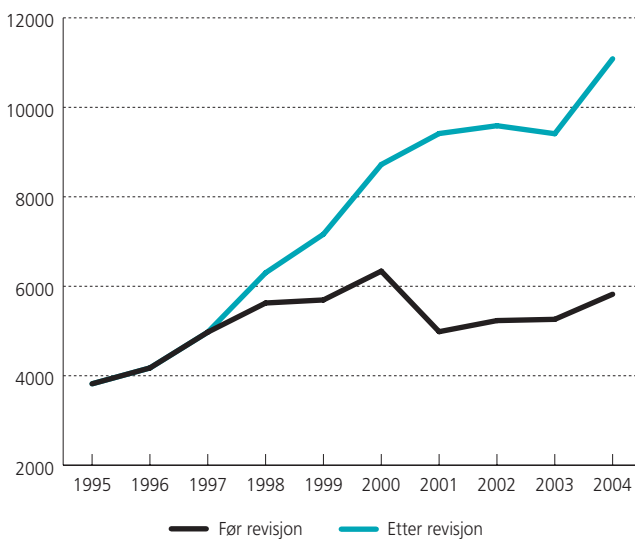
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

målte banktjenestene. Totalt sett, for konsumet og bolignæringene samlet, bruker husholdningssektoren ca halvparten av de indirekte målte banktjenestene. For husholdningens næringsaktivitet, inkludert selveierens produksjon av bolig tjenester, vil disse banktjenestene oppfattes som produktinnsats. Men husholdningene som konsumenter har også forbruk av indirekte målte banktjenester. Dette fører til at konsumet i husholdningene øker. Også her vil netto renteutgifter bli tilsvarende mindre, slik at økningen i konsumet motvirkes av tilsvarende endring i disponibel inntekt. Sparingen i husholdningene påvirkes dermed ikke av fordelingen av indirekte målte banktjenester.

Disponibel inntekt for husholdninger mv. var i 2004 på litt over 840 milliarder. De disponible inntektene for husholdningene ble revidert opp med 1,9 prosent. Et moment som bidro til å begrense oppjusteringen av disponibel inntekt i husholdningene, er revisjonen av lønn til utlandet. Det er en økning i lønn som tilfaller utlendinger, som før ble antatt å tilfalle husholdningene. Dette utgjorde 6 milliarder i 2004 og 8 milliarder i 2005.

Den disponible inntekten til husholdningene beregnes i løpende priser. Veksten i disponibel inntekt skyldes delvis et stigende prisnivå. For å eliminere effekten av prisendringene har vi deflatert tallene med nasjonalregnskapets implisitte konsumdeflator. Disponibel realinntekt for husholdninger mv. vokste med 4,7 prosent fra 2004 til 2005. Dette var en nedjustering i forhold til veksten før revisjonen, som var på 6,7 prosent.

Sparingen er ikke påvirket av fordelingen av de indirekte målte banktjenestene. Revisjonene i husholdningenes sparing er til dels betydelige i forhold til nivået for sparingen. I 2004 var sparingen i hushold-

Figur 11. Lønn til utlandet. Millioner kroner

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

ningene 64 milliarder. Dette tallet er 17 milliarder lavere enn i tidligere anslag. Sparingen for husholdningene vokste raskt fra 2004 til 2005, men på langt nær så raskt som de tidligere tallene antydte. Sparingen for 2005, som nå anslås til 76 milliarder, ble dermed nedjustert med hele 36 milliarder. Spareraten for husholdningene var 7,6 prosent av de disponible inntektene i 2004, en nedjustering med over to prosentpoeng. For 2004 skyldes nedjusteringen i hovedsak høyere anslag på konsum i husholdningene. For 2005 er endringen større og mer sammensatt. Både driftsresultat/ blandet inntekt og lønnsinntekter er blitt revidert ned, mens skatt på inntekt og formue er revidert opp. Disponibel inntekt er dermed revidert litt ned, mens konsumet i husholdningene er revidert kraftig opp også for 2005. Investeringene i husholdningssektoren er også revidert opp, noe som sammen med nedjusteringen av sparingen gir en betydelig nedjustering i husholdningenes nettofinansinvestering. Nettofinansinvestering for husholdningssektoren er dermed anslått til 20 milliarder i 2004 og 24 milliarder for 2005. For 2005 innebærer dette en revisjon ned med 43 milliarder.

Offentlig forvaltning

Fordelingen av de indirekte beregnede finanstjenestene slår ut i større offentlig konsum, men gir også tilsvarende endringer i formuesinntektene, slik at sparingen i offentlig forvaltning er uendret.

Det er ellers bare foretatt mindre endringer i føringen av subsidier og skatter. Imidlertid er en større del av overskuddet i Norsk tipping for årene 2000-2002 nå regnet som skatt. Kommunenes kjøp av tjenester fra foretakssektoren på feltet avløp og renovasjon er nå ført som produktinnsats i forvaltningen. Siden dette regnes som markedsrettet produksjon, medfører endringen redusert driftsresultat i forvaltningen.

Det har ikke vært foretatt endringer verken i investeringer eller kapitalslit i forvaltningen. Statlig forvaltning har en nettofinansinvestering på 205 milliarder i 2004 og 292 milliarder i 2005. Nettofinansinvesteringen er et uttrykk for overskuddet på statsregnskapet, og det har vært positivt gjennom hele 2000-tallet. For kommuneforvaltningen er det negativ nettofinansinvestering på -11 milliarder i 2004, men positiv nettofinansinvestering i 2005 på 2 milliarder. Det er bare mindre endringer for 2004, men en nedjustering for 2005. Stort sett var dette en følge av nedjusterte skatteinntekter.

En ny metode for beregning av påløpt moms har ført til lavere momsinntekter for staten. Sparingen i offentlig forvaltning blir dermed lavere enn før. Nettofinansinvesteringen for offentlig forvaltning er imidlertid ikke påvirket av metodeendringen.

Foretakssektorene

En del av revisjonen av de indirekte beregnede banktjenestene er at vi ikke lenger oppfatter Norges Bank som en produsent av slike tjenester. Produksjonen i Norges Bank er nå bestemt som summen av produktinnsats, lønnskostnader og kapitalslit. Dermed er det ikke lenger driftsresultat i denne delen av finansnæringen. I 2004 var revisjonen i driftsresultatet for finansinstitusjonene 10 milliarder kr. Denne endringen er en følge av økte anslag på produksjonen av indirekte målte banktjenester. Revisjonen av sparing og nettofinansinvestering for finansinstitusjonene er små.

Det er ved denne revisjonen også innarbeidet noe ny statistikk for sektoren ikke-finansielle foretak. Dette gjelder telenæringen, utenriks sjøfart og en del personlig tjenesteyting. Ikke-finansielle foretak har negativ nettofinansinvestering, med henholdsvis -16 milliarder i 2004 og -44 milliarder i 2005. Dette er likevel en kraftig oppjustering av nettofinansinvesteringen i forhold til hva som tidligere er publisert. Endringen skyldes i hovedsak ny informasjon fra regnskapsstatistikken om kostnader til produktinnsats i foretakene.

Utlandet

For sektoren utlandet, eller utenriksregnskapet, har kilder og beregningsmetoder vært under omlegging de siste to årene som følge av nedlegging av Norges Banks valutastatistikk. Tallene fra enkelte av de nye kildene som har blitt tatt i bruk har det vært nødvendig å føre bakover for å unngå brudd i tidsserier.

Under eksport av tjenester er det innført eksport av bistandstjenester. Norges bistandsutgifter ble tidligere ført i sin helhet som overføringer til utlandet. Nå beregnes en andel av utgiftene som eksport av bistandstjenester fra sektoren ideelle organisasjoner. I forbindelse med at verdien av nordmenns feriehus og ferieleiligheter i utlandet er introdusert som en fordringspost på utlandet, er det som en del av posten reisetrafikk beregnet import av bolig tjenester. Samtidig er det

beregnet en inntekt av boligformuen i utlandet som er postert på rente- og stønadsbalansen. Tilsvarende strømmer i forbindelse med boliger i Norge eid av utlendinger er også beregnet. Overfor utlandet er det nå også beregnet import og eksport av indirekte målte banktjenester. Mesteparten av den økte tjenesteimporten skyldes import av indirekte målte banktjenester.

For årene etter 2000 er det også foretatt revisjoner for eksportinntekter og importutgifter for utenriks sjøfart. Revisjonene skyldes overgang fra bruk av valutastatistikk til ny strukturstatistikk for næringen.

Revisjon av lønn til utlendinger har gitt økte lønnsbetalinger til utlandet. De nye tallene er fremkommet ved å kombinere opplysninger i ny registerbasert selsettingsstatistikk, der utlendinger med kortere arbeidsopphold kommer med, og ligningsbasert statistikk som inneholder informasjon om utlendinger. For 2004 har de nye beregningene ført til en dobling av tallet for lønn til utlandet fra 6 til nesten 12 milliarder kroner.

Andre poster som er endret er renteinntekter og renteutgifter overfor utlandet. Her er det tilbake til 1998 tatt inn nye bruttotall for Statens pensjonsfond-Utland sine rentestrømmer overfor utlandet. Netto renteinntekter for Norge er lite revidert som følge av dette. Også tallene for reinvestert fortjeneste til og fra utlandet er revidert. Bakgrunnen er en detaljert gjennomgang av grunnlagsmateriale bl.a. fra Skattedirektoratets utenlandsoppgave for årene 1998–2004.

Nye beregninger av sysselsetting og lønn i nasjonalregnskapet

Tor Skoglund

I forbindelse med hovedrevisjonen av nasjonalregnskapet er det gjort nye beregninger av sysselsetting og arbeidstid for årene 2000-2004. De nye beregningene viser sterkere vekst i antall sysselsatte personer og høyere gjennomsnittlig arbeidstid per sysselsatt enn tidligere publiserte tall. I de nye beregningene har en utnyttet ny informasjon om blant annet utenlandsk arbeidskraft. Det er også laget konsistente tidsserier tilbake til 1970 basert på tidligere publiserte sysselsettings- og lønnstall.

Nytt beregningssystem

Beregningene er basert på en videreutvikling av arbeidskraftregnskapet. I det nye arbeidskraftregnskapet har vi kunnet utnytte flere datakilder og større datamengder enn tidligere, og dermed forbedret kvaliteten på beregningene. Det nye arbeidskraftregnskapet gir dessuten større fleksibilitet når det gjelder å utføre ulike typer av spesialanalyser.

Når mange statistikkilder for arbeidsmarkedet settes sammen, vil det ofte bli avdekket forskjeller mellom kildene. I arbeidskraftregnskapet blir tall fra ulike kilder avstemt, slik at de endelige resultatene gir et konsistent bilde av sysselsettings- og lønnsutviklingen. Tallene blir også vurdert i forhold til produksjonsutviklingen og andre størrelser i nasjonalregnskapet. Alle beregninger gjennomføres på nasjonalregnskapets mest detaljerte næringsnivå, det vil si for om lag 170 næringer.

De grunnleggende sammenhengene fra det gamle arbeidskraftregnskapet er videreført i det nye. Vi finner de samme hovedstørrelsene sysselsatte personer, normalårsverk, utførte timeverk og ulike lønnsbegreper fordelt på næringer. I tillegg er «jobber» (arbeidsforhold) innført som en ny variabel. Dette er i overensstemmelse med internasjonale anbefalinger, se Statistisk sentralbyrå (1999). Jobb-begrepet spiller en viktig rolle i sammenkoblingen av tall for sysselsatte personer, normalårsverk og utførte timeverk. Vi kan nå eksplisitt ta hensyn til at en person kan ha biarbeid og utføre timeverk i andre næringer enn den hovedjobben tilhører. Arbeidskraftundersøkelsene (AKU) er den viktigste datakilden for tallfesting av hoved- og biarbeid. For å korrigere for noe av utvalgsusikkerheten på detaljert næringsnivå i AKU, er disse størrelsene, og andre tall fra AKU, glattet ved at vi har brukt veide gjennomsnittstall for de tre siste årene.

Arbeidskraftregnskapet inneholder beregninger for sysselsatte personer, normalårsverk og utførte timeverk fordelt på næring, yrkesstatus (lønnstakere/selvstendige) og kjønn. I det nye beregningsopplegget er kjønnsdimensjonen også innført for lønnstallene fra og med 2000. Dette betyr at vi for eksempel kan beregne relative lønnsforskjeller mellom kvinner og menn på grunnlag av arbeidskraftregnskapets definisjoner.

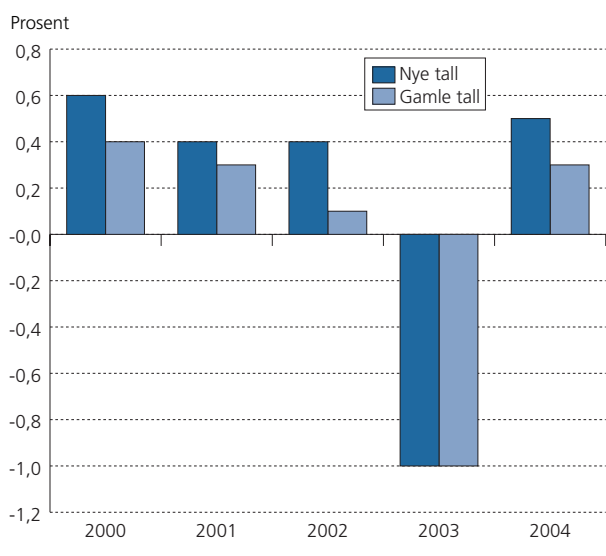
Utenlandsk arbeidskraft

I de siste par årene har det vært sterk vekst i omfanget av utenlandsk arbeidskraft i Norge. Dette gjelder spesielt arbeidskraft fra Polen og andre nye EU-land. AKU og den ordinære registerbaserte sysselsettingsstatistikken dekker bare de som er registrert som bosatte ifølge Det sentrale folkeregisteret. Nasjonalregnskapet skal i prinsippet dekke alle personer som er ansatt i norske bedrifter. Sysselsatte i utenlandske bedrifter på kortsiktige oppdrag i Norge skal imidlertid ikke regnes som en del av norsk sysselsetting.

I det nye arbeidskraftregnskapet har vi utnyttet en ny statistikk over utenlandsk arbeidskraft (Sysselsatte og arbeidsledige på korttidsopphold i Norge). Denne statistikken ble utarbeidet første gang for året 2003. Statistikken gjelder situasjonen per 4. kvartal i beregningsåret, og omfatter ikke selvstendige. Det antas å være noen kvalitetsproblemer ved denne statistikken, blant annet som følge av at det sannsynligvis er en underreportering av utenlandsk arbeidskraft i Norge. For mer informasjon om denne statistikken, se Berge (2006).

Mer realistiske anslag for utenlandsk arbeidskraft er den viktigste årsaken til at antall sysselsatte personer totalt er revidert opp i arbeidskraftregnskapet. I de nye beregningene har vi antatt at det som gjennomsnitt over året var om lag 25 000 sysselsatte på korttidsopphold i 2003, som økte til 30 000 i 2004. For 2000 har vi anslått antallet til 20 000. En stor del av

Tor Skoglund er forsker ved Seksjon for nasjonalregnskap (tor.skoglund@ssb.no)

Figur 1. Antall sysselsatte personer. Revisjonsresultater 2000-2004. Prosentvis endring fra året før

veksten i utenlandsk arbeidskraft på kortidsopphold har funnet sted i bygge- og anleggsvirksomhet. Sysselsettingen i denne næringen er oppjustert med om lag 12 000 personer eller 9 prosent for 2003. Oppjusteringen for 2000 er om lag 5 prosent, slik at sysselsettingen i bygge- og anleggsvirksomhet er antatt å øke noe sterkere etter tusenårsskiftet sammenlignet med tidligere publiserte tall.

Arbeidskraftregnskapet inkluderer, som tidligere, også utenlandske sjøfolk i norsk utenriks sjøfart. Denne gruppen, som ikke er inkludert i arbeidsmarkedsstatistikken fordi disse personene ikke er bosatte i Norge, har vi anslått til om lag 25 000 personer de siste årene.

Jobber og utførte timeverk

Tabell 1 viser at antall normalårsverk er noe mindre oppjustert i det nye arbeidskraftregnskapet enn antall sysselsatte personer. Dette skyldes i hovedsak at vi har innarbeidet mer detaljert informasjon fra AKU om deltidssysselsetting. I flere næringer er andelen deltids-sysselsatte personer høyere enn tidligere anslått.

Som nevnt er jobber en ny variabel i arbeidskraftregnskapet. Denne variabelen er innført fra og med 2000. AKU har vært hovedkilden for tallfesting av biarbeid. For personer med flere bijobber i tillegg til hovedjobben, er bare den viktigste bijobben tatt med. Biarbeid er mest utbredt i primærnæringene og innen undervisning. Ellers er personer som har fravær på grunn av utdanningspermisjon ikke inkludert i jobbegrepet, mens personer som har midlertidig fravær på grunn av sykdom eller fødselspermisjon er inkludert. Alle personer med midlertidig fravær er med i tallet for antall sysselsatte personer.

Antall jobber vil være større enn antall sysselsatte personer. For 2003 var forskjellen nær 6 prosent. Den år-

Tabell 1. Sysselsetting, timeverk og jobber. Revisjonsresultater 2003¹

	Nye tall	Gamle tall	Absolutte avvik	Avvik i prosent
Sysselsatte personer (1 000)	2 312,5	2 288,2	24,3	1,1
Normalårsverk (1 000)	1 960,1	1 948,0	12,1	0,6
Utførte timeverk (millioner)	3 234,3	3 060,2	174,1	5,7
Utførte timeverk per sysselsatt person	1398	1 337	61	4,6
Antall jobber (1 000)	2 443,4	-	-	-

¹ 2003 var det siste året med såkalt endelig regnskap før revisjonen.

lige endringen i antall jobber vil normalt ligge nær endringen i antall sysselsatte personer, fordi de fleste personer bare har én jobb.

Antall utførte timeverk er klart høyere enn tidligere anslått. Dette skyldes flere forhold. For det første er normalarbeidstid per uke revidert opp i mange næringer. Tidligere antok vi at mange næringer hadde en normalarbeidstid for heltidsansatte på 37,5 timer. Nå har vi tatt hensyn til avtalt/vanlig arbeidstid for henholdsvis heltids- og deltidsarbeid slik det framkommer i AKU. AKU-tallene viser at om lag 20 prosent av alle som jobber heltid har ukentlig avtalt/vanlig arbeidstid på over 40 timer. Lang arbeidstid er mest utbredt innen jordbruk, hotell- og restaurantvirksomhet, deler av transportvirksomhet og forretningsmessig tjenesteyting. I næringer med mye biarbeid vil dette også bidra til å øke antall utførte timeverk sammenlignet med tidligere beregninger.

Antall utførte timeverk er også påvirket av nye beregninger over fravær og overtid. Her har vi utnyttet informasjon om sykefraværssnivået i ulike næringer, og ikke bare endringstall som tidligere. Informasjonen er hentet fra den sentrale sykefraværstatistikken. Det er også innarbeidet resultater fra nye beregninger over utført overtid (andel betalte overtidstimer i forhold til avtalt arbeidstid) fra lønnsstatistikken. Vi mangler imidlertid fortsatt tilfredsstillende årsdata for overtid i statlig og kommunal forvaltning. Per i dag har vi bare informasjon om arbeidet overtid for én enkelt måned i året.

Antall utførte timeverk per år påvirkes også av antall feriedager. Vi har tatt hensyn til virkningen av den avtalebestemte ferieutvidelsen i 2001 og 2002. Ikke alle lønnstakere ble omfattet av denne avtalen, og vi har derfor antatt at gjennomsnittlig antall feriedager per år er 24 fra og med 2002. Forutsetningene om feriedager er ikke endret i det nye arbeidskraftregnskapet.

Nye tall for lønn per normalårsverk

Tall for gjennomsnittslønn (definert som lønn per normalårsverk) i ulike næringer spiller en sentral rolle i arbeidskraftregnskapet ved å bidra til konsistens mellom samlet lønn i en næring, som utgjør en del av lønnskostnadene, og antall normalårsverk for lønnsta-

Tabell 2. Lønn per normalårsverk og lønn per utførte timeverk. Revisjonsresultater 2001-2004. Prosentvis endring fra året før

	2001	2002	2003	2004
Lønn per normalårsverk				
- nye tall	5,3	5,4	3,7	4,6
- gamle tall	5,1	5,3	3,9	4,3
Lønn per utførte timeverk				
- nye tall	6,6	6,2	4,7	2,8
- gamle tall	6,4	6,3	4,3	2,4

kere. Mens tidligere tall for lønn per normalårsverk i arbeidskraftregnskapet var basert på summariske framskrivinger av ulike typer av lønnsstatistikk fra 1980- og 1990-tallet, og delvis egne anslag, har vi i det nye systemet utnyttet spesielt beregnede nærings- og kjønnsfordelte lønnstall for årene etter 2000. I dette materialet er lønn for deltidsansatte regnet om til heltidsekvivalenter per år, og beregnet overtidsgodtgjørelse og naturalytelser er inkludert i lønnstallene på en mer tilfredsstillende måte enn tidligere. De nye lønnstallene i arbeidskraftregnskapet er etablert med utgangspunkt i SSBs årlige lønnsstatistikk. Den årlige lønnsstatistikken har månedslønn som hovedbegrep, men publiserer også tall for årslønn for heltidsansatte. Denne årslønningen omfatter ikke overtidsgodtgjørelse og naturalytelser.

Noen næringer (de fleste primærnæringer og deler av transport) dekkes ikke av de nye lønnsberegningene. For disse næringene har Seksjon for nasjonalregnskap laget egne anslag. For kommunal forvaltning er tallene for overtidsgodtgjørelse ekstra usikre fordi vi bare har én månedsanslag, og vi har derfor her forutsatt uendret årlig omfang av overtidsgodtgjørelsen fra 2000.

I tidligere publiserte foreløpige nasjonalregnskapstall for 2004 bidro den sterke nedgangen i langtidssykefraværet til å øke veksten i lønn per normalårsverk dette året, se Kolshus og Sagelvmo (2005). Det nye beregningssystemet ivaretar på samme måte som i det foreløpige regnskapet virkningene av variasjoner i langtidssykefravær og ulønnet permisjonsfravær på lønnsstasene fra og med 2004. Virkningen på beregnet vekst i lønn per normalårsverk av nedgangen i sykefravær er den samme som tidligere anslått, det vil si at den isolert sett bidrar til 0,5 prosentpoeng sterkere vekst i gjennomsnittlig lønn per normalårsverk for 2004.

På tross av en omfattende revisjon av kildegrunnlaget, er det relativt moderate endringer i veksten i lønn per normalårsverk for alle næringer under ett. Revisjonen er størst for 2004, hvor ny informasjon om overtid og naturallønn har bidratt til en oppjustering av veksten på 0,3 prosentpoeng. Som påpekt ovenfor, er tallene for utførte timeverk nokså mye endret i det nye arbeidskraftregnskapet. I tillegg til at nivå-tallene gjen-

nomgående er høyere enn tidligere publisert, er vekst-ratene endret som følge av nye beregningsforutsetninger. Dette påvirker også tallene for vekst i lønn per utførte timeverk. For 2003 er veksten i lønn per utførte timeverk 0,4 prosentpoeng høyere enn tidligere beregnet. Dette skyldes at de nye beregningene har gitt sterkere nedgang i antall utførte timeverk dette året.

Lavere sysselsetting i offentlig forvaltning

I statlig og kommunal forvaltning er lønnskostnadene uendret for årene 2000-2003, men for 2004 er lønnskostnadene i statsforvaltningen justert ned med vel ½ prosent ved innarbeiding av endelige tall fra statsregnskapet.

Sysselsettingstallene er imidlertid revidert i flere forvaltningsnæringer som en konsekvens av et nytt beregningsopplegg og nye forutsetninger. Spesialisthelsetjenesten, som er overført fra kommuneforvaltningen til statsforvaltningen fra 2002, har gjennomgående fått lavere sysselsetting enn tidligere beregnet. Nedjusteringen utgjør ca. 8 000 personer eller 7 prosent for 2003. Dette skyldes at ny informasjon har gitt høyere lønnsnivå og lavere deltidsandel enn det som lå til grunn for de tidligere tallene. De reviderte sysselsettingstallene samsvarer bedre med registerbasert personellstatistikk for spesialisthelsetjenesten enn tidligere publiserte tall fra arbeidskraftregnskapet.

De nye sysselsettingstallene er også lavere for kommunale helse- og sosialtjenester. I disse næringene, som blant annet omfatter sykehjem, hjemmehjelp og barnehager, er det svært mange deltids- og biarbeidsjobber. I det nye arbeidskraftregnskapet har vi utnyttet ny informasjon fra registerbasert statistikk for helse- og sosialpersonell for tallfesting av deltidsarbeid, mens AKU er hovedkilden for biarbeidstallene. Vi har dessuten brukt Personaladministrativt informasjonssystem (PAI) som kilde for arbeidstidstallene.

Andre næringsendringer

Under hovedrevisjonen av nasjonalregnskapet midt på 1990-tallet ble lønnstakere som andel av samlet sysselsetting i tradisjonelt fiske anslått til om lag 40 prosent. Dette var basert på informasjon fra AKU. I det nye arbeidskraftregnskapet har vi antatt at den registerbaserte sysselsettingsstatistikken gir en bedre beskrivelse av forholdet mellom lønnstakere og selvstendige i denne næringen, og vi har derfor brukt denne statistikken som kilde. Konsekvensen er at lønnstakerandelen er blitt redusert til om lag 10 prosent. De totale lønnskostnadene er dermed redusert med 1,6 milliarder kroner eller nær 75 prosent for 2003. Denne revisjonen er også i overensstemmelse med informasjon fra Lønns- og trekkoppgaveregisteret og andre kilder.

I fiskeoppdrett er antall lønnstakere justert opp (i underkant av 1000 personer eller 30 prosent for 2003),

Tabell 3. Sysselsatte personer etter næring. Revisjonsresultater 2003. 1 000

	Nye tall	Gamle tall	Avvik	Avvik i prosent
Sysselsatte personer i alt	2 312,5	2 288,2	24,3	1,1
Jordbruk, skogbruk og fiske	84,5	82,9	1,6	1,9
Olje- og gassutvinning, inkl. tjenester	32,1	28,5	3,6	12,6
Industri og bergverksdrift	277,2	278,6	-1,4	-0,5
Kraft- og vannforsyning	14,7	14,6	0,1	0,7
Bygge- og anleggsvirksomhet	145,4	133,5	11,9	8,9
Varehandel, hotell- og restaurantvirksomhet	410,1	394,2	15,9	4,0
Transport og kommunikasjon	194,6	188,9	5,7	3,0
Finansiell tjenesteyting	48,7	48,1	0,6	1,2
Forretningsmessig tjenesteyting	230,1	227,9	2,2	1,0
Andre tjenester	875,1	891,0	-15,9	-1,8

slik at tallene samsvarer bedre med SSBs fiskeopprettstatistikk og den registerbaserte sysselsettingsstatistikken. Dette betyr også høyere lønnskostnader (vel 400 millioner kroner for 2003).

De nye beregningene har gitt vel 3000 flere sysselsatte personer i oljevirksomhet enn tidligere publisert. Dette skyldes i hovedsak at det er lagt til grunn lavere gjennomsnittslønn i denne næringen enn tidligere. Næringen inneholder også en del utenlandsk arbeidskraft på korttidsopphold.

I hotell- og restaurantvirksomhet er sysselsettingen høyere enn tidligere publisert, om lag 8000 personer for 2003. Det er først og fremst andelen deltidssysselsatte som er revidert opp i det nye beregningsopplegget. De reviderte tallene ligger nærmere opp til annen sysselsettingsstatistikk for denne næringen.

I næringene annen personlig tjenesteyting og vernede bedrifter (del av sosial- og omsorgstjenestene) er lønnskostnadene lavere enn tidligere beregnet. Samlet utgjør nedjusteringen vel 2 milliarder kroner for 2003. Nedjusteringen skyldes i hovedsak lavere lønnsnivå, slik at sysselsettingen er mindre endret for disse to næringene.

Reviderte tall tilbake til 1970

Det er gjennomført summariske korreksjoner av tidligere publiserte tall for antall sysselsatte personer, antall normalårsverk, utførte timeverk, lønnskostnader og lønnskostnadskomponenter for årene 1970-1999. De reviderte tallene for 2000 har dannet utgangspunkt for tilbakeregningene. For hver enkelt næring er nivå-tallene bakover justert med samme korreksjonsfaktor som for 2000, det vil si at vekstratene i hovedsak blir de samme som tidligere publisert. Det er noen få unntak fra denne hovedregelen, blant annet er oppjusteringen av sysselsettingen i bygge- og anleggsvirksomhet etter år 2000 dempet noe bakover.

Produktivitetsutviklingen

Endringene i arbeidskraftregnskapet har som nevnt bidratt til nye tall for utførte timeverk. Andre endringer som er gjennomført i nasjonalregnskapet har ført til revisjoner i veksten i BNP og bruttoproduktet i næringene, se artikkel av Brathaug mfl. i dette nummer av Økonomiske analyser. Dermed får vi også nye tall for beregnet vekst i arbeidsproduktivitet, målt som bruttoprodukt i faste priser per utførte timeverk. Tabell 4 viser at produktivitetsveksten for norsk økonomi samlet og for industrien er relativt lite endret som følge av nasjonalregnskapsrevisjonene for perioden 1996-2003.

Tabell 4. Bruttoprodukt per utførte timeverk. Revisjonsresultater 1996-2003. Gjennomsnittlig årlig volumendring i prosent

	1996-1999	2000-2003
BNP Fastlands-Norge per utførte timeverk		
- nye tall	2,1	3,3
- gamle tall	2,2	3,1
Bruttoprodukt per utførte timeverk i industri		
- nye tall	1,0	4,4
- gamle tall	0,7	4,3

Referanser

Berge, Christoffer (2006): Sysselsatte fra nye EU-land: Lave nivå-tall, men sterk vekst. *Samfunnsspeilet* 4/2006.

Kolshus, Kristine E. og Ingunn Sagelvmo (2005): Reviderte nasjonalregnskapstall: Sterkere vekst i 2003 enn tidligere antatt. *Økonomiske analyser* 6/2005.

Statistisk sentralbyrå (1999): *Det europeiske nasjonalregnskapssystemet ENS 1995*. Norges offisielle statistikk C 522.

Valutakursutviklingen etter 31. mars 2001:

Renta bestemmer det meste

Roger Bjørnstad og
Eilev S. Jansen

I perioden etter mars 2001, da pengepolitikken ble endret og Norges Bank tok i bruk renta for å stabilisere prisstigningen, har det vært store svingninger i valutakursen. I denne artikkelen oppsummeres de viktigste egenskapene ved en empirisk tallfestet modell, som viser sammenhengen mellom krone/euro-kursen og de bakenforliggende forklaringsfaktorene, med data fram til og med 3. kvartal 2006. Modellen forklarer de store svingningene i valutakursen etter omleggingen i 2001 med en ulik utvikling i renta i Norge sammenlignet med euroområdet. Videre viser modellen en viss sammenheng mellom oljeprisen og valutakursen. Ulike varianter av denne valutakursmodellen har vært benyttet i prognosearbeidet i Statistisk sentralbyrå.

Innledning

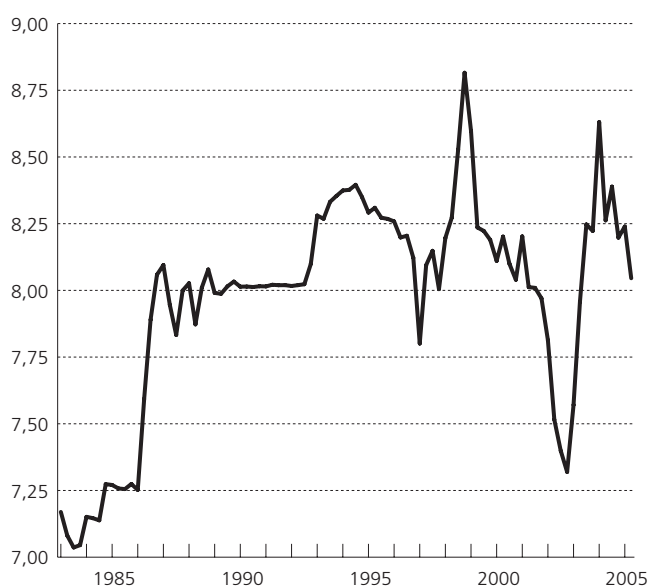
I mars 2001 ble pengepolitikken i Norge lagt om fra et valutakursmål til et prisstigningsmål. Selv om pengepolitikken fortsatt skulle bidra til stabilitet i både valutakursen og aktivitetsnivået i økonomien, fikk Norges Bank et operasjonelt mål om å fastsette renta slik at prisstigningen over tid var nær 2,5 prosent. Dette førte til store variasjoner i valutakursen til tross for at det ikke har vært internasjonal valutauro i denne perioden, se figur 1.¹ Endringer i valutakursen har stor betydning for norsk økonomi, både gjennom virkningen på norsk industris internasjonale konkurranseevne og gjennom endringer i importprisene målt i norske kroner (se Boug m.fl., 2005, for beregninger som illustrerer betydningen av valutakursendringer). Det er derfor viktig å danne seg et bilde av hva som påvirker valutakursen under det nye pengepolitiske regimet.

En empirisk tallfesting av sammenhengen mellom valutakursen og dens forklaringsfaktorer krever imidlertid at det gjeldende regimet har vart en viss tid. Er perioden for kort, blir anslagene svært usikre. En mulighet er å anta at de økonomiske sammenhengene ikke er endret mellom de ulike regimene. Bjørnland og Hungnes (2006) tallfestet en modell for valutakursen mellom norske kroner og euro/ecu med data for perioden 1. kvartal 1983–2. kvartal 2002. I denne perioden ble målet og virkemiddelbruken i pengepolitikken endret flere ganger. Bjørnland og Hungnes la likevel til grunn at de økonomiske sammenhengene var upåvirket av disse omleggingene.

Med unntak av 2. kvartal 2002 tilfredsstiller modellen i Bjørnland og Hungnes (2006) de statistiske kravene som normalt stilles for slike modeller (2. kvartal 2002 ble tatt ut av estimeringsperioden). Tatt i betraktning at valutakursmålet ble tolket som et implisitt pristigningsmål av Norges Bank i perioden fra januar 1999 og fram til den formelle omleggingen i mars 2001, kunne modellens gode statistiske egenskaper tolkes som at den forklarte valutakursutviklingen tilfredsstillende – også i det gjeldende pengepolitiske regimet.

Utviklingen i etterkant av estimeringsperioden har imidlertid vist at modellen ikke lenger tilfredsstiller viktige statistiske krav til stabilitet og prediksjonsevne. Det er særlig de kortsiktige virkningene av renteend-

Figur 1: Antall norske kroner per euro (ecu), 1. kvartal 1983–2. kvartal 2005

Kilde: Norges Bank.

Roger Bjørnstad er forsker ved Gruppe for makroøkonomi i Statistisk sentralbyrå (bjr@ssb.no)

Eilev S. Jansen er forsker ved Gruppe for makroøkonomi i Statistisk sentralbyrå (eja@ssb.no)

ringer i perioden med et inflasjonsmål modellen har problemer med å forklare. Renteendringene synes å ha virket svært forskjellig i denne perioden sammenlignet med perioden med en valutakursmålssetning. Med data fram til og med 2. kvartal 2005 ble derfor modellen reformulert, se Statistisk sentralbyrå (2005). Renteendringer ble i denne modellen tillatt å virke forskjellig før og etter omleggingen i 2001. Perioden med inflasjonsmål var imidlertid fortsatt relativt kort, og vi har derfor nå tallfestet modellen med data fram til og med 3. kvartal 2006. Det medførte imidlertid ingen store endringer i modellen.

I denne artikkelen gjennomgår vi det teoretiske utgangspunktet for valutakursmodellene samt resultatene av tallfestingen av den nyeste modellen. I en egen boks gis det en teknisk spesifisering av alle de tre modellene, samt en evaluering av prediksjonsegenskapene til de to tidligste versjonene.

Hva bestemmer valutakursen på lang sikt?

I den estimerte valutakursmodellen tas det hensyn til at faktorer som påvirker valutakursen kan virke forskjellig på kort og lang sikt. Modellen angir et likevektsnivå for realvalutakursen² og utviklingen i valutakursen blir bestemt av en rekke kortsiktige faktorer – som typisk er forklaringsvariable på endringsform – og av realvalutakursens avvik fra likevektsnivået. Den siste faktoren kan kalles en likevektskorreksjon fordi den trekker valutakursen i retning av likevekten, men effekten er slik at det tar mange kvartaler å eliminere et avvik fra likevektsnivået ved hjelp av denne korrigeringsmekanismen. Vi returnerer til den kortsiktige delen av modellen i neste avsnitt og konsentrerer oss først om de langsiktige sammenhengene.

Dersom det kan handles og kapital kan flyttes fritt mellom land, er det vanskelig å tenke seg at sammenlignbare varer og tjenester over tid skal kunne koste vesentlig forskjellig i de ulike landene. En vil altså vente at det eksisterer et likevektsnivå for realvalutakursen. I følge modellen avhenger imidlertid det langsiktige nivået på realvalutakursen målt mot euro av realrentedifferansen mellom Norge og euroområdet, samt nivået på oljeprisen. Siden endrede realrenter og oljepris vil endre realvalutakursen, er ikke nødvendigvis realvalutakursen i en likevektssituasjon konstant, slik den vil være når det er lik kjøpekraft mellom valutaer – såkalt kjøpekraftsparitet (PPP).

Vedvarende realrenteforskjeller mellom land oppstår dersom det er tilsvarende ulikheter i driftsbalansene mellom landene. Et eventuelt underskudd på driftsbalansen, må finansieres med en tilsvarende kapitalinngang, og det oppnås ved å ha en positiv rentedifferanse ovenfor utlandet. En slik rentedifferanse vil gjøre det attraktivt for utenlandske investorer å plassere en større del av porteføljen i rentebærende papirer i vårt land og vil i følge valutakursmodellen styrke realvalutakursen på lang sikt.³ Mens kortvarige renteendrin-

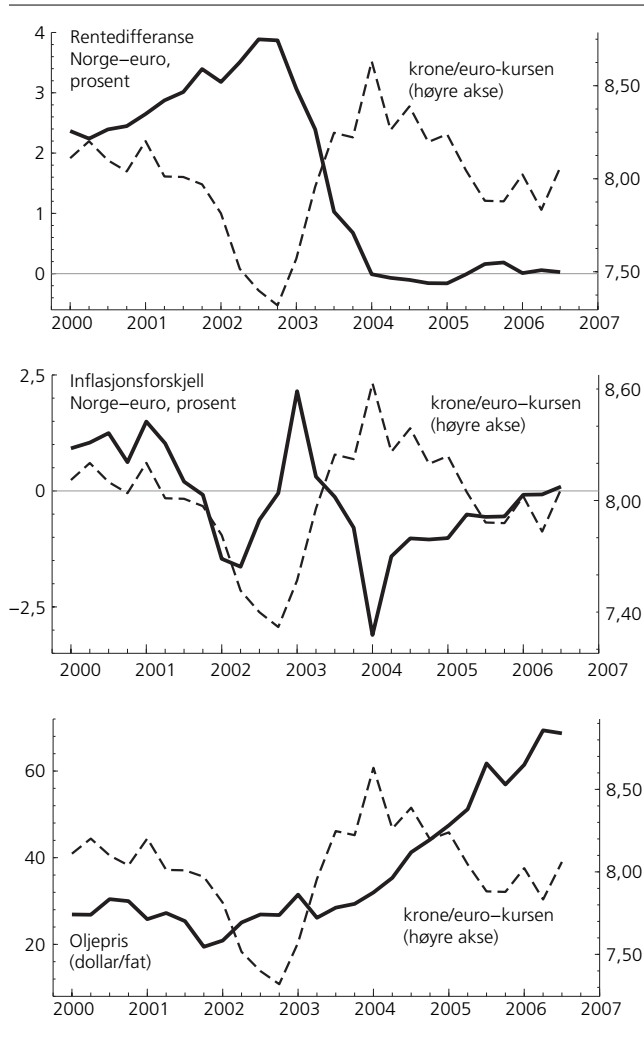
ger ikke antas å påvirke valutakursen før etter omleggingen av pengepolitikken i 2001 (se neste avsnitt), har varige renteendringer vært viktig for det langsiktige nivået på realvalutakursen i hele estimeringsperioden. Begrunnelsen for dette er at likevektsnivået på realvalutakursen ikke uten videre endres som følge av endringer i det operative målet til Norges Bank og at frie kapitalbevegelser har vært mulige siden 1980-tallet.

Aktørene i valutamarkedene danner seg forventninger til nivået på realvalutakursen i likevekt, og vil under ellers like omstendigheter plassere penger i valutaer de tror er undervurderte i forhold til dette. Dersom risikoen er høy vil de kreve ekstra betalt i form av høyere forventet avkastning før de kjøper valutaen. Oljeprisen har stor betydning for Norges handelsbalanse ovenfor utlandet. Høy oljepris gir forventninger om betydelige overskudd også i framtiden. Slike overskudd innebærer at Norge kan tape konkurranseevne og likevel opprettholde langsiktig balanse i utenriksøkonomien. Aktørene vil da forvente en styrking av realvalutakursen. Dessuten kan en høyere oljepris redusere risikopremien (meravkastningen) som investorene krever for å investere i Norge. I tråd med dette har vi funnet en viss effekt på realvalutakursen av nivået på oljeprisen. Effekten er imidlertid usikker, den avtar noe i styrke i løpet av 2005 og 2006 og viser kun en svak statistisk signifikans. Til tross for denne usikkerheten har vi inntil videre valgt å beholde oljeprisnivået som en forklaringsfaktor i modellen.⁴

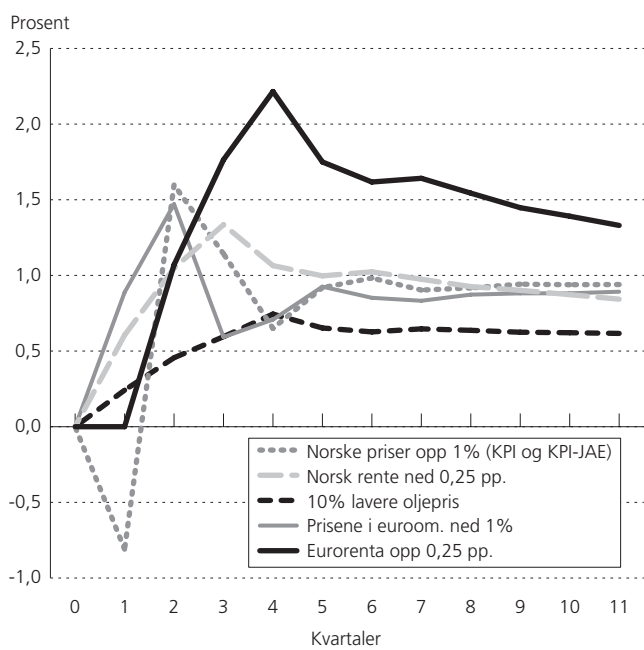
Hva er viktig for valutakursen på kort sikt?

Forklaringsvariablene som inngår i langsiktssammenhengene er også viktige på kort sikt, men virkningen av dem kan være forskjellig på kort og lang sikt. Renteendringer kan blant annet ha en sterkere virkning på valutakursen på kort sikt enn på lang sikt. Teorien om *udekket renteparitet* tilsier at det ikke kan være forventningsmessige gevinster ved å investere i en valuta i forhold til en annen. Før det langsiktige nivået på valutakursen nås må derfor en økt rente innenlands i forhold til i utlandet motsvares av en tilsvarende svekkelse i valutakursen. Det investorene tjener på høyere rente innenlands, taper de ved at landets valuta blir mindre verd. Når en samtidig forventer at en økt rentedifferanse øker investorenes etterspørsel etter landets valuta, vil det da være to motstridende effekter. Mens teorien om udekket renteparitet viser utviklingen i valutakursen over tid, antas investorenes porteføljetilpasninger å skje forholdsvis raskt. En vil da kunne observere at valutakursen først styrkes kraftig for så å svekkes gradvis etter en rentenedgang. Fenomenet omtales i litteraturen som *overshooting*, og en slik effekt ligger ifølge modellen bak de store utslagene i valutakursen som vi har observert i perioden etter 1. kvartal 2001.

Mens det i modellen antas at kortvarige endringer i renta ikke påvirker valutakursen i perioden før 2.

Figur 2. Utviklingen i viktige forklaringsvariable for krone/euro-kursen, 1. kvartal 2000–3. kvartal 2006

Kilde: Norges Bank og Statistisk sentralbyrå.

Figur 3. Effekten på krone/euro-kursen ved endringer i priser, renter og oljepris, prosent

kvartal 2001, da det var et valutakursmål for pengepolitikken, har det vært en viktig forklaring på valutakursbevegelsene i perioden etter. I perioden med valutakursmål var det nemlig få renteendringer dersom valutakursen var stabil, renta skulle kun brukes for å motvirke endringer i valutakursen. 31. mars 2001 ble dette endret. Da skulle renta primært brukes for å stabilisere innenlandsk prisstigning og den økonomiske aktiviteten. En annen måte å se på sammenhengen mellom renta og valutakursen i de to regimene er følgende: Med fast valutakurs blir valutakursendringer etterfulgt av renteendringer, mens i et regime med en inflasjonsmålsetning blir renteendringer etterfulgt av valutakursendringer. Sammenhengen mellom hva som er årsak og hva som er virkning er dermed den motsatte i de to regimene.

Kortvarige endringer i priser har en klar betydning for valutakursen. Mens en økning i prisene i euroområdet styrker euroens verdi mot norske kroner, kan en økning i norske priser separeres i to effekter. Den første effekten er den samme som for prisene i euroområdet ved at det også på kort sikt er en viss tendens til at realvalutakursen er stabil. Økte priser i Norge forårsaker altså en kronesvekkelse, både på kort og lang sikt. Det kan imidlertid ha oppstått en ny effekt etter at Norges Bank fikk et operasjonelt prisstigningsmål gjennom at økt inflasjon da gir forventninger om en renteøkning, noe som i seg selv bidrar til en kronestyrking. Vi finner en slik klart negativ effekt på kronkursen av endringer i prisstigningstakten gitt ved konsumprisindeksen justert for avgifter og uten energivarer (KPI-JAE), som prisstigningsmålet til Norges Bank er knyttet til.

Figur 2 viser utviklingen siden 1. kvartal 2000 i tre viktige variable for valutakursmodellen; forskjellen i firekvartalersveksten i konsumprisene mellom Norge og euroområdet, rentedifferansen overfor euroområdet og oljeprisen i dollar per fat. Vi ser at rentedifferansen så å si er et speilbilde av valutakursutviklingen i disse årene, og gjør at modellen forklarer de store svingningene i valutakursen i dette tidsrommet. Videre ser vi også at det er en klar samvariasjon mellom inflasjonsforskjellen og valutakursen, særlig hvis vi ser bort fra effekten av endringer i rentedifferansen. Som vi også kan se av figuren, kan det være vanskelig å se noe entydig mønster i sammenhengen mellom oljeprisen og valutakursen, men perioden med stigende oljepris etter at renteforskjellen ble tilnærmet null etter 2003, har gått sammen med en viss kronestyrking.

Modellens egenskaper

I avsnittene over diskuterte vi betydningen av forklaringsfaktorene på kort og lang sikt hver for seg. Figur 3 illustrerer den samlede betydningen ved å betrakte virkningen på valutakursen over tid av å endre forklaringsfaktorene. Den siste kolonnen i tabellen i boksen viser nøyaktig hvordan de ulike forklaringsvariablene inngår i modellen. I figuren endres forklaringsfaktore-

ne i kvartal 1 og holder seg på dette nivået ut hele perioden. En økt valutakurs betyr at norske kroner svekkes i forhold til euro.

En økning i konsumprisene på 1 prosent både i Norge og i euroområdet, vil ifølge den estimerte modellen ikke påvirke valutakursen på lang sikt, og heller ikke særlig på kort sikt. Unntaket er det første kvartalet dersom dette også øker prisstigningstakten gitt ved KPI-JAE. Økt prisstigningstakt bidrar til økte forventninger om renteoppgang i framtiden, noe som styrker krona allerede samme kvartal. Neste kvartal er denne effekten borte, med mindre den økte prisstigningstakten faktisk har økt renta. Isolert sett vil en økning i både KPI og KPI-JAE svekke norske kroner i forhold til euro, men en tilsvarende prisnedgang i euroområdet har nær samme effekt fra og med kvartal 2.

En nedgang i rentedifferansen på 1 prosentpoeng svekker krona med 1,9 prosent på lang sikt. På kort sikt er effekten langt sterkere. Av figur 3 ser vi at renteendring i euroområdet har en sterkere effekt på valutakursen enn en tilsvarende renteendring i Norge i perioden før den nye langsiktige likevekten nås. I figuren vises utviklingen i valutakursen etter en renteendring på 0,25 prosentpoeng. Fire kvartaler etter en slik renteøkning i euroområdet vil krona i følge modellen ha svekket seg med over 2 prosent. En rentenedgang på 0,25 prosentpoeng i Norge har størst effekt etter tre kvartaler, med 1,3 prosent svakere kronen. En nedgang i oljeprisen på 10 prosent vil ifølge modellen svekke norske kroner med 0,7 prosent etter fire kvartaler, før effektene så blir noe svakere. På lang sikt vil en slik nedgang i oljeprisen svekke krona med 0,5 prosent.

Teknisk dokumentasjon av valutakursmodellene i SSBs makroøkonomiske modell, KVARTS

Etter omleggingen av pengepolitikken i mars 2001 ble det viktig at SSBs makroøkonomiske modeller (KVARTS og MODAG) hadde en beskrivelse av hva som forklarer valutakursutviklingen. Siden Norges Bank fikk en klarere rolle i å stabilisere det innenlandske aktivitetsnivået, kunne man forvente at det ville bli større variasjoner i valutakursen. Valutakursen er etter vår oppfatning den viktigste kanalen pengepolitikken virker gjennom. Dessuten ville Norges Bank i større grad tillate at økonomiske sjokk endret valutakursen. Vi skal her gi en teknisk dokumentasjon av de tre valutakursmodellene som har vært brukt i KVARTS etter omleggingen av pengepolitikken, samt vise i hvilken grad de to første har forklart den faktiske utviklingen. Tabellen under viser hvilke variable som inngår i de ulike variantene, og hvilken betydning de har hatt for valutakursen.

Modellene er tallfestet på kvartalsdata. V er krone/eurokursen, P er konsumprisindeksen i Norge, $P\text{-JAE}$ er konsumprisen justert for avgifter og uten energivarer, $P\text{F}$ er harmonisert konsumprisindeks i euroområdet, $POIL$ er prisen på et fat råolje gitt i amerikanske dollar, I er tremåneders pengemarkedsrente i Norge og IF er tilsvarende rente i euroområdet. R og RF er realrentesatser som er de respektive pengemarkedsrentene fratrasket den kvartalsvise inflasjonstakten i henholdsvis Norge og euroområdet. Siden rentesatsene er kvartalsvise må en dividere koeffisientene med fire for å kunne tolke dem som virkningen av at den årlige rentesatsen endres med ett prosentpoeng. Variabelnavn gitt i små bokstaver viser at det er logaritmen av variabelen som inngår i modellen. Endringer i logaritmiske størrelser tilsvarer prosentvise endringer.

Δ betyr at det er den kvartalsvise endringen i variabelen som inngår, et tall i en fotskrift etter tegnet viser at endringen måles over så mange kvartaler. En fotskrift etter variabelen viser at variabelen inngår med det gitte antallet kvartalers tidsforskyvelse. $\Delta_2 V_{1,t}$, for eksempel, viser dermed den prosentvise endringen i valutakursen

over to kvartaler ett kvartal før. $\Delta^2 p\text{-jæ}$ viser endringen i inflasjonstakten gitt ved konsumprisindeksen justert for avgiftsendringer og uten energivarer. Koeffisientverdiene er gitt i kolonnen merket *Koef.* og kolonnen merket *St.a.* viser det estimerte standardavviket til koeffisienten. Nederst i tabellen er modellenes residuale standardavvik vist sammen med estimeringsperioden for modellen. Modellene inneholder dummy-variable for enkelte kvartaler. Disse er ikke vist i tabellen. Det er langt på vei de samme dummy-variablene som inngår i alle modellene.

Vi har også foretatt beregninger av hvor godt de to første modellene predikerer endringen i krone/eurokursen fram til og med 3. kvartal 2006. Figuren viser den faktiske valutakursutviklingen og prediksjonene med tilhørende 90 prosents prediksjonsintervaller (som under forutsetning av at modellen er korrekt spesifisert viser intervallet som med 90 prosent sannsynlighet vil dekke den faktiske valutakursendringen). Ved beregningene har vi brukt de faktiske verdiene for forklaringsvariablene og lagget valutakursendring.

Vi ser at den første modellen bommer til dels mye på den faktiske utviklingen, særlig i starten av prediksjonsperioden da det var en ulik utvikling i renta mellom Norge og euroområdet. Den andre modellen treffer bra i tre av de fem kvartalene etter estimeringsperioden. Endringene i krone/eurokursen i 4. kvartal 2005 og 1. kvartal 2006 ligger om lag på yttergrensen til usikkerhetsbåndet. Til sammen er dette utsagnskraftige prediksjonsfeil. En nærmere undersøkelse av de enkelte forklaringsfaktorenes bidrag til valutakursprediksjonen viser at det kan være den estimerte effekten av den høye oljeprisen som bidrar mest til prediksjonsfeilene. Den nyeste valutakursmodellen underbygger dette. Der er effekten av nivået på oljeprisen redusert med en tredel. De andre estimerte koeffisientene er om lag uendrede, når vi tar i betraktning at realrenta (renta fratrasket inflasjon) erstatter den nominelle rentesatsen.

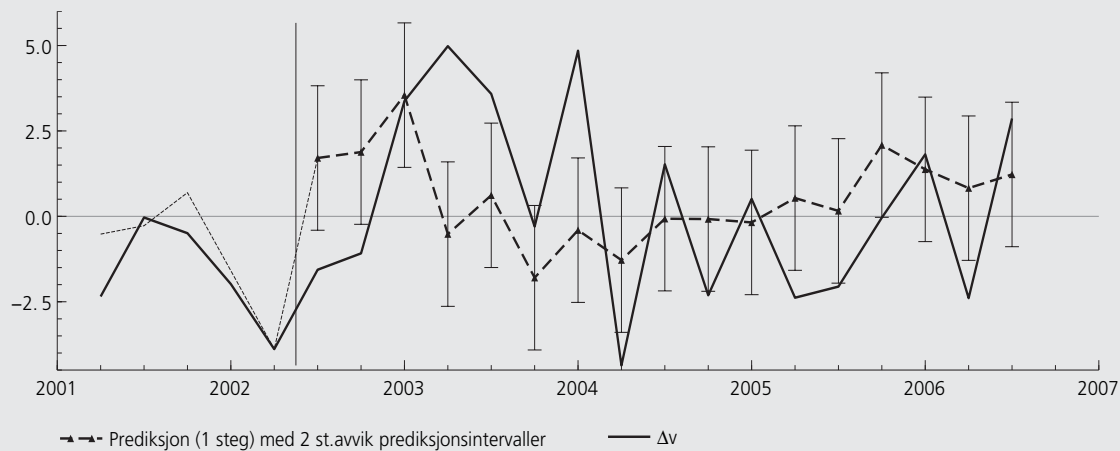
Forts.

Valutakursmodellene brukt i SSBs makroøkonomiske modeller. Den avhengige variabelen er Δv

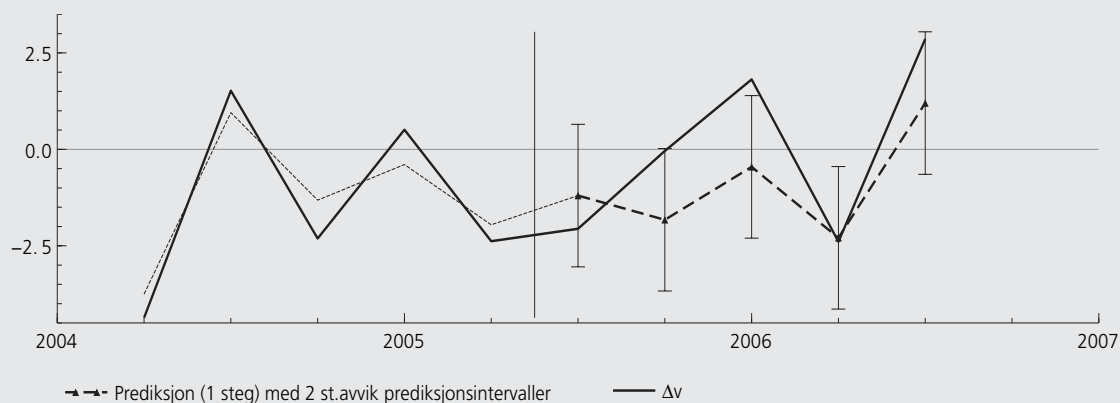
Bjørnland og Hungnes (2006)**			SSB (2005)			Økonomiske analyser 6/2006		
Variabel	Koef.	St.a.	Variabel	Koef.	St.a.	Variabel	Koef.	St.a.
Δp	1,26	0,27	$\Delta_2 v_{-1}$	-0,21	0,06	$\Delta_2 v_{-1}$	-0,24	0,05
Δp_{-2}	0,71	0,26	$\Delta_2 p$	0,57	0,14	$\Delta p - \Delta pf$	0,89	0,16
Δpf	-1,45	0,42	Δpf	-1,34	0,29	$\Delta p_{-1} - \Delta pf_{-2}$	-0,47	0,17
Δpf_{-3}	-1,10	0,41	$\Delta_4 poil$	-0,021	0,004	$\Delta_4 poil$	-0,024	0,004
			$\Delta_3 l^*$	-10,26	1,09	$\Delta^2 p - jae^*$	-1,70	0,28
Δl	2,65	0,75	$\Delta_3 lF_{-1}^*$	15,92	2,16	$\Delta_3 l^*$	-9,69	1,00
ΔlF_{-2}	-2,58	1,14	$poil_{-1}$	-0,009	0,004	$\Delta_3 lF_{-1}^*$	16,33	1,93
$v_{-1} - p_{-1} + pf_{-1}$	-0,25	0,05	$v_{-1} - p_{-1} + pf_{-1}$	-0,11	0,04	$poil_{-1}$	-0,006	0,0027
$l_{-1} - lF_{-1}$	-1,85	0,36	$l_{-1} - lF_{-1}$	-0,73	0,27	$v_{-1} - p_{-1} + pf_{-1}$	-0,11	0,03
						$R_{-1} - RF_{-1}$	-0,79	0,22
Residualt st.a.	1,06%			0,88%			0,85%	
Periode	83.1-02.2			83.1-05.2			83.1-06.3	

* Variabelen inngår kun etter 1. kvartal 2001. ** Modellen er re-estimert med våre reviderte dataserier. Dette gir opphav til små avvik sammenlignet med originalen.

Predikert og faktisk utvikling i krone/euro-kursen etter estimeringsperiodens slutt i 2. kvartal 2002 og fram til og med 3. kvartal 2006 for modellen i Bjørnland og Hungnes (2006). Kvartalsvis endring i prosent.

Predikert og faktisk utvikling i krone/euro-kursen etter estimeringsperiodens slutt i 2. kvartal 2005 og fram til og med 3. kvartal 2006 for modellen i Statistisk sentralbyrå (2005). Kvartalsvis endring i prosent.

Avsluttende kommentarer

De økonomiske sammenhengene i denne valutakursmodellen er usikre. Vi kan aldri utelukke at forhold som ligger utenfor det våre data fanger opp påvirker valutakursen. For eksempel kan internasjonal valutauro ha betydning for valutaen til et lite, råvareeksporterende land som Norge. Også forhold som er mer målbare og relaterte til den innenlandske økonomien kan bidra til usikkerheten. For det første er perioden med et eksplisitt prisstigningsmål for pengepolitikken fortsatt kort. Det gjør at tallfestingen av modellen fortsatt bygger på få observasjoner. Dernest er det slik at utøvelsen av pengepolitikken i praksis er blitt endret flere ganger etter mars 2001. Hensynet til valutakursstabilitet kan ha blitt tillagt mer vekt etter kronestyrkingen i 2002, og Norges Bank har endret horisonten for å nå prisstigningsmålet fra to til tre år. Selv små og implisitte omlegginger i pengepolitikken kan bidra til å endre de effektene modellen fanger opp.

For det tredje; oljeprisen er viktig for norsk utenriksøkonomi, men også faktisk og framtidig oljeproduksjon er viktig i så måte. Ideelt sett burde kanskje gjenværende verdi av petroleumsformuen erstattet oljeprisen i valutakursmodellen. I så fall ville det vært forventningene om framtidige priser og produksjon som lå til grunn, og slike forhold er det en betydelig utfordring å fange opp i det empiriske modelleringsarbeidet.

Modellen er imidlertid i stand til å forklare den volatile valutakursen de siste årene rimelig godt. De estimerte parametrene er stabile og tilfredsstillende statistiske kravene til en velspesifisert modell, og de estimerte virkningene av endringer i forklaringsfaktorene er signifikante, dvs. av statistisk betydning. Det resultatet som kanskje står seg sterkest er at endringer i rentedifferansen ovenfor euroområdet har hatt en svært klar og varig effekt på valutakursen, og det ser ut til å være en uløselig sammenheng mellom realvalutakursen og realrentedifferansen på lang sikt. Dessuten er de kortsiktige virkningene av oljeprisendringer svært robuste ovenfor modellspesifikasjon og estimeringsperiode. Om oljeprisen har hatt innvirkning på valutakursen på lengre sikt er imidlertid mer uklart.

Til slutt kan det også nevnes at en modifisert versjon av teorien om kjøpekraftsparitet finner klar støtte i vår modell. Endringer i relative priser endrer valutakursen tilsvarende allerede etter to kvartaler.

Referanser

- Akram, Q. F. (2004): «Oil prices and exchange rates: Norwegian experience». *Econometrics Journal* 7, 476–504.
- Bjørnland, H. og H. Hungnes (2006): «The importance of interest rates for forecasting the exchange rate». *Journal of Forecasting* 25, 209–221.
- Boug, P., Å. Cappelen og T. Eika (2005): «Hvor raskt og sterkt er valutakursgjennomslaget i norsk økonomi?». *Økonomiske analyser* 4/2005, Statistisk sentralbyrå.
- Bårdsen, G., Ø. Eitrheim, E. S. Jansen og R. Nymoen (2005): *The econometrics of macroeconomic modelling*. Oxford University Press.
- Juselius, K. (1995): «Do purchasing power parity hold in the long run? An example of likelihood inference in a multivariate time-series model». *Journal of Econometrics* 69, 211 - 240.
- MacDonald, R. og I. W. Marsh (1997): «On the fundamentals and exchange rates: a Casselian perspective». *Review of Economics and Statistics* 79, 655-664.
- Rødseth, A. (2000): *Open economy macroeconomics*. Cambridge University Press.
- Statistisk sentralbyrå (2005): «Forklaringsfaktorer bak valutakursendringene de senere årene». *Økonomiske analyser* 24 (2005/4), 13.

Noter

- ¹ De største svingningene i krone/euro-kursen på 1990-tallet hadde en klar sammenheng med kriser i internasjonale valuta-markeder, slik vi så høsten 1992 og høsten 1998.
- ² Realvalutakursen viser forskjellen i prisnivå mellom to land, målt i samme valuta.
- ³ Se for eksempel MacDonald and Marsh (1997) og Juselius (1995) for sammenhengen mellom realvalutakursen og renteforskjeller, og Rødseth (2000) for en beskrivelse av investorenes porteføljevalg.
- ⁴ Akram (2004) fant ved hjelp av data for perioden 1972-1997 en kortsiktig virkning av oljeprisen på den handelsveide valutakursen, og at virkningen var sterkere dersom oljeprisen falt under 15 dollar fatet. Denne effekten er bekreftet i senere studier, se for eksempel Bårdsen et al (2005). Bjørnland og Hungnes (2006) undersøkte om oljeprisnivået virket inn realvalutakursen (kroner/euro) på lang sikt og fant ingen slik virkning.

Er det økte sykefraværet tegn på et mer inkluderende eller ekskluderende arbeidsliv?*

Roger Bjørnstad

Sykefraværet har økt klart siden begynnelsen av 1980-tallet. OECD ser økningen i sammenheng med at den sjenerøse sykelønnsordningen gir incentiver til lav arbeidsinnsats, og råder Norge å kutte i ytelsene. En sjenerøs sykelønnsordning gir imidlertid også muligheter til å delta i arbeidslivet, og bør således ikke ses uavhengig av den sterke økningen i yrkesdeltakelsen vi har hatt i Norge. Når en kontrollerer for konjunkturelle svingninger, er den viktigste faktoren bak økningen i sykefraværet at grupper som forventes å ha høyt sykefravær har kommet inn i arbeidslivet. Kutt i sykelønnsordningen vil på tilsvarende måte kunne gi lavere generell yrkesdeltakelse og svekke den samlede arbeidsinnsatsen, selv om sykefraværet ble redusert.

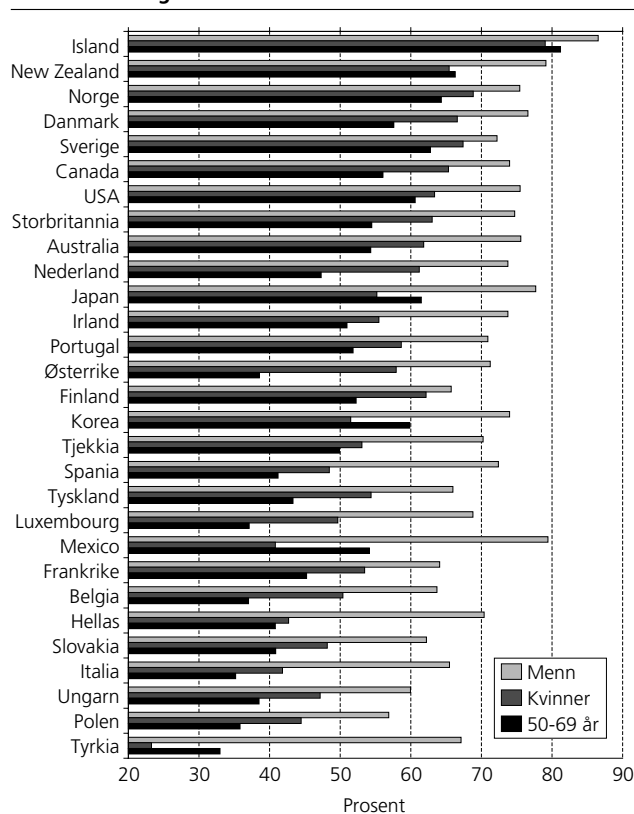
Innledning

«Arbeidslinja» – med økt deltagelse i arbeidslivet – har vært en sentral målsetting i oppbyggingen av den norske velferdsstaten. Fødselspermisjon, sykepenger, arbeidsledighetsstrygd, uføretrygd, tilleggspensjon og avtalefestet førtidspensjon (AFP) er eksempler på relativt sjenerøse pensjons- og trygdeordninger for de som er eller har vært yrkesaktive. Velferdsordningene, som gir incentiver til inaktivitet for de som er i jobb, har dermed også skapt økonomisk trygghet for de som velger å delta i arbeidslivet. Ordningene har således bidratt til å styrke incentivene til å satse på en yrkeskarriere. Konsekvensen har blitt at Norge nå er blant de landene i verden med høyest yrkesdeltakelse, med særlig høy sysselsetting blant kvinner og eldre (se figur 1) – grupper som relativt sett er de hyppigste brukerne av velferdsgodene. Dette har imponert økonomer internasjonalt og i internasjonal litteratur har velferdsmodellen fått betegnelsen *flexicurity*, en sammenføyning av de to ordene *flexibility* og *security*. I tråd med dette kan det økte sykefraværet gjenspeile at Norge har lyktes med å utvikle et inkluderende arbeidsliv, der grupper med et høyere fravær i utgangspunktet i økende grad har blitt yrkesaktive.

OECD (2005) fokuserer derimot på at velferdsordningene gir svake incentiver til å delta i arbeidslivet og anbefaler Norge å kutte i blant annet sykelønnsordningen. Utgangspunktet i anbefalingen er at sjenerøsiteten i sykelønnsordningen bidrar til et ekskluderende arbeidsliv, der arbeidstakere blir lokket/presset over på sykestrygd og senere på uføretrygd. Det vises til den

trendmessige veksten i sykefraværet siden begynnelsen av 1980-tallet (se figur 2) og at sykefraværet i Norge er det dobbelte av OECD-gjennomsnittet. OECD anbefaler å innføre karenstider, redusere ytelsene etter tre måneders sykefravær og la arbeidsgiver betale 20 prosent av sykepenege.

Figur 1. Sysselsettingen som andel av befolkningen etter kjønn og alder i OECD-land, rangert etter sysselsettingsandelen totalt. 2005

Kilde: OECD.

Roger Bjørnstad er forsker ved Gruppe for makroøkonomi, Statistisk sentralbyrå (bjr@ssb.no)

* Mange takk til Inger Holm som har gjennomført modellberegningene på MODAG. Takk også til Torbjørn Eika og Tom Kornstad for nyttige kommentater.

Jeg skal i denne artikkelen analysere hvorvidt det økte sykefraværet skyldes inkluderings- eller ekskluderingsmekanismer. I analysen benytter jeg en modell for sykefraværet som er utviklet i SSB.¹ Modellen forklarer den faktiske utviklingen i sykefraværet svært godt. Økningen i sykefraværet forklares med økt kvinnelig yrkesdeltakelse. Disse kvinnene har hatt et høyere sykefravær enn gjennomsnittet forøvrig. Modellen knytter dermed det økte sykefraværet til et mer inkluderende arbeidsliv.

Det har også vært klare sykliske bevegelser i sykefraværet. Disse forklares med tilsvarende bevegelser i arbeidsledighetsraten og gjennomsnittlig yrkesdeltakelse. Etter en kort beskrivelse av modellen i neste avsnitt, vil jeg gå nærmere inn på sammenhengen mellom kvinners yrkesdeltakelse og sykefravær, samt betydningen av konjunkturer og demografiske endringer. Jeg skal ikke vurdere i hvilken grad et mer inkluderende arbeidsliv kan forklare hvorfor sykefraværet i Norge er så høyt sammenlignet med i andre land. Konklusjonene i artikkelen kan imidlertid gi grunnlag for å se på norske kvinners høye fruktbarhet², yrkesdeltakelse og sykefravær i sammenheng, og at nivået på ledigheten kan være viktig i internasjonale sammenlikninger³.

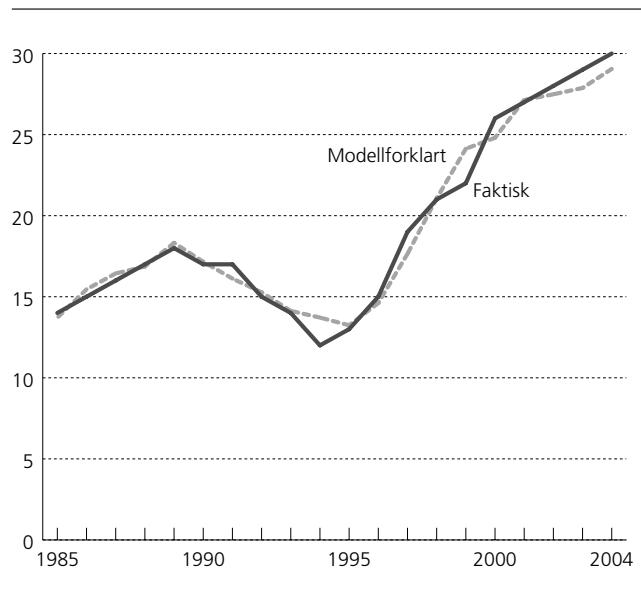
Yrkesdeltakelse og konjunkturer viktig for sykefraværet

Bjørnstad og Solli (2006) har utviklet en modell for antall avsluttede sykepengetilfeller betalt av folketrygden og antall sykepengedager per avsluttede sykepengetilfelle innenfor seks aldersgrupper for perioden 1985-2004. Ved å multiplisere størrelsene og summere over aldersgruppene får vi antall sykepengedager totalt. Det er ingen kjønnsdimensjon i modellen. Dataene for sykefraværet er fra sykepengestatistikken til Arbeids- og velferdsforvaltningen (NAV). Det er således sykefraværet utover arbeidsgiverperioden som er modellert.

Modellen er en feiljusteringsmodell. Det innebærer at modellen beskriver både tilpasningen til de kortsiktige endringene i forklaringsfaktorene og de mer langsiktige «likevektssammenhengene». Både endringer og nivåene på ledighetsraten og gjennomsnittlig yrkesdeltakelse er av betydning for sykefraværet ifølge modellen. Figur 2 viser hvor godt modellen treffer den faktiske utviklingen i sykefraværet, og modellen må sies å treffe svært godt. Avvikene mellom faktisk og modellforklart sykefravær er gjennomgående lave. 1994 og 1999 kan kanskje sies å være unntak da modellen overvurderer sykefraværet noe disse årene.

Økt ekskludering fra arbeidslivet kunne vært modellert enten ved å inkludere variable som var forbundet med dette eller en trend. Når modellen likevel forklarer utviklingen såpass bra, og ellers er rimelig velspesifisert, tyder det på at slike forhold neppe har vært viktige i perioden.

Figur 2. Antall sykepengedager totalt, faktisk og modellforklart. Millioner

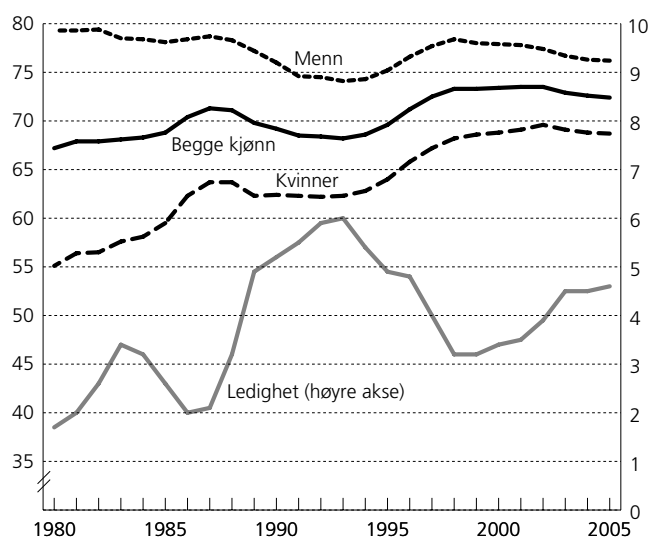

Kilde: NAV og Bjørnstad og Solli (2006).

Det har vært flere endringer i sykelønnsordningen og statistikken i perioden vi her ser på, som da sykefraværperioden arbeidsgivere selv måtte finansiere økte fra 14 til 16 dager i 1998 og at statsansatte med sentral oppgjørssordning ikke er med i statistikken før etter 1. januar 2000⁴. Dessuten ble det inngått en intensjonsavtale mellom partene i arbeidslivet og myndighetene om et mer inkluderende arbeidsliv i 2001. Opptjeningsstiden for rett til sykepenger ble utvidet fra to til fire uker i 2004 og gjeldende fra 1. juli samme år ble det stilt aktivitetskrav for rett til sykepenger og krav om å vurdere gradert sykemelding framfor aktiv sykemelding⁵. Det har også vært en rekke endringer i de medisinske vilkårene for sykemelding, og det har vært innført sykemelding II for sykefravær utover 8 uker i 1988, krav om særskilt vedtak etter 12 ukers sykemelding og aktiv sykemelding i 1993. Endringene er trolig ikke av et slikt omfang at det forandrer hovedbildet på utviklingen i sykefraværet slik det framkommer av figur 2.

Ledigheten og yrkesdeltakelsen fra Arbeidskraftundersøkelsen (AKU) i Statistisk sentralbyrå, som er forklaringsfaktorene bak sykefraværutviklingen i modellen, er vist i figur 3. De klare sykliske bevegelser i sykefraværet. Dessuten knyttes det økte sykefravær over tid til den underliggende økningen i yrkesdeltakelsen. Det er gjennomsnittlig yrkesdeltakelse som inngår i modellen, men i figuren er det også tatt med yrkesdeltakelsen blant menn og kvinner. Vi ser av figuren at mens yrkesdeltakelsen blant menn har vært om lag stabil, eller vist en svakt fallende tendens, er det den klare økningen i yrkesdeltakelsen blant kvinner som bidrar til å øke den gjennomsnittlige yrkesdeltakelsen.

Figur 3. Yrkesdeltakelse og ledighet. Prosent

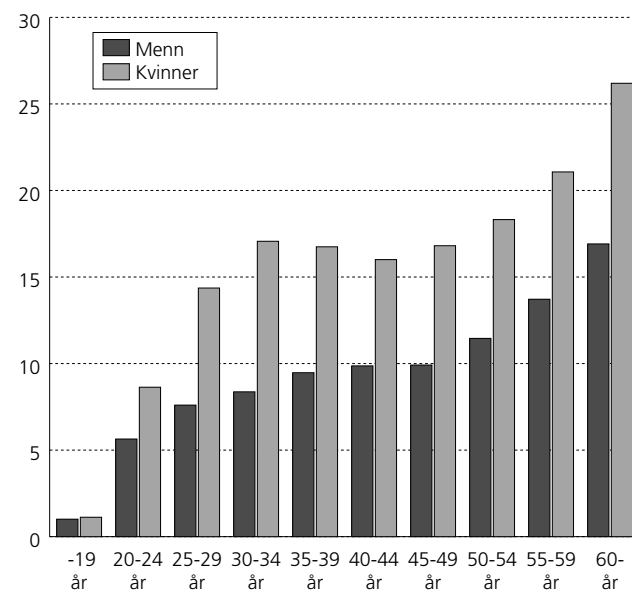
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Den kvinnelige yrkesdeltakelsen økte spesielt mye på 1980-tallet. Etter 1991 har kvinners yrkesandel økt mer moderat. Fra 1980 til 1991 økte andelen kvinner i arbeidsstyrken fra 40,9 til 45,2 prosent, en økning på 4,3 prosentpoeng eller 0,4 prosentpoeng årlig. Fra 1991 til 2005 økte den med ytterligere 1,7 prosentpoeng, til 46,9 prosent, en årlig vekst på kun 0,15 prosentpoeng. Ifølge modellen har altså den underliggende økningen i kvinnelig yrkesdeltakelse hatt spesielt sterk betydning for sykefraværet fram til begynnelsen av 1990-tallet. Vi skal i neste avsnitt se at det er klare kjønnsforskjeller i sykefraværet, og jeg skal se nærmere på hvilke kvinner som først og fremst kom i jobb i denne perioden. Deretter skal jeg gå nærmere inn på årsakene bak de sykliske svingningene i sykefraværet, og vise beregninger fra modellen som illustrerer betydningen av dem.

Kvinner og eldre har høyest sykefravær

Som en kan se av figur 4 er sykefraværet naturlig nok høyest blant de eldre, men figuren viser også at sykefraværet er høyere blant kvinner enn blant menn i alle aldersgrupper, og særlig i de aldersgruppene da mange kvinner får barn. Årsakene til kjønnsforskjellene i sykefraværet er trolig sammensatte, men studier tyder på at opptil 50 prosent av de totale kjønnsforskjellene kan tilskrives forplantnings- og fødselsrelatert sykefravær.⁶ Et eksempel er studien i Hauge og Opdalshaug (2000). De tok bort sykefravær med diagnoser knyttet til svangerskap og sykdommer i reproduksjonsorganene, og fant at dette utgjorde 37,3 prosent av den totale forskjellen mellom kvinner og menn, og 71,4 prosent av forskjellen i alderen 20 til 34 år. Siden mange gravide kvinner opplever rygglidelser, muskelkramper, angst, søvnløshet, hodepine, fordøyelsesproblemer mm., er det i tillegg trolig mange svangerskapsrelaterte plager som plasseres i andre diagnosekategorier enn kun det Hauge og Opdalshaug så på.

Figur 4. Antall sykepengedager per sysselsatt. 2004

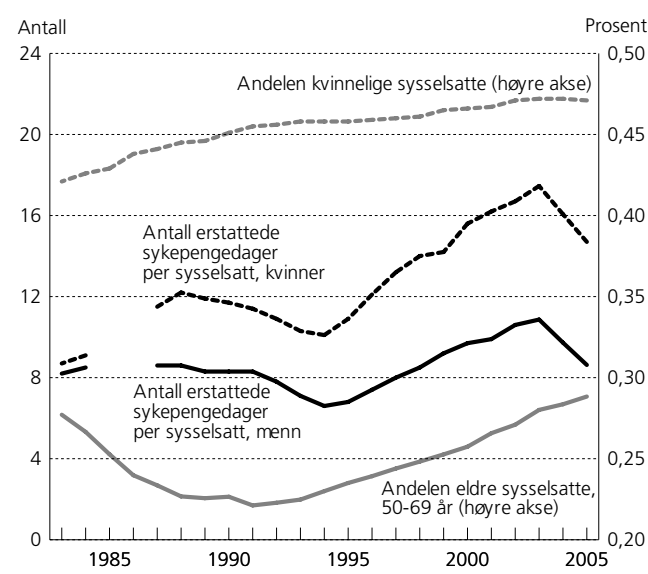
Kilde: NAV og Statistisk sentralbyrå.

Ellers er det pekt på at det norske arbeidsmarkedet fortsatt er svært kjønnsdelt og at kvinner i større grad enn menn jobber i yrker der sykefraværet er høyest. For eksempel viser AKU at det høyeste sykefraværet blant kvinner finner en innen helse- og sosialtjenester, samtidig er det i denne næringen det arbeider flest kvinner og relativt få menn.

Cappelen og Hånes (2006) forklarer at ulikhetene i sykkelighet til dels er biologiske. Kvinner og menn får ulike sykdommer. Typiske «kvinnesykdommer» er osteoporose og fibromyalgi. Dette er muskel og skjelettlidelser det ikke finnes effektive behandlinger mot, og som en må leve med i lang tid. Menn får i større grad sykdommer og skader de dør av tidligere i livet. Forholdet mellom biologiske forskjeller og livsstil er også viktig. Det blir trukket fram at kvinner ofte er dobbeltarbeidende og har lavere inntekt. En annen forklaring på ulikhetene i sykefraværet kan være at kvinner og menn reagerer og fortolker belastninger på ulike måter, og at kvinner i større grad lytter til kroppens signaler, og tidligere enn menn opplever seg som syke og oppsøker helsevesenet. Blant annet Kreftforeningen har pekt på at kreft ofte blir oppdaget og behandlet senere hos menn enn hos kvinner fordi menn venter for lenge med å oppsøke lege.⁷

Flere kvinner inkludert i arbeidslivet

Kvinner har altså høyere sykefravær enn menn og har siden begynnelsen av 1980-tallet økt sin yrkesdeltakelse. Vi skal imidlertid se at sykefraværet blant kvinner har økt mer enn det den kvinnelige sysselsettingsveksten alene skulle tilsi. Figur 5 viser antall erstattede sykepengedager per sysselsatt for kvinner og menn, samt andelen kvinner og eldre blant de sysselsatte for perioden 1983-2005, unntatt for 1985 og 1986 da det mangler statistikk.⁸ Merk at dette sykefraværsbegrepet

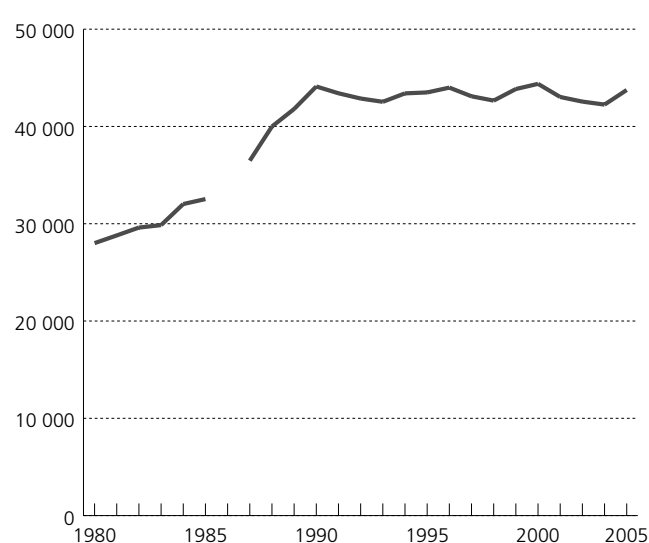
Figur 5. Erstattede sykepengedager per sysselsatt etter kjønn og andelen kvinnelige og eldre sysselsatte. 1983-2005

Kilde: NAV og Statistisk sentralbyrå.

ikke er det samme som i modellen i Bjørnstad og Solle (2006) og som ble brukt i figur 2. I modellen brukes antall fraværsdager i de avsluttede sykepengetilfellene, her ser vi på erstattede sykepengedager. Begge statistikkene er fra NAV, og har stort sett utviklet seg likt. Et viktig unntak er i 2004 da det ble registrert en markert nedgang i antall erstattede sykefraværsdager, mens det var en liten økning i de avsluttede sykefraværslagene. Forskjellen hadde trolig sammenheng med regelendringene i 2004. 2005-tallene for avsluttede sykefraværsdager er ikke publisert ennå.

Sykefraværet blant menn falt fra 1983 og fram til midten av 1990-tallet, for deretter å stige fram til 2003. Utviklingen i andelen eldre sysselsatte er om lag den samme. I 2004 og 2005 har imidlertid sykefraværet falt til tross for fortsatt oppgang i andelen eldre blant de sysselsatte, antakelig på grunn av økningen i ledigheten og regelendringene i 2004. Selv om konjunktorene har spilt en viktig rolle for utviklingen i sykefraværet i løpet av denne 22-årsperioden, noe jeg kommer tilbake til senere, var både sykefraværet blant menn og andelen eldre sysselsatte i 2005 om lag på samme nivå som i 1983. Dette støtter ikke en antakelse om at økningen i sykefraværet skyldes økt ekskludering fra arbeidslivet, og underbygger de gode forklaringsegenskapene til sykefraværsmodellen over. Siden en skulle forvente at slike ekskluderingsmekanismer var knyttet til omstendigheter ved den generelle samfunnsutviklingen, er det i utgangspunktet heller ingen grunn til å tro at sykefraværet blant kvinner har økt i perioden, men det har det altså.

Fra 1983 og fram til slutten av 1980-tallet økte sykefraværet blant kvinner klart, også når en justerer for den sterke veksten i kvinnelig yrkesdeltakelse. Mens sykefravær forekom bare litt hyppigere blant kvinner

Figur 6. Antall fødende kvinner med rett til fødselspenger

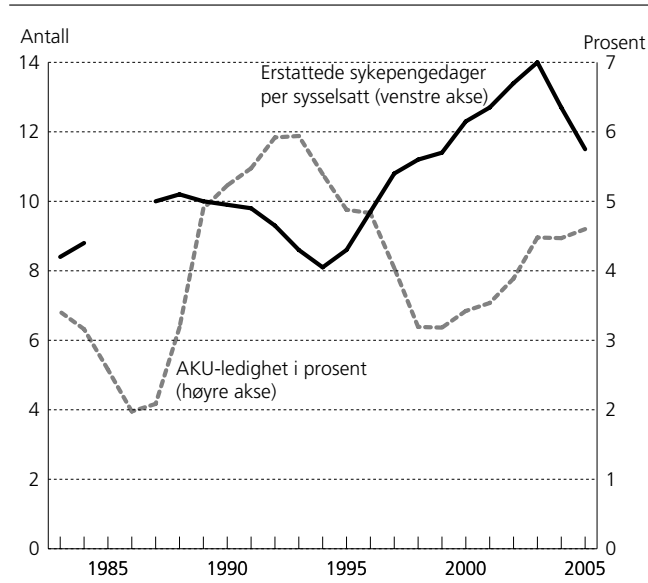
Kilde: NAV og Statistisk sentralbyrå.

enn blant menn i 1980, var fraværshyppigheten blant kvinner hele 70 prosent høyere enn blant menn i 2005. Mens kvinnene sto for 43 prosent av sykepengetilfellene og 40 prosent av sysselsettingen i 1980, sto de for 61 prosent av sykepengetilfellene og 46 prosent av sysselsettingen i 2004.

Siden vi har sett at forplantningsrelaterte sykdommer kan utgjøre en svært stor andel av de totale kjønnsforskjellene i sykefraværet, er det naturlig å se på hvorvidt økt yrkesdeltakelse blant kvinner som kombinerer arbeid med familieliv kan være en viktig forklaring på de økte forskjellene. Utviklingen i antall fødende kvinner med rett til fødselspenger, som er vist i figur 6, tyder på nettopp det. Vilkåret for å få fødselspenger er nemlig at den fødende kvinnen har vært yrkesaktiv. Vi ser av figuren at antallet med rett til fødselspenger økte markert fram til 1990, og har deretter holdt seg stabilt. Kjønnsforskjellene i sykefraværet har langt på vei fulgt det samme mønsteret. Sykefraværet blant kvinner ser imidlertid ut til å være mer utsatt for konjunkturrelle svingninger enn sykefraværet blant menn. Hadde det ikke vært for at det kraftige tilbakeslaget i økonomien i 1989 trolig bidro til å redusere forskjellen, ville vi nok sett en enda klarere sammenheng.

Hvorfor svinger sykefraværet med konjunktorene?

Sykefraværet avhenger av konjunktursituasjonen, og av figur 7 kan vi se hvordan antall sykepengedager per sysselsatt totalt beveger seg motsatt av arbeidsledighetsraten med noen års tidsetterslep.⁹ Særlig så man et betydelig fall i sykefraværet i perioden etter den sterke økningen i arbeidsledigheten fra 1988 til 1992. I etterkant av at ledigheten tok til å synke fra 1994 så man en tilsvarende vekst i sykefraværet. Veksten fortsatte så helt frem til og med 2003. I 2003 var

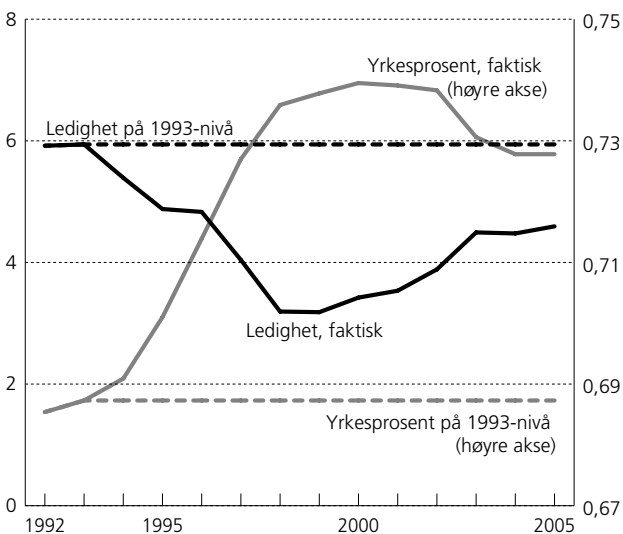
Figur 7. Erstattede sykepengedager per sysselsatt (venstre akse) og AKU-ledigheten (høyre akse). 1983-2005

Kilde: NAV og Statistisk sentralbyrå.

sykepengeutgiftene på 29,1 milliarder kroner, de høyeste noen sinne – også når en måler de som andel av BNP. I 2004 og 2005 falt sykefraværet igjen etter en periode med stigende ledighet, men trolig også på grunn av regelendringene 1. juli 2004.

I den økonomisk litteraturen fokuseres det på særlig tre forhold for å forklare de observerte konjunkturbevegelsene i sykefraværet; disiplineringseffekter, sammensetningseffekter og helseeffekter. Arbeidsgivere vet at lønn under sykefravær kan gi arbeidstakere incentiver til å sykmelde seg uten å være (tilstrekkelig) syk. Uansett om arbeidstakeren virkelig er syk eller ikke, disiplineres han/henne av frykt for at arbeidsgiveren vil oppfatte fraværet som negativt. Når det er høy ledighet vil det i så fall kunne øke sannsynligheten for å miste jobben, og det vil også være vanskeligere å finne nytt arbeid slik at det å bli arbeidsledig vil få større konsekvenser enn når det er lav ledighet. Følgelig virker disiplineringen sterkest når arbeidsledigheten er høy. Det er altså ikke bare slik at disiplineringseffekten hindrer friske i å være borte fra jobben, den bidrar også til at syke går på jobb.

Sammensetningseffektene oppstår ved at sysselsettingens sammensetning endres når aktivitetsnivået i økonomien endres. Ved et høyt aktivitetsnivå vil mer marginale grupper være sysselsatt. Disse gruppene antas å ha mer fravær enn gjennomsnittet forøvrig, og det gjennomsnittlige sykefraværet vil i så fall være høyere i perioder med høy økonomisk aktivitet og høy sysselsetting. Tilsvarende vil det i perioder med lavere aktivitetsnivå og høy ledighet forekomme utstøting av disse gruppene fra arbeidslivet slik at det samlede sykefraværet vil være lavere i en lavkonjunktur.

Figur 8. Ledighet og yrkesdeltakelse. Prosent

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

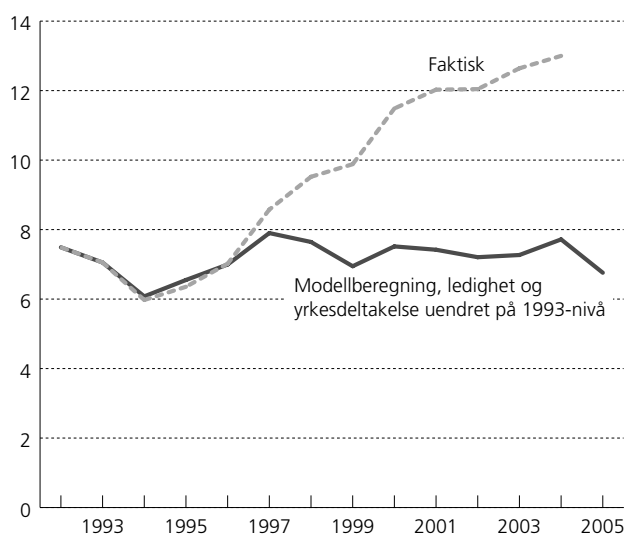
Den siste av hypotesene sier at hver enkelt arbeidstakers helse svinger med konjunktorene. Flere kan for eksempel føle seg utbrente i en høykonjunktur på grunn av at et høyt aktivitetsnivå på arbeidsplassen fører til økt fysisk og psykisk belastning.

Analyser, blant annet fra Rikstrygdeverket (2005) og Askildsen mfl. (2004), finner at sykefraværet blant de som er i jobb i utgangspunktet endres minst like mye som det gjennomsnittlige sykefraværet når konjunktorene endres. Dette tyder på at det ikke er sammensetningseffekten som forklarer de sykliske bevegelsene i sykefraværet. Hvorvidt det er mange friske som er borte fra jobben i gode tider eller om det er mange syke som er på jobben i dårlige tider, eller om det er varierende sykdom blant arbeiderne som er årsaken, sier studiene imidlertid ikke noe om. Disiplineringseffektene burde tilsi at det er korttidsfraværet som svinger mest, og at sykefraværet svinger mer i privat sektor der faren for oppsigelser er størst. Slik er det ikke. Det er i langtidssykefraværet man observerer de største konjunkturelle svingningene, og svingningene er like markante i privat og offentlig sektor. Både Sandman-utvalget (NOU 2000:27) og Ose mfl. (2006) går gjennom forskningen innenfor området. Begge konkluderer med at årsakene til konjunkturbevegelsene i sykefraværet trolig er sammensatte og at ingen av hypotesene alene forklarer utviklingen.

Betydningen av konjunktorene

I analysen over har vi sett at endringer i sammensetningen av den kvinnelige sysselsettingen trolig kan forklare en del av den underliggende veksten i sykefraværet, i det minste fram til begynnelsen av 1990-tallet da det var en markant økning i antall kvinner med rett til fødselspenger. I dette avsnittet skal jeg se på hvor mye av det økte fraværet siden midten av 1990-tallet som kan forklares med konjunkturoppganger.

Figur 9. Antall avsluttede sykepengedager per sysselsatt

Kilde: NAV.

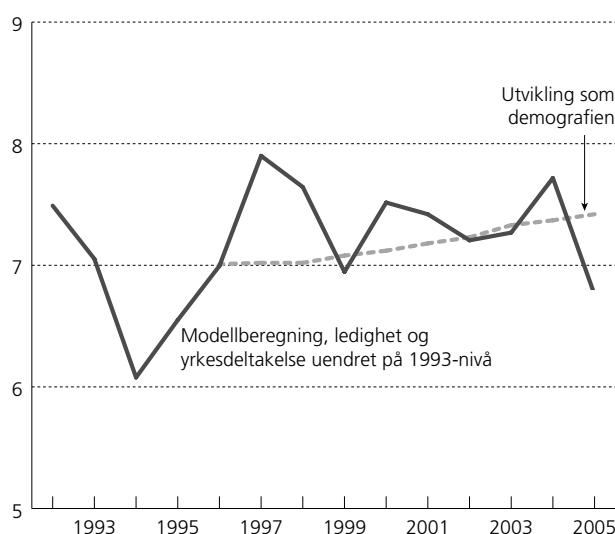
gen i perioden. For å undersøke dette skal jeg benytte sykefraværsmodellen som er beskrevet over.

I årene 1993-1998 falt arbeidsledigheten markert i Norge, og yrkesdeltakelsen økte (se figur 3 og 8). Betydningen av dette for sykefraværet framkommer ved å lage en modellberegning der både arbeidsledighetsraten og gjennomsnittlig yrkesdeltakelse beholdes uendret på 1993-nivå til og med 2005, slik det er vist i figur 8. Dermed fjernes effektene av konjunktorene fra modellen. Figur 9 viser utviklingen i antall sykepengedager per sysselsatt før og etter at disse effektene er fjernet.

Som en kan se av figuren viser beregningen at uten konjunkturoppgangen gjennom 1990-tallet så hadde sykefraværet vært om lag uforandret gjennom hele perioden fram til 2005. I følge modellen forklares selv oppgangen i sykefraværet fra 2000 til 2003 med konjunktursituasjonen. Dette kan synes rart i og med at dette var en periode med stigende ledighet og fallende yrkesdeltakelse, noe som isolert sett forventes å redusere sykefraværet. Årsaken er at både ledigheten og yrkesdeltakelsen virker med et tidsetterslep. Utviklingen etter 1993 illustrerer treghetene i modellen. Ledigheten falt klart i 1994. Samtidig økte yrkesdeltakelsen. Avviket mellom de to beregningene blir imidlertid ikke tilsvarende tydelige før i 1997-98 – en tidsforsinkelse på 3-4 år. På samme vis må oppgangen i sykefraværet fra 2000 til 2003 i følge modellen forstås på bakgrunn av konjunkturoppgangen fra 1996 til 1999.

I sykepengemodellen forklares den trendmessige økningen i sykefraværet fra begynnelsen av 1980-tallet med økt yrkesdeltakelse. En kan innvende at ved å holde yrkesdeltakelsen uendret i modellberegningen, så fjerner man ikke bare virkningen av konjunktorene,

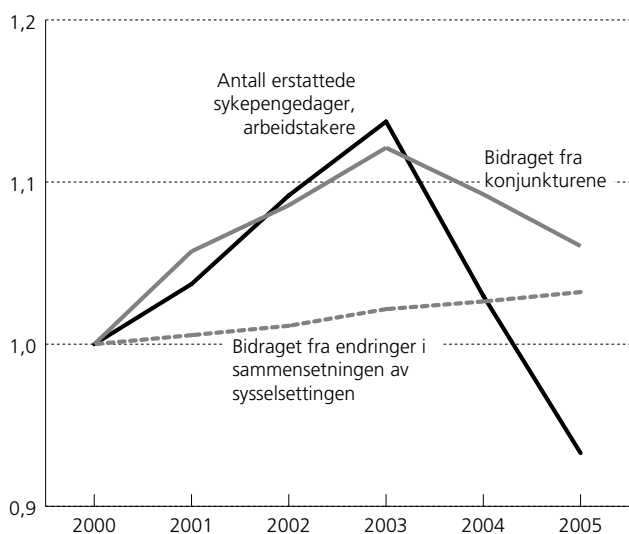
Figur 10. Antall avsluttede sykepengedager per sysselsatt

men man fjerner også virkningen av en videre trendmessig økning. Dette ser imidlertid ikke ut til å være tilfelle. Som det framkommer av figurene 3 og 8, så var det ikke lenger noen økning i yrkesdeltakelsen etter den konjunkturrelle økningen fra 1993 til 1998. Dette skyldes at en videre økning i den kvinnelige yrkesdeltakelsen har blitt motvirket av en økning i andelen eldre i arbeidsstyrken. Dersom den trendmessige økningen i sykefraværet hadde fortsatt i perioden, ville modellen i så fall ha underestimert sykefraværet. Av figur 2 ser vi imidlertid at modellen treffer den faktiske utviklingen rimelig godt, noe som tyder på at modellen ikke er feilspesifisert på en slik måte.

I figur 10 vises modellberegningen på nytt, men nå sammen med utviklingen i antall avsluttede sykefraværddager per sysselsatt dersom sykefraværet fordelt på alder og kjønn hadde utviklet seg identisk med sysselsettingen innenfor de samme gruppene etter 1996.¹⁰ Ifølge AKU økte den samlede sysselsettingen med 155 000 personer fra 1996 til 2005. Antall sysselsatte under 35 år falt imidlertid med 45 000 personer og antallet 55 år eller eldre økte med hele 127 000 personer. I samme periode økte den kvinnelige sysselsettingen med 99 000, mens det ble kun 56 000 flere menn blant de sysselsatte. Som følge av økningen i andelen kvinner og eldre blant de sysselsatte, ville det samlede sykefraværet ha økt med 13,5 prosent fra 1996 til 2005. I samme periode økte sysselsettingen med 7,3 prosent, og antall sykepengedager per sysselsatt ville ha økt med 5,8 prosent.¹¹ I forhold til virkningene av konjunkturbevegelsene er disse endringene små, men siden konjunktorene forventes å svinge like mye opp som ned, vil slike endringer i sysselsettingen av sysselsettingen være relativt mer viktige over tid.

Figur 11. Utviklingen i antall avsluttede sykepengedager per sysselsatt, faktisk og beregnede bidrag fra konjunkturer og endringer i sammensetningen av sysselsettingen, 2000=1

Kilde: NAV.

Sykefraværet under IA-avtalen

Den sterke veksten i sykefraværet fra midten av 1990-tallet og fram til 2001 medførte at partene i arbeidslivet og myndighetene i oktober 2001 inngikk en avtale om et mer *inkluderende arbeidsliv* (IA-avtalen). Et av målene i avtalen var å redusere sykefraværet med 20 prosent sett i forhold til 2. kvartal 2001. Avtaleperioden ble satt til ut 2005. Avtalen inneholdt også målsetninger om å øke yrkesdeltakelsen blant de med nedsatt funksjonsevne og å øke den reelle pensjonersalderen. IA-avtalen var således svært ambisiøs siden funksjonshemmede og eldre har høyere sykefravær enn gjennomsnittet for øvrig, slik at økt yrkesdeltakelse blant disse gruppene ville forventes å øke sykefraværet, men også fordi andelen eldre i befolkningen ville øke i avtaleperioden.

Dersom man gjør en tilsvarende analyse som den over og tar utgangspunkt i gjennomsnittlig antall sykefraværsdager for ulike aldersgrupper og kjønn i 2000, samtidig som man antar at sykefraværet ville ha utviklet seg slik som sysselsettingen innenfor de samme demografiske gruppene, ville sykefraværet ha økt med 4,2 prosent fra 2000 til 2005. Sysselsettingen økte med 1 prosent, slik at antall sykepengedager per sysselsatt ville ha økt med 3,2 prosent. I stedet ble det redusert med 7,7 prosent. Den faktiske nedgangen må ses i lys av regelendringene i 2004.

Beregningen er illustrert i figur 11. I figuren er antall sykepengedager per sysselsatt målt relativt til sykefra-

været i 2000. Det faktiske sykefraværet samt bidraget fra konjunkturbevegelsene ifølge modellberegningen med uendret ledighet og yrkesdeltakelse er også vist i figuren. Som vist tidligere forklares den faktiske utviklingen i sykefraværet svært godt av konjunkturutviklingen alene fram til og med 2003. I 2004 og 2005 ble sykefraværet klart lavere som følge av regelendringene 1. juli 2004. Ifølge disse beregningene har altså sykefraværet utviklet seg svakere enn det konjunkturbevegelsene og de demografiske endringene sammen skulle tilsi gjennom hele denne perioden. Uansett om dette skyldes IA-avtalen eller ikke, så er imidlertid målene i avtalen ikke nådd.

Oppsummering

Sykefraværet har økt klart siden begynnelsen av 1980-tallet. Sykefraværsmodellen i Bjørnstad og Sollie (2006) forklarer økningen med et mer inkluderende arbeidsliv og knytter den til den økte kvinnelige yrkesdeltakelsen, særlig fram til begynnelsen av 1990-tallet. En nærmere undersøkelse viser at det i denne perioden var sterk vekst i antallet kvinner med rett til fødselspenger. Opptil 50 prosent av forskjellen i sykefraværet mellom kvinner og menn skyldes nettopp fødsels- og svangerskapsorientert sykefravær. Sykefraværet blant menn har ikke økt nevneverdig i perioden, noe som forsterker inntrykket av at ekskluderingsmekanismer ikke har økt i omfang.

Det har i tillegg vært klare konjunkturrelle bevegelser i sykefraværet, med sterk økning etter konjunkturoppgangen på midten av 1990-tallet. Modellberegninger viser at veksten i sykefraværet helt fram til 2003 kan forklares med denne konjunkturoppgangen. Dessuten viser en beregning at aldringen og kjønnsvidningen blant de sysselsatte i perioden 2000-2005 i seg selv har bidratt til å øke antall sykefraværsdager per sysselsatt med 3,2 prosent, slik at målet i IA-avtalen om å redusere sykefraværet har blitt spesielt vanskelig å nå.

Uansett årsak utgjør sykepengene en stor utgiftspost for staten. En utgiftspost som øker i gode tider, da det forøvrig er behov for finanspolitiske innstramminger. Sykelønnsordningen er imidlertid et ledd i et velferdsprogram som tar sikte på å inkludere flest mulig i arbeidslivet. Internasjonal sammenlikning tyder på at dette har vært vellykket; Norge har svært høy yrkesaktivitet nettopp blant de gruppene som er hyppige brukere av disse velferdsordningene. Dersom det å kutte i sykelønnsordningen og andre velferdsprogrammer viser seg å redusere yrkesaktiviteten blant kvinner, eldre og funksjonshemmede, kan det samfunnet sparer i sykelønnsutgifter bli motvirket av redusert verdiskapning og økte samfunnskostnader på andre områder.

Referanser

Askildsen, J. E., E. Bratberg og Ø. A. Nilsen (2004): «Svingninger i sykefraværet: Er arbeidsledigheten avgjørende?» *Søkelys på arbeidsmarkedet*, 21:3-12.

Bjørnstad, A. F. og M. Sollie (2006): «Utviklingen i folketrygdens utgifter til sykepenges». Rapporter 2006/40, Statistisk sentralbyrå.

Cappelen, I. og H. Hånes (2006): «Kvinner lever lenger, men er sykere». *Michael*, 3, Suppl 3, 26-31.

Hauge, L. og O. A. Opdalshei (2000): «Svangerskap og sykefravær». *Søkelys på arbeidsmarkedet*, 17, 89-93.

NOU (2000): «Sykefravær og uførepensjonering. Et inkluderende arbeidsliv». Sosial- og helsedepartementet, NOU 2000:27.

OECD (2005): *Economic Survey of Norway*. Paris.

Ose, S. O., H. Jensberg, R. E. Reinertsen, M. Sandsund og J. M. Dyrstad (2006): «Sykefravær. Kunnskapsstatus og problemstillinger». Rapport A325, SINTEF.

Rikstrygdeverket (2005): «Sykefravær og konjunkturer». Rapport 1/2005.

Noter

¹ Modellen er grundig dokumentert i Bjørnstad og Solli (2006).

² Samlet fruktbarhetstall er 1,8 i Norge og 1,6 i OECD.

³ Ledigheten i Norge er nesten halvparten av ledigheten i OECD.

⁴ NAV har skjønnsmessig justert sysselsettingstallene for dette.

⁵ Mens gradert sykemelding i statistikken blir ført som delvis sykefravær, blir aktiv sykemelding ført som fullt fravær.

⁶ Se NOU (2000, kap. 6) for en gjennomgang av forskningen på årsaker til kjønnsforskjeller i sykefraværet.

⁷ Se Aftenposten 13. november 2006.

⁸ NAV sluttet å publisere sykefraværet som andeler av sysselsettingen fordelt på kjønnene i 2002. For perioden 2003-2005 er tallene derfor beregnet på bakgrunn av tallene fra NAV og AKU separat. De beregnede tallene er konsistente med utviklingen i totaltallet.

⁹ For 2005 har NAV kun publisert det samlede antallet sykepengedager. Antall sykepengedager per sysselsatt i 2005 er derfor beregnet ved å dividere dette tallet på antallet sysselsatte i følge AKU. Denne metoden gir det samme som det publiserte tallet for sykepengedager per sysselsatt i 2004.

¹⁰ På grunn av omlegginger i AKU finnes ikke sammenhengende sysselsettingstall fordelt på demografiske grupper lenger tilbake enn 1996.

¹¹ Analysene konsentrerer seg kun om avsluttede sykepengedager blant arbeidstakere fordi det her eksisterer statistikk etter alder og kjønn. Dessuten er aldersinndelingen noe forskjellig mellom AKU og trygdestatistikken når det gjelder de eldste. Jeg har antatt at sykefraværet blant de mellom 60-66 år ville ha utviklet seg som sysselsettingen blant de mellom 60-64 år, og at sykefraværet blant de som er 67 år og eldre ville ha utviklet seg som sysselsettingen blant de som er 65 år eller eldre. Dersom en hadde betraktet alle som var 60 år eller eldre under ett, slik at aldersgruppene ble de samme i begge statistikker, ville det imidlertid ikke ha påvirket resultatet.

Forskningspublikasjoner

Nye utgivelser

Rapporter

Atle Fremming Bjørnstad og Marte Solli: Utviklingen i folketrygdens utgifter til sykepenges.

Rapporter 2006/40. Sidetall 36. ISBN 82-537-7097-9 (Trykt versjon) ISBN 82-537-7098-7 (Elektronisk versjon)

I rapporten dokumenteres en modell for bestemmelse av folketrygdens utbetalinger til sykelønn. I estimeringen av de økonomiske sammenhengene er det benyttet data for perioden 1984 frem til og med 2004. Modellen beskriver hvordan demografiske faktorer og konjunktorene representert ved arbeidsledighet og yrkesdeltakelse bestemmer sykefraværet, som sammen med lønnsutviklingen bestemmer sykepengeutbetalingene. Modellen inneholder to delmodeller som bestemmer henholdsvis antall sykepengetilfeller og antall sykepengedager per tilfelle. Antall sykefraværet modelleres innenfor seks aldersgrupper. Det totale antall sykepengedager framkommer ved å multiplisere antall sykepengetilfeller og antall sykepengedager per tilfelle innenfor hver aldersgruppe og så summere over gruppene. Videre bestemmes de totale sykelønnsutbetalingene ved å multiplisere totalt antall sykepengedager med en lønnsvariabel tilsvarende lønnen til sykelønnsinntakene.

De beregnede sykelønnsutbetalingene som fremkommer ved bruk av modellen treffer de faktiske sykelønnsutbetalingene rimelig bra, men i enkelte år forekommer det relativt store avvik. Dette gjelder særlig i den siste delen av perioden som er estimert. Modellen har i denne perioden en tendens til å overvurdere sykelønnsutbetalingene. Dette skyldes ikke at det totale antall sykepengedager blir estimert feil, men snarere at lønnene til sykelønnsinntakene har utviklet seg svakt.

I tillegg til den økonometriske analysen gis det et kort gjennomgang av sykefraværet i lys av økonomisk teori, samt en kort historisk gjennomgang av sykelønnsordningen siden 1978 og utviklingen i sykefraværet i perioden 1980-2004.

Ragni Hege Kitterød og Jan Lyngstad: Mest samvær blant ressurssterke fedre? Betydningen av inntekt og utdanning for samværsfedres kontakt med barna.

Rapporter 2006/35. Sidetall 56. ISBN 82-537-7077-4 (Trykt versjon). ISBN 82-537-7078-2 (Elektronisk versjon)

familiepolitikk å få fedre til å bruke mer tid med barna sine. Dette gjelder også fedre som ikke bor sammen med barna til daglig. Det diskuteres ofte hvilke faktorer som bidrar til mye samvær mellom samværsfedre og barn og hvilke forhold som vanskeliggjør slik kontakt. I denne rapporten drøftes betydningen av fars inntekt og utdanning for mengden samvær med barn i det daglige og i ferier. Også effektene av det å motta sosialhjelp blir analysert. Samvær i det daglige måles ved antall samværsdager forrige måned, og samvær i ferier måles ved antall netter fedrene var sammen med barna i ferier foregående år. Analysene er basert på en utvalgsundersøkelse fra 2002.

Rapporten viser at samværsfedre med høy inntekt har mer samvær med barna i det daglige enn fedre med lavere inntekt, men sammenhengen er ikke lineær. Fedre med høy inntekt har flere månedlige samværsdager enn dem med lav inntekt, men inntektseffekten er forholdsvis beskjeden når vi tar hensyn til forskjeller mellom samværsfedrene på andre områder. Det er særlig fedre i den høyeste inntektsgruppen som skiller seg ut med mye månedlig samvær. Effekten av fars inntekt svekkes ved kontroll for reisetiden til barna ettersom fedre som bor nær barna har høyere inntekt enn dem som bor lengre unna. Inntekten har altså også en indirekte betydning for samværet ved at høy inntekt kan gjøre det lettere å bosette seg nær barnet, noe som er en forutsetning for mye kontakt i det daglige.

Fars inntekt har ikke bare betydning for antall samværsdager per måned, men øker også sannsynligheten for at far har sett barnet siste måned i det hele tatt. Også denne sammenhengen svekkes noe ved kontroll for reisetid.

Fedre som mottar sosialhjelp har færre månedlige samværsdager enn dem uten sosialhjelp, men forskjellen er ganske beskjeden. Sosialhjelpsmottakere hadde imidlertid langt sjeldnere

enn andre fedre hatt kontakt med barnet overhodet forrige måned.

Fars utdanningsnivå har liten betydning for det månedlige samværet når vi tar hensyn til forskjeller mellom fedrene på andre områder.

Både fars inntekt og utdanning har stor betydning for feriesamværet. Antall netter med feriesamvær øker klart med fars inntekt. Det er særlig de med aller høyest inntekt som har mye feriesamvær med barna. Fedre med høy inntekt har også betydelig høyere sannsynlighet enn dem med lav inntekt for å ha tilbrakt minst én natt med barnet i ferier foregående år. Effekten av fars inntekt på feriesamværet svekkes ikke ved kontroll for reisetid til barnet.

Det er ingen signifikant forskjell mellom fedre med og uten sosialhjelp i antall netter med feriesamvær. Derimot har sosialhjelpsmottakere betydelig lavere sannsynlighet for å ha vært sammen med barnet minst én natt i ferier foregående år, enn dem uten sosialhjelp.

Fars utdanning har stor betydning for mengden feriesamvær, også etter kontroll for en rekke ulike faktorer. Fedre med ett til fire års utdanning fra universitet eller høgskole har atskillig mer feriesamvær enn dem med mindre utdanning enn dette. Fedre med minst fem års universitetsutdanning har imidlertid ikke signifikant mer feriesamvær med barna enn fedre uten universitetsutdanning.

Ådne Cappelen og Geir Soland: Skattebaserte ordninger for å stimulere FoU i næringslivet. Noen internasjonale erfaringer.

Rapporter 2006/34. Sidetall 41. ISBN 82-537-7070-7 (Trykt versjon). ISBN 82-537-7071-5 (Elektronisk versjon)

Denne rapporten er en del av SSBs evaluering av SkatteFUNN-ordningen og ser nærmere på skattebaserte ordninger for å stimulere forsknings- og utviklingsarbeid i næringslivet i noen andre OECD-land. Hensikten med rapporten er dels å dokumentere hvordan andre land har designet sine ordninger og eventuelt endret disse over tid, og dels å studere hvordan ordningene har blitt evaluert.

Skatteinsentiver for å stimulere næringslivets FoU-innsats er nå blitt vanlig i OECD-området. Ikke alle land

har slike ordninger, men et økende antall og etter hvert et flertall av landene bruker nå skatteinsentiver. Disse insentivene varierer til dels betydelig mellom landene. Det finnes svært få tilfeller hvor et land har kopiert regelverket til et annet land når ordningen ble innført. De ulike landenes ordninger er dessuten innpasset i ulike nasjonale skattesystemer slik at effektene av ordningene blir ulike av denne grunn også. Sammenlikningene viser at den norske SkatteFUNN-ordningen brukes av relativt mange foretak sammenliknet med tilsvarende ordninger i andre land selv om skattekostnaden per foretak ikke er så høyt. Regnet per innbygger er imidlertid skatteutgiften ved SkatteFUNN-ordningen, og den canadiske ordningen som likner en del på den norske, relativt omfattende. Internasjonalt er det i liten grad foretatt grundige evalueringer av insentivene som vi mener det er mye å lære av mht. til evalueringen av den norske ordningen.

Discussion Papers

*Rolf Aaberge: **Gini's Nuclear Family.*** DP no. 491, 2006. Sidetall 27.

The purpose of this paper is to justify the use of the Gini coefficient and two close relatives for summarizing the basic information of inequality in distributions of income. To this end we employ a specific transformation of the Lorenz curve, the scaled conditional mean curve, rather than the Lorenz curve as the basic formal representation of inequality in distributions of income. The scaled conditional mean curve is shown to possess several attractive properties as an alternative interpretation of the information content of the Lorenz curve and furthermore proves to yield essential information on polarization in the population. The paper also provides asymptotic distribution results for the empirical scaled conditional mean curve and the related family of empirical measures of inequality.

*John K. Dagsvik, Astrid L. Mathiassen and Bengt J. Eriksson: **Quality adjusted price indexes for discrete goods.*** DP no. 490, 2006. Sidetall 35.

This paper discusses the construction and computation of a quality adjusted price index when the commodities are differentiated products, such as different brands of automobiles and refrigerators. The method we focus on is an extension of Trajtenberg's approach. A key result obtained in

the paper is that the evolution of the quality adjusted price index depends crucially on the fraction of consumers that do not purchase a variant of the product. The method is applied to data on automobile demand in Norway from 1994 to 2002. Both the Laspeyres index and the index based on hedonic regression yield lower estimates of the price index from 1999 to 2002 than does the quality adjusted price index. This is mainly due to variations in the fraction of persons who purchase new automobiles.

*Bente Halvorsen and Bodil M. Larsen: **Aggregation with price variation and heterogeneity across consumers.*** DP no. 489, 2006. Sidetall 18.

In the aggregation literature, prices and price and income derivatives are often assumed not to vary across consumers. These assumptions may not be fulfilled: prices often vary and consumers are heterogeneous in the way they respond to price and income changes. In this paper we develop and illustrate a framework for consistent aggregation over consumers within an Almost Ideal Demand System (AIDS) model where prices, total expenditure and the response to these variables vary across consumers. We show how the frameworks previously discussed in the literature on aggregation of an AIDS model may be written as a special case within this general framework. The method may easily be adapted to any functional form.

*John K. Dagsvik, Marilena Locatelli and Steinar Strøm: **Simulating labor supply behavior when workers have preferences for job opportunities and face nonlinear budget constraints.*** DP no. 488, 2006. Sidetall 47.

This paper analyzes the properties of a particular sectoral labor supply model developed in Dagsvik and Strøm (2006). The model is estimated on labor supply data for married women in Norway 1994. In this model, workers have preferences over sectors and latent job attributes. Moreover, the model allows for a representation of the individual choice sets of feasible jobs in the economy. The properties of the model are explored by calculating elasticities and through simulations of the effects of particular tax reforms. The overall wage elasticities are rather small, but these small elasticities shadow for much stronger sectoral responses. An overall wage increase and, of course, a wage increase in the private sector only, gives wo-

men an incentive to shift their labor supply from the public to the private sector. Marginal tax rates were cut considerably in the 1992 tax reform. We find that the impact on overall labor supply is rather modest, but again these modest changes shadow for stronger sectoral changes. The tax reform stimulated the women to shift their labor from the public to the private sector and to work longer hours. A calculation of mean compensated variation shows that the richest households benefited far more from the 1992 tax reform than did the poorest households.

*John K. Dagsvik, Torbjørn Hægeland and Arvid Raknerud: **Estimation of Earnings- and Schooling Choice Relations: A Likelihood Approach.*** DP no. 486, 2006. Sidetall

In this paper we develop a full information maximum likelihood method for the estimation of a joint model for the choice of length of schooling and the corresponding earnings equation. The model for schooling is assumed to be an ordered probit model, whereas the earnings equation is allowed to be very general with explanatory variables that are flexible transformations of schooling and experience. The coefficients associated with length of schooling and experience are allowed to be random and all the random terms of the model may be correlated. Under normality assumptions, we show that the joint probability distribution for schooling and earnings can be expressed on a closed form that is tractable for empirical analysis.

Reprints

*Pål Boug, Ådne Cappelen and Anders Rygh Swensen: **Expectations and regime robustness in price formation: evidence from vector autoregressive models and recursive methods.*** Reprints no. 314, 2006. Sidetall 25.

Reprint from *Empirical Economics*, Vol. 31, 2006, 821-845.

*Jon Hovi and Bjart Holtsmark: **Cap-and-trade or carbon taxes? The feasibility of enforcement and the effects of non-compliance.*** Reprints no. 313, 2006. Sidetall 19.

Reprint from *International Environmental Agreements: Politics, Law and Economics*, Vol. 6, No. 2, June 2006, 137-155.

Documents

Orges Ormanidhi and Arvid Raknerud: Productivity growth in the Norwegian manufacturing sector 1993 - 2002. A comparison of two methods. Documents 2006/16. Sidetall 72.

Productivity is an important topic for the society. Therefore measuring it properly is highly desirable for academia, business and policy-making. There are a number of methods which can be used to measure productivity, but they seem to produce different estimates. For this reason, we compare two methods of measurement, but which represent two different approaches of measurement, the so-called Index Numbers and the Parametric Methods. As it is more meaningful to measure productivity growth rather than level, we look at the development of productivity growth at the industry-level in the manufacturing sector in Norway over 1993 - 2002. We first apply a Thörnqvist based index to obtain estimates for the growths of labor productivity, total factor productivity and factor intensity in all but two industries of the Norwegian manufacturing sector. We compare the estimates of total factor productivity growth from this index with those obtained from another Index Numbers based methodology that assumes constant factor elasticities over the whole period, which we call Overall Average. We find that these estimates are practically the same. This implies that when applying the Index Numbers approach we may safely use simpler computations which consider factor elasticities constant during the whole period. We also compare the estimates of total factor productivity growth from the Thörnqvist index with those obtained from a Cobb-Douglas based Parametric Method. Our construction of this parametric method is designed to deal with the so-called "endogeneity", but which we argue can be more appropriately interpreted as specification bias when measuring aggregate productivity, heteroscedasticity (believed to be accentuated by measurement errors for the value added output) and autocorrelation. The most interesting finding is that the estimates from the two methods differ considerably across industries. This leads us to form an important hypothesis: "There are differences in the estimates obtained from different methods, though maybe not very much so because of the methods themselves, but possibly because of some industry

features that make these methods' productivity estimates differ to varying degrees'. To start with, we consider one candidate as such an industry-specific factor, the industry's capital elasticity, but do not find any significant effect of the differences in the estimations of this factor in explaining the differences in the estimations of productivity growth from the two methods. The relationship of other industry-specific factors with the differences between the estimates from different methods is worth being investigated. While the role of information and communication technologies in the output and productivity growth has recently attracted increasing interest, one area not yet investigated is to assess the role of (the use) of these technologies in the measurements of productivity from different methods. Since the usage of these technologies is considered to be closely linked with other non-technological issues, factors embedded in the deployment of such technologies might also need to be considered.

Notater

Li-Chun Zhang: Prisindeksberegninger. Notater 2006/74. Sidetall 36.

Jan Bjørnstad: Imputering i AKU for undersyssetting. Notater 2006/70. Sidetall 18.

Erling Holmøy: Non-Ponzi-Game betingelser og lukking av anvendte intertemporale likevektsmodeller. Notater 2006/67. Sidetall 38.

Jørn Ivar Hamre og Anne Vedø: Utvalgsundersøkelsen om egenmeldt sykefravær. Dokumentasjon av utvalgsplanen, utvalget for 2006 og standardfeilberegninger. Notater 2006/60. Sidetall 53.

Tidligere utgivelser

Sosiale og økonomiske studier

Lasse Sigbjørn Stambøl: Urban and Regional Labour Market Mobility in Norway SØS nr. 110, 2005.

Kjartan Soltvedt (red.): Folketellinger gjennom 200 år. SØS nr. 109, 2004.

Statistiske analyser

Natural Resources and the Environment 2005. Norway. SA no. 79, 2006.

Annette Alstadsæter, Erik Fjærli, Ingrid Melby og Aud Walseth (red.): Inntekt, skatt og overføringer 2005. SA nr. 77, 2006.

Naturressurser og miljø 2005. SA nr. 75, 2005.

Hundre års ensomhet? Norge og Sverige 1905-2005. SA nr. 69, 2005.

Naturressurser og miljø 2004. SA nr. 65, 2004.

Ingrid Melby, Odd Erik Nygård, Thor Olav Thoresen, Aud Walseth (red.): Inntekt, skatt og overføringer 2003. SA nr. 62, 2004.

Natural Resources and the Environment 2004. Norway. SA no. 70, 2005.

Rapporter

Svein Blom: Innvandreres bo- og flyttemønstre i Oslo rundt årtusenskiftet. Rapporter 2006/33.

Knut H. Alfsen, Julie L. Hass, Hu Tao and Wu You: International experiences with "green GDP". Rapporter 2006/32.

Aslaug Hurlen Foss og Leiv Solheim: Kvaliteten i Folke- og boligtellingsen 2001. Rapporter 2006/31.

Ib Thomsen, Øyvind Kleven, Jan Henrik Wang and Li-Chun Zhang: Coping with decreasing response rates in Statistics Norway. Recommended practice for reducing the effect of nonresponse. Rapporter 2006/29.

Taryn Ann Galloway og Magne Mogstad: Årlig og kronisk fattigdom i Norge. En empirisk analyse av perioden 1993-2001. Rapporter 2006/20.

Ådne Cappelen, Erik Fjærli, Frank Foyn, Torbjørn Hægeland, Knut Arild Kjesbu, Jarle Møen og Arvid Raknerud:

SkatteFUNN-evalueringen - Årsrapport 2005. Rapporter 2006/17.

Torbjørn Hægeland, Lars J. Kirkebøen og Oddbjørn Raaum: Resultatforskjeller mellom videregående skoler. En analyse basert på karakterdata fra skoleåret 2003-2004. Rapporter 2006/16.

Anders Barstad, Eli Havnen, Torbjørn Skarðhamar og Kjetil Sørli: Levekår og flyttemønstre i Oslo indre øst. Rapporter 2006/15.

Torbjørn Hægeland, Knut Arild Kjesbu og Jarle Møen: Fører SkatteFUNN-ordningen til økt FoU-innsats? Foreløpig rapport om innsatsaddisjonalitet. Rapporter 2006/12.

Audun Langørgen og Rolf Aaberge: Inntektselastisiteter for kommunale tjenester. Rapporter 2006/10.

Audun Langørgen, Taryn Ann Galloway og Rolf Aaberge: Gruppering av kommuner etter folkemengde og økonomiske rammebetingelser 2003. Rapporter 2006/8.

Bodil M. Larsen og Runa Nesbakken: Temperaturkorrigert formålsfordeling av husholdningenes elektrisitetsforbruk i 1990 og 2001. Rapporter 2005/40.

Inger Texmon og Nils Martin Stølen: Arbeidsmarkedet for helse- og sosialpersonell fram mot år 2025. Dokumentasjon av beregninger med HELSEMOD 2005. Rapporter 2005/38.

Bente Halvorsen, Bodil M. Larsen og Runa Nesbakken: Norske husholdningers energi-forbruk til stasjonære formål 1960 - 2003. En diskusjon basert på noen analyser i Statistisk sentralbyrå. Rapporter 2005/37.

Torbjørn Hægeland, Lars J. Kirkebøen, Oddbjørn Raaum og Kjell G. Salvanes: Skolebidragsindikatorer for Oslo-skoler. Beregnet for avgangskarakterer fra grunnskolen for skoleårene 2002-2003 og 2003-2004. Rapporter 2005/36.

Torbjørn Hægeland, Lars J. Kirkebøen, Oddbjørn Raaum og Kjell G. Salvanes: Skolebidragsindikatorer. Beregnet for avgangskarakterer fra grunnskolen

for skoleårene 2002-2003 og 2003-2004. Rapporter 2005/33.

Liv Belsby, Aina Holmøy, Randi Johannessen, Erling Røed Larsen, Lasse Sandberg, Leiv Solheim, Dag Einar Sommervoll: Leiemarkedsundersøkelsen 2005. Rapporter 2005/32.

Audun Langørgen, Taryn Ann Galloway, Magne Mogstad og Rolf Aaberge: Sammenlikning av simultane og partielle analyser av kommunenes økonomiske atferd. Rapporter 2005/25.

Karina Gabrielsen: Climate change and the future Nordic electricity market - Supply, demand, trade and transmission. Rapporter 2005/24.

Marit Rønsen: Kontantstøttens langsiktige effekter på mødres og fedres arbeidstilbud. Rapporter 2005/23.

Ragni Hege Kitterød: Når mor og far bor hver for seg. Ansvar og omsorg for barna før og etter bidragsreformen. Rapporter 2005/22.

Jan Lyngstad, Randi Kjeldstad og Erik Nymoen: Foreldreøkonomi etter brudd. Omsorgsforeldres og samværsforeldres økonomiske situasjon 2002. Rapporter 2005/21.

Finn Roar Aune, Torstein Bye og Petter Vegard Hansen: Et felles norsk-svensk elsertifikatmarked. Rapporter 2005/20.

Bodil M. Larsen og Runa Nesbakken: Formålsfordeling av husholdningenes elektrisitetsforbruk i 2001. Sammenlikning av formålsfordelingen i 1990 og 2001. Rapporter 2005/18.

Mads Greaker, Pål Løkkevik og Mari Aasgaard Walle: Utviklingen i den norske nasjonalformuen fra 1985 til 2004. Et eksempel på bærekraftig utvikling? Rapporter 2005/13.

Ådne Cappelen, Frank Foyn, Torbjørn Hægeland, Knut Arild Kjesbu, Jarle Møen, Geir Pettersen og Arvid Raknerud: Årsrapport for SkatteFUNN-evalueringen - 2004. Rapporter 2005/12.

Magne Mogstad: Fattigdom i Stor-Osloregionen. En empirisk analyse. Rapporter 2005/11.

Ragni Hege Kitterød: Han jobber, hun jobber, de jobber. Arbeidstid blant par

av småbarnsforeldre. Rapporter 2005/10.

Bente Halvorsen, Bodil M. Larsen og Runa Nesbakken: Pris- og inntektsfølsomhet i ulike husholdningers etter-spørsmål etter elektrisitet, fyringsoljer og ved. Rapporter 2005/8.

Discussion Papers

Erling Holmøy: Can welfare states outgrow their fiscal sustainability problems? DP no. 487, 2006.

Mads Greaker and Yuyu Chen: Can voluntary product-labeling replace trade bans in the case of GMOs? DP no. 485, 2006.

Jon H. Fiva and Marte Rønning: The Incentive Effects of Property Taxation: Evidence from Norwegian School Districts. DP no. 484, 2006.

Taryn Ann Galloway: The Labor Market Integration of Immigrant Men and Women. DP no. 483, 2006.

Taryn Ann Galloway: Do Immigrants Integrate Out of Poverty in Norway? DP no. 482, 2006.

John K. Dagsvik and Zhiyang Jia: Labor Supply as a Choice among Latent Job Opportunities. A Practical Empirical Approach. DP no. 481, 2006.

John K. Dagsvik and Gang Liu: A Framework for Analyzing Rank Ordered Panel Data with Application to Automobile Demand. DP no. 480, 2006.

John K. Dagsvik and Gang Liu: A Framework for Analyzing Rank Ordered Panel Data with Application to Automobile Demand. DP no. 480, 2006.

Torgeir Ericson: Direct load control of residential water heaters. DP no. 479, 2006.

Knut H. Alfsen and Mads Greaker: From natural resources and environmental accounting to construction of indicators for sustainable development. DP no. 478, 2006.

Taran Fæhn and Annegrete Bruvoll: Richer and cleaner - at others' expense? DP no. 477, 2006.

Iulie Aslaksen and Anne Ingeborg Myhr: «The worth of a wildflower»: Precautionary perspectives on the en-

vironmental risk of GMOs. DP no. 476, 2006.

Rolf Aaberge and Ugo Colombino: Designing Optimal Taxes with a Micro-econometric Model of Household Labour Supply. DP no. 475, 2006.

Annette Alstadsæter: The Achilles Heel of the Dual Income Tax. The Norwegian Case. DP no. 474, 2006.

Torstein Bye, Annegrete Bruvoll and Jan Larsson: Capacity utilization in a generalized Malmquist index including environmental factors. A decomposition analysis. DP no. 473, 2006.

Torstein Bye, Annegrete Bruvoll and Finn Roar Aune: The importance of volatility in inflow in a deregulated hydro-dominated power market. DP no. 472, 2006.

Erling Holmøy: Real appreciation as an automatic channel for redistribution of increased government non-tax revenue. DP no. 471, 2006.

Roger Bjørnstad and Kjartan Øren Kalstad: Increased Price Markup from Union Coordination. OECD Panel Evidence. DP no. 470, 2006.

Suzan Hol: Determinants of long-term interest rates in the Scandinavian countries. DP no. 469, 2006.

Suzan Hol and Nico van der Wijst: The financing structure of non-listed firms. DP no. 468, 2006.

Erling Røed Larsen and Dag Einar Sommervoll: The Impact on Rent from Tenant and Landlord Characteristics and Interaction. DP no. 467, 2006.

Suzan Hol: The influence of the business cycle on bankruptcy probability. DP no. 466, 2006.

John K. Dagsvik: Axiomatization of Stochastic Models for Choice under Uncertainty. DP no. 465, 2006.

Kim Massey Heide, Erling Holmøy, Ingeborg Foldøy Solli and Birger Strøm: A welfare state funded by nature and OPEC. A guided tour on Norway's path from an exceptionally impressive to an exceptionally strained fiscal position. DP no. 464, 2006.

Roger Bjørnstad and Ragnar Nymoen: Will it float? The New Keynesian Phil-

lips curve tested on OECD panel data. DP no. 463, 2006.

Torstein Bye, Erling Holmøy and Kim Massey Heide: Removing policy based comparative advantage for energy intensive production. Necessary adjustments of the real exchange rate and industry structure. DP no. 462, 2006.

Torgeir Ericson: Time-differentiated pricing and direct load control of residential electricity consumption. DP no. 461, 2006.

Pål Boug, Ådne Cappelen and Anders Rygh Swensen: The New Keynesian Phillips Curve for a Small Open Economy. DP no. 460.

Geir Haakon Bjertnæs: Income Taxation, Tuition Subsidies, and Choice of Occupation. DP no. 459.

Trond Borgersen, Dag Einar Sommervoll and Tom Wennemo: Endogenous Housing Market Cycles. DP no. 458.

Ådne Cappelen: Differences in Learning and Inequality. DP no. 457.

Li-Chun Zhang: On some common practices of systematic sampling. DP no. 456, 2006.

Fred Schroyen and Jørgen Aasness: Marginal indirect tax reform analysis with merit good arguments and environmental concerns: Norway, 1999. DP no. 455, 2006.

Gang Liu: On Nash equilibrium in prices in an oligopolistic market with demand characterized by a nested multinomial logit model and multi-product firm as nest. DP no. 454, 2006.

John K. Dagsvik, Tom Kornstad and Terje Skjerpen: Analysis of the discouraged worker phenomenon. Evidence from micro data. DP no. 453, 2006.

Bente Halvorsen: When can micro properties be used to predict aggregate demand? DP no. 452, 2006.

Petter Frenger: The substitution bias of the consumer price index. DP no. 451, 2006.

Tom Kornstad and Thor Olav Thoresen: Effects of Family Policy Reforms in Norway. Results from a Joint Labor Supply and Child Care Choice Micro-

simulation Analysis.
DP no. 450, 2006.

Rolf Aaberge, Ugo Colombino and Tom Wennemo: Evaluating Alternative Representations of the Choice Sets in Models of Labour Supply. DP no. 449, 2006.

Mads Greaker and Knut Einar Rosendahl: Strategic Climate Policy in Small, Open Economies. DP no. 448, 2006.

Gang Liu: A causality analysis on GDP and air emissions in Norway. DP no. 447, 2006.

Torgeir Ericson: Households' self-selection of a dynamic electricity tariff. DP no. 446, 2006.

Eirik Lund Sagen and Marina Tsygankova: Russian Natural Gas Exports to Europe. Effects of Russian gas market reforms and the rising market power of Gazprom. DP no. 445, 2006.

Gang Liu: A Behavioral Model of Work-trip Mode Choice in Shanghai. DP no. 444, 2006.

Gang Liu, Terje Skjerpen, Anders Rygh Swensen and Kjetil Telle: Unit Roots, Polynomial Transformations and the Environmental Kuznets Curve. DP no. 443, 2006.

Rolf Golombek and Arvid Raknerud: Exit Dynamics with Adjustment Costs. DP no. 442, 2005.

Øivind A. Nilsen, Arvid Raknerud, Marina Rybalka and Terje Skjerpen: Lumpy Investments, Factor Adjustments and Productivity. DP no. 441, 2005

Li-Chun Zhang and Ib Thomsen: A prediction approach to sampling design. DP no. 440, 2005.

Elin Halvorsen and Thor O. Thoresen: The relationship between altruism and equal sharing. Evidence from inter vivos transfer behavior. DP no. 439, 2005.

Bjart Holtsmark: Global per capita CO₂ emissions - stable in the long run? DP no. 438, 2005.

Rolf Aaberge, Steinar Bjerre and Kjell Doksum: Decomposition of Rank-Dependent Measures of Inequality by Subgroups. DP no. 437, 2005.

Jon Hovi and Bjart Holtsmark: Cap-and-Trade or Carbon Taxes? The Feasibility of Enforcement and the Effects of Non-Compliance. DP no. 436, 2005.

Mari Rege, Kjetil Telle and Mark Votruba: The Effect of Plant Downsizing on Disability Pension Utilization. DP no. 435, 2005.

Peter J. Lambert and Thor O. Thoresen: Base independence in the analysis of tax policy effects: with an application to Norway 1992-2004. DP no. 434, 2005.

Torstein Bye and Einar Hope: Deregulation of electricity markets-The Norwegian experience. DP no. 433, 2005.

Geir H. Bjertnæs: Avoiding Adverse Employment Effects from Energy Taxation: What does it cost? DP no. 432, 2005.

John K. Dagsvik, Steinar Strøm and Zhiyang Jia: Utility of Income as a Random Function: Behavioral Characterization and Empirical Evidence. DP no. 431, 2005.

Karina Gabrielsen, Torstein Bye and Finn Roar Aune: Climate change- lower electricity prices and increasing demand. An application to the Nordic Countries. DP no. 430, 2005.

Pål Boug, Ådne Cappelen and Torbjørn Eika: Exchange Rate Pass-through in a Small Open Economy. The Importance of the Distribution Sector. DP no. 429, 2005.

Erling Røed Larsen: Distributional Effects of Environmental Taxes on Transportation: Evidence from Engel Curves in the United States. DP no. 428, 2005.

Timothy K.M. Beatty, Erling Røed Larsen and Dag Einar Sommervoll: Measuring the Price of Housing Consumption for Owners in the CPI. DP no. 427, 2005.

Erling Holmøy: The Anatomy of Electricity Demand: A CGE Decomposition for Norway. DP no. 426, 2005.

Torfinn Harding and Jørn Rattsø: The barrier model of productivity growth: South Africa. DP no. 425, 2005.

Fredrik Carlsen, Bjørge Langset and Jørn Rattsø: The relationship between firm mobility and tax level: Empirical

evidence of fiscal competition between local governments. DP no. 424, 2005.

Hilde C. Bjørnland and Håvard Hungnes: The commodity currency puzzl. DP no. 423, 2005.

Håvard Hungnes: Identifying Structural Breaks in Cointegrated VAR Models. DP no. 422, 2005.

Jan F. Bjørnstad: Non-Bayesian Multiple Imputation. DP no. 421, 2005.

Erik Biørn: Constructing Panel Data Estimators by Aggregation: A General Moment Estimator and a Suggested Synthesis. DP no. 420, 2005.

Annette Alstadsæter, Ann-Sofie Kolm and Birthe Larsen: Tax Effects on Unemployment and the Choice of Educational Type. DP no. 419, 2005.

Dennis Fredriksen and Nils Martin Stølen: Effects of demographic development, labour supply and pension reforms on the future pension burden. DP no. 418, 2005.

Dennis Fredriksen, Kim Massey Heide, Erling Holmøy and Ingeborg Foldøy Solli: Macroeconomic effects of proposed pension reforms in Norway. DP no. 417, 2005.

Finn Roar Aune, Solveig Glomsrød, Lars Lindholt and Knut Einar Rosendahl: Are high oil prices profitable for OPEC in the long run? DP no. 416, 2005.

Knut R. Wangen: An Expenditure Based Estimate of Britain's Black Economy Revisited. DP no. 414, 2005.

Erling Holmøy and Kim Massey Heide: Is Norway immune to Dutch Disease? CGE Estimates of Sustainable Wage Growth and De-industrialisation. DP no. 413, 2005.

Rolf Aaberge, Steinar Bjerre and Kjell Doksum: Modeling Concentration and Dispersion in Multiple Regression. DP no. 412, 2005.

Jan Larsson and Kjetil Telle: Consequences of the IPPC-directive's BAT requirements for abatement costs and emissions. DP no. 411, 2005

Taran Fæhn, Antonio G. Gómez-Plana and Snorre Kverndokk: Can a carbon permit system reduce Spanish unemployment? DP no. 410, 2005.

John K. Dagsvik: Choice under Uncertainty and Bounded Rationality. DP no. 409, 2005.

Magne Mogstad, Audun Langørgen and Rolf Aaberge: Region-Specific versus Country-Specific Poverty Lines in Analysis of Poverty. DP no. 408, 2005.

Petter Frenger: The elasticity of substitution of superlative price indices. DP no. 407, 2005.

Zhiyang Jia: Spousal influence on Early Retirement Behavior. DP no. 406, 2005.

Zhiyang Jia: Retirement Behavior of Working Couples in Norway. A Dynamic Programming Approach. DP no. 405, 2005.

Zhiyang Jia: Labor Supply of Retiring Couples and Heterogeneity in Household Decision-Making Structure. DP no. 404, 2005.

Finn Roar Aune, Snorre Kverndokk, Lars Lindholt and Knut Einar Rosendahl: Profitability of different instruments in international climate policies. DP no. 403, 2005.

Rolf Aaberge: Asymptotic Distribution Theory of Empirical Rank-dependent Measures of Inequality. DP no. 402, 2005.

Tor Jakob Klette and Arvid Raknerud: Heterogeneity, productivity and selection: an empirical study of Norwegian manufacturing firms. DP no. 401, 2005.

Reprints

Gunnar Andersson, Karsten Hank, Marit Rønsen, and Andres Vikat: Gendering family composition: Sex preferences for children and childbearing behavior in the Nordic countries. Reprints no. 312, 2006.

Ragni Hege Kitterød: Stor avstand - lite samvær? Samværsfedres tid med barn per måned og i ferier. Reprints no. 311, 2006.

Iulie Aslaksen, Bent Natvig and Inger Nordal: Environmental Risk and the Precautionary Principle: "Late Lessons from Early Warning" Applied to Genetically Modified Plants. Reprints no. 310, 2006.

Rolf Aaberge, Steinar Bjerre and Kjell Doksum: Decomposition of rank-dependent measures of inequality by subgroups. Reprint no. 309.

Bjart Holtsmark: Are Global Per Capita CO₂ Emissions Likely to Remain Stable? Reprint no. 308.

Rolf Aaberge and Audun Langørgen: Measuring the Benefits from Public Services: The Effects of Local Government Spending on the Distribution of Income in Norway. Reprint no. 307.

Li-Chun Zhang: On the Bias in Gross Labour Flow Estimates Due to Nonresponse and Misclassification. Reprints no. 306, 2006

Liv Belsby, Jan Bjørnstad and Li-Chun Zhang: Modeling and Estimation Methods for Household Size in the Presence of Nonignorable Nonresponse Applied to the Norwegian Consumer Expenditure Survey. Reprint no. 305, 2006.

Erling Røed Larsen: Are rich countries immune to the resource curse? Evidence from Norway's management of its oil riches. Reprints no. 304, 2006.

Ayoub Saei, Li-Chun Zhang and Ray Chambers: Generalised Structure Preserving Estimation for Small Areas. Reprints no. 303, 2006.

John K. Dagsvik, Steinar Strøm and Zhiyang Jia: Utility of income as a random function: Behavioral characterization and empirical evidence. Reprints no. 302, 2006.

Ragni Hege Kitterød and Torkild Hovde Lyngstad: Diary versus questionnaire information on time spent on housework - The case of Norway. Reprints no. 301, 2005.

Terje Skjerpen: The dynamic factor demand model revisited: The identification problem remains. Reprint no. 300, 2005

Iulie Aslaksen, Tom Wennemo and Rolf Aaberge: 'Birds of a Feather Flock Together': The Impact of Choice of Spouse on Family Labor Income Inequality. Reprint no. 299, 2005.

Torkild Hovde Lyngstad og Turid Noack: Vil de velge bort familien? En studie av unge nordmenns fruktbarhets- og ekteskapsintensjoner. Reprint no. 297, 2005.

Rolf Aaberge and Li-Chun Zhang: A Class of Exact UMP Unbiased Tests

for Conditional Symmetry in Small-sample Square Contingency Tables. Reprint no. 296, 2005.

Turid Noack, Ane Seierstad and Harald Weedon-Fekjær: A Demographic Analysis of Registered Partnerships (legal same-sex unions): The Case of Norway. Reprint no. 295, 2005.

Zhiyang Jia: Labor Supply of Retiring Couples and Heterogeneity in Household Decision-Making Structure. Reprint no. 294, 2005.

John K. Dagsvik and Anders Karlström: Compensating Variation and Hicksian Choice Probabilities in Random Utility Models that are Nonlinear in Income. Reprint no. 292, 2005.

Bjart J. Holtsmark and Knut H. Alfsen: The use of PPP or MER in the construction of emission scenarios is more than a question of 'metrics'. Reprints no. 291, 2005.

Søren Johansen and Anders Rygh Swensen: More on testing exact rational expectations in cointegrated vector autoregressive models: Restricted constant and linear term. Reprint no. 290, 2005.

Rolf Aaberge, Ugo Colombino and Steinar Strøm: Do more equal slices shrink the cake? An empirical investigation of tax-transfer reform proposals in Italy. Reprint no. 289, 2005.

Finn Roar Aune, Rolf Golombek and Sverre A.C. Kittelsen: Does Increased Extraction of Natural Gas Reduce Carbon Emissions? Reprint no. 288, 2005.

Documents

Torfinn Harding and Haakon O. Aa. Solheim: Documentation of a model on the household portfolio. Documents 2006/14.

Brita Bye, Tom-Reiel Heggedal, Taran Fæhn and Birger Strøm: A CGE model of induced technological change: A detailed model description. Documents 2006/11.

Ådne Cappelen, Robin Choudhury and Torfinn Harding: A small macroeconomic model for Malawi. Documents 2006/3.

Turid Åvitsland: The problem with a risk premium in a non-stochastic CGE model. Documents 2006/2.

Halvard Skiri, Børge Strand, Mirela Talka and Helge Brunborg: Selected

Documents on the Modernisation of the Civil Registration System in Albania. Vol. II. Documents 2005/14.

Andreas Benedictow and Torfinn Harding: Modeling Norwegian balances of financial capital. Documents 2005/10.

Vegard Skirbekk: The Impact of a Lower School Leaving Age and a Later Retirement on the Financing of the Norwegian Public Pension System. Documents 2005/1.

Terje Karlsen, Dinh Quang Pham and Terje Skjerpen: Seasonal adjustment and smoothing of manufacturing investments series from the quarterly Norwegian accounts. Documents 2004/18.

Petter Vegard Hansen: Regional electricity spot price responses in Norway. Documents 2004/13.

Anne Gro Hustoft, Jenny Linnerud and Hans Viggo Sæbø: Quality and metadata in Statistics Norway. Documents 2004/11.

Solveig Glomsrød and Lars Lindholt: The petroleum business environment. A reader's digest. Documents 2004/5.

Notater

Maria Høstmark og Liv Belsby: Leie-markedsundersøkelsen 2006. Dokumentasjonsrapport. Notater 2006/59. Sidetall 43.

Brita Bye og Ida Ringdal: Disaggregering av helse-, omsorg- og utdanningstjenester i MSG6. Notater 2006/57. Sidetall 39.

Hege Kull Brofoss og Anders Barstad: Internasjonale erfaringer med områderettede tiltak i storbyer. En litteraturstudie. Notater 2006/56. Sidetall 101.

Johan Heldal: Logistisk regresjonskurskompendium i byråskolens kurs SM507. Notater 2006/54. Sidetall 51.

Lars Østby: Bruk av velferdsordninger blant nyankomne innvandrere fra de nye EØS-landene i 2005. Notater 2006/52. Sidetall 34.

Torbjørn Hægeland, Lars J. Kirkebøen og Oddbjørn Raaum: Skoleresultater 2005. En kartlegging av karakterer fra grunnskoler og videregående skoler i Norge. Notater 2006/35.

Nina Hagesæther og Li-Chun Zhang: Om arbeidsledighet i AKU og Arena. Notater 2006/34.

Torbjørn Skarðhamar: Kriminalitet gjennom ungdomstiden blant nordmenn og ikke-vestlige innvandrere. En analyse av fødselskullet 1977. Notater 2006/33.

Johan Heldal og Audun Rusti: Om samordning av utvalg ved bruk av PRN-tall. Notater 2006/27

Leif Andreassen og Geir H. Bjertnæs: Tallfesting av faktoretterspørsel i MSG6. Notater 2006/7.

Håvard Hungnes: Hvitevarer 2006. Modell og prognose. Notater 2006/2.

Arnfinn Schjalm: Flagging - Koder for dokumentasjon av revisjon. Notater 2005/55.

Svein Blom: Holdninger til innvandre-re og innvandring 2005. Notater 2005/51.

Anna-Karin Mevik: Revisjon av Strukturstatistikk for industrien. Et forslag til selektiv revisjon. Notater 2005/46.

Siri W. Bogen, Kjetil Digre, Andreas Hedum, Torbjørn Hægeland, Thea Kristine Schjerven og Borgny Vold: Et system for statistikk om statlig virksomhet. Prosjektnotat. Notater 2005/34.

Torbjørn Hægeland, Lars J. Kirkebøen og Oddbjørn Raaum: Skoleresultater 2004. En kartlegging av karakterer fra grunn- og videregående skoler i Norge. Notater 2005/31.

Wenche Drzwi (red.): Økonomisk-politisk kalender for årene 1964-1999. Notater 2005/17.

Anne Vedø: Analyse av revisjon: Lønn i bygge- og anleggs-virksomhet. Notater 2005/29.

Andreas Fagereng: Reestimering av faktoretterspørselen i KVARTS. Notater 2005/25.

Lars Østby: Bruk av velferdsordninger blant nyankomne innvandrere fra de nye EØS-medlemslandene. Notater 2005/24.

Anna-Karin Mevik: Usikkerhet i ordrestatistikken. Notater 2005/11.

Anne Sofie Abrahamsen: Analyse av revisjon - Feilkoder og endringer i

Innholdsfortegnelse for Økonomiske analyser (ØA) de siste 12 måneder

Innholdsfortegnelse for tidligere utgivelser av Økonomiske analyser kan fås ved henvendelse til Aud Walseth, Statistisk sentralbyrå, telefon: 21 09 47 57, telefax: 21 09 00 40, E-post: Aud.Walseth@ssb.no

Økonomiske analyser

ØA 6/2005:

Konjunkturtendensene, 3-24

Kristine E. Kolshus og Ingunn Sagelvmo: Reviderte nasjonalregnskapstall: Sterkere vekst i 2003 enn tidligere antatt, 25-28.

Helge Brunborg: SSBs nye befolkningsframskriving: Innledning, 29.

Helge Brunborg og Inger Texmon: Hovedresultater fra befolkningsframskrivingen 2005-2060, 30-33.

Helge Brunborg og Inger Texmon: Forutsetninger for befolkningsframskrivingen 2005-2060, 34-38.

Helge Brunborg, Kjetil Sørli og Inger Texmon: Innenlandske flyttinger, 39-42.

Nico Keilman og Dinh Quang Pham: Hvor lenge kommer vi til å leve? Levealder og aldersmønster for dødeligheten i Norge, 1900-2060, 43-49.

Marit Rønsen: Fruktbarhetsutviklingen i Norge, 50-55.

Vebjørn Aalandslid: Inn- og utvandring blant innvandrere – hvor mange vil flytte i årene framover? 56-63.

Trude Lappegård, Marit Rønsen, Michael Rendall, Christine Couet, Isabelle Robert-Bobée og Steve Smallwood: Førstefødsler etter alder og utdanning i Storbritannia, Frankrike og Norge, 64-72.

ØA 1/2006:

Økonomisk utsyn over året 2005 3-125.

ØA 2/2006:

Erling Holmøy: Fem utfordringer for tilpasninger av Norges konkurransevne, 3-11.

Kari Skrede: Hovedtrekk ved inntektsutviklingen for kvinner og menn i perioden 1982-2003, 12-17.

Lasse Sigbjørn Stambøl: Arbeidsmarkedsmobilitet, sysselsetting og yrkesdeltakelse etter nasjonalitet, 18-26.

Bjørn Langset: Arbeidskraftbehov i det kommunale tjenestetilbudet mot 2060, 27-31.

Geir H. Bjertnæs, Taran Fæhn og Jørgen Aasness: Bør elektrisitetsavgiften legges om? Mål og dilemmaer i utformingen av elektrisitetsavgiften 32-39.

ØA 3/2006:

Konjunkturtendensene, 3-25.

John K. Dagsvik, Tom Kornstad og Terje Skjerpen: En empirisk analyse av fenomenet med motløse arbeidere, 26-31.

Grete Dahl, Anette Aalstad Enes, Jon Epland, Tor Jørgensen og Cassie Trewin: Langtidsmottakere av sosialhjelp, 32-42.

Ann Christin Bøeng og Dag Spilde: Energiindikatorer 1990-2004. Gir økt verdiskapning mer effektiv energi? 43-50.

ØA 4/2006:

Konjunkturtendensene, 3-24

Ingvild Johansen, Joaquin Rodriquez og Lasse Sandberg: Underliggende inflasjon. Mange forslag – men ingen fasit. 25-30.

Helge Næsheim: Forholdet mellom Aetats og SSBs tall for arbeidsledige. 31-33.

Torstein Bye og Annegrete Bruvold: Tilsigssvikt – konsekvenser for produksjon og priser. 34-39.

Torstein Bye og Erling Holmøy: Hva hvis industrien ikke får billig kraft? 40-47.

Erling Røed Larsen og Dag Einar Sommervoll: På god fot? Hvordan relasjonen mellom utleier og leietaker påvirker husleien. 48-55.

Bjørn Langset: Arbeidskraftsbehov i pleie- og omsorgssektoren mot år 2050. 56-61.

Gisle Haakonsen og Audun Rosland: Klimagassregnskapet – et regnskap med holdbarhetsdato. 62-65.

ØA 5/2005:

Lavslippsutvalget: Et klimavennlig Norge, 3.

Jørgen Randers og Knut H. Alfsen: Hvordan kan Norge bli et klimavennlig samfunn? 4-16.

Turid Åvitsland: Reduksjon av klimagassutslipp i Norge - beregninger for Lavutslippsutvalget, 17-24.

Annegrete Bruvold: Framtidige CO₂-utslepp: Stor vekst i utslepp fra forbruk, 25-30.

Erik Fjærli: Risiko i boligmarkedet, 31-38.

Trond Pedersen: I hvor stor grad fanger arbeidskontorene opp funksjonshemmede som ønsker arbeid?, 39-44.

Economic Survey

From 2004 will Economic Survey no longer be available in its current form. Economic trends for the Norwegian economy will continue to be published electronically, but will no longer have a printed counterpart.

http://www.ssb.no/kt_en/

Konjunkturindikatorer for Norge

Tabell	Side	Figur	Side
Konjunkturbarometeret			
1.1. Konjunkturbarometer, industri og bergverk. Sesongjustert og glattet	2*	1.1. Konjunkturbarometer i industri og bergverk. Produksjon og sysselsetting, faktisk utvikling	3*
		1.2. Konjunkturbarometer i industri og bergverk. Generell bedømmelse av utsiktene, neste kvartal	3*
		1.3. Konjunkturbarometer. Kapasitetsutnyttingsgraden ved nåværende produksjonsnivå	3*
		1.4. Konjunkturbarometer. Faktorer som begrenser produksjonen i industrien	3*
Ordre			
2.1. Ordretilgang. Sesongjusterte og glattede verdiindekser.	2*	2.1. Ordre. Ordretilgang og ordreserve i industri ialt	3*
2.2. Ordreserve. Sesongjusterte og glattede verdiindekser.	2*	2.2. Ordre. Ordretilgang og ordreserve i bygg og anlegg i alt . . .	3*
Arbeidskraft			
3.1. Arbeidsmarked. 1 000 personer og prosent. Sesongjustert . . .	4*	3.1. Arbeidsstyrke, sysselsatte og ukeverk fra AKU	5*
		3.2. Arbeidsledige og beholdning av ledige stillinger	5*
Produksjon			
4.1. Produksjon. Sesongjusterte volumindekser. 1995=100	4*	4.1. Produksjon. Olje og naturgass	5*
4.2. Produksjon og omsetning. Indekser. Nivå og prosentvis endring fra samme periode året før	6*	4.2. Produksjon. Industri og kraftforsyning	5*
		4.3. Produksjon. Innsatsvarer og energivarer.	5*
		4.4. Produksjon. Investerings- og konsumvarer.	5*
		4.5. Produksjonsindeks for bygg og anlegg	7*
		4.6. Hotellovernattinger	7*
Investeringer			
5.1. Antatte og utførte investeringer ifølge SSBs investeringsstatistikk. Mrd. kroner.	6*	5.1. Antatte og utførte investeringer i industri	7*
5.2. Investeringer. Mrd. kroner. Næringslivets samlede årsanslag for investeringsåret gitt på ulike tidspunkter	6*	5.2. Årsanslag for investeringer i industri og bergverk gitt på ulike tidspunkter	7*
5.3. Igangsetting av nye bygg og bygg under arbeid	8*	5.3. Årsanslag for investeringer i oljevirksomheten gitt på ulike tidspunkter	7*
		5.4. Årsanslag for investeringer i kraftforsyning gitt på ulike tidspunkter	7*
		5.5. Bygg satt i gang. Boliger.	9*
		5.6. Bygg satt i gang. Driftsbygg	9*
		5.7. Bygg under arbeid	9*
Forbruk			
6.1. Forbruksindikatorer.	8*	6.1. Detaljomsetning	9*
		6.2. Varekonsumindeks.	9*
		6.3. Førstegangsregistrerte nye personbiler	9*
Priser			
7.1. Pris- og kostnadsindekser. Nivå og prosentvis endring fra samme periode året før	10*	7.1. Pris- og kostnadsindekser. Nivå og endring	11*
7.2. Produktpriser. Nivå og prosentvis endring fra samme periode året før.	10*	7.2. Produktpriser. Nivå og endring.	11*
7.3. Prisindekser. Nivå og prosentvis endring fra samme periode året før	12*	7.3. Boligpriser.	11*
7.4. Månedsførtjeneste og avtalt lønn. Indeks.	12*	7.4. Spotpris elektrisk kraft	11*
		7.5. Spotpris råolje, Brent Blend	11*
		7.6. Spotpris aluminium og eksportprisindeks for treforedlingsprodukter	11*
Finansmarked			
8.1. Utvalgte norske rentesatser. Prosent.	12*	8.1. 3 måneders eurorente	15*
8.2. Eurorenter og effektiv rente på statsobligasjoner. Prosent. . .	13*	8.2. Utlånsrente og innskuddsrente	15*
8.3. Valutakurser, Norges Banks penge- og kredittindikatorer og aksjekursindeks for Oslo Børs	13*	8.3. Valutakursindekser	15*
		8.4. Norges Banks penge- og kredittindikator	15*
Utenrikshandel			
9.1. Eksport og import av varer. Mill. kroner. Sesongjustert	14*	9.1. Utenrikshandel	15*
9.2. Utenriksregnskap. Mill. kroner	14*	9.2. Driftsbalansen.	15*

1.1. Konjunkturbarometer, industri og bergverk. Sesongjustert og glattet

	Faktisk utvikling fra foregående kvartal og forventet utvikling i kommende kvartal. Diffusjonsindeks ¹				Kapasitets- utnyttning Prosent	Generell be- dømmelse av utsiktene i komende kvartal	Faktorer som begrenser produksjonen. Prosent av foretakene				
	Produksjon		Sysselsetting				Etterspørsel	Kapasitet	Arbeidskraft	Råstoff	
	Faktisk	Forventet	Faktisk	Forventet							
2003											
3. kvartal	46,9	54,5	41,2	44,0	78	54,7	76	5	2	3	
4. kvartal	50,1	56,2	43,6	45,9	78	56,2	74	5	3	3	
2004											
1. kvartal	53,9	57,9	46,1	47,0	78	57,0	72	6	3	3	
2. kvartal	56,5	59,3	48,0	48,0	79	57,8	70	7	3	3	
3. kvartal	58,4	58,7	49,4	47,7	80	58,6	68	7	4	4	
4. kvartal	59,0	58,5	49,7	47,5	80	59,2	67	8	4	4	
2005											
1. kvartal	57,7	59,0	49,6	48,8	81	58,6	66	8	4	4	
2. kvartal	57,7	59,6	50,5	51,0	82	58,7	65	9	5	4	
3. kvartal	58,9	61,0	52,2	53,3	82	60,2	63	10	6	4	
4. kvartal	60,8	61,9	55,0	54,7	82	61,2	60	10	8	4	
2006											
1. kvartal	61,2	61,1	57,3	54,9	83	60,8	55	11	11	5	
2. kvartal	60,5	60,9	57,6	54,8	83	60,3	50	11	14	6	
3. kvartal	60,3	61,6	57,1	54,9	84	59,5	48	12	14	6	

¹ Beregnet som summen av andelen av foretakene som har svart STØRRE og halvparten av andelen av foretakene som har svart UENDRET.

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

2.1. Ordretilgang. Sesongjusterte og glattede verdiindekser

	Ordrebasert industri. 1995=100					Bygg og anlegg. 2000=100			
	I alt	Metaller og metallvarer	Maskiner og utstyr	Transport- midler	Kjemiske råvarer	I alt ¹	Anlegg ¹	Bolig- bygg	Andre bygg
2003	120,4	120,9	152,0	102,4	139,2	123,0	181,1	107,2	107,7
2004	146,2	152,9	181,8	166,9	177,5	148,5	214,2	146,5	120,4
2005	174,7	174,2	235,0	214,2	182,7	176,9	251,2	176,2	140,8
2004									
4. kvartal	154,5	163,2	186,6	183,8	183,6	152,3	201,8	156,1	128,5
2005									
1. kvartal	160,0	167,6	195,0	186,8	182,8	160,1	223,4	163,7	129,9
2. kvartal	167,6	171,3	214,2	195,8	181,0	173,5	244,4	172,4	134,6
3. kvartal	178,5	175,6	245,8	218,7	181,3	184,0	262,8	181,0	144,0
4. kvartal	192,8	182,1	284,9	255,4	185,7	189,8	274,1	187,7	154,6
2006									
1. kvartal	209,0	190,9	324,5	298,1	193,3	193,6	271,2	190,8	160,1
2. kvartal	224,5	200,9	358,1	335,3	202,1	194,4	270,1	188,2	163,0
3. kvartal	236,8	210,2	380,4	358,0	210,2	195,1	287,7	183,6	164,2

¹ Mesta er tatt med i beregningsgrunnlaget til ordrestatistikken fra og med 2003.

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

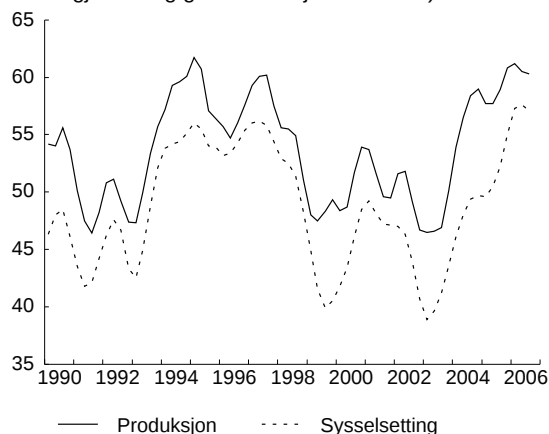
2.2. Ordreserve. Sesongjusterte og glattede verdiindekser

	Ordrebasert industri. 1995=100					Bygg og anlegg. 2000=100			
	I alt	Metaller og metallvarer	Maskiner og utstyr	Transport- midler	Kjemiske råvarer	I alt ¹	Anlegg ¹	Bolig- bygg	Andre bygg
2003	112,5	166,0	96,4	93,0	79,0	147,9	295,6	103,6	114,2
2004	129,1	196,2	104,4	116,8	177,1	167,3	315,8	143,5	115,9
2005	168,3	216,0	142,5	193,3	197,2	201,3	355,5	185,8	137,9
2004									
4. kvartal	140,3	208,0	105,7	142,9	203,8	174,8	318,1	160,0	120,7
2005									
1. kvartal	149,2	211,6	111,4	160,9	205,6	182,8	328,1	170,4	124,5
2. kvartal	159,9	214,2	125,5	179,8	200,4	194,3	345,3	179,2	131,9
3. kvartal	173,6	217,2	149,8	202,3	193,3	207,5	364,7	190,5	141,4
4. kvartal	190,6	221,0	183,3	230,1	189,4	220,5	383,8	202,9	153,8
2006									
1. kvartal	210,4	224,9	221,6	262,6	190,1	232,0	397,5	215,4	166,9
2. kvartal	231,1	228,1	258,8	297,9	193,4	242,9	408,7	226,8	178,0
3. kvartal	250,0	230,3	288,2	331,5	197,9	253,9	430,3	234,9	184,2

¹ Mesta er tatt med i beregningsgrunnlaget til ordrestatistikken fra og med 4. kvartal 2002.

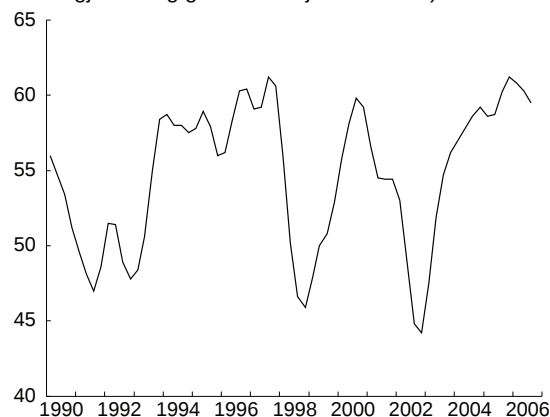
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 1.1 Konjunkturbarometer: Industri og bergverk
Produksjon og sysselsetting, faktisk utvikling, kvartal.
Sesongjustert og glattet diffusjonsindeks 1). Prosent

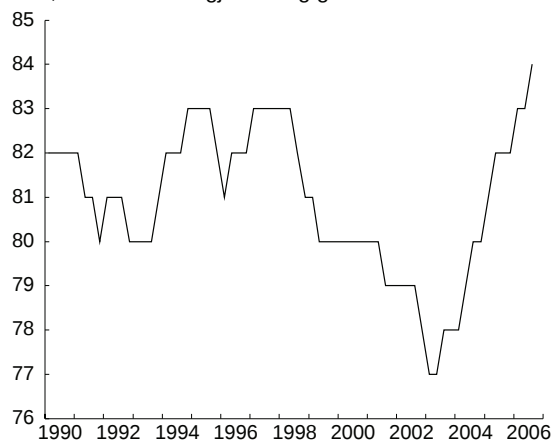
1) Se fotnote 1) til tabell 1.1
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 1.2 Konjunkturbarometer: Industri og bergverk
Generell bedømmelse av utsiktene, neste kvartal.
Sesongjustert og glattet diffusjonsindeks 1). Prosent

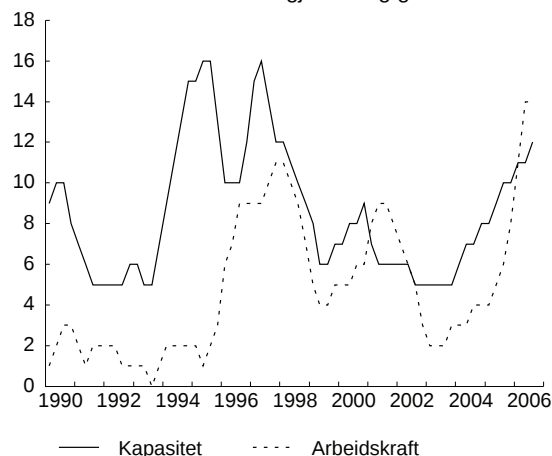
1) Se fotnote 1) til tabell 1.1
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 1.3 Konjunkturbarometer: Industri og bergverk
Kapasitetsutnyttingsgraden ved nåværende produksjons-
nivå, kvartal. Sesongjustert og glattet. Prosent

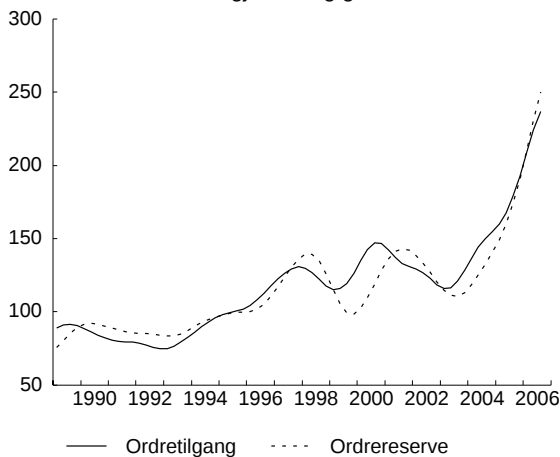
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 1.4 Konjunkturbarometer: Industri og bergverk
Faktorer som begrenser produksjonen, kvartal.
Andel av foretakene. Sesongjustert og glattet. Prosent

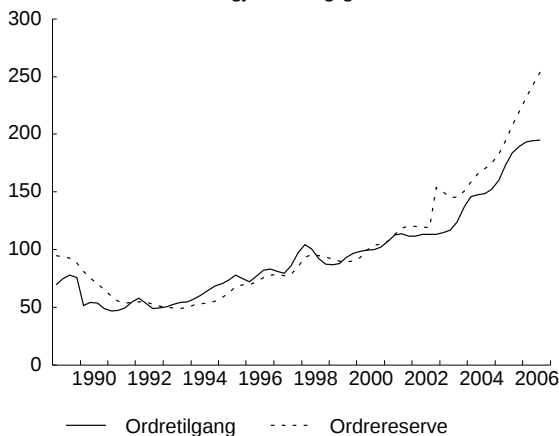
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 2.1 Ordre (kvartal). Ordrebasert industri ialt
Ordretilgang og ordreserve.
Verdiindekser. Sesongjustert og glattet. 1995=100

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 2.2 Ordre (kvartal). Bygg og anlegg ialt
Ordretilgang og ordreserve.
Verdiindekser. Sesongjustert og glattet. 2000=100

1) Se fotnote 1) til tabell 2.1 og 2.2
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

3.1. Arbeidsmarked. 1000 personer og prosent. Sesongjustert

	Arbeidskraftundersøkelsen ¹					Arbeidsdirektoratet				Sykefravær- statistikk
	Sysselsatte	Ukeverk	Arbeids- styrken	Arbeids- ledige ⁴	Arbeids- ledighet. Prosent av arbeids- styrken	Registrerte ledige	Registrerte ledige og personer på tiltak	Tilgang på ledige stillinger	Beholdning av ledige stillinger ²	Sykefravær- prosent ³
2001	2 278	1 791	2 361	84	3,6	62,7	72,7	33,4	14,8	7,4
2002	2 286	1 774	2 378	92	3,9	75,2	84,5	24,9	12,2	7,8
2003	2 269	1 765	2 375	107	4,5	92,6	107,0	16,6	11,1	8,2
2004	2 276	1 761	2 382	106	4,5	91,6	108,5	16,9	10,7	7,1
2005	2 289	1 800	2 400	111	4,6	83,5	96,6	19,8	13,3	6,7
2005										
Juni	2 286	1 790	2 400	113	4,7	84,0	97,4	19,4	13,5	6,3
Juli	2 287	1 752	2 405	117	4,9	83,1	96,7	19,3	14,0	6,6
August	2 292	1 748	2 407	115	4,8	81,8	94,6	19,2	13,8	6,6
September	2 290	1 770	2 402	112	4,7	81,1	92,6	21,2	14,0	6,6
Oktober	2 296	1 812	2 407	111	4,6	81,6	92,2	20,8	14,0	6,7
November	2 304	1 840	2 413	109	4,5	77,5	88,0	23,7	15,5	6,7
Desember	2 316	1 843	2 420	104	4,3	75,9	86,1	25,2	16,3	6,7
2006										
Januar	2 326	1 839	2 426	99	4,1	70,0	80,6	25,8	16,8	7,4
Februar	2 330	1 815	2 426	96	3,9	69,2	80,1	25,8	17,2	7,4
Mars	2 333	1 806	2 430	98	4,0	69,3	79,6	19,0	15,5	7,4
April	2 338	1 807	2 432	95	3,9	67,7	77,2	36,1	17,4	6,6
Mai	2 341	1 826	2 435	93	3,8	65,9	75,6	24,0	18,5	6,6
Juni	2 346	1 810	2 433	87	3,6	64,5	74,0	26,9	18,3	6,6
Juli	2 351	1 816	2 436	84	3,5	63,0	72,1	27,5	19,8	..
August	2 359	1 811	2 440	81	3,3	61,0	70,5	27,7	19,2	..
September	2 369	1 839	2 449	80	3,3	58,6	68,1	29,6	20,4	..
Oktober	..	..	..	..	..	55,9	66,5	37,4	22,5	..
November	..	..	..	..	..	53,8	64,5	26,7	22,1	..

¹ Tre måneders glidende sentrert gjennomsnitt. Tallene for februar, mai, august og november gir gjennomsnittet for henholdsvis 1., 2., 3. og 4. kvartal. ² Brudd i serien f.o.m. mai 2001. Dataene er derfor ikke sesongjustert. ³ Egen- og legemeldte sykefraværshverdag som prosent av avtalte dagsverk, kvartalstall. ⁴ Det skjedde en større omlegging av AKU fra 2006, med brudd i tidsserien som resultat.

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Arbeidsdirektoratet.

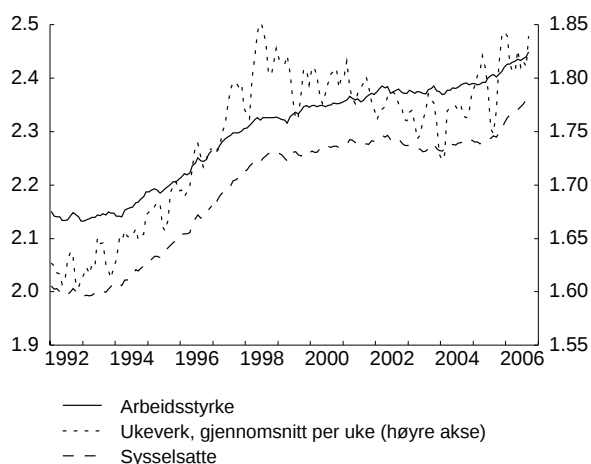
4.1. Produksjon. Sesongjusterte volumindekser. 1995=100

	Etter næring				Etter sluttanvendelse			
	Total indeks ¹	Råolje og naturgass	Industri	Kraft- forsyning	Innsats- varer	Investerings- varer	Konsum- varer	Energi- varer
2001	109,4	119,7	102,1	98,7	100,4	105,6	104,8	111,2
2002	110,3	117,9	101,2	105,3	98,8	107,0	102,8	110,6
2003	105,9	115,9	96,9	87,0	95,7	99,8	98,9	107,4
2004	108,0	114,2	98,3	88,1	99,1	98,6	99,8	105,9
2005	107,4	110,7	101,3	110,3	101,4	105,0	100,7	105,2
2005								
Mai	110,6	116,0	101,1	110,4	99,7	104,7	100,6	109,8
Juni	103,3	103,9	102,1	105,7	103,6	105,4	101,0	98,2
Juli	106,0	107,7	102,5	110,4	105,3	104,9	101,9	102,9
August	108,9	114,7	99,4	105,6	100,0	103,0	97,9	110,2
September	109,9	115,2	101,7	104,7	101,4	105,0	101,2	107,9
Oktober	106,7	110,0	100,5	111,5	99,2	105,8	100,2	103,3
November	107,7	110,0	103,3	112,7	102,9	108,9	101,0	105,2
Desember	107,9	109,2	104,2	119,5	103,2	110,8	104,1	104,0
2006								
Januar	108,0	108,9	105,6	115,0	107,1	111,5	102,3	104,5
Februar	106,6	107,8	103,8	112,1	104,3	111,3	99,5	102,7
Mars	107,0	108,5	104,2	110,5	103,3	111,5	99,1	102,9
April	104,1	105,4	102,3	102,9	102,0	111,7	96,0	99,8
Mai	105,1	105,5	106,8	91,9	104,4	115,2	102,0	99,4
Juni	104,6	106,0	103,9	95,4	103,0	113,6	100,2	99,0
Juli	104,8	105,6	105,0	98,2	102,0	116,5	101,4	99,4
August	105,9	107,3	105,6	96,0	104,1	116,5	101,1	101,7
September	104,1	104,6	105,8	90,9	105,2	116,8	99,5	98,3
Oktober	101,7	99,5	107,9	86,1	105,9	119,5	104,0	92,6

¹ Olje- og gassutvinning, industri, bergverk og kraftforsyning.

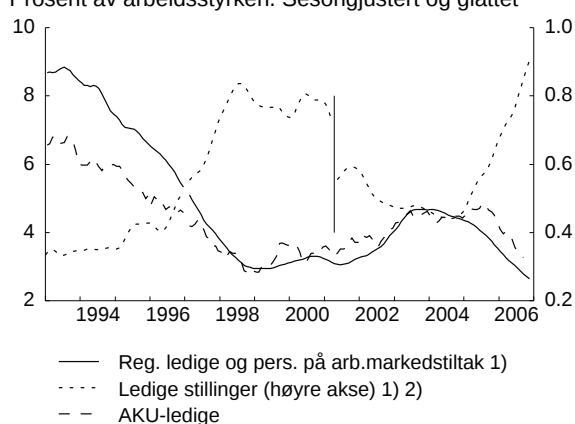
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 3.1 Arbeidsstyrke, sysselsatte og ukeverk fra AKU
Millioner. Sesongjusterte og glattede månedstall.

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 3.2 Arbeidsledige og beholdning av ledige stillinger, månedstall
Prosent av arbeidsstyrken. Sesongjustert og glattet

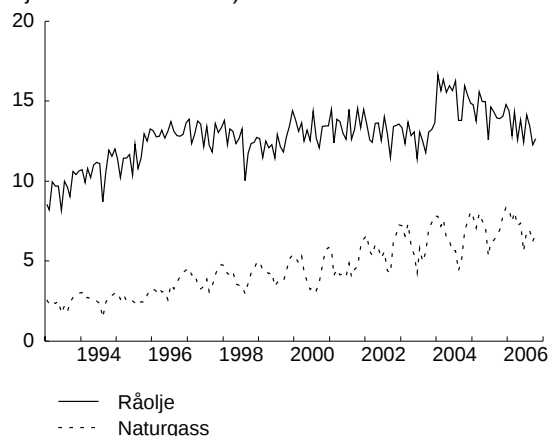

1) Justert bakover for brudd i serien fra januar 99.

2) Brudd i serien fom. mai 2001.

Kilde: Aetat og Statistisk sentralbyrå.

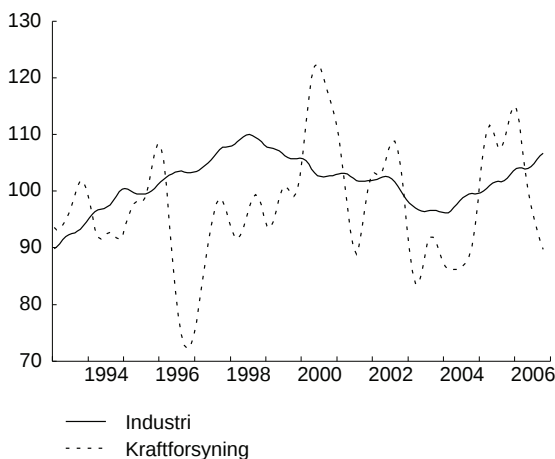
Fig. 4.1 Produksjon: Olje og naturgass
Råolje (mill tonn) og naturgass (mrd. Sm3)
Ujusterte månedstall 1).

1) Brudd i seriene fra og med 2004.

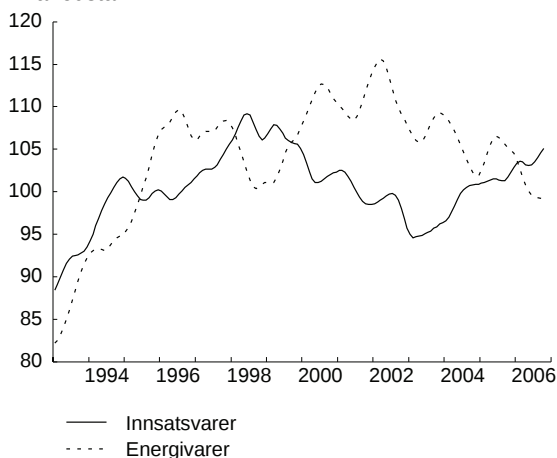
Kilde: Oljedirektoratet.

Fig. 4.2 Produksjon: Industri og kraftforsyning
Sesongjusterte og glattede volumindekser. 1995=100
Månedstall

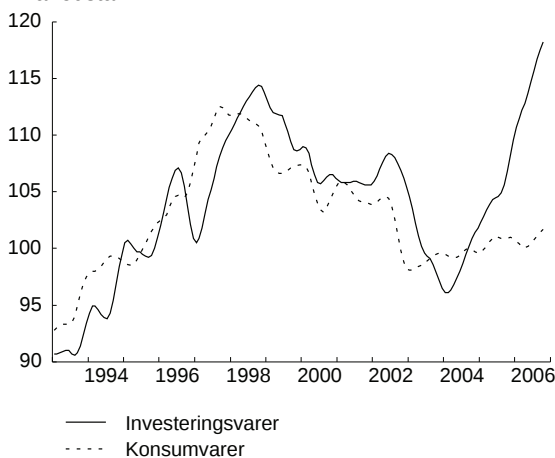
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 4.3 Produksjon: Innsatsvarer og energivarer
Sesongjusterte og glattede volumindekser. 1995=100
Månedstall

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 4.4 Produksjon: Investerings- og konsumvarer
Sesongjusterte og glattede volumindekser. 1995=100
Månedstall

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

4.2. Produksjon og omsetning. Indekser. Nivå og prosentvis endring fra samme periode året før.

	Bygge- og anleggsproduksjon. Volum						Omsetning for forretningsmessig tjenesteyting. Verdi		Hotellomsetning. Verdi	
	I alt		Bygg i alt		Anlegg		Nivå	Endring	Nivå	Endring
	Nivå	Endring	Nivå	Endring	Nivå	Endring				
2002	100,9	-0,4	102,8	-1,1	95,0	3,6	107,8	..	154,7	-0,6
2003	103,5	2,6	103,4	0,6	105,3	10,8	110,2	2,3	151,4	-2,1
2004	111,2	7,4	110,1	6,5	116,0	10,1	118,5	7,5	157,5	4,0
2005	120,5	8,4	121,0	9,9	119,4	3,0	131,6	11,1	170,9	8,5
2003										
4. kvartal	109,2	3,9	109,1	1,9	111,1	12,9	128,1	3,9	133,0	-0,4
2004										
1. kvartal	107,8	2,1	108,1	1,7	107,4	3,3	110,1	5,5	147,7	5,7
2. kvartal	110,7	8,7	108,4	6,8	119,7	15,2	114,0	5,8	154,4	1,5
3. kvartal	105,9	8,7	104,3	8,0	112,5	10,2	108,4	7,9	192,3	6,3
4. kvartal	120,2	10,1	119,4	9,4	124,2	11,8	141,4	10,4	135,7	2,1
2005										
1. kvartal	115,1	6,8	117,4	8,6	107,5	0,1	115,0	4,5	148,6	0,6
2. kvartal	124,2	12,2	124,5	14,9	124,2	3,8	130,3	14,3	175,9	13,9
3. kvartal	114,2	7,8	112,3	7,7	121,8	8,3	121,5	12,1	207,3	7,8
4. kvartal	128,3	6,7	129,7	8,6	124,0	-0,2	159,5	12,8	151,9	12,0
2006										
1. kvartal	129,6	12,6	132,9	13,2	118,7	10,4	141,7	23,2	168,8	13,6
2. kvartal	126,9	2,2	127,9	2,7	124,0	-0,2	148,0	13,6	183,9	4,5
3. kvartal	119,5	4,6	118,0	5,1	124,9	2,5	142,9	17,6	227,0	9,5

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

5.1. Antatte og utførte investeringer ifølge SSBs investeringsstatistikk.¹ Mrd. kroner

	Industri			Kraftfor- syning	Oljevirksomhet (ujustert)					
	Antatte, sesongjust.	Utførte, ujustert	Utførte, sesongjust.		Utførte	Antatte i alt	Utførte			
							I alt	Leting	Utbygging	Felt i drift
2002	..	19,9	20,1	6,2	..	54,0	4,5	17,9	27,0	1,1
2003	..	16,4	16,4	7,9	..	64,2	4,1	16,8	29,8	2,8
2004	..	17,4	17,2	8,9	..	71,5	4,0	13,7	31,2	6,1
2005	..	19,6	19,3	8,3	..	88,5	7,5	19,5	34,4	10,0
2004										
4. kvartal	4,6	5,1	4,2	3,0	20,7	20,2	1,3	4,1	8,3	2,0
2005										
1. kvartal	5,0	3,4	4,3	1,3	21,2	18,7	1,5	4,3	7,1	1,9
2. kvartal	4,9	4,7	4,7	2,3	26,2	22,9	1,9	5,0	8,1	3,1
3. kvartal	5,3	4,5	4,5	2,3	23,9	21,8	1,9	5,2	7,9	3,0
4. kvartal	5,8	7,1	5,8	2,4	23,7	25,1	2,3	5,1	11,4	2,0
2006										
1. kvartal	5,4	4,1	5,2	1,7	23,2	20,0	2,5	3,9	8,6	0,8
2. kvartal	6,0	5,0	5,0	2,5	27,3	23,4	3,1	5,1	9,3	1,4
3. kvartal	6,2	5,5	5,5	2,9	28,5	25,8	2,7	6,6	9,9	2,0
4. kvartal	6,8	..	..	..	30,7	..	..	..	..	..

¹ Tallene for antatte og utførte investeringer i et kvartal er hentet fra investeringsundersøkelsen for henholdsvis samme og påfølgende kvartal.

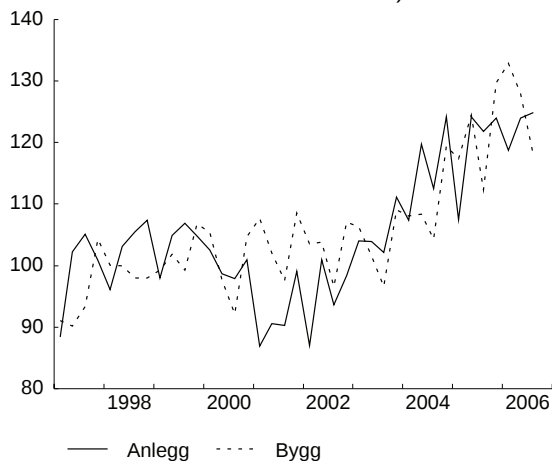
Kilde: Statistisk sentralbyrå

5.2. Investeringer. Mrd. kroner. Næringens samlede årsanslag for investeringsåret (år t) gitt på ulike tidspunkter i året før investeringsåret (t-1) og året etter investeringsåret (t+1)

	Industri og bergverksdrift				Kraftforsyning				Oljevirksomhet			
	2003	2004	2005	2006	2003	2004	2005	2006	2003	2004	2005	2006
Årt-1												
2. kvartal	13,8	11,3	14,4	15,8	6,1	6,0	9,9	9,5	58,1	58,0	65,1	68,3
3. kvartal	13,9	12,7	15,0	16,3	6,5	6,7	8,9	9,2	66,7	78,8	78,2	88,5
4. kvartal	16,5	15,3	18,3	20,6	7,1	7,9	9,9	11,8	63,1	89,5	92,8	100,2
Årt												
1. kvartal	16,9	18,1	18,4	..	8,4	9,5	11,8	..	63,9	88,5	93,8	..
2. kvartal	17,2	19,0	21,1	..	9,1	9,2	11,6	..	71,2	92,0	102,3	..
3. kvartal	18,3	20,1	21,8	..	9,1	9,3	11,6	..	74,0	88,7	99,6	..
4. kvartal	18,1	19,7	22,9	..	8,8	9,0	11,2	..	71,9	87,1	99,9	..
Årt+1												
1. kvartal	18,0	20,4	..	..	8,9	8,3	..	..	71,5	88,5	..	..

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

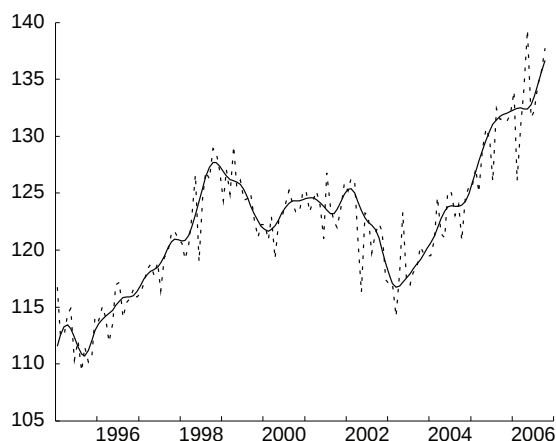
Figur 4.5 Produksjonsindeks for bygg og anlegg
Kvartalsvis volumindeks. 2000=100. 1)

1) Brudd i serien fra 1. kv. 2000.

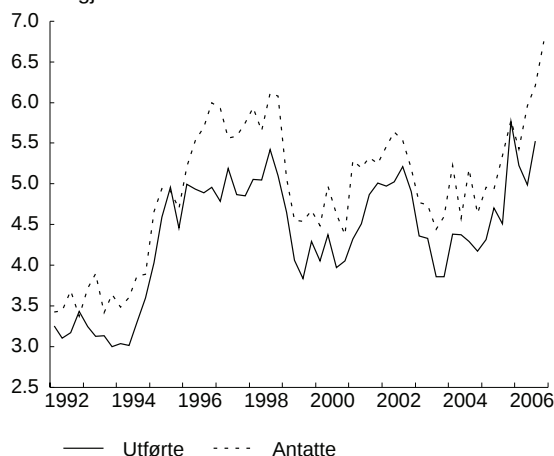
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 4.6 Hotellovernattinger
Månedsindeks. 1992=100. Sesongjustert og trend

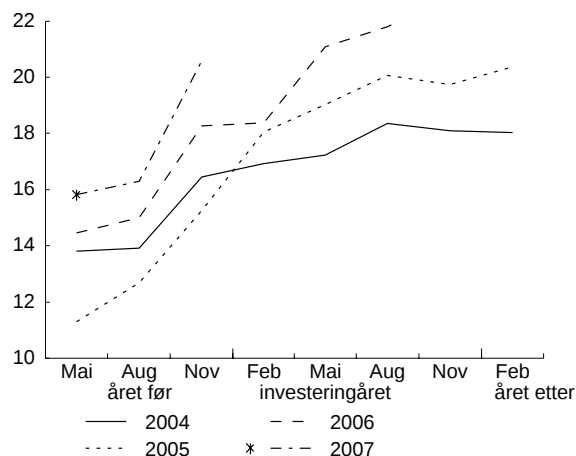
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 5.1 Investeringer: Industri
Antatte og utførte per kvartal. Milliarder kroner.
Sesongjustert

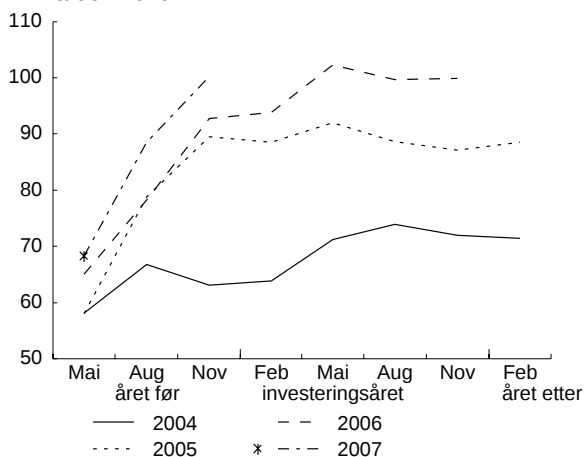
Kilde: Statistisk sentralbyrå

Fig. 5.2 Investeringer: Industri og bergverksdrift
Årsanslag gitt på ulike tidspunkter. 2004-2007
Milliarder kroner

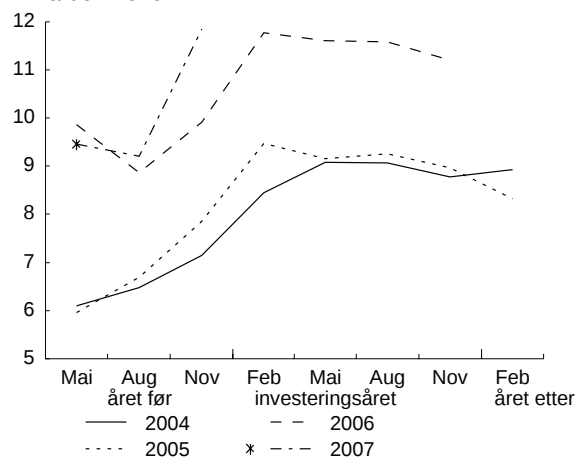
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 5.3 Investeringer: Oljevirkksomhet
Årsanslag gitt på ulike tidspunkter. 2004-2007
Milliarder kroner

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 5.4 Investeringer: Kraftforsyning
Årsanslag gitt på ulike tidspunkter. 2004-2007
Milliarder kroner

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

5.3. Igangsetting av nye bygg og bygg under arbeid

	Bygg satt igang					Bygg under arbeid. Bruksareal. 1000 kvm. Utgangen av perioden	
	Antall boliger		Bolig bruksareal. 1000 kvm.		Andre bygg. Bruksareal. 1000 kvm. Trend ¹	Boliger. Trend	Andre bygg. Trend
	Sesongjustert nivå	Trend. Endring fra forrige periode. Årlig rate. Prosent	Sesongjustert nivå	Trend. Endring fra forrige periode. Årlig rate. Prosent			
2001	25 266	7,3	3 409	-3,0	3 481	3 724	4 620
2002	22 980	-9,0	3 044	-10,7	3 285	3 805	4 334
2003	23 177	0,9	2 957	-2,9	3 294	3 878	4 284
2004	29 999	29,4	3 543	19,8	3 648	4 344	4 742
2005	31 608	5,4	3 849	8,6	4 046	4 530	4 973
2005							
April	2 822	-2,2	307	-6,9	329	4 388	4 695
Mai	3 335	1,4	395	-4,7	333	4 398	4 727
Juni	1 590	5,8	208	-1,3	337	4 396	4 761
Juli	2 615	10,6	328	9,2	341	4 388	4 800
August	2 483	16,0	312	18,7	344	4 384	4 847
September	2 470	19,6	297	14,3	348	4 395	4 900
Oktober	2 527	20,0	305	11,0	351	4 422	4 949
November	3 128	16,6	353	12,2	355	4 462	4 997
Desember	3 341	11,4	433	10,9	358	4 510	5 054
2006							
Januar	2 621	4,0	311	7,0	360	4 560	5 128
Februar	2 264	-4,2	294	0,2	362	4 601	5 210
Mars	3 056	-10,4	355	-11,0	363	4 632	5 294
April	2 800	-14,9	324	-15,1	364	4 659	5 387
Mai	2 520	-17,3	312	-11,7	364	4 687	5 494
Juni	2 606	-17,3	307	-8,9	363	4 722	5 603
Juli	2 381	-14,8	304	-5,1	362	4 760	5 703
August	2 510	-10,7	300	2,4	360	4 792	5 784
September	2 663	-5,8	341	0,8	359	4 813	5 843

¹ Tallene omfatter ikke bygg til jordbruk, skogbruk og fiske.

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

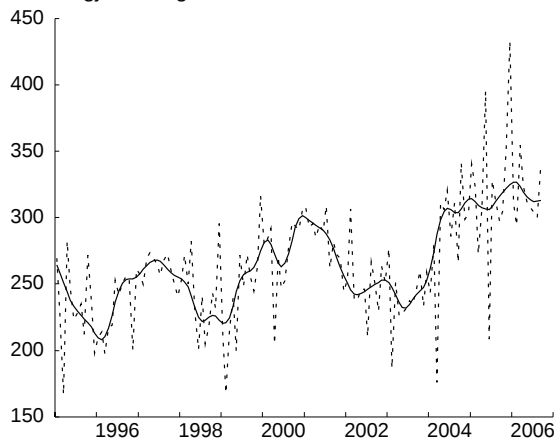
6.1. Forbruksindikatorer

	Detaljomsætningsvolum		Varekonsumindeks ¹		Førstegangsregistrerte personbiler		Hotellovernattinger, ferie og fritid	
	Sesongjustert indeks	Trend. Prosent endring fra forrige periode. Årlig rate	Sesongjustert indeks	Trend. Prosent endring fra forrige periode. Årlig rate	Sesongjustert nivå. 1000 biler	Trend. Prosent endring fra forrige periode. Årlig rate	Sesongjustert nivå. 1000 overnattinger	Trend. Prosent endring fra forrige periode. Årlig rate
2001	101,7	1,6	121,7	2,2	10,1	-4,5	8 852,8	0,3
2002	106,1	4,3	125,3	2,9	10,3	2,2	8 647,6	-1,1
2003	110,7	4,5	129,0	3,0	10,1	-1,7	8 444,6	-4,0
2004	114,5	3,8	135,0	5,0	12,2	19,8	9 279,6	7,6
2005	119,3	3,9	138,1	1,9	11,8	-3,5	8 529,2	-5,1
2005								
Juni	120,0	4,2	138,9	3,5	11,6	-3,6	726,8	-3,9
Juli	121,0	2,0	139,8	1,7	11,4	-0,8	682,4	-1,4
August	120,9	0,3	139,8	0,3	11,4	0,8	719,0	0,3
September	119,3	-0,3	138,9	-0,4	11,3	-0,8	715,3	1,1
Oktober	119,3	0,4	137,7	0,1	11,3	-6,2	734,9	1,5
November	120,5	2,1	138,2	1,4	11,5	-11,5	706,8	1,6
Desember	120,5	4,7	140,7	3,3	16,4	-11,2	701,5	1,9
2006								
Januar	124,7	7,3	140,9	5,2	11,0	-7,0	722,3	2,3
Februar	122,5	9,2	140,7	6,1	10,8	2,0	677,1	2,9
Mars	123,4	9,6	142,4	6,4	10,9	14,2	697,3	3,9
April	122,8	9,5	141,3	6,2	11,6	24,8	743,5	5,0
Mai	127,3	9,6	144,4	6,1	11,9	26,9	739,9	4,5
Juni	126,3	9,4	143,6	5,9	11,6	17,5	719,2	4,1
Juli	127,2	8,4	144,5	5,6	12,0	2,1	724,7	3,6
August	126,9	7,4	144,9	5,0	11,7	-10,9	735,5	3,0
September	129,0	6,4	145,3	4,8	11,6	-17,9	724,8	2,6
Oktober	129,2	5,5	145,5	4,4	10,8	-19,0	718,1	3,8
November	..	..	..	..	11,0	-15,6	..	..

¹ Indikatoren bygger på informasjon om detaljomsætningsvolum, førstegangsregistrering av personbiler (antall) og volumindikatorer for omsetning av tobakk, øl, mineralvann, elektrisk kraft, bensin, brensel og fjernvarme. Vektene er hentet fra det kvartalsvise nasjonalregnskapet (KNR).

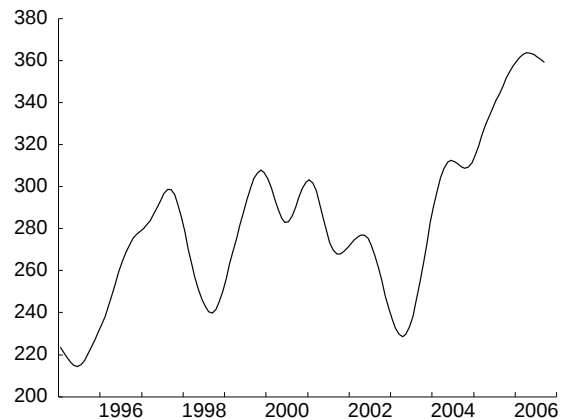
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 5.5 Bygg satt igang. Boliger
Bruksareal. 1000 kvm. månedstall
Sesongjustert og trend

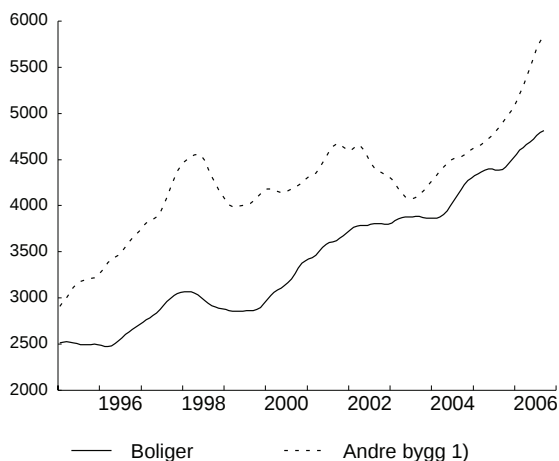
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 5.6 Bygg satt igang. Driftsbygg 1)
Bruksareal. 1000 kvm.
Månedstall. Trend.

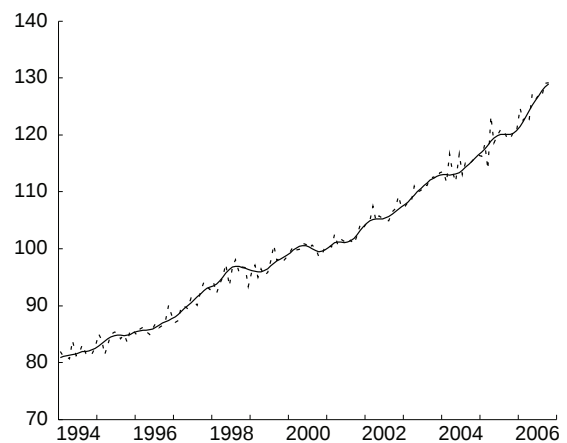
1) Unntatt bygg til jordbruk, skogbruk og fiske.
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 5.7 Bygg under arbeid
Bruksareal. 1000 kvm. Månedstall. Trend

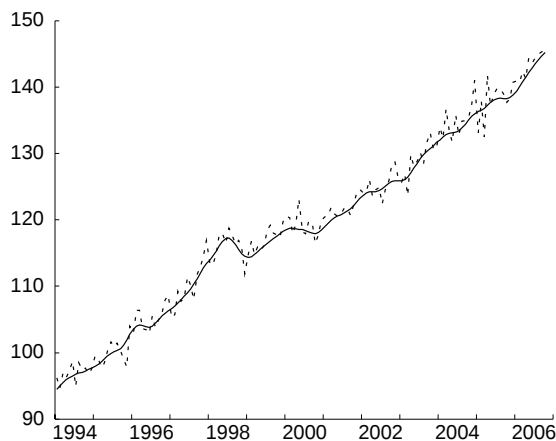
1) F.o.m 1993 inkl. jordb., skogb., fiske
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 6.1 Detaljomsetning
Volumindeks. Månedstall. Sesongjustert og trend
2000=100

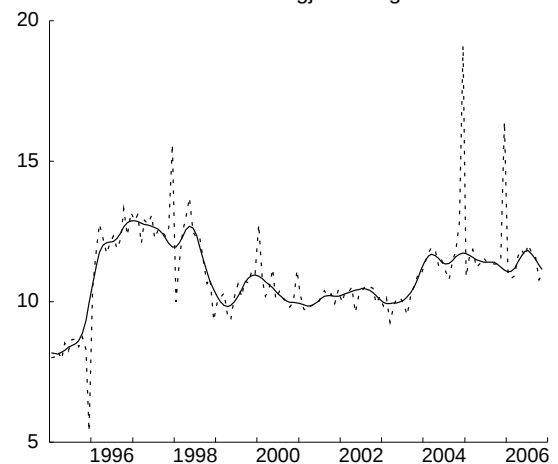
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 6.2 Varekonsumindeks
Volum. Månedstall. Sesongjustert og trend
1995=100

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 6.3 Førstegangsregistrerte personbiler
1000 stk. Månedstall. Sesongjustert og trend

Kilde: Vegdirektoratet og Statistisk sentralbyrå.

7.1. Pris- og kostnadsindekser. Nivå og prosentvis endring fra samme periode året før

	Konsumprisindeks		Konsumprisindeks ekskl. energiprodukter		KPI-JAE ⁵	Harmonisert konsum- prisindeks		Førstegangsomsetning innenlands ⁴		Byggekostnadsindeks for boliger	
	Nivå ¹	Endring ²	Nivå	Endring		Norge	EU12 ³	Nivå	Endring	Nivå	Endring
	1998=100		1998=100			Endring	Endring			2000=100	
2001	108,7	3,0	107,2	2,4	2,6	2,7	2,1	100,4	0,4	104,8	4,8
2002	110,1	1,3	108,9	1,6	2,3	0,8	2,3	98,5	-1,9	108,3	3,3
2003	112,8	2,5	110,0	1,0	1,1	1,9	2,1	105,1	6,8	111,6	3,0
2004	113,3	0,4	110,9	0,8	0,3	0,6	2,2	108,5	3,2	114,9	3,0
2005	115,1	1,6	112,4	1,4	1,0	1,5	2,2	112,5	3,7	118,8	3,4
2005											
April	114,8	1,3	112,4	1,3	0,8	1,1	2,1	111,9	3,9	118,2	3,5
Mai	115,2	1,6	112,6	1,5	1,1	1,4	2,0	111,3	2,6	118,6	3,6
Juni	115,3	1,7	112,5	1,4	1,1	1,6	2,1	112,0	3,6	118,6	3,2
Juli	114,9	1,4	112,2	1,4	1,1	1,3	2,2	113,6	4,4	118,8	3,0
August	115,1	1,9	112,2	1,6	1,3	1,8	2,2	114,7	3,9	119,1	3,1
September	116,0	2,0	112,9	1,6	1,3	2,1	2,6	114,2	3,6	119,2	3,0
Oktober	116,0	1,8	113,0	1,4	1,2	1,8	2,5	114,5	2,6	119,5	3,2
November	116,0	1,8	113,1	1,4	1,1	1,8	2,3	113,5	3,6	120,5	3,9
Desember	115,9	1,8	113,0	1,3	0,9	2,0	2,2	114,2	5,8	120,5	3,0
2006											
Januar	115,6	1,8	112,4	1,1	0,8	1,8	2,4	116,6	7,3	120,8	3,0
Februar	116,6	2,6	112,9	1,2	1,0	2,7	2,3	117,2	6,6	121,1	3,0
Mars	116,9	2,3	113,2	1,1	0,9	2,4	2,2	118,2	6,3	121,5	2,9
April	117,9	2,7	113,6	1,1	0,8	2,8	2,4	119,5	6,8	121,8	3,0
Mai	117,9	2,3	113,7	1,0	0,7	2,5	2,5	118,3	6,8	122,4	3,2
Juni	117,7	2,1	113,7	1,1	0,8	2,1	2,5	118,7	6,0	122,7	3,5
Juli	117,4	2,2	113,3	1,0	0,6	2,3	2,4	120,9	6,4	123,0	3,5
August	117,3	1,9	112,8	0,5	0,4	2,1	2,3	122,6	6,9	123,5	3,7
September	119,0	2,6	113,8	0,8	0,5	3,0	..	120,1	6,0	123,6	3,7

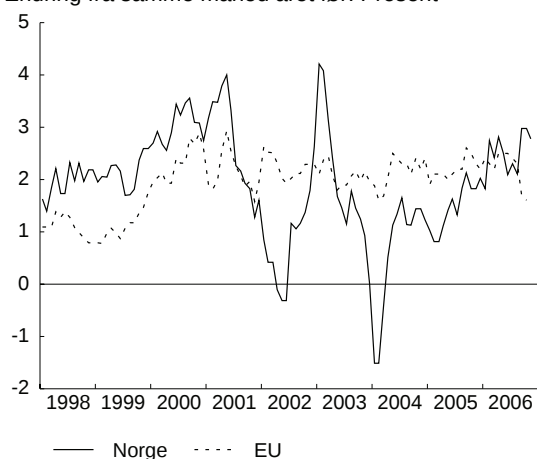
¹ Omfatter de 12 deltakerne i EUs økonomiske og monetære union (ØMU), der Hellas inngår fra og med 2001. ² Brudd i serien fra og med 2001. Gamle og nye tall er kjedet. ³ Justert for avgiftsendringer og uten energivarer
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

7.2. Produktpriser. Nivå og prosentvis endring fra samme periode året før der det framgår

	Produsentprisindeks		Spotpriser				Eksportpris- indeks, tre- foredlings- produkter. 1994=100	Eksportpris, laks. Nivå. NOK pr. kg
	Nivå. 2000=100	Endring	Elektrisk kraft. Øre pr. kWh	Brent Blend. NOK pr. fat	Brent Blend. USD pr. fat	Aluminium. NOK pr. tonn		
2001	100,6	0,6	18,7	220,0	24,4	10 543,4	147,21	26,00
2002	97,5	-3,1	20,1	197,6	24,9	9 835,0	131,63	23,35
2003	99,2	1,8	29,1	204,3	28,9	9 911,9	125,38	21,11
2004	105,4	6,3	24,2	256,9	38,2	10 496,4	121,80	22,52
2005	112,5	6,7	23,5	350,1	54,3	10 667,5	123,71	26,16
2005								
Juni	111,9	6,4	20,7	349,3	53,8	10 041,5	122,89	27,21
Juli	113,9	6,7	22,8	379,0	57,6	10 308,4	129,98	28,81
August	115,9	8,2	24,6	415,2	64,5	10 838,6	126,68	27,92
September	116,1	8,3	22,9	400,7	62,9	10 199,7	122,48	26,64
Oktober	115,5	6,2	25,2	382,9	58,7	10 588,9	119,98	26,22
November	113,9	6,8	23,9	368,6	55,5	11 148,3	126,04	26,08
Desember	114,6	8,8	27,3	380,2	56,6	12 694,8	128,49	27,81
2006								
Januar								
Januar	116,9	9,8	32,4	417,1	62,9	13 356,6	123,37	26,74
Februar	118,2	8,5	35,0	403,9	59,9	15 528,2	123,99	27,04
Mars	118,6	8,0	41,8	407,0	61,3	15 575,6	127,04	30,65
April	121,4	8,6	40,7	451,7	70,7	15 582,7	127,21	34,65
Mai	122,4	10,6	29,3	424,8	69,5	15 896,6	128,18	37,73
Juni	121,4	8,5	34,6	424,0	68,1	14 372,6	125,39	41,57
Juli	124,3	9,1	39,3	460,1	73,5	14 353,1	129,41	38,46
August	124,3	7,2	53,1	452,6	72,6	13 642,6	125,72	36,37
September	122,4	5,4	52,5	396,8	61,2	14 187,0	131,40	30,64
Oktober	122,8	6,3	45,0	380,7	57,2	14 681,8	129,02	28,62
November	122,6	7,6	38,6	374,4	58,5	14 338,8	..	..

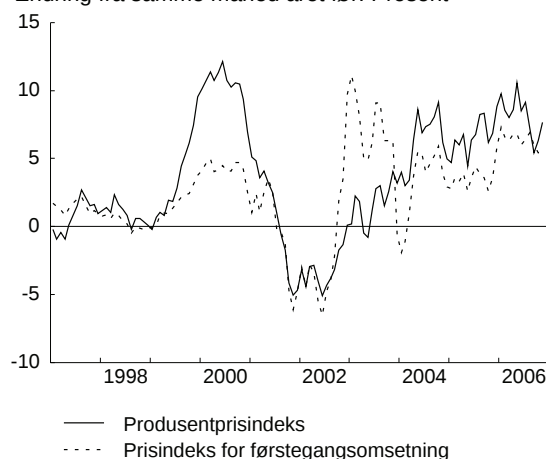
Kilde: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank.

Fig. 7.1 Harmonisert konsumprisindeks Norge og EU
Endring fra samme måned året før. Prosent

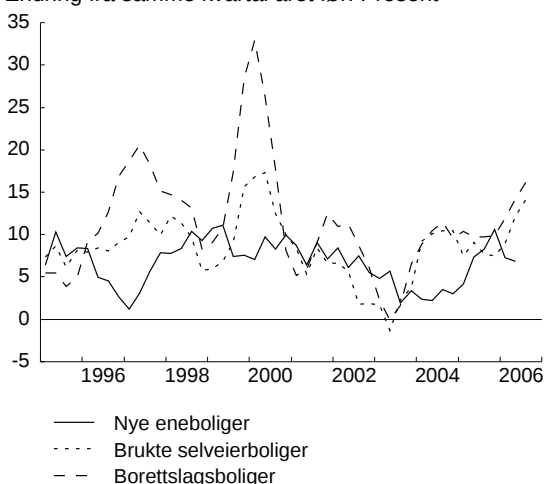
Kilde: Eurostat.

Fig. 7.2 Produsentprisindeks for industri og prisindeks for førstegangsomsetning innenlands
Endring fra samme måned året før. Prosent

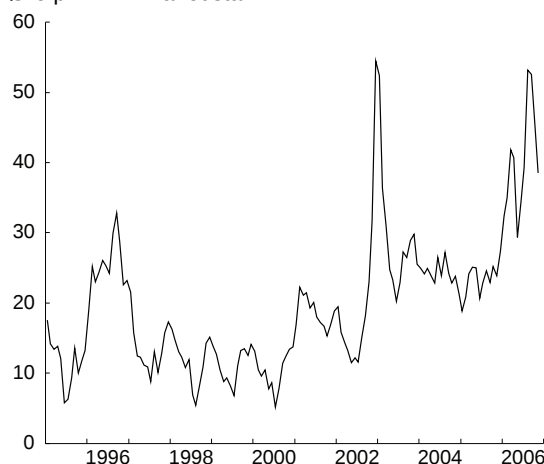
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 7.3 Boligpriser
Endring fra samme kvartal året før. Prosent

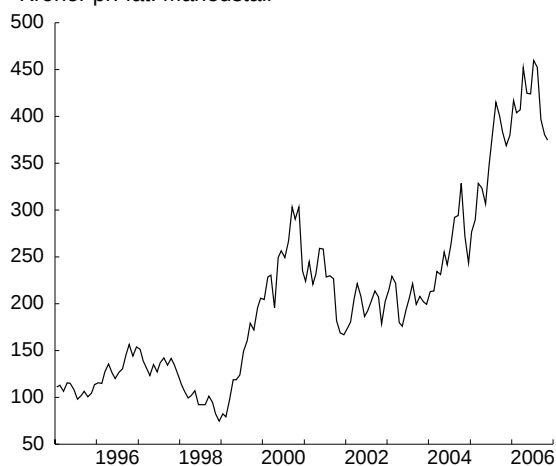
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 7.4 Spotpris elektrisk kraft
Øre pr. kWh. Månedstall

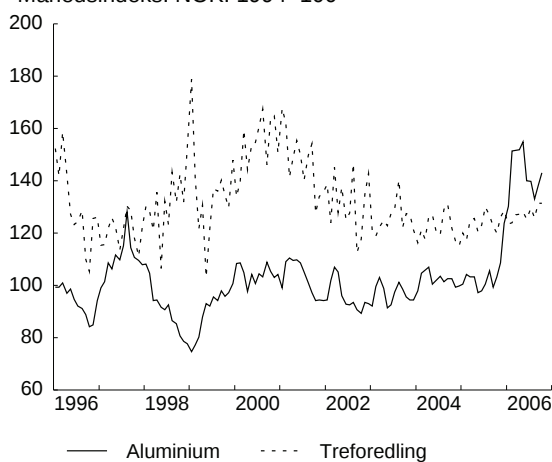
Kilde: Nord Pool.

Fig. 7.5 Spotpris råolje, Brent Blend
Kroner pr. fat. Månedstall

Kilde: Norges Bank.

Fig. 7.6 Spotpris aluminium og eksportpris for treforedlingsprodukter
Månedsindeks. NOK. 1994=100

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

7.3. Prisindekser. Nivå og prosentvis endring fra samme periode året før

	Engroshandel		Nye eneboliger		Boligpriser (brukte boliger) ¹					
	Nivå	Endring	Nivå	Endring	Boliger ialt		Selveier		Borettslag	
					Nivå	Endring	Nivå	Endring	Nivå	Endring
	1995=100		2000=100		2000=100		2000=100		2000=100	
2002	118,0	-0,7	115,2	6,9	112,3	4,9	111,4	4,0	118,1	9,2
2003	120,1	1,7	119,7	3,9	114,2	1,7	113,2	1,6	121,1	2,6
2004	124,5	3,7	123,1	2,8	125,8	10,1	124,5	10,1	133,3	10,1
2005	129,2	3,8	132,4	7,6	136,2	8,2	134,4	7,9	146,5	9,9
2004										
4. kvartal	125,9	4,0	123,8	3,0	127,4	10,5	125,7	10,5	137,2	9,6
2005										
1. kvartal	127,2	3,7	125,5	4,1	133,7	7,9	132,2	7,5	142,3	10,4
2. kvartal	128,9	3,5	132,7	7,4	137,4	9,2	136,0	9,1	145,4	9,7
3. kvartal	130,5	4,5	134,6	8,3	136,2	8,0	134,3	7,7	147,7	9,7
4. kvartal	130,3	3,5	136,9	10,6	137,4	7,8	135,1	7,5	150,7	9,8
2006										
1. kvartal	131,5	3,4	134,6	7,3	146,2	9,3	144,0	8,9	159,2	11,9
2. kvartal	133,9	3,9	141,8	6,9	154,6	12,5	152,6	12,2	166,0	14,2
3. kvartal	135,2	3,6	..	..	155,9	14,5	153,3	14,1	171,6	16,2

¹ Produksjonsrutinene for statistikken er lagt om. Indekstall basert på det nye opplegget er beregnet tilbake til 1. kvartal 2002.

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

7.4. Månedsfortjeneste og avtalt lønn. Indeks. 2000=100

	Månedsfortjeneste ialt ¹					Avtalt lønn ²				
	Industri	Olje- og gassutvinning og bergverksdrift	Bygge- og anleggsvirksomhet	Samferdsel ³	Forretningsmessig tj. yting og eienomsdrift	Industri	Olje- og gassutvinning og bergverksdrift	Bygge- og anleggsvirksomhet	Samferdsel ³	Forretningsmessig tj. yting og eienomsdrift
2004										
2. kvartal	119,2	123,2	117,8	118,6	116,7	117,5	120,2	116,4	116,2	116,3
3. kvartal	121,4	121,6	117,4	116,7	118,2	120,0	121,9	119,5	117,2	118,2
4. kvartal	121,2	122,6	119,6	118,2	119,7	120,5	122,8	119,7	117,4	118,8
2005										
1. kvartal	122,9	129,5	119,9	120,5	120,3	121,2	123,4	119,7	118,6	118,8
2. kvartal	123,7	125,9	121,0	121,0	119,6	121,9	124,3	119,9	119,7	119,4
3. kvartal	124,7	123,3	123,0	118,9	121,0	123,8	124,4	123,3	121,4	121,2
4. kvartal*	125,0	122,4	124,2	120,2	121,9	124,4	124,7	123,5	121,6	122,1
2006										
1. kvartal*	127,3	137,0	124,5	124,8	123,8	124,6	124,9	123,6	122,9	122,2
2. kvartal*	128,2	130,5	126,2	125,8	124,1	125,9	128,6	124,0	124,1	122,6

¹ Månedsfortjeneste omfatter avtalt lønn, uregelmessige tillegg og bonus, provisjon og liknende. ² Avtalt lønn ved utgangen av kvartalet. ³ Eksklusive virksomheter i offentlig sektor med innrapportering av lønn til Arbeids- og administrasjonsdepartementet for ansatte i staten og til Kommunenes Sentralforbund for ansatte i kommunene. * Foreløpige tall.

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

8.1. Utvalgte norske rentesatser. Prosent

	Utlånsrente ¹					Innskuddsrente ¹		NOK 3mnd eurorente	Effektiv rente på 10 års statsobl.
	Forretningsbanker ^{2, 3}	Sparebanker	Statlige låneinstitutter	Forsikrings-selskap	Kredittforetak	Forretningsbanker ^{1, 3}	Sparebanker		
2002	8,4	8,7	5,8	7,4	7,3	5,6	5,6	6,8	6,4
2003	6,0	6,4	5,5	5,5	6,0	3,2	3,2	4,0	5,0
2004	4,1	..	3,7	4,4	4,1	1,3	..	1,9	4,4
2005	3,9	..	3,3	4,1	3,4	1,4	..	2,1	3,7
2004									
3. kvartal	4,1	..	3,6	4,5	4,0	1,3	..	1,9	4,3
4. kvartal	4,0	..	3,5	4,3	3,7	1,3	..	1,9	4,1
2005									
1. kvartal	3,9	..	3,4	4,3	3,5	1,3	..	1,9	3,9
2. kvartal	3,8	..	3,3	4,0	3,4	1,3	..	2,0	3,7
3. kvartal	3,9	..	3,3	4,0	3,4	1,5	..	2,2	3,6
4. kvartal	4,0	..	3,2	4,0	3,4	1,6	..	2,4	3,8
2006									
1. kvartal	4,1	..	3,2	4,0	3,4	1,8	..	2,5	3,7
2. kvartal	4,2	..	3,1	4,1	3,6	2,0	..	2,8	4,2
3. kvartal	4,4	..	3,2	4,2	3,7	2,2	..	3,1	4,2

¹ Ved utgangen av kvartalet. ² Inkludert Postbanken. ³ Tall f.o.m. 2004 er snitt for alle banker. Kilde: Norges Bank.

8.2. Eurorenter og effektiv rente på statsobligasjoner. Prosent

	3 mnd eurorente ¹					Effektiv rente på 10 års statsobligasjon			
	Norge	Euro	USA	Japan	Storbritannia	Norge	Tyskland	USA	Japan
2001	7,12	4,24	3,73	0,14	4,96	6,24	4,81	5,11	1,34
2002	6,80	3,30	1,76	0,04	4,00	6,39	4,79	4,60	1,27
2003	3,99	2,31	1,17	-0,02	3,68	5,04	4,09	3,95	0,98
2004	1,89	2,09	1,58	-0,03	4,58	4,37	4,07	4,24	1,50
2005	2,10	2,17	3,53	0,02	4,70	3,75	3,39	4,28	1,40
2005									
Juni	2,04	2,10	3,40	0,00	4,77	3,55	3,19	3,99	1,25
Juli	2,11	2,11	3,58	0,01	4,59	3,56	3,23	4,16	1,26
August	2,13	2,12	3,78	0,02	4,53	3,62	3,25	4,24	1,43
September	2,24	2,13	3,88	0,02	4,53	3,49	3,09	4,18	1,39
Oktober	2,34	2,18	4,14	0,02	4,52	3,68	3,26	4,45	1,54
November	2,42	2,34	4,32	0,02	4,56	3,96	3,47	4,53	1,53
Desember	2,43	2,46	4,46	0,02	4,58	3,83	3,37	4,46	1,55
2006									
Januar	2,41	2,50	4,59	0,02	4,54	3,65	3,34	4,40	1,48
Februar	2,47	2,58	4,73	0,04	4,52	3,72	3,48	4,56	1,57
Mars	2,61	2,71	4,89	0,09	4,54	3,84	3,64	4,71	1,70
April	2,69	2,78	5,04	0,09	4,58	4,07	3,93	4,99	1,92
Mai	2,82	2,87	5,15	0,18	4,65	4,17	3,99	5,11	1,92
Juni	2,92	2,97	5,37	0,31	4,68	4,26	3,99	5,10	1,87
Juli	2,98	3,09	5,46	0,38	4,67	4,31	4,04	5,09	1,92
August	3,11	3,21	5,39	0,38	4,90	4,20	3,88	4,85	1,80
September	3,25	3,32	5,35	0,39	4,98	4,12	3,76	4,71	1,68
Oktober	3,37	3,48	5,34	0,41	5,09	4,18	3,80	4,72	1,77
November	3,50	3,58	5,34	0,45	5,18	4,16	3,73	4,62	1,62

¹ Midtrente (bortsett fra for Euro).
Kilde: Norges Bank.

8.3. Valutakurser, Norges Banks penge- og kredittindikatorer og aksjekursindeks for Oslo Børs

	Valutakurser ¹		Importveid valutakurs (44 land) 1995=100	Industriens effektive valutakurs ² 1990=100	Pengemengdeindikator (M2) ³		Kredittindikator (K2) ³		Aksjekurs- indeks totalt. Oslo Børs. ² 1995=100
	NOK/Euro	NOK/USD			Mrd. kroner. Sesongjustert	Trend. Prosent endring fra forrige periode. Årlig rate	Mrd. kroner. Sesongjustert	Trend. Prosent endring fra forrige periode. Årlig rate	
2001	8,05	8,99	100,2	104,4	791,0	9,5	1 543,8	11,4	180,3
2002	7,51	7,97	91,6	96,7	852,8	7,8	1 670,2	8,2	146,3
2003	8,00	7,08	92,8	99,5	892,3	4,7	1 793,5	7,4	134,3
2004	8,37	6,74	95,6	103,3	936,5	4,7	1 931,5	7,7	203,7
2005	8,01	6,45	91,8	98,8	1 028,2	10,0	2 137,5	10,6	282,9
2005									
Juni	7,89	6,49	91,1	98,0	1 023,2	9,8	2 119,7	12,3	272,4
Juli	7,92	6,58	91,1	97,6	1 032,9	10,4	2 145,6	12,1	293,1
August	7,92	6,44	91,0	97,6	1 041,0	11,0	2 162,4	12,8	307,6
September	7,81	6,37	90,0	96,5	1 063,4	11,1	2 187,2	13,9	322,2
Oktober	7,83	6,52	90,4	96,6	1 054,9	10,9	2 217,0	14,7	301,5
November	7,83	6,64	90,5	96,5	1 067,5	10,7	2 237,8	14,9	308,7
Desember	7,97	6,73	92,3	98,5	1 084,2	10,3	2 272,6	15,0	327,5
2006									
Januar	8,04	6,64	93,0	99,4	1 076,4	10,0	2 291,7	14,6	282,9
Februar	8,06	6,75	93,6	99,8	1 089,8	9,8	2 317,7	14,1	358,8
Mars	7,98	6,64	92,2	98,4	1 101,0	11,0	2 345,2	13,7	379,1
April	7,84	6,38	90,3	96,5	1 114,6	13,6	2 360,8	13,6	407,3
Mai	7,80	6,11	89,3	95,9	1 123,8	14,6	2 385,2	14,2	397,9
Juni	7,86	6,22	90,0	96,7	1 147,4	14,1	2 422,0	15,2	364,9
Juli	7,94	6,26	90,8	97,6	1 151,0	13,5	2 449,2	16,1	378,4
August	7,99	6,24	91,4	98,3	1 164,1	12,8	2 481,3	16,3	380,7
September	8,26	6,49	94,5	101,6	1 184,7	11,9	2 517,6	16,1	374,8
Oktober	8,40	6,66	96,4	103,4	1 187,3	10,7	2 543,9	16,0	388,1
November	8,24	6,40	94,5	101,7	..	..	..	..	412,6

¹ Representativ markedskurs (midtkurs). ² Månedsgjennomsnitt av daglige noteringer. ³ Sesongjusterte tall hentes fra Norges Bank. Trenden er beregnet av Statistisk sentralbyrå ved hjelp av sesongjusteringsprogrammet X12ARIMA.
Kilde: Norges Bank.

9.1. Eksport og import av varer. Millioner kroner. Sesongjustert

	Varer i alt, u/skip og plattformer	Olje- og gass	Varer i alt u/skip, plattf. og råolje	Eksport					Import
				Metaller	Verksteds- produkter	Herav:			Varer i alt, u/skip, plattf. og råolje
						Treforedlings- produkter	Kjemiske produkter	Fisk og fiske- produkter	
2001	521 316	304 792	216 271	38 834	24 250	13 947	27 475	29 479	283 582
2002	464 927	264 734	199 852	33 785	27 417	11 018	25 522	27 427	267 508
2003	470 420	268 735	201 463	37 928	26 266	10 604	26 681	24 991	276 432
2004	547 480	323 693	224 502	48 771	26 156	11 436	29 996	26 992	317 434
2005	660 490	407 514	253 253	50 624	30 610	11 277	31 836	31 150	349 131
2005									
Mai	53 437	32 916	20 467	4 090	2 075	926	2 625	2 336	28 696
Juni	53 111	32 079	20 272	4 253	2 338	990	2 517	2 362	28 749
Juli	54 755	34 158	21 163	4 031	2 475	898	2 783	2 626	31 513
August	57 560	36 435	21 292	4 155	2 513	1 019	2 554	2 578	29 581
September	57 342	35 987	21 347	4 231	2 571	835	2 555	2 613	29 157
Oktober	59 941	38 551	22 832	3 948	2 634	951	2 673	2 746	29 733
November	55 638	33 989	21 234	3 942	2 770	900	2 389	2 871	29 670
Desember	63 045	39 078	23 211	4 513	2 898	1 046	3 074	3 092	31 515
2006									
Januar	69 879	44 459	23 570	4 431	2 873	916	2 638	2 594	31 353
Februar	61 434	39 365	23 439	4 553	2 658	931	2 781	2 656	30 445
Mars	66 342	42 329	23 661	4 675	3 059	930	2 792	2 809	31 912
April	62 036	38 314	24 298	5 257	2 924	952	2 755	2 809	31 566
Mai	65 458	39 980	24 425	5 148	3 022	887	2 804	3 013	32 964
Juni	70 196	42 884	25 895	5 179	3 124	880	2 943	3 358	34 166
Juli	64 055	40 020	25 222	5 579	3 005	904	2 886	2 991	33 205
August	65 397	39 282	26 618	5 375	3 315	896	2 946	3 023	33 021
September	62 395	37 592	25 166	5 931	3 240	928	2 931	2 827	34 358
Oktober	62 279	36 991	25 466	6 196	3 287	889	3 516	2 716	35 362

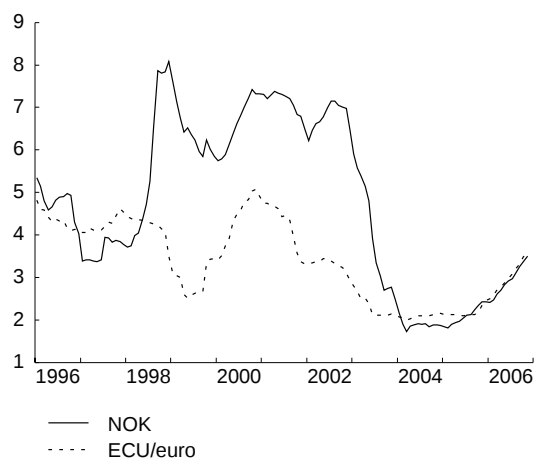
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

9.2. Utenriksregnskap. Millioner kroner

	Eksport i alt	Import i alt	Vare og tj.bal.	Rente- og stønadbal.	Driftsbal.	Netto kap. overf.	Netto finansinv.	Norske inv. i utlandet	Utenl. inv. i Norge
2002	624 384	416 853	207 531	-13 641	193 890	-1 490	192 427	395 536	271 860
2003	637 373	425 759	211 614	-7 353	204 261	4 717	208 973	342 536	200 756
2004	732 669	496 783	235 886	-14 269	221 617	-1 021	220 589	454 763	267 963
2005	865 267	546 340	318 927	-18 137	300 790	-4 416	296 644	642 187	292 508
2002									
2. kvartal	159 561	108 785	50 776	-1 508	49 268	-217	49 060	70 450	45 970
3. kvartal	150 735	103 984	46 751	-2 618	44 133	-531	43 615	78 838	64 860
4. kvartal	161 628	106 073	55 555	-1 896	53 659	-583	53 079	123 897	83 257
2003									
1. kvartal	158 560	100 596	57 964	-4 871	53 093	36	53 130	110 151	68 456
2. kvartal	152 966	103 505	49 461	-4 094	45 367	-718	44 650	108 724	72 964
3. kvartal	153 925	109 737	44 188	5 877	50 065	514	50 572	16 413	-11 351
4. kvartal	171 922	111 921	60 001	-4 265	55 736	4 885	60 621	107 248	70 687
2004									
1. kvartal	177 212	115 047	62 165	-9 166	52 999	73	53 064	121 475	80 132
2. kvartal	177 303	120 587	56 716	-8 159	48 557	-494	48 062	236 292	176 151
3. kvartal	183 091	129 388	53 703	4 436	58 139	-230	57 911	131 520	81 168
4. kvartal	195 063	131 761	63 302	-1 380	61 922	-370	61 552	-34 524	-69 488
2005									
1. kvartal	198 118	121 392	76 726	-5 404	71 322	-513	70 809	189 072	90 446
2. kvartal	210 276	137 805	72 471	-18 642	53 829	-197	53 632	151 527	96 193
3. kvartal	218 979	142 176	76 803	-347	76 456	-560	75 896	175 735	78 491
4. kvartal	237 894	144 967	92 927	6 256	99 183	-2 876	96 307	125 853	27 378
2006									
1. kvartal	251 254	139 135	112 119	-29 764	82 355	-68	82 287	294 983	218 957
2. kvartal	245 871	147 858	98 013	-8 880	89 133	-458	88 675	230 190	169 434
3. kvartal	242 429	155 255	87 174	5 962	93 136	..	93 136	298 735	203 715

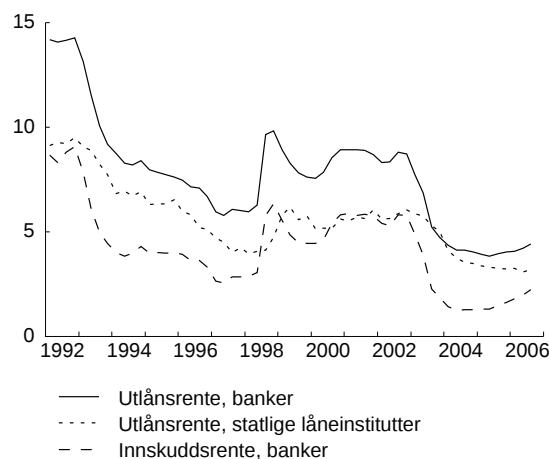
Kilde: Statistisk sentralbyrå

Fig. 8.1 3 måneders eurorente
Månedstall. Prosent

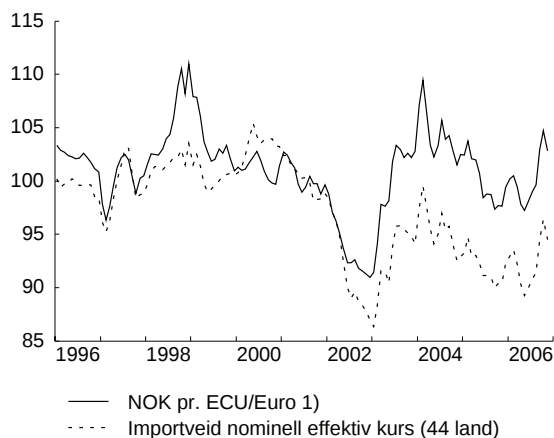
Kilde: Norges Bank.

Fig. 8.2 Utlånsrente og innskuddsrente
Kvartalstall. Prosent

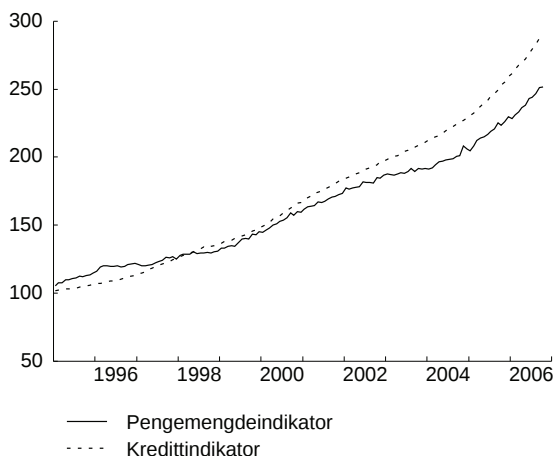
Kilde: Norges Bank.

Fig. 8.3 Valutakursindekser
1991=100. Månedstall

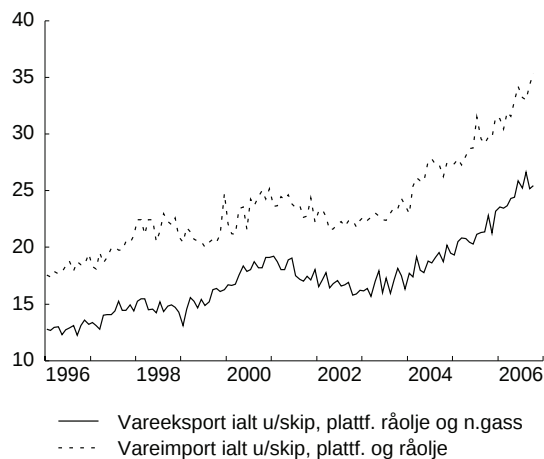
1) Representative markedskurser (midtkurser). Euro fra 1.1 1999
Kilde: Norges Bank.

Fig. 8.4 Norges Banks penge- og kredittindikator
Sesongjustert indeks. Månedstall. 1993=100

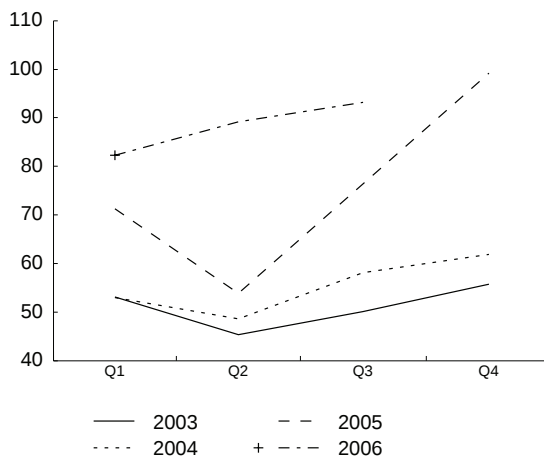
Kilde: Norges Bank.

Fig. 9.1 Utenrikshandel
Milliarder kroner. Sesongjusterte månedstall

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 9.2 Driftsbalansen
Kvartalstall. Milliarder kroner

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Nasjonalregnskap for Norge

Tabell

Side

1.	Makroøkonomiske hovedstørrelser. Løpende priser. Millioner kroner	18*
2.	Makroøkonomiske hovedstørrelser. Faste 2004-priser. Millioner kroner	19*
3.	Makroøkonomiske hovedstørrelser. Prosentvis volumendring fra samme periode året før	20*
4.	Makroøkonomiske hovedstørrelser. Prosentvis prisendring fra samme periode året før	21*
5.	Produksjon. Løpende priser. Millioner kroner	22*
6.	Produksjon. Faste 2004-priser. Millioner kroner	23*
7.	Produksjon. Prosentvis volumendring fra samme periode året før	24*
8.	Produksjon. Prosentvis prisendring fra samme periode året før	25*
9.	Bruttonasjonalprodukt. Bruttoprodukt etter næring, i basisverdi. Løpende priser. Millioner kroner	26*
10.	Bruttonasjonalprodukt. Bruttoprodukt etter næring, i basisverdi. Faste 2004-priser. Millioner kroner	27*
11.	Bruttonasjonalprodukt. Bruttoprodukt etter næring, i basisverdi. Prosentvis volumendring fra samme periode året før	28*
12.	Bruttonasjonalprodukt. Bruttoprodukt etter næring, i basisverdi. Prosentvis prisendring fra samme periode året før	29*
13.	Hovedtall for konsum. Løpende priser. Millioner kroner	30*
14.	Hovedtall for konsum. Faste 2004-priser. Millioner kroner	30*
15.	Hovedtall for konsum. Prosentvis volumendring fra samme periode året før	31*
16.	Hovedtall for konsum. Prosentvis prisendring fra samme periode året før	31*
17.	Konsum i husholdninger. Løpende priser. Millioner kroner	32*
18.	Konsum i husholdninger. Faste 2004-priser. Millioner kroner	32*
19.	Konsum i husholdninger. Prosentvis volumendring fra samme periode året før	33*
20.	Konsum i husholdninger. Prosentvis prisendring fra samme periode året før	33*
21.	Bruttoinvestering i fast realkapital. Løpende priser. Millioner kroner	34*
22.	Bruttoinvestering i fast realkapital. Faste 2004-priser. Millioner kroner	35*
23.	Bruttoinvestering i fast realkapital. Prosentvis volumendring fra samme periode året før	36*
24.	Bruttoinvestering i fast realkapital. Prosentvis prisendring fra samme periode året før	37*
25.	Eksport. Løpende priser. Millioner kroner	38*
26.	Eksport. Faste 2004-priser. Millioner kroner	39*
27.	Eksport. Prosentvis volumendring fra samme periode året før	40*
28.	Eksport. Prosentvis prisendring fra samme periode året før	41*
29.	Import. Løpende priser. Millioner kroner	42*
30.	Import. Faste 2004-priser. Millioner kroner	43*
31.	Import. Prosentvis volumendring fra samme periode året før	44*
32.	Import. Prosentvis prisendring fra samme periode året før	45*
33.	Sysselsatte personer. Lønnstakere og selvstendige. 1000	46*
34.	Sysselsatte personer. Lønnstakere og selvstendige. Prosentvis endring fra samme periode året før	47*
35.	Utførte timeverk. Lønnstakere og selvstendige. Millioner	48*
36.	Utførte timeverk. Lønnstakere og selvstendige. Prosentvis endring fra samme periode året før	49*
37.	Lønnskostnader etter næring. Løpende priser. Millioner kroner	50*
38.	Lønn per normalårsverk etter næring for lønnstakere. Prosentvis endring fra samme periode året før	51*
39.	Makroøkonomiske hovedstørrelser. 1970-2005. Løpende priser. Millioner kroner	52*
40.	Makroøkonomiske hovedstørrelser. 1971-2005. Årlig volumendring i prosent	56*

Tabell 1. Makroøkonomiske hovedstørrelser. Løpende priser. Millioner kroner

	2004	2005	04:4	05:1	05:2	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3
Konsum i husholdninger										
og ideelle organisasjoner	785 950	820 464	208 200	187 430	203 734	213 144	216 157	200 185	214 641	225 334
Konsum i husholdninger	754 220	786 193	200 106	178 828	195 314	204 645	207 406	190 823	205 479	216 087
Varekonsum	394 424	406 278	110 255	91 478	100 212	102 054	112 534	98 248	104 696	107 152
Tjenestekonsum	339 659	356 364	86 263	83 938	89 127	92 108	91 192	88 300	93 829	96 400
Husholdningenes kjøp i utlandet	41 275	46 067	8 135	7 919	12 175	17 218	8 755	8 753	13 578	19 840
Utlendingers kjøp i Norge	-21 138	-22 516	-4 548	-4 506	-6 200	-6 735	-5 075	-4 477	-6 624	-7 304
Konsum i ideelle organisasjoner	31 730	34 271	8 095	8 602	8 419	8 499	8 751	9 362	9 162	9 247
Konsum i offentlig forvaltning	373 293	390 586	97 149	95 297	99 183	95 715	100 391	104 533	100 519	101 733
Konsum i statsforvaltningen	197 361	206 864	50 410	50 450	52 080	52 184	52 150	54 289	52 666	54 034
Konsum i statsforvaltningen, sivilt	167 110	177 890	42 604	43 244	44 773	45 044	44 829	47 346	45 955	47 093
Konsum i statsforvaltningen, forsvar	30 251	28 974	7 806	7 206	7 307	7 140	7 321	6 943	6 711	6 941
Konsum i kommuneforvaltningen	175 932	183 722	46 739	44 847	47 103	43 531	48 241	50 244	47 853	47 699
Bruttoinvestering i fast realkapital	314 239	359 048	94 735	80 172	87 743	85 992	105 142	90 503	99 940	99 424
Utvinning og rørtransport	71 285	88 227	20 067	18 526	22 847	21 836	25 018	19 750	23 360	25 816
Tjenester tilknyttet utvinning	2 813	-1 781	2 694	42	-2 852	983	47	-37	-19	255
Utenriks sjøfart	10 100	16 494	5 554	4 233	4 594	1 517	6 149	6 014	4 583	4 859
Fastlands-Norge	230 041	256 108	66 419	57 371	63 154	61 656	73 928	64 776	72 016	68 494
Fastlands-Norge utenom offentlig forvaltning	179 393	204 409	50 835	46 769	50 871	49 325	57 445	53 759	55 738	55 931
Næringer	108 971	120 885	31 027	26 314	30 213	29 245	35 114	30 839	33 177	33 993
Industri og bergverk	20 866	23 404	6 149	3 966	5 552	5 392	8 495	5 195	6 546	7 839
Annen vareproduksjon	19 038	20 425	5 348	3 785	5 658	5 498	5 485	4 404	5 724	5 729
Tjenester	69 067	77 055	19 530	18 564	19 003	18 355	21 134	21 239	20 906	20 425
Boliger (husholdninger)	70 422	83 524	19 808	20 455	20 658	20 080	22 331	22 920	22 561	21 938
Offentlig forvaltning	50 648	51 699	15 584	10 602	12 283	12 331	16 483	11 017	16 278	12 563
Lagerendring og statistiske avvik	33 671	50 191	5 030	15 737	10 705	14 041	9 708	29 149	9 541	17 422
Bruttoinvestering i alt	347 910	409 239	99 764	95 908	98 448	100 033	114 850	119 652	109 482	116 847
Innenlandsk sluttanvendelse	1 507 153	1 620 289	405 114	378 635	401 364	408 892	431 398	424 371	424 641	443 914
Etterspørsel fra Fastlands-Norge (utenom lagerendring)	1 389 284	1 467 158	371 769	340 098	366 070	370 514	390 475	369 494	387 176	395 561
Etterspørsel fra offentlig forvaltning	423 941	442 285	112 733	105 899	111 466	108 046	116 874	115 550	116 797	114 296
Eksport i alt	732 669	865 267	195 325	198 106	210 258	219 024	237 878	251 927	246 529	243 064
Tradisjonelle varer	209 835	229 571	57 484	54 728	55 814	55 711	63 318	64 724	66 406	65 961
Råolje og naturgass	337 274	427 938	90 546	96 353	100 331	109 581	121 673	135 666	123 221	120 154
Skip, plattformer og fly	9 696	11 387	1 278	1 291	5 432	3 566	1 099	1 305	1 839	2 637
Tjenester	175 864	196 371	46 017	45 734	48 682	50 166	51 789	50 233	55 063	54 312
Samlet sluttanvendelse	2 239 822	2 485 556	600 439	576 742	611 623	627 916	669 276	676 298	671 170	686 978
Import i alt	496 783	546 340	131 865	121 392	137 805	142 176	144 967	140 409	149 132	156 530
Tradisjonelle varer	323 346	351 128	85 707	79 396	89 619	88 030	94 083	95 215	96 334	97 482
Råolje og naturgass	1 905	3 863	657	759	577	751	1 776	681	286	266
Skip, plattformer og fly	13 128	12 005	4 375	2 425	2 999	3 093	3 488	3 298	5 506	3 790
Tjenester	158 404	179 344	41 126	38 812	44 610	50 302	45 620	41 215	47 006	54 992
Bruttonasjonalprodukt ¹	1 743 041	1 939 217	468 575	455 350	473 818	485 740	524 309	535 889	522 037	530 448
Bruttonasjonalprodukt Fastlands-Norge ¹	1 355 314	1 442 852	361 136	342 864	360 512	355 105	384 371	383 368	379 509	382 666
Oljevirksomhet og utenriks sjøfart	387 727	496 366	107 438	112 486	113 307	130 635	139 938	152 521	142 528	147 783
Fastlands-Norge(basisverdi)	1 155 106	1 231 568	307 661	292 855	307 953	302 071	328 688	329 721	322 154	324 442
Fastlands-Norge utenom offentlig forvaltning	890 598	954 414	237 673	225 646	237 190	234 809	256 769	255 212	251 666	252 908
Industri og bergverk	162 580	167 498	42 627	40 699	43 548	39 078	44 173	45 861	44 813	42 521
Annen vareproduksjon	129 944	146 824	35 415	35 885	32 753	36 960	41 225	42 842	36 979	42 186
Tjenester inkl. boligjenester	598 074	640 092	159 631	149 062	160 889	158 771	171 371	166 509	169 875	168 201
Offentlig forvaltning	264 508	277 153	69 989	67 209	70 762	67 262	71 919	74 509	70 488	71 534
Korreksjonsposter	200 208	211 284	53 475	50 009	52 559	53 034	55 683	53 647	57 355	58 224

1 Bruttonasjonalprodukt er målt i markedsverdi, mens bruttoprodukt i næringer er målt i basisverdi.

Tabell 2. Makroøkonomiske hovedstørrelser. Faste 2004-priser. Millioner kroner

	2004	2005	04:4	05:1	05:2	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3
Konsum i husholdninger										
og ideelle organisasjoner	785 950	811 537	207 229	186 982	201 418	210 254	212 882	195 905	208 082	218 426
Konsum i husholdninger	754 220	777 977	199 231	178 496	193 178	201 952	204 351	186 802	199 337	209 730
Varekonsum	394 424	404 919	110 012	92 385	99 545	101 366	111 624	96 911	101 925	104 962
Tjenestekonsum	339 659	348 450	85 488	82 655	87 304	89 929	88 563	85 314	89 998	92 265
Husholdningenes kjøp i utlandet	41 275	46 583	8 238	7 916	12 374	17 210	9 083	8 878	13 695	19 390
Utlendingers kjøp i Norge	-21 138	-21 974	-4 521	-4 459	-6 045	-6 552	-4 918	-4 301	-6 281	-6 888
Konsum i ideelle organisasjoner	31 730	33 560	7 997	8 486	8 240	8 302	8 531	9 103	8 745	8 695
Konsum i offentlig forvaltning	373 295	380 172	95 826	93 650	96 781	92 739	97 002	99 500	94 099	94 173
Konsum i statsforvaltningen	197 362	200 611	49 985	49 410	50 556	50 228	50 417	51 107	48 862	49 646
Konsum i statsforvaltningen, sivilt	167 112	172 765	42 277	42 445	43 484	43 426	43 410	44 652	42 734	43 458
Konsum i statsforvaltningen, forsvar	30 252	27 847	7 758	6 965	7 073	6 802	7 007	6 455	6 128	6 188
Konsum i kommuneforvaltningen	175 934	179 562	45 842	44 241	46 224	42 512	46 585	48 394	45 236	44 527
Bruttoinvestering i fast realkapital	314 239	349 464	92 665	78 646	85 463	83 857	101 499	86 672	94 594	92 968
Utvinning og rørtransport	71 285	85 021	19 246	18 122	22 110	21 011	23 778	18 960	22 021	23 705
Tjenester tilknyttet utvinning	2 813	-1 832	2 692	53	-2 851	922	44	-34	-24	233
Utenriks sjøfart	10 100	15 030	5 354	4 054	4 146	1 296	5 533	5 395	3 952	4 074
Fastlands-Norge	230 041	251 245	65 377	56 416	62 058	60 628	72 143	62 352	68 644	64 955
Fastlands-Norge utenom offentlig forvaltning	179 393	200 805	49 863	46 033	50 047	48 624	56 101	51 761	53 359	53 096
Næringer	108 971	120 177	30 255	26 111	30 056	29 304	34 707	30 054	32 213	32 717
Industri og bergverk	20 866	23 431	6 196	3 950	5 554	5 426	8 501	5 113	6 435	7 649
Annen vareproduksjon	19 038	20 182	5 355	3 733	5 601	5 441	5 407	4 279	5 557	5 526
Tjenester	69 067	76 565	18 705	18 429	18 901	18 437	20 799	20 661	20 221	19 542
Boliger (husholdninger)	70 422	80 628	19 608	19 922	19 991	19 320	21 394	21 708	21 147	20 380
Offentlig forvaltning	50 648	50 440	15 514	10 383	12 011	12 004	16 042	10 591	15 285	11 859
Lagerendring og statistiske avvik	33 671	46 534	4 948	15 095	10 452	12 420	8 567	27 796	9 297	15 298
Bruttoinvestering i alt	347 910	395 998	97 134	93 741	95 914	96 278	110 065	114 468	103 891	108 266
Innenlandsk sluttanvendelse	1 507 155	1 587 708	400 189	374 374	394 113	399 272	419 950	409 873	406 071	420 864
Etterspørsel fra Fastlands-Norge (utenom lagerendring)	1 389 286	1 442 955	368 432	337 049	360 256	363 622	382 028	357 758	370 824	377 553
Etterspørsel fra offentlig forvaltning	423 943	430 613	111 340	104 033	108 792	104 743	113 044	110 091	109 383	106 031
Eksport i alt	732 669	737 002	184 444	180 718	188 240	178 604	189 440	187 733	185 128	177 981
Tradisjonelle varer	209 835	220 746	56 973	53 772	54 500	52 861	59 614	58 019	57 303	55 641
Råolje og naturgass	337 274	320 559	83 072	82 545	81 197	75 746	81 071	81 741	74 210	70 965
Skip, plattformer og fly	9 696	10 340	1 345	954	5 185	3 183	1 018	1 143	1 756	2 413
Tjenester	175 864	185 357	43 054	43 447	47 357	46 814	47 737	46 830	51 859	48 962
Samlet sluttanvendelse	2 239 824	2 324 709	584 633	555 092	582 352	577 876	609 390	597 607	591 199	598 845
Import i alt	496 783	539 390	129 206	120 095	137 713	140 077	141 505	136 564	146 804	149 840
Tradisjonelle varer	323 346	349 862	85 324	79 055	89 597	87 615	93 595	92 617	94 234	92 839
Råolje og naturgass	1 905	2 953	620	695	494	525	1 239	448	186	164
Skip, plattformer og fly	13 128	10 445	4 132	2 112	2 623	2 674	3 036	2 708	4 638	3 068
Tjenester	158 404	176 130	39 129	38 233	44 999	49 263	43 635	40 791	47 746	53 769
Bruttonasjonalprodukt ¹	1 743 041	1 785 319	455 906	434 996	444 639	437 799	467 885	461 043	444 395	449 005
Bruttonasjonalprodukt Fastlands-Norge ¹	1 355 314	1 411 476	357 233	338 912	352 471	347 407	372 686	367 609	357 433	361 590
Oljevirksomhet og utenriks sjøfart	387 727	373 843	98 673	96 084	92 169	90 392	95 199	93 434	86 962	87 415
Fastlands-Norge(basisverdi)	1 155 106	1 204 271	303 231	290 983	300 613	295 359	317 316	317 057	303 855	307 934
Fastlands-Norge utenom offentlig forvaltning	890 598	935 802	234 335	225 288	231 923	230 500	248 091	246 120	238 336	242 163
Industri og bergverk	162 580	166 115	42 442	40 591	42 922	39 277	43 326	44 572	42 376	40 575
Annen vareproduksjon	129 944	141 617	34 917	35 707	31 727	35 690	38 492	38 395	31 537	36 316
Tjenester inkl. boligjenester	598 074	628 070	156 976	148 990	157 274	155 533	166 273	163 153	164 422	165 273
Offentlig forvaltning	264 508	268 469	68 896	65 696	68 690	64 859	69 225	70 937	65 519	65 771
Korreksjonsposter	200 208	207 205	54 002	47 929	51 857	52 048	55 370	50 552	53 578	53 655

1 Bruttonasjonalprodukt er målt i markedsverdi, mens bruttoprodukt i næringer er målt i basisverdi.

Tabell 3. Makroøkonomiske hovedstørrelser.
Prosentvis volumendring fra samme periode året før

	2004	2005	04:4	05:1	05:2	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	5,6	3,3	3,6	0,7	4,6	4,9	2,7	4,8	3,3	3,9
Konsum i husholdninger	5,5	3,1	3,5	0,5	4,6	4,8	2,6	4,7	3,2	3,9
Varekonsum	5,1	2,7	3,5	-0,2	4,7	4,7	1,5	4,9	2,4	3,5
Tjenestekonsum	5,1	2,6	3,6	0,9	2,7	3,1	3,6	3,2	3,1	2,6
Husholdningenes kjøp i utlandet	17,4	12,9	7,6	8,0	17,2	13,6	10,2	12,2	10,7	12,7
Utlendingers kjøp i Norge	10,7	4,0	10,6	3,0	3,1	2,0	8,8	-3,5	3,9	5,1
Konsum i ideelle organisasjoner	6,6	5,8	6,4	4,7	5,1	6,6	6,7	7,3	6,1	4,7
Konsum i offentlig forvaltning	1,5	1,8	3,6	-1,3	6,5	1,2	1,2	6,2	-2,8	1,5
Konsum i statsforvaltningen	2,3	1,6	4,0	-0,5	4,8	1,6	0,9	3,4	-3,4	-1,2
Konsum i statsforvaltningen, sivil	3,0	3,4	4,9	1,2	6,5	3,2	2,7	5,2	-1,7	0,1
Konsum i statsforvaltningen, forsvar	-1,5	-7,9	0,1	-9,7	-4,3	-8,0	-9,7	-7,3	-13,4	-9,0
Konsum i kommuneforvaltningen	0,6	2,1	3,1	-2,2	8,3	0,8	1,6	9,4	-2,1	4,7
Bruttoinvestering i fast realkapital	10,2	11,2	28,9	13,9	12,8	9,3	9,5	10,2	10,7	10,9
Utvinning og rørrtransport	10,2	19,3	20,8	15,9	19,9	17,0	23,6	4,6	-0,4	12,8
Tjenester tilknyttet utvinning	635,0	..	..	..	..	885,8	-98,4	..	..	-74,7
Utenriks sjøfart	4,6	48,8	..	134,5	312,8	-35,6	3,3	33,1	-4,7	214,3
Fastlands-Norge	9,3	9,2	14,8	8,6	10,8	7,0	10,4	10,5	10,6	7,1
Fastlands-Norge utenom offentlig forvaltning	11,3	11,9	15,1	11,6	13,5	10,0	12,5	12,4	6,6	9,2
Næringer	8,4	10,3	8,7	4,6	11,3	9,6	14,7	15,1	7,2	11,6
Industri og bergverk	11,9	12,3	13,7	-7,4	7,5	3,6	37,2	29,5	15,9	41,0
Annen vareproduksjon	-1,1	6,0	-3,7	0,7	11,1	10,3	1,0	14,6	-0,8	1,6
Tjenester	10,2	10,9	11,1	8,4	12,6	11,2	11,2	12,1	7,0	6,0
Boliger (husholdninger)	16,3	14,5	26,8	22,5	17,0	10,6	9,1	9,0	5,8	5,5
Offentlig forvaltning	2,5	-0,4	13,8	-3,1	0,6	-3,7	3,4	2,0	27,3	-1,2
Lagerendring og statistiske avvik	138,3	38,2	343,2	-13,3	173,1	66,2	73,1	84,1	-11,0	23,2
Bruttoinvestering i alt	16,2	13,8	33,3	12,5	18,3	11,4	13,3	22,1	8,3	12,5
Innenlandsk sluttanvendelse	6,7	5,3	9,5	2,9	8,1	5,5	4,9	9,5	3,0	5,4
Etterspørsel fra Fastlands-Norge (utenom lagerendring)	5,0	3,9	5,4	1,4	6,1	4,2	3,7	6,1	2,9	3,8
Etterspørsel fra offentlig forvaltning	1,6	1,6	4,9	-1,5	5,8	0,6	1,5	5,8	0,5	1,2
Eksport i alt	1,1	0,6	-3,2	-4,5	2,4	1,9	2,7	3,9	-1,7	-0,3
Tradisjonelle varer	3,4	5,2	5,8	1,7	9,6	5,1	4,6	7,9	5,1	5,3
Råolje og naturgass	-0,5	-5,0	-5,7	-8,1	-4,5	-4,6	-2,4	-1,0	-8,6	-6,3
Skip, plattformer og fly	-38,2	6,6	-78,8	-69,0	50,5	73,7	-24,3	19,9	-66,1	-24,2
Tjenester	5,0	5,4	1,7	-0,0	3,8	7,0	10,9	7,8	9,5	4,6
Samlet sluttanvendelse	4,9	3,8	5,3	0,4	6,2	4,3	4,2	7,7	1,5	3,6
Import i alt	8,8	8,6	11,0	3,2	12,2	9,0	9,5	13,7	6,6	7,0
Tradisjonelle varer	10,9	8,2	11,1	2,9	10,7	9,2	9,7	17,2	5,2	6,0
Råolje og naturgass	-13,7	55,0	18,3	169,7	16,8	-13,2	99,9	-35,6	-62,3	-68,8
Skip, plattformer og fly	26,4	-20,4	104,0	-34,7	-0,9	-14,2	-26,5	28,2	76,8	14,7
Tjenester	3,8	11,2	5,4	6,2	16,3	10,5	11,5	6,7	6,1	9,1
Bruttonasjonalprodukt ¹	3,9	2,4	4,2	-1,1	4,8	3,5	2,6	6,0	-0,1	2,6
Bruttonasjonalprodukt Fastlands-Norge ¹	4,4	4,1	5,9	0,6	7,9	3,8	4,3	8,5	1,4	4,1
Oljevirksomhet og utenriks sjøfart	1,7	-3,6	-1,7	-6,8	-5,4	2,1	-3,5	-2,8	-5,6	-3,3
Fastlands-Norge(basisverdi)	3,6	4,3	5,1	0,5	8,4	3,7	4,6	9,0	1,1	4,3
Fastlands-Norge utenom offentlig forvaltning	4,4	5,1	5,5	1,5	8,4	4,6	5,9	9,2	2,8	5,1
Industri og bergverk	5,7	2,2	6,7	-2,8	8,3	1,4	2,1	9,8	-1,3	3,3
Annen vareproduksjon	2,0	9,0	4,5	7,1	14,5	5,0	10,2	7,5	-0,6	1,8
Tjenester inkl. boligjenester	4,5	5,0	5,3	1,5	7,3	5,3	5,9	9,5	4,5	6,3
Offentlig forvaltning	1,1	1,5	3,8	-2,8	8,2	0,5	0,5	8,0	-4,6	1,4
Korreksjonsposter	9,1	3,5	10,7	1,3	5,2	4,9	2,5	5,5	3,3	3,1

¹ Bruttonasjonalprodukt er målt i markedsverdi, mens bruttoprodukt i næringer er målt i basisverdi.

Tabell 4. Makroøkonomiske hovedstørrelser.
Prosentvis prisendring fra samme periode året før

	2004	2005	04:4	05:1	05:2	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3
Konsum i husholdninger										
og ideelle organisasjoner	0,7	1,1	1,2	0,8	1,2	1,3	1,1	1,9	2,0	1,8
Konsum i husholdninger	0,7	1,1	1,2	0,7	1,1	1,3	1,1	2,0	2,0	1,7
Varekonsum	-0,2	0,3	0,7	-0,7	0,4	0,9	0,6	2,4	2,0	1,4
Tjenestekonsum	1,1	2,3	1,6	2,5	2,3	2,2	2,0	1,9	2,1	2,0
Husholdningenes kjøp i utlandet	7,2	-1,1	2,9	-2,1	-0,7	-0,2	-2,4	-1,4	0,8	2,3
Utlendingers kjøp i Norge	1,7	2,5	2,1	2,0	2,4	2,7	2,6	3,0	2,8	3,2
Konsum i ideelle organisasjoner	1,5	2,1	1,3	2,9	2,9	1,4	1,3	1,5	2,5	3,9
Konsum i offentlig forvaltning	2,6	2,7	4,2	3,3	2,9	2,6	2,1	3,2	4,2	4,7
Konsum i statsforvaltningen	2,4	3,1	4,0	3,5	3,5	2,9	2,6	4,0	4,6	4,8
Konsum i statsforvaltningen, sivilt	2,5	3,0	4,1	3,2	3,4	2,8	2,5	4,1	4,4	4,5
Konsum i statsforvaltningen, forsvar	2,1	4,1	2,8	5,2	3,5	3,7	3,8	4,0	6,0	6,9
Konsum i kommuneforvaltningen	2,7	2,3	4,4	3,1	2,3	2,3	1,6	2,4	3,8	4,6
Bruttoinvestering i fast realkapital	3,3	2,7	10,2	4,1	5,0	1,2	1,3	2,4	2,9	4,3
Utvinning og rørtransport	1,7	3,8	5,4	5,2	9,1	0,6	0,9	1,9	2,7	4,8
Tjenester tilknyttet utvinning	-0,1	-2,8	..	-24,3	-0,7	2,0	5,5	36,2	-20,7	2,5
Utenriks sjøfart	2,8	9,7	..	17,5	14,6	15,6	7,1	6,8	4,6	1,9
Fastlands-Norge	3,9	1,9	7,6	3,2	3,1	0,9	0,9	2,2	3,1	3,7
Fastlands-Norge utenom offentlig										
forvaltning	3,8	1,8	8,0	3,3	3,2	0,6	0,4	2,2	2,8	3,8
Næringer	3,0	0,6	11,1	2,5	2,9	-1,2	-1,3	1,8	2,5	4,1
Industri og bergverk	2,3	-0,1	-1,6	-0,0	-0,1	-1,1	0,7	1,2	1,8	3,1
Annen vareproduksjon	4,9	1,2	8,7	1,5	1,0	0,8	1,6	1,5	2,0	2,6
Tjenester	2,8	0,6	16,6	3,3	4,4	-1,8	-2,7	2,1	2,8	5,0
Boliger (husholdninger)	5,1	3,6	2,7	4,3	3,7	3,3	3,3	2,8	3,2	3,6
Offentlig forvaltning	4,0	2,5	6,4	3,1	2,5	2,3	2,3	1,9	4,1	3,1
Lagerendring og statistiske avvik	4,6	7,9	-80,9	3,5	-19,6	35,7	11,5	0,6	0,2	0,7
Bruttoinvestering i alt	3,4	3,3	3,0	0,0	5,4	6,9	1,6	2,2	2,7	3,9
Innenlandsk sluttanvendelse	1,8	2,1	2,4	1,3	2,6	2,9	1,5	2,4	2,7	3,0
Etterspørsel fra Fastlands-Norge										
(utenom lagerendring)	1,7	1,7	3,0	1,9	2,0	1,6	1,3	2,4	2,8	2,8
Etterspørsel fra offentlig forvaltning	2,7	2,7	4,5	3,3	2,9	2,6	2,1	3,1	4,2	4,5
Eksport i alt	12,9	17,4	18,7	17,1	16,1	17,2	18,6	22,4	19,2	11,4
Tradisjonelle varer	8,5	4,0	7,0	4,0	2,8	3,8	5,3	9,6	13,2	12,5
Råolje og naturgass	20,8	33,5	34,8	29,8	31,0	33,9	37,7	42,2	34,4	17,0
Skip, plattformer og fly	1,3	10,1	-0,4	35,0	2,2	13,9	13,5	-15,7	0,0	-2,5
Tjenester	5,5	5,9	7,8	10,2	7,4	4,9	1,5	1,9	3,3	3,5
Samlet sluttanvendelse	5,2	6,9	7,4	6,3	6,9	7,4	6,9	8,9	8,1	5,6
Import i alt	4,8	1,3	4,0	2,3	1,8	0,8	0,4	1,7	1,5	2,9
Tradisjonelle varer	4,0	0,4	2,1	0,6	1,0	-0,2	0,1	2,4	2,2	4,5
Råolje og naturgass	21,1	30,8	75,5	23,5	22,2	40,4	35,3	39,3	31,4	13,5
Skip, plattformer og fly	1,9	14,9	2,7	20,7	19,7	14,4	8,5	6,1	3,8	6,8
Tjenester	6,5	1,8	7,7	4,4	2,4	1,5	-0,5	-0,5	-0,7	0,2
Bruttonasjonalprodukt ¹	5,3	8,6	7,8	8,2	8,1	9,0	9,0	11,0	10,2	6,5
Bruttonasjonalprodukt Fastlands-Norge ¹	1,8	2,2	2,0	2,4	2,3	2,1	2,0	3,1	3,8	3,5
Oljevirksomhet og utenriks sjøfart	19,5	32,8	32,2	30,3	30,6	33,4	35,0	39,4	33,3	17,0
Fastlands-Norge(basisverdi)	2,3	2,3	2,9	2,0	2,5	2,3	2,1	3,3	3,5	3,0
Fastlands-Norge utenom offentlig										
forvaltning	2,1	2,0	2,4	1,4	2,3	2,2	2,0	3,5	3,2	2,5
Industri og bergverk	1,2	0,8	1,9	1,7	0,7	-0,8	1,5	2,6	4,2	5,3
Annen vareproduksjon	6,6	3,7	3,2	0,7	4,6	3,8	5,6	11,0	13,6	12,2
Tjenester inkl. boligjenester	1,4	1,9	2,4	1,4	2,2	2,6	1,4	2,0	1,0	-0,3
Offentlig forvaltning	2,9	3,2	4,8	4,4	3,5	2,9	2,3	2,7	4,4	4,9
Korreksjonsposter	-0,5	2,0	-3,0	4,3	1,1	1,0	1,6	1,7	5,6	6,5

1 Bruttonasjonalprodukt er målt i markedsverdi, mens bruttoprodukt i næringer er målt i basisverdi.

Tabell 5. Produksjon. Løpende priser. Millioner kroner

	2004	2005	04:4	05:1	05:2	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3
Produksjon i alt.	2 856 577	3 130 127	763 593	738 503	773 878	777 030	840 715	856 030	839 690	842 328
Jordbruk og skogbruk	31 369	31 636	6 726	6 289	6 817	11 104	7 425	6 190	6 666	11 714
Fiske, fangst og fiskeoppdrett	23 165	25 501	6 329	6 380	5 546	5 903	7 673	6 714	6 890	6 347
Utvinning av råolje og naturgass, inklusiv tjenester	405 955	513 765	112 536	115 161	117 775	134 310	146 518	156 652	146 317	149 796
Utvinning av råolje og naturgass.	379 262	481 704	104 812	109 393	109 503	126 975	135 834	148 744	136 394	141 001
Tjenester tilknyttet olje- og gassutvinning.	26 693	32 061	7 724	5 768	8 272	7 335	10 685	7 908	9 923	8 795
Bergverksdrift	8 626	8 332	2 291	1 929	2 370	2 015	2 017	1 751	2 446	2 129
Industri	524 916	554 408	139 263	133 494	140 596	133 660	146 658	153 594	148 231	145 057
Nærings- og nytelsesmiddelindustri	124 343	124 033	32 194	29 181	30 481	30 373	33 998	32 284	31 007	30 832
Tekstil- og bekledningsindustri	5 402	5 427	1 495	1 392	1 358	1 156	1 522	1 607	1 443	1 378
Trelast- og trevareindustri	21 188	23 037	5 647	5 428	6 326	5 267	6 017	6 064	5 771	5 262
Treforedling	19 854	19 177	5 089	4 832	4 952	4 743	4 649	4 715	4 129	4 243
Forlag og grafisk industri	38 503	39 859	9 826	9 891	10 273	9 485	10 211	10 777	9 764	9 551
Oljeraffinering, kjemisk og mineralisk industri.	71 475	86 189	19 728	19 341	20 680	22 583	23 585	24 096	24 891	24 208
Kjemiske råvarer.	27 270	27 784	7 181	7 243	7 043	6 731	6 767	7 858	7 844	7 630
Metallindustri	53 094	53 225	14 143	13 410	14 138	12 851	12 826	15 706	16 225	16 490
Verkstedindustri	100 710	107 025	27 042	26 333	27 570	24 560	28 562	30 331	27 729	26 610
Bygging av skip og oljeplattformer.	47 774	52 993	12 912	12 531	13 516	12 299	14 648	16 137	15 600	15 428
Møbelindustri og annen industri	15 303	15 659	4 006	3 914	4 260	3 612	3 873	4 018	3 828	3 426
Kraftforsyning	47 175	57 730	13 509	15 814	12 942	12 069	16 905	19 941	14 601	14 187
Vannforsyning	3 661	3 849	916	962	962	962	963	987	987	987
Bygge- og anleggsvirksomhet	183 472	206 393	50 358	48 678	53 010	49 009	55 697	56 713	56 186	53 371
Varehandel, reparasjon av kjøretøyer mv.	248 954	265 244	70 151	58 813	66 596	66 360	73 475	66 591	70 293	69 173
Hotell- og restaurantvirksomhet	44 917	46 715	10 941	9 544	11 910	13 396	11 864	10 477	12 748	14 516
Rørtransport	18 274	19 334	5 063	4 952	4 534	4 638	5 210	5 101	4 796	4 871
Utenriks sjøfart	100 065	103 827	26 253	26 023	25 920	25 509	26 374	25 099	26 497	27 956
Transport ellers	142 204	150 050	37 803	33 341	38 337	38 369	40 003	36 992	41 008	41 562
Post og telekommunikasjon	72 017	74 212	18 768	17 854	18 351	18 438	19 569	18 416	19 107	18 154
Finansiell tjenesteyting	101 202	104 533	25 655	25 263	25 967	26 707	26 596	26 450	27 061	27 471
Boligtjenester (husholdninger)	106 629	109 881	26 946	26 885	27 361	27 768	27 868	27 798	28 244	28 588
Forretningsmessig tjenesteyting	291 240	325 646	79 617	77 566	81 362	76 492	90 227	96 819	90 909	88 035
Offentlig administrasjon og forsvar.	131 104	133 868	33 726	32 769	33 769	33 611	33 720	34 747	33 555	35 017
Undervisning	95 916	100 579	25 862	25 082	25 974	22 540	26 984	27 886	26 231	23 749
Helse- og sosialtjenester	182 566	193 092	46 919	46 834	48 505	48 705	49 048	50 916	50 085	52 617
Andre sosiale og personlige tjenester	93 150	101 533	23 963	24 869	25 275	25 468	25 921	26 199	26 830	27 031
Fastlands-Norge	2 332 283	2 493 201	619 741	592 367	625 649	612 573	662 612	669 179	662 080	659 705

Offentlig forvaltning	386 578	402 492	100 512	98 535	102 095	98 600	103 262	107 266	103 251	104 165
Statsforvaltningen	185 685	194 342	47 554	47 316	48 949	49 054	49 022	51 247	49 626	50 995
Sivil forvaltning	155 707	165 654	39 828	40 181	41 717	41 981	41 776	44 298	42 899	44 048
Forsvar	29 978	28 688	7 726	7 135	7 233	7 073	7 247	6 949	6 727	6 947
Kommuneforvaltningen	200 893	208 150	52 958	51 219	53 145	49 545	54 240	56 020	53 625	53 170

Tabell 6. Produksjon. Faste 2004-priser. Millioner kroner

	2004	2005	04:4	05:1	05:2	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3
Produksjon i alt.	2 856 577	2 938 442	744 127	714 900	737 713	716 898	768 932	764 016	743 228	737 474
Jordbruk og skogbruk	31 369	31 398	6 716	6 215	6 750	11 094	7 340	6 214	6 679	11 808
Fiske, fangst og fiskeoppdrett	23 165	24 339	6 307	6 269	5 427	5 430	7 213	6 395	5 308	4 873
Utvinning av råolje og naturgass, inklusiv tjenester	405 955	393 785	103 758	99 872	96 875	95 510	101 529	98 605	92 065	92 052
Utvinning av råolje og naturgass.	379 262	362 941	96 401	94 188	88 930	88 200	91 623	90 634	82 658	84 081
Tjenester tilknyttet olje- og gassutvinning.	26 693	30 844	7 357	5 684	7 944	7 310	9 906	7 972	9 407	7 971
Bergverksdrift	8 626	8 014	2 302	1 883	2 325	1 864	1 941	1 710	2 406	2 127
Industri	524 916	536 700	137 426	131 576	136 938	128 191	139 996	143 651	135 802	130 791
Nærings- og nytelsesmiddelindustri	124 343	120 818	31 772	29 019	30 129	29 391	32 278	30 640	29 224	28 701
Tekstil- og bekledningsindustri	5 402	5 408	1 466	1 384	1 351	1 163	1 510	1 590	1 422	1 330
Trelast- og trevareindustri	21 188	22 664	5 633	5 405	6 200	5 160	5 899	5 941	5 611	5 083
Treforedling	19 854	19 441	5 150	4 882	5 005	4 812	4 743	4 777	4 243	4 327
Forlag og grafisk industri	38 503	39 873	9 827	9 901	10 263	9 487	10 223	10 781	9 755	9 542
Oljeraffinering, kjemisk og mineralisk industri.	71 475	76 747	19 270	18 782	18 968	18 900	20 096	20 072	19 829	19 223
Kjemiske råvarer.	27 270	26 513	6 980	6 879	6 720	6 523	6 391	7 103	7 073	6 801
Metallindustri	53 094	53 105	13 860	13 186	13 896	13 102	12 921	14 046	13 431	12 539
Verktedindustri	100 710	105 367	26 829	25 945	27 168	24 198	28 055	29 436	26 895	25 638
Bygging av skip og oljeplattformer.	47 774	51 219	12 677	12 295	13 025	11 864	14 035	15 329	14 558	14 244
Møbelindustri og annen industri	15 303	15 545	3 964	3 897	4 212	3 593	3 844	3 936	3 761	3 362
Kraftforsyning	47 175	57 556	13 355	16 428	12 924	12 108	16 096	16 953	12 082	11 065
Vannforsyning	3 661	3 794	915	949	948	948	949	960	959	959
Bygge- og anleggsvirksomhet	183 472	198 805	49 611	47 508	51 252	47 107	52 938	53 493	52 380	49 274
Varehandel, reparasjon av kjøretøyer mv.	248 954	259 207	69 275	59 546	64 549	64 021	71 090	64 577	66 610	66 816
Hotell- og restaurantvirksomhet	44 917	46 212	10 867	9 463	11 760	13 345	11 644	10 134	12 273	13 893
Rørtransport	18 274	18 683	5 030	4 974	4 485	4 236	4 988	5 115	4 397	4 348
Utenriks sjøfart	100 065	95 218	23 913	23 922	25 254	22 664	23 377	22 228	24 867	23 931
Transport ellers	142 204	145 499	36 713	33 031	37 079	37 592	37 797	35 031	38 797	39 704
Post og telekommunikasjon	72 017	74 414	18 926	17 985	18 378	18 481	19 571	18 404	18 933	18 796
Finansiell tjenesteyting	101 202	105 827	24 888	25 279	26 649	26 999	26 899	28 057	29 066	29 393
Boligtjenester (husholdninger)	106 629	107 767	26 803	26 573	26 868	27 163	27 163	26 834	27 133	27 431
Forretningsmessig tjenesteyting	291 240	316 797	78 590	76 242	79 160	74 089	87 305	92 241	85 374	82 150
Offentlig administrasjon og forsvar.	131 104	130 186	33 213	32 127	32 918	32 560	32 581	32 745	30 955	32 086
Undervisning	95 916	98 112	25 448	24 668	25 318	21 909	26 217	26 839	24 777	22 359
Helse- og sosialtjenester	182 566	187 443	46 237	46 003	47 286	47 006	47 148	48 566	46 935	48 384
Andre sosiale og personlige tjenester	93 150	98 687	23 899	24 387	24 569	24 579	25 151	25 263	25 431	25 235
Fastlands-Norge	2 332 283	2 430 756	611 493	586 132	611 099	594 488	639 037	638 068	621 899	617 144

Offentlig forvaltning	386 578	391 218	99 109	96 653	99 419	95 407	99 738	102 277	96 600	96 338
Statsforvaltningen	185 685	187 889	47 103	46 206	47 357	47 039	47 287	48 176	45 833	46 589
Sivil forvaltning	155 707	160 310	39 473	39 306	40 355	40 300	40 350	41 707	39 682	40 389
Forsvar	29 978	27 579	7 678	6 900	7 002	6 739	6 938	6 469	6 151	6 200
Kommuneforvaltningen	200 893	203 329	52 006	50 448	52 062	48 368	52 451	54 101	50 768	49 749

Tabell 7. Produksjon. Prosentvis volumendring fra samme periode året før

	2004	2005	04:4	05:1	05:2	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3
Produksjon i alt.	3,6	2,9	3,8	-0,8	5,4	3,6	3,3	6,9	0,7	2,9
Jordbruk og skogbruk	3,4	0,1	0,7	-2,8	3,0	-5,2	9,3	-0,0	-1,0	6,4
Fiske, fangst og fiskeoppdrett	8,4	5,1	5,3	1,9	9,9	-5,9	14,4	2,0	-2,2	-10,3
Utvinning av råolje og naturgass, inklusiv tjenester	1,6	-3,0	-1,8	-6,8	-5,4	3,0	-2,1	-1,3	-5,0	-3,6
Utvinning av råolje og naturgass.	0,7	-4,3	-3,1	-6,9	-6,3	1,7	-5,0	-3,8	-7,1	-4,7
Tjenester tilknyttet olje- og gassutvinning.	13,2	15,6	14,4	-3,9	6,1	23,2	34,7	40,3	18,4	9,1
Bergverksdrift	6,1	-7,1	5,1	4,4	7,5	-20,9	-15,7	-9,2	3,5	14,1
Industri	4,4	2,2	5,4	-3,0	7,8	2,6	1,9	9,2	-0,8	2,0
Nærings- og nytelsesmiddelindustri	2,7	-2,8	0,2	-9,7	-0,8	-2,3	1,6	5,6	-3,0	-2,3
Tekstil- og bekledningsindustri	-3,9	0,1	5,5	-2,6	3,1	-3,4	3,0	14,8	5,3	14,4
Trelast- og trevareindustri	13,5	7,0	19,4	2,3	13,6	7,2	4,7	9,9	-9,5	-1,5
Treforedling	15,1	-2,1	15,2	-1,1	3,5	-2,4	-7,9	-2,1	-15,2	-10,1
Forlag og grafisk industri	7,0	3,6	5,4	-4,7	12,1	3,8	4,0	8,9	-5,0	0,6
Oljeraffinering, kjemisk og mineralisk industri.	4,5	7,4	3,3	0,6	12,6	13,3	4,3	6,9	4,5	1,7
Kjemiske råvarer.	7,6	-2,8	7,8	0,5	0,7	-3,7	-8,4	3,3	5,2	4,3
Metallindustri	10,2	0,0	9,5	0,2	5,2	1,9	-6,8	6,5	-3,3	-4,3
Verkstedindustri	2,1	4,6	6,7	-2,3	13,9	3,1	4,6	13,5	-1,0	6,0
Bygging av skip og oljeplattformer.	-3,6	7,2	4,4	1,2	12,7	4,1	10,7	24,7	11,8	20,1
Møbelindustri og annen industri	10,3	1,6	8,4	-4,5	13,5	1,3	-3,0	1,0	-10,7	-6,4
Kraftforsyning	-4,0	22,0	-5,0	18,3	26,1	25,1	20,5	3,2	-6,5	-8,6
Vannforsyning	-1,2	3,6	-0,5	3,6	3,6	3,7	3,6	1,2	1,1	1,1
Bygge- og anleggsvirksomhet	5,2	8,4	7,8	6,8	12,2	7,8	6,7	12,6	2,2	4,6
Varehandel, reparasjon av kjøretøyer mv.	7,6	4,1	7,7	0,8	7,7	5,5	2,6	8,4	3,2	4,4
Hotell- og restaurantvirksomhet	0,3	2,9	-2,1	-4,0	1,8	5,6	7,1	7,1	4,4	4,1
Rørtransport	7,6	2,2	3,0	-3,6	1,9	14,9	-0,8	2,8	-2,0	2,6
Utenriks sjøfart	-3,1	-4,8	-2,9	-7,4	-3,7	-5,9	-2,2	-7,1	-1,5	5,6
Transport ellers	4,1	2,3	6,4	-0,1	4,8	1,5	3,0	6,1	4,6	5,6
Post og telekommunikasjon	5,7	3,3	4,2	1,5	5,2	3,3	3,4	2,3	3,0	1,7
Finansiell tjenesteyting	6,0	4,6	2,1	0,9	3,6	5,7	8,1	11,0	9,1	8,9
Boligtjenester (husholdninger)	1,2	1,1	0,8	0,2	1,3	1,3	1,3	1,0	1,0	1,0
Forretningsmessig tjenesteyting	5,1	8,8	7,5	2,1	13,7	8,4	11,1	21,0	7,8	10,9
Offentlig administrasjon og forsvar.	1,3	-0,7	2,5	-3,0	3,2	-0,9	-1,9	1,9	-6,0	-1,5
Undervisning	2,0	2,3	5,0	-2,3	8,7	-0,1	3,0	8,8	-2,1	2,1
Helse- og sosialtjenester	2,4	2,7	4,0	0,5	5,7	2,6	2,0	5,6	-0,7	2,9
Andre sosiale og personlige tjenester	6,0	5,9	6,8	6,0	6,6	5,9	5,2	3,6	3,5	2,7
Fastlands-Norge	4,2	4,2	5,1	0,6	7,8	4,0	4,5	8,9	1,8	3,8

Offentlig forvaltning	1,8	1,2	3,6	-1,8	5,6	0,5	0,6	5,8	-2,8	1,0
Statsforvaltningen	2,9	1,2	4,3	-1,3	4,6	1,1	0,4	4,3	-3,2	-1,0
Sivil forvaltning	3,5	3,0	5,1	0,4	6,4	2,9	2,2	6,1	-1,7	0,2
Forsvar	-0,4	-8,0	1,1	-9,7	-4,4	-8,1	-9,6	-6,2	-12,2	-8,0
Kommuneforvaltningen	0,9	1,2	2,9	-2,3	6,5	-0,0	0,9	7,2	-2,5	2,9

Tabell 8. Produksjon. Prosentvis prisendring fra samme periode året før

	2004	2005	04:4	05:1	05:2	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3
Produksjon i alt.	4,9	6,5	6,9	6,3	6,2	6,9	6,5	8,5	7,7	5,4
Jordbruk og skogbruk	-1,1	0,8	-6,9	1,5	0,9	0,1	1,0	-1,6	-1,2	-0,9
Fiske, fangst og fiskeoppdrett	9,0	4,8	0,7	3,2	2,1	7,6	6,0	3,2	27,0	19,8
Utvinning av råolje og naturgass, inklusiv tjenester	18,2	30,5	29,4	27,5	28,7	30,6	33,1	37,8	30,7	15,7
Utvinning av råolje og naturgass.	20,6	32,7	34,5	29,0	30,1	33,6	36,4	41,3	34,0	16,5
Tjenester tilknyttet olje- og gassutvinning.	-7,6	3,9	-17,6	4,0	13,1	-5,6	2,7	-2,3	1,3	9,9
Bergverksdrift	7,1	4,0	5,1	3,3	2,1	6,7	4,4	-0,0	-0,3	-7,4
Industri	4,3	3,3	4,6	3,4	3,0	3,4	3,4	5,4	6,3	6,4
Nærings- og nytelsesmiddelindustri	2,9	2,7	3,9	2,0	1,5	2,9	3,9	4,8	4,9	4,0
Tekstil- og bekledningsindustri	1,4	0,4	3,6	1,6	1,4	-0,4	-1,1	0,6	0,9	4,2
Trelast- og trevareindustri	1,2	1,6	2,9	0,7	2,0	2,1	1,7	1,6	0,8	1,4
Treforedling	1,4	-1,4	-0,7	-1,1	-1,6	-2,0	-0,8	-0,3	-1,7	-0,5
Forlag og grafisk industri	-0,4	-0,0	-0,5	-0,0	0,1	-0,1	-0,1	0,1	-0,0	0,1
Oljeraffinering, kjemisk og mineralisk industri.	7,4	12,3	9,6	8,3	9,0	16,3	14,6	16,6	15,1	5,4
Kjemiske råvarer.	7,6	4,8	9,1	7,5	6,5	2,5	2,9	5,1	5,8	8,7
Metallindustri	13,8	0,2	9,1	4,6	3,1	-3,9	-2,7	9,9	18,7	34,1
Verkstedindustri	2,5	1,6	3,2	2,8	1,3	1,1	1,0	1,5	1,6	2,3
Bygging av skip og oljeplattformer.	3,6	3,5	3,7	4,2	4,0	3,1	2,5	3,3	3,3	4,5
Møbelindustri og annen industri	1,4	0,7	-3,2	1,3	1,2	0,7	-0,3	1,6	0,6	1,3
Kraftforsyning	2,4	0,3	2,5	-6,8	3,6	2,5	3,8	22,2	20,7	28,6
Vannforsyning	3,0	1,4	2,4	1,5	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,5
Bygge- og anleggsvirksomhet	5,5	3,8	6,5	4,5	3,8	3,3	3,7	3,5	3,7	4,1
Varehandel, reparasjon av kjøretøyer mv.	-0,5	2,3	0,3	0,7	2,4	4,0	2,1	4,4	2,3	-0,1
Hotell- og restaurantvirksomhet	2,0	1,1	-0,2	1,1	1,4	0,6	1,2	2,5	2,6	4,1
Rørtransport	-2,3	3,5	13,5	4,4	1,0	3,7	3,8	0,2	7,9	2,3
Utenriks sjøfart	11,8	9,0	9,3	16,8	8,1	9,1	2,8	3,8	3,8	3,8
Transport ellers	-0,2	3,1	2,1	0,8	4,6	4,1	2,8	4,6	2,2	2,6
Post og telekommunikasjon	-1,4	-0,3	-0,5	-1,6	-0,6	0,2	0,8	0,8	1,1	-3,2
Finansiell tjenesteyting	8,3	-1,2	9,6	2,9	-2,0	-1,4	-4,1	-5,7	-4,5	-5,5
Boligtjenester (husholdninger)	1,9	2,0	1,7	1,7	1,9	2,1	2,1	2,4	2,2	2,0
Forretningsmessig tjenesteyting	2,2	2,8	4,0	3,4	3,2	2,6	2,0	3,2	3,6	3,8
Offentlig administrasjon og forsvar.	2,8	2,8	4,1	3,8	3,4	2,3	1,9	4,0	5,7	5,7
Undervisning	1,8	2,5	3,7	3,3	2,9	2,6	1,3	2,2	3,2	3,2
Helse- og sosialtjenester	3,3	3,0	4,4	3,8	3,1	2,7	2,5	3,0	4,0	5,0
Andre sosiale og personlige tjenester	1,7	2,9	1,3	3,2	3,0	2,6	2,8	1,7	2,6	3,4
Fastlands-Norge	2,7	2,6	3,4	2,5	2,7	2,7	2,3	3,8	4,0	3,7

Offentlig forvaltning	2,5	2,9	4,0	3,7	3,1	2,6	2,1	2,9	4,1	4,6
Statsforvaltningen	2,5	3,4	4,0	4,1	3,9	3,1	2,7	3,9	4,8	5,0
Sivil forvaltning	2,6	3,3	4,2	3,9	3,9	3,0	2,6	3,9	4,6	4,7
Forsvar	2,1	4,0	2,7	5,1	3,5	3,7	3,8	3,9	5,9	6,8
Kommuneforvaltningen	2,4	2,4	3,9	3,3	2,4	2,2	1,6	2,0	3,5	4,3

Tabell 9. Bruttonasjonalprodukt. Bruttoprodukt etter næring, i basisverdi.
Løpende priser. Millioner kroner

	2004	2005	04:4	05:1	05:2	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3
Bruttonasjonalprodukt¹	1 743 041	1 939 217	468 575	455 350	473 818	485 740	524 309	535 889	522 037	530 448
Jordbruk og skogbruk	16 011	16 045	3 815	3 285	1 114	7 317	4 329	3 206	1 102	7 946
Fiske, fangst og fiskeoppdrett	8 999	9 833	2 231	2 693	2 071	2 209	2 860	2 648	3 171	2 799
Utvinning av råolje og naturgass, inklusiv tjenester	345 365	451 075	96 453	100 574	102 211	119 122	129 167	140 663	130 156	134 172
Utvinning av råolje og naturgass	335 772	439 206	93 523	98 505	99 106	116 594	125 001	138 050	126 480	130 780
Tjenester tilknyttet olje- og gassutvinning	9 593	11 869	2 929	2 069	3 105	2 528	4 167	2 613	3 676	3 391
Bergverksdrift	3 657	3 516	950	838	988	872	818	675	969	794
Industri	158 923	163 983	41 676	39 862	42 560	38 206	43 355	45 186	43 844	41 727
Nærings- og nytelsesmiddelindustri	30 000	31 847	7 950	7 123	7 694	7 952	9 077	8 563	8 258	8 086
Tekstil- og bekledningsindustri	2 221	2 256	616	579	582	460	634	663	619	510
Trelast- og trevareindustri	7 141	7 741	1 879	1 775	2 136	1 796	2 033	2 023	1 942	1 755
Treforedling	4 862	4 450	1 172	1 158	1 143	1 112	1 038	990	793	785
Forlag og grafisk industri	16 727	17 199	4 249	4 276	4 433	4 091	4 398	4 578	4 135	4 039
Oljeraffinering, kjemisk og mineralisk industri	17 492	16 648	4 348	3 765	4 670	3 765	4 449	3 770	4 027	3 374
Kjemiske råvarer	6 698	7 004	1 819	1 935	1 786	1 620	1 664	1 961	1 982	1 867
Metallindustri	12 727	11 232	3 268	3 291	3 167	2 336	2 439	4 047	4 798	5 027
Verkstedindustri	38 930	41 639	10 461	10 237	10 697	9 551	11 153	11 677	10 571	9 906
Bygging av skip og oljeplattformer	15 817	17 609	4 288	4 116	4 508	4 065	4 919	5 306	5 216	5 097
Møbelindustri og annen industri	6 308	6 358	1 628	1 607	1 744	1 457	1 550	1 609	1 504	1 282
Kraftforsyning	34 706	42 491	9 959	11 615	9 484	8 800	12 592	15 263	11 014	10 837
Vannforsyning	2 148	2 144	537	537	536	535	536	525	524	523
Bygge- og anleggsvirksomhet	70 228	78 456	19 410	18 293	20 085	18 634	21 444	21 725	21 693	20 604
Varehandel, reparasjon av kjøretøyer mv.	131 230	140 568	37 124	30 485	35 514	35 479	39 089	34 978	37 236	35 812
Hotell- og restaurantvirksomhet	21 119	21 843	5 174	4 394	5 639	6 232	5 577	4 924	5 979	6 737
Rørtransport	15 897	16 835	4 397	4 299	3 934	4 066	4 536	4 404	4 188	4 264
Utenriks sjøfart	26 465	28 455	6 589	7 612	7 161	7 448	6 235	7 453	8 184	9 347
Transport ellers	51 242	53 391	13 984	11 926	13 876	12 954	14 636	12 956	14 071	13 599
Post og telekommunikasjon	30 795	30 787	7 935	7 370	7 671	7 588	8 159	7 349	7 567	6 697
Finansiell tjenesteyting	66 710	68 262	16 913	16 694	16 751	17 445	17 373	17 481	17 466	17 952
Boligtjenester (husholdninger)	71 857	75 130	17 974	18 239	18 798	19 002	19 091	19 423	19 819	20 005
Forretningsmessig tjenesteyting	150 060	168 272	41 123	40 007	42 092	39 526	46 648	48 933	46 066	45 340
Offentlig administrasjon og forsvar	74 330	75 789	19 531	18 252	19 250	19 091	19 197	20 152	18 958	20 419
Undervisning	72 668	76 517	20 087	19 037	20 000	16 562	20 917	21 326	19 757	17 279
Helse- og sosialtjenester	139 261	148 334	36 080	35 665	37 366	37 482	37 822	38 921	38 173	40 583
Andre sosiale og personlige tjenester	51 162	56 207	13 157	13 666	14 159	14 137	14 246	14 050	14 748	14 790
Bruttonasjonalprodukt Fastlands-Norge¹	1 355 314	1 442 852	361 136	342 864	360 512	355 105	384 371	383 368	379 509	382 666
Merverdi og investeringsavgift	145 330	155 677	39 403	36 224	38 359	38 962	42 132	39 748	41 477	42 520
Korreksjon ikke innbetalt moms	-4 697	-4 697	-1 174	-1 174	-1 174	-1 174	-1 174	-1 174	-1 174	-1 174
Andre produktskatter, netto	59 575	62 892	15 246	15 378	15 880	15 753	15 881	16 644	18 296	18 091
Statistiske avvik	0	-2 587	0	-419	-506	-507	-1 156	-1 570	-1 244	-1 213
Fastlands-Norge (basisverdi)	1 155 106	1 231 568	307 661	292 855	307 953	302 071	328 688	329 721	322 154	324 442

Offentlig forvaltning	264 508	277 153	69 989	67 209	70 762	67 262	71 919	74 509	70 488	71 534
Statsforvaltningen	115 630	121 543	30 039	29 120	30 751	30 854	30 818	32 534	30 911	32 416
Sivil forvaltning	101 360	107 578	26 239	25 665	27 198	27 462	27 253	28 935	27 534	28 819
Forsvar	14 270	13 965	3 799	3 455	3 553	3 392	3 565	3 600	3 378	3 597
Kommuneforvaltningen	148 878	155 610	39 950	38 089	40 011	36 408	41 101	41 975	39 576	39 118

1 Bruttonasjonalprodukt er målt i markedsverdi, mens bruttoprodukt i næringer er målt i basisverdi

**Tabell 10. Bruttonasjonalprodukt. Bruttoprodukt etter næring, i basisverdi.
Faste 2004-priser. Millioner kroner**

	2004	2005	04:4	05:1	05:2	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3
Bruttonasjonalprodukt¹	1 743 041	1 785 319	455 906	434 996	444 639	437 799	467 885	461 043	444 395	449 005
Jordbruk og skogbruk	16 011	16 129	3 825	3 243	1 147	7 399	4 341	3 362	1 406	8 286
Fiske, fangst og fiskeoppdrett	8 999	9 136	2 264	2 633	2 023	1 889	2 592	2 598	1 902	1 670
Utvinning av råolje og naturgass, inklusiv tjenester	345 365	332 407	87 991	85 430	81 588	80 713	84 676	83 105	76 560	77 304
Utvinning av råolje og naturgass	335 772	321 323	85 347	83 387	78 733	78 086	81 116	80 241	73 179	74 439
Tjenester tilknyttet olje- og gassutvinning	9 593	11 085	2 644	2 043	2 855	2 627	3 560	2 865	3 381	2 865
Bergverksdrift	3 657	3 321	975	804	975	756	785	693	1 021	893
Industri	158 923	162 794	41 467	39 786	41 947	38 521	42 541	43 879	41 355	39 682
Nærings- og nytelsesmiddelindustri	30 000	29 061	7 693	6 925	7 276	7 127	7 733	7 361	7 147	7 022
Tekstil- og bekledningsindustri	2 221	2 224	603	570	555	478	621	654	585	548
Trelast- og trevareindustri	7 141	7 638	1 898	1 822	2 089	1 739	1 988	2 002	1 891	1 713
Treforedling	4 862	4 761	1 261	1 196	1 226	1 178	1 162	1 170	1 039	1 060
Forlag og grafisk industri	16 727	17 322	4 269	4 301	4 459	4 121	4 441	4 684	4 238	4 145
Oljeraffineri, kjemisk og mineralisk industri	17 492	18 484	4 507	4 438	4 825	4 366	4 855	4 816	4 721	4 473
Kjemiske råvarer	6 698	6 512	1 714	1 690	1 651	1 602	1 570	1 745	1 737	1 671
Metallindustri	12 727	12 730	3 322	3 161	3 331	3 141	3 097	3 367	3 220	3 006
Verkstedindustri	38 930	40 721	10 372	10 019	10 494	9 359	10 849	11 391	10 410	9 940
Bygging av skip og oljeplattformer	15 817	16 933	4 192	4 059	4 305	3 928	4 640	5 068	4 816	4 719
Møbelindustri og annen industri	6 308	6 408	1 634	1 606	1 736	1 481	1 584	1 623	1 550	1 386
Kraftforsyning	34 706	42 420	9 838	12 164	9 498	8 884	11 873	12 542	8 750	8 035
Vannforsyning	2 148	2 137	543	529	534	537	538	524	529	537
Bygge- og anleggsvirksomhet	70 228	73 932	18 990	17 667	19 060	17 518	19 687	19 893	19 479	18 324
Varehandel, reparasjon av kjøretøyer mv.	131 230	136 767	36 502	31 416	34 005	33 809	37 537	34 205	35 163	35 366
Hotell- og restaurantvirksomhet	21 119	21 728	5 110	4 449	5 529	6 275	5 475	4 765	5 771	6 532
Rørtransport	15 897	16 253	4 375	4 327	3 902	3 685	4 339	4 450	3 825	3 782
Utenriks sjøfart	26 465	25 183	6 324	6 327	6 679	5 994	6 183	5 879	6 577	6 329
Transport ellers	51 242	52 595	13 314	11 965	13 414	13 492	13 725	12 691	13 994	14 228
Post og telekommunikasjon	30 795	31 554	8 141	7 557	7 843	7 797	8 357	7 731	7 920	7 829
Finansiell tjenesteyting	66 710	70 597	16 227	16 895	17 701	18 025	17 977	19 537	20 038	20 432
Boligtjenester (husholdninger)	71 857	72 624	18 062	17 907	18 106	18 305	18 305	18 084	18 285	18 486
Forretningsmessig tjenesteyting	150 060	163 148	40 488	39 254	40 770	38 178	44 947	46 596	43 081	42 200
Offentlig administrasjon og forsvar	74 330	73 566	19 162	17 820	18 750	18 481	18 515	18 946	17 299	18 584
Undervisning	72 668	74 386	19 646	18 647	19 428	16 049	20 262	20 479	18 555	16 226
Helse- og sosialtjenester	139 261	143 389	35 511	34 954	36 282	35 993	36 160	36 980	35 472	36 975
Andre sosiale og personlige tjenester	51 162	54 048	13 166	13 293	13 602	13 452	13 700	13 552	13 835	13 649
Bruttonasjonalprodukt Fastlands-Norge¹	1 355 314	1 411 476	357 233	338 912	352 471	347 407	372 686	367 609	357 433	361 590
Merverdi og investeringsavgift	145 330	151 290	39 307	35 248	37 483	37 798	40 762	37 236	38 824	39 165
Korreksjon ikke innbetalt moms	-4 697	-4 565	-1 171	-1 143	-1 147	-1 139	-1 136	-1 100	-1 099	-1 082
Andre produktskatter, netto	59 575	60 480	15 866	13 824	15 522	15 390	15 745	14 416	15 854	15 572
Statistiske avvik	0	-0	0	-0	-0	-0	-0	-0	-0	-0
Fastlands-Norge (basisverdi)	1 155 106	1 204 271	303 231	290 983	300 613	295 359	317 316	317 057	303 855	307 934

Offentlig forvaltning	264 508	268 469	68 896	65 696	68 690	64 859	69 225	70 937	65 519	65 771
Statsforvaltningen	115 630	116 886	29 756	28 292	29 599	29 355	29 641	30 431	28 248	29 315
Sivil forvaltning	101 360	103 686	26 022	25 035	26 193	26 178	26 279	27 101	25 207	26 174
Forsvar	14 270	13 200	3 801	3 257	3 406	3 176	3 362	3 330	3 041	3 142
Kommuneforvaltningen	148 878	151 583	39 139	37 404	39 091	35 504	39 584	40 506	37 271	36 456

1 Bruttonasjonalprodukt er målt i markedsverdi, mens bruttoprodukt i næringer er målt i basisverdi

Tabell 11. Bruttonasjonalprodukt. Bruttoprodukt etter næring, i basisverdi.
Prosentvis volumendring fra samme periode året før

	2004	2005	04:4	05:1	05:2	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3
Bruttonasjonalprodukt¹	3,9	2,4	4,2	-1,1	4,8	3,5	2,6	6,0	-0,1	2,6
Jordbruk og skogbruk	9,7	0,7	35,5	-3,9	32,2	-6,9	13,5	3,7	22,6	12,0
Fiske, fangst og fiskeoppdrett	18,8	1,5	11,5	-1,3	10,4	-15,5	14,5	-1,3	-6,0	-11,6
Utvinning av råolje og naturgass, inklusiv tjenester	1,4	-3,8	-2,3	-6,9	-5,9	2,2	-3,8	-2,7	-6,2	-4,2
Utvinning av råolje og naturgass	0,4	-4,3	-3,3	-6,9	-6,3	1,7	-5,0	-3,8	-7,1	-4,7
Tjenester tilknyttet olje- og gassutvinning	30,2	15,6	31,6	-3,9	6,1	23,2	34,7	40,3	18,4	9,1
Bergverksdrift	7,4	-9,2	6,3	6,1	7,1	-25,4	-19,5	-13,8	4,7	18,1
Industri	5,7	2,4	6,7	-3,0	8,3	2,1	2,6	10,3	-1,4	3,0
Nærings- og nytelsesmiddelindustri	0,9	-3,1	-0,9	-9,7	-0,7	-2,5	0,5	6,3	-1,8	-1,5
Tekstil- og bekledningsindustri	0,6	0,1	10,5	-2,5	3,0	-3,5	3,0	14,8	5,5	14,7
Trelast- og trevareindustri	22,5	7,0	28,9	2,3	13,6	7,2	4,7	9,9	-9,5	-1,5
Treforedling	0,2	-2,1	0,3	-1,1	3,5	-2,4	-7,9	-2,1	-15,2	-10,1
Forlag og grafisk industri	7,3	3,6	5,7	-4,7	12,1	3,8	4,0	8,9	-5,0	0,6
Oljeraffineri, kjemisk og mineralisk industri	13,6	5,7	7,1	-0,4	8,0	7,6	7,7	8,5	-2,2	2,5
Kjemiske råvarer	-10,5	-2,8	-10,4	0,5	0,7	-3,7	-8,4	3,3	5,2	4,3
Metallindustri	17,1	0,0	16,4	0,2	5,2	1,9	-6,8	6,5	-3,3	-4,3
Verkstedindustri	4,5	4,6	9,1	-2,4	13,8	3,1	4,6	13,7	-0,8	6,2
Bygging av skip og oljeplattformer	-3,5	7,1	3,9	1,0	12,4	4,0	10,7	24,9	11,9	20,1
Møbelindustri og annen industri	25,8	1,6	23,8	-4,5	13,5	1,3	-3,0	1,0	-10,7	-6,4
Kraftforsyning	-5,0	22,2	-6,0	18,5	26,4	25,3	20,7	3,1	-7,9	-9,6
Vannforsyning	-7,7	-0,5	-5,8	-0,5	-0,1	-0,5	-0,8	-0,8	-0,9	0,1
Bygge- og anleggsvirksomhet	2,5	5,3	5,0	3,8	9,0	4,7	3,7	12,6	2,2	4,6
Varehandel, reparasjon av kjøretøyer mv.	7,5	4,2	7,4	0,7	7,8	5,6	2,8	8,9	3,4	4,6
Hotell- og restaurantervirksomhet	5,8	2,9	3,2	-4,0	1,8	5,6	7,1	7,1	4,4	4,1
Rørtransport	9,2	2,2	4,5	-3,6	1,9	14,9	-0,8	2,8	-2,0	2,6
Utenriks sjøfart	1,0	-4,8	1,1	-7,4	-3,7	-5,9	-2,2	-7,1	-1,5	5,6
Transport ellers	5,6	2,6	8,3	0,1	5,6	1,7	3,1	6,1	4,3	5,5
Post og telekommunikasjon	8,6	2,5	7,3	-0,2	4,8	2,6	2,7	2,3	1,0	0,4
Finansiell tjenesteyting	8,1	5,8	8,7	1,2	4,3	7,2	10,8	15,6	13,2	13,4
Boligtjenester (husholdninger)	-1,6	1,1	-2,0	0,2	1,3	1,3	1,3	1,0	1,0	1,0
Forretningsmessig tjenesteyting	3,5	8,7	6,0	2,0	13,7	8,4	11,0	18,7	5,7	10,5
Offentlig administrasjon og forsvar	1,1	-1,0	3,6	-5,0	6,2	-1,4	-3,4	6,3	-7,7	0,6
Undervisning	1,3	2,4	5,5	-3,6	11,1	-0,9	3,1	9,8	-4,5	1,1
Helse- og sosialtjenester	1,7	3,0	3,3	0,3	7,1	2,8	1,8	5,8	-2,2	2,7
Andre sosiale og personlige tjenester	0,4	5,6	1,5	6,1	7,5	5,0	4,1	1,9	1,7	1,5
Bruttonasjonalprodukt Fastlands-Norge¹	4,4	4,1	5,9	0,6	7,9	3,8	4,3	8,5	1,4	4,1
Merverdi og investeringsavgift	7,5	4,1	8,3	2,3	5,3	5,0	3,7	5,6	3,6	3,6
Korreksjon ikke innbetalt moms	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
Andre produktskatter, netto	8,1	1,5	12,0	-1,5	4,4	3,9	-0,8	4,3	2,1	1,2
Statistiske avvik	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
Fastlands-Norge (basisverdi)	3,6	4,3	5,1	0,5	8,4	3,7	4,6	9,0	1,1	4,3

Offentlig forvaltning	1,1	1,5	3,8	-2,8	8,2	0,5	0,5	8,0	-4,6	1,4
Statsforvaltningen	3,1	1,1	5,7	-2,9	6,9	1,0	-0,4	7,6	-4,6	-0,1
Sivil forvaltning	3,9	2,3	6,5	-1,6	7,9	2,2	1,0	8,3	-3,8	-0,0
Forsvar	-1,9	-7,5	2,3	-11,2	1,1	-7,5	-11,6	2,2	-10,7	-1,1
Kommuneforvaltningen	-0,4	1,8	2,4	-2,8	9,2	0,2	1,1	8,3	-4,7	2,7

1 Bruttonasjonalprodukt er målt i markedsverdi, mens bruttoprodukt i næringer er målt i basisverdi

Tabell 12. Bruttonasjonalprodukt. Bruttoprodukt etter næring, i basisverdi.
Prosentvis prisendring fra samme periode året før

	2004	2005	04:4	05:1	05:2	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3
Bruttonasjonalprodukt¹	5,3	8,6	7,8	8,2	8,1	9,0	9,0	11,0	10,2	6,5
Jordbruk og skogbruk	-4,7	-0,5	-29,0	0,5	-3,3	-0,9	0,0	-5,8	-19,3	-3,0
Fiske, fangst og fiskeoppdrett	18,9	7,6	-3,6	1,7	2,0	16,4	12,0	-0,4	62,9	43,3
Utvinning av råolje og naturgass, inklusiv tjenester	21,5	35,7	36,0	32,0	33,8	35,6	39,2	43,8	35,7	17,6
Utvinning av råolje og naturgass	23,3	36,7	38,8	32,7	33,8	37,4	40,6	45,6	37,3	17,7
Tjenester tilknyttet olje- og gassutvinning	-19,5	7,1	-22,1	6,6	34,4	-16,7	5,6	-10,0	-0,0	23,0
Bergverksdrift	13,7	5,9	11,4	4,5	1,2	12,5	6,9	-6,5	-6,3	-22,9
Industri	0,9	0,7	1,7	1,7	0,7	-1,0	1,4	2,8	4,5	6,0
Nærings- og nytelsesmiddelindustri	4,2	9,6	8,9	7,3	6,0	10,4	13,6	13,1	9,3	3,2
Tekstil- og bekledningsindustri	2,2	1,4	6,0	6,0	3,2	-4,2	-0,0	-0,2	0,8	-3,4
Trelast- og trevareindustri	-2,5	1,3	1,0	-3,1	1,5	3,5	3,4	3,7	0,4	-0,8
Treforedling	-0,1	-6,5	0,9	-5,1	-9,5	-7,8	-3,8	-12,6	-18,1	-21,5
Forlag og grafisk industri	-1,8	-0,7	-1,9	-0,7	-0,7	-1,0	-0,5	-1,7	-1,9	-1,9
Oljeraffineri, kjemisk og mineralisk industri	-6,4	-9,9	-8,8	-18,5	-7,5	-8,6	-5,0	-7,7	-11,9	-12,5
Kjemiske råvarer	17,5	7,6	29,3	18,7	13,1	-0,4	-0,1	-1,8	5,4	10,5
Metallindustri	9,7	-11,8	7,6	6,8	-4,4	-29,1	-19,9	15,5	56,8	124,9
Verkstedindustri	-0,8	2,3	-0,1	4,4	0,8	1,8	1,9	0,3	-0,4	-2,3
Bygging av skip og oljeplattformer	1,9	4,0	2,3	4,6	4,3	3,1	3,7	3,2	3,4	4,4
Møbelindustri og annen industri	-3,5	-0,8	-13,8	-0,2	-0,8	-0,4	-1,8	-0,9	-3,4	-6,0
Kraftforsyning	2,9	0,2	4,3	-8,5	4,2	2,8	4,8	27,5	26,1	36,2
Vannforsyning	2,1	0,3	0,3	0,3	-0,1	0,3	0,7	-1,4	-1,3	-2,3
Bygge- og anleggsvirksomhet	10,0	6,1	11,0	7,1	5,7	5,1	6,6	5,5	5,7	5,7
Varehandel, reparasjon av kjøretøyer mv.	-2,8	2,8	-2,2	-0,3	2,8	6,0	2,4	5,4	1,4	-3,5
Hotell- og restaurantvirksomhet	0,5	0,5	-2,4	-0,9	1,6	0,5	0,6	4,6	1,6	3,8
Rørtransport	-3,1	3,6	13,2	4,6	0,7	3,9	4,0	-0,4	8,6	2,2
Utenriks sjøfart	10,8	13,0	1,3	25,9	10,5	19,7	-3,2	5,4	16,1	18,9
Transport ellers	-1,3	1,5	4,2	-3,5	5,2	2,5	1,5	2,4	-2,8	-0,5
Post og telekommunikasjon	-4,8	-2,4	-4,6	-5,3	-3,3	-1,4	0,2	-2,5	-2,3	-12,1
Finansiell tjenesteyting	10,7	-3,3	14,3	2,8	-4,7	-3,7	-7,3	-9,4	-7,9	-9,2
Boligtjenester (husholdninger)	0,6	3,5	-0,3	1,4	3,7	3,9	4,8	5,5	4,4	4,3
Forretningsmessig tjenesteyting	2,3	3,1	4,1	4,2	3,5	2,6	2,2	3,0	3,6	3,8
Offentlig administrasjon og forsvar	3,0	3,0	4,7	4,6	3,9	2,1	1,7	3,8	6,7	6,4
Undervisning	2,5	2,9	4,9	3,5	3,6	3,6	1,0	2,0	3,4	3,2
Helse- og sosialtjenester	4,0	3,4	5,5	4,5	3,4	3,0	2,9	3,2	4,5	5,4
Andre sosiale og personlige tjenester	3,6	4,0	2,4	4,6	3,7	3,6	4,1	0,8	2,4	3,1
Bruttonasjonalprodukt Fastlands-Norge ¹	1,8	2,2	2,0	2,4	2,3	2,1	2,0	3,1	3,8	3,5
Merverdi og investeringsavgift	-0,3	2,9	-2,2	3,1	2,9	2,5	3,1	3,9	4,4	5,3
Korreksjon ikke innbetalt moms	-0,3	2,9	-0,0	3,1	2,9	2,5	3,1	3,9	4,4	5,3
Andre produktskatter, netto	1,9	4,0	-1,8	10,5	0,4	0,7	5,0	3,8	12,8	13,5
Statistiske avvik	..	..	..	..	..	..	..	275,0	145,7	139,4
Fastlands-Norge (basisverdi)	2,3	2,3	2,9	2,0	2,5	2,3	2,1	3,3	3,5	3,0

Offentlig forvaltning	2,9	3,2	4,8	4,4	3,5	2,9	2,3	2,7	4,4	4,9
Statsforvaltningen	2,8	4,0	4,9	5,0	4,5	3,5	3,0	3,9	5,3	5,2
Sivil forvaltning	3,1	3,8	5,3	4,5	4,4	3,2	2,8	4,1	5,2	5,0
Forsvar	0,5	5,8	0,8	8,3	3,7	5,0	6,1	1,9	6,5	7,2
Kommuneforvaltningen	2,9	2,7	4,7	3,9	2,7	2,4	1,7	1,8	3,7	4,6

1 Bruttonasjonalprodukt er målt i markedsverdi, mens bruttoprodukt i næringer er målt i basisverdi

Tabell 13. Hovedtall for konsum. Løpende priser. Millioner kroner

	2004	2005	04:4	05:1	05:2	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3
Konsum i alt.	1 159 243	1 211 050	305 349	282 727	302 917	308 859	316 548	304 718	315 160	327 067
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	785 950	820 464	208 200	187 430	203 734	213 144	216 157	200 185	214 641	225 334
Konsum i husholdninger	754 220	786 193	200 106	178 828	195 314	204 645	207 406	190 823	205 479	216 087
Konsum i ideelle organisasjoner	31 730	34 271	8 095	8 602	8 419	8 499	8 751	9 362	9 162	9 247
Konsum i offentlig forvaltning.	373 293	390 586	97 149	95 297	99 183	95 715	100 391	104 533	100 519	101 733
Konsum i statsforvaltningen	197 361	206 864	50 410	50 450	52 080	52 184	52 150	54 289	52 666	54 034
Konsum i statsforvaltningen, individuelt.	98 339	103 069	24 980	25 082	25 903	26 081	26 004	27 231	26 624	27 457
Konsum i statsforvaltningen, forsvar	30 251	28 974	7 806	7 206	7 307	7 140	7 321	6 943	6 711	6 941
Konsum i statsforvaltningen, kollektivt	99 022	103 795	25 430	25 368	26 177	26 103	26 146	27 058	26 042	26 577
Konsum i kommuneforvaltningen	175 932	183 722	46 739	44 847	47 103	43 531	48 241	50 244	47 853	47 699
Konsum i kommuneforvaltningen, individuelt.	139 765	147 245	37 407	35 992	37 869	34 416	38 969	40 575	38 679	38 037
Konsum i kommuneforvaltningen, kollektivt	36 167	36 477	9 332	8 855	9 234	9 115	9 272	9 669	9 174	9 662
Personlig konsum	1 024 054	1 070 779	270 587	248 504	267 505	273 641	281 129	267 991	279 944	290 828
Kollektivt konsum	135 189	140 272	34 762	34 223	35 411	35 218	35 419	36 728	35 216	36 239

Tabell 14. Hovedtall for konsum. Faste 2004-priser. Millioner kroner

	2004	2005	04:4	05:1	05:2	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3
Konsum i alt.	1 159 245	1 191 710	303 055	280 633	298 198	302 994	309 884	295 406	302 180	312 599
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	785 950	811 537	207 229	186 982	201 418	210 254	212 882	195 905	208 082	218 426
Konsum i husholdninger	754 220	777 977	199 231	178 496	193 178	201 952	204 351	186 802	199 337	209 730
Konsum i ideelle organisasjoner	31 730	33 560	7 997	8 486	8 240	8 302	8 531	9 103	8 745	8 695
Konsum i offentlig forvaltning.	373 295	380 172	95 826	93 650	96 781	92 739	97 002	99 500	94 099	94 173
Konsum i statsforvaltningen	197 362	200 611	49 985	49 410	50 556	50 228	50 417	51 107	48 862	49 646
Konsum i statsforvaltningen, individuelt.	98 340	100 542	24 695	24 765	25 295	25 161	25 321	25 969	25 157	25 427
Konsum i statsforvaltningen, forsvar	30 252	27 847	7 758	6 965	7 073	6 802	7 007	6 455	6 128	6 188
Konsum i statsforvaltningen, kollektivt	99 022	100 070	25 222	24 645	25 262	25 067	25 096	25 138	23 706	24 219
Konsum i kommuneforvaltningen	175 934	179 562	45 842	44 241	46 224	42 512	46 585	48 394	45 236	44 527
Konsum i kommuneforvaltningen, individuelt.	139 766	143 442	36 507	35 391	37 029	33 504	37 518	39 048	36 491	35 451
Konsum i kommuneforvaltningen, kollektivt	36 167	36 121	9 091	8 849	9 196	9 008	9 068	9 346	8 745	9 075
Personlig konsum	1 024 056	1 055 521	268 373	247 138	263 741	268 919	275 722	260 922	269 729	279 303
Kollektivt konsum	135 189	136 191	34 434	33 494	34 458	34 075	34 164	34 484	32 451	33 294

Tabell 15. Hovedtall for konsum. Prosentvis volumendring fra samme periode året før

	2004	2005	04:4	05:1	05:2	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3
Konsum i alt.	4,2	2,8	3,6	0,0	5,2	3,7	2,3	5,3	1,3	3,2
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	5,6	3,3	3,6	0,7	4,6	4,9	2,7	4,8	3,3	3,9
Konsum i husholdninger	5,5	3,1	3,5	0,5	4,6	4,8	2,6	4,7	3,2	3,9
Konsum i ideelle organisasjoner	6,6	5,8	6,4	4,7	5,1	6,6	6,7	7,3	6,1	4,7
Konsum i offentlig forvaltning.	1,5	1,8	3,6	-1,3	6,5	1,2	1,2	6,2	-2,8	1,5
Konsum i statsforvaltningen	2,3	1,6	4,0	-0,5	4,8	1,6	0,9	3,4	-3,4	-1,2
Konsum i statsforvaltningen, individuelt.	5,6	2,2	7,7	1,0	4,5	0,9	2,5	4,9	-0,5	1,1
Konsum i statsforvaltningen, forsvar	-1,5	-7,9	0,1	-9,7	-4,3	-8,0	-9,7	-7,3	-13,4	-9,0
Konsum i statsforvaltningen, kollektivt	-0,8	1,1	1,1	-1,6	5,1	1,4	-0,5	2,0	-6,2	-3,4
Konsum i kommuneforvaltningen	0,6	2,1	3,1	-2,2	8,3	0,8	1,6	9,4	-2,1	4,7
Konsum i kommuneforvaltningen, individuelt.	0,6	2,6	3,3	-1,6	9,3	0,3	2,8	10,3	-1,5	5,8
Konsum i kommuneforvaltningen, kollektivt	0,2	-0,1	-0,0	-1,6	2,3	-0,9	-0,3	5,6	-4,9	0,8
Personlig konsum	4,9	3,1	3,9	0,1	5,3	4,2	2,7	5,6	2,3	3,9
Kollektivt konsum	-0,5	0,7	1,1	-2,0	5,0	0,9	-0,8	3,0	-5,8	-2,3

Tabell 16. Hovedtall for konsum. Prosentvis prisendring fra samme periode året før

	2004	2005	04:4	05:1	05:2	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3
Konsum i alt.	1,3	1,6	2,1	1,6	1,7	1,7	1,4	2,4	2,7	2,6
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	0,7	1,1	1,2	0,8	1,2	1,3	1,1	1,9	2,0	1,8
Konsum i husholdninger	0,7	1,1	1,2	0,7	1,1	1,3	1,1	2,0	2,0	1,7
Konsum i ideelle organisasjoner	1,5	2,1	1,3	2,9	2,9	1,4	1,3	1,5	2,5	3,9
Konsum i offentlig forvaltning.	2,6	2,7	4,2	3,3	2,9	2,6	2,1	3,2	4,2	4,7
Konsum i statsforvaltningen	2,4	3,1	4,0	3,5	3,5	2,9	2,6	4,0	4,6	4,8
Konsum i statsforvaltningen, individuelt.	2,1	2,5	2,6	2,1	2,9	3,6	1,5	3,5	3,4	4,2
Konsum i statsforvaltningen, forsvar	2,1	4,1	2,8	5,2	3,5	3,7	3,8	4,0	6,0	6,9
Konsum i statsforvaltningen, kollektivt	2,8	3,7	4,9	4,4	4,1	3,1	3,3	4,6	6,0	5,4
Konsum i kommuneforvaltningen	2,7	2,3	4,4	3,1	2,3	2,3	1,6	2,4	3,8	4,6
Konsum i kommuneforvaltningen, individuelt.	2,7	2,7	5,0	3,1	2,6	3,6	1,4	2,2	3,6	4,5
Konsum i kommuneforvaltningen, kollektivt	2,4	1,0	4,7	0,1	3,5	0,8	-0,4	3,4	4,5	5,2
Personlig konsum	1,1	1,4	1,9	1,6	1,5	1,6	1,1	2,1	2,3	2,3
Kollektivt konsum	2,7	3,0	4,5	3,8	3,2	2,3	2,7	4,2	5,6	5,3

Tabell 17. Konsum i husholdninger. Løpende priser. Millioner kroner

	2004	2005	04:4	05:1	05:2	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3
Konsum i husholdninger	754 220	786 193	200 106	178 828	195 314	204 645	207 406	190 823	205 479	216 087
Matvarer og alkoholfrie drikkevarer	99 702	101 907	26 219	23 622	25 598	25 939	26 747	24 182	26 631	27 051
Alkoholrikkevarer og tobakk mv.	31 710	32 428	8 346	7 393	8 189	8 233	8 612	7 497	8 698	8 486
Klær og skotøy	40 380	42 651	12 267	8 546	10 891	10 531	12 683	9 273	10 862	10 825
Bolig, lys og brensel	152 020	156 504	39 522	39 946	37 945	37 593	41 020	43 595	40 545	39 701
Møbler og husholdningsartikler mv.	44 676	46 805	13 136	10 348	10 934	11 839	13 684	11 231	11 285	12 494
Helsepleie	21 547	22 560	5 760	5 245	5 691	5 636	5 988	5 518	5 912	5 848
Transport	107 861	112 137	28 320	24 693	29 524	29 536	28 383	26 414	30 568	30 893
Post- og teletjenester	23 827	24 870	6 249	6 005	6 036	6 229	6 600	6 226	6 462	6 233
Kultur og fritid	95 197	99 647	26 266	22 105	23 630	26 529	27 383	23 158	25 005	28 052
Utdanning	4 050	4 210	1 041	1 056	1 030	1 035	1 089	1 112	1 084	1 088
Hotell- og restauranttjenester	41 752	43 675	10 344	9 001	11 129	12 233	11 312	9 853	11 927	13 292
Andre varer og tjenester	71 361	75 250	19 048	17 454	18 742	18 829	20 225	18 488	19 546	19 589
Husholdningenes kjøp i utlandet	41 275	46 067	8 135	7 919	12 175	17 218	8 755	8 753	13 578	19 840
Utlendingers kjøp i Norge	-21 138	-22 516	-4 548	-4 506	-6 200	-6 735	-5 075	-4 477	-6 624	-7 304
Varekonsum ¹	394 424	406 278	110 255	91 478	100 212	102 054	112 534	98 248	104 696	107 152
Tjenestekonsum ¹	339 659	356 364	86 263	83 938	89 127	92 108	91 192	88 300	93 829	96 400
Boligtjenester	121 674	125 583	30 761	30 757	31 280	31 691	31 856	31 853	32 328	32 712
Andre tjenester	217 985	230 781	55 502	53 182	57 846	60 417	59 336	56 447	61 502	63 688

1 Konsumet av varer og tjenester inkluderer utlendingers kjøp i Norge, men ikke husholdningenes kjøp i utlandet

Tabell 18. Konsum i husholdninger. Faste 2004-priser. Millioner kroner

	2004	2005	04:4	05:1	05:2	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3
Konsum i husholdninger	754 220	777 977	199 231	178 496	193 178	201 952	204 351	186 802	199 337	209 730
Matvarer og alkoholfrie drikkevarer	99 702	100 313	26 277	23 401	25 121	25 388	26 404	23 677	25 835	26 118
Alkoholrikkevarer og tobakk mv.	31 710	31 627	8 306	7 210	7 996	8 026	8 395	7 207	8 343	8 090
Klær og skotøy	40 380	44 650	11 974	9 251	11 345	11 232	12 821	10 198	11 534	12 240
Bolig, lys og brensel	152 020	154 424	39 408	40 064	37 510	36 909	39 942	41 346	37 906	36 927
Møbler og husholdningsartikler mv.	44 676	46 873	13 155	10 421	10 895	11 874	13 683	11 360	11 374	12 656
Helsepleie	21 547	21 964	5 711	5 163	5 574	5 437	5 790	5 212	5 604	5 492
Transport	107 861	107 446	28 104	24 156	28 314	27 930	27 046	24 828	28 268	28 253
Post- og teletjenester	23 827	25 170	6 186	6 237	6 081	6 289	6 564	6 127	6 317	6 393
Kultur og fritid	95 197	99 422	26 315	22 002	23 465	26 479	27 477	23 145	24 816	27 986
Utdanning	4 050	4 145	1 034	1 048	1 021	1 019	1 058	1 080	1 048	1 045
Hotell- og restauranttjenester	41 752	42 993	10 277	8 872	10 939	12 133	11 048	9 492	11 441	12 672
Andre varer og tjenester	71 361	74 344	18 753	17 215	18 589	18 580	19 960	18 553	19 438	19 355
Husholdningenes kjøp i utlandet	41 275	46 583	8 238	7 916	12 374	17 210	9 083	8 878	13 695	19 390
Utlendingers kjøp i Norge	-21 138	-21 974	-4 521	-4 459	-6 045	-6 552	-4 918	-4 301	-6 281	-6 888
Varekonsum ¹	394 424	404 919	110 012	92 385	99 545	101 366	111 624	96 911	101 925	104 962
Tjenestekonsum ¹	339 659	348 450	85 488	82 655	87 304	89 929	88 563	85 314	89 998	92 265
Boligtjenester	121 674	123 047	30 594	30 362	30 683	30 972	31 029	30 722	31 005	31 303
Andre tjenester	217 985	225 403	54 894	52 292	56 620	58 957	57 534	54 592	58 993	60 962

1 Konsumet av varer og tjenester inkluderer utlendingers kjøp i Norge, men ikke husholdningenes kjøp i utlandet

Tabell 19. Konsum i husholdninger. Prosentvis volumendring fra samme periode året før

	2004	2005	04:4	05:1	05:2	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3
Konsum i husholdninger	5,5	3,1	3,5	0,5	4,6	4,8	2,6	4,7	3,2	3,9
Matvarer og alkoholfrie drikkevarer	1,0	0,6	-0,8	-1,1	1,1	1,9	0,5	1,2	2,8	2,9
Alkoholrikkevarer og tobakk mv.	-2,8	-0,3	-13,3	-3,7	-0,7	2,0	1,1	-0,1	4,3	0,8
Klær og skotøy	14,1	10,6	11,5	6,5	17,2	11,9	7,1	10,2	1,7	9,0
Bolig, lys og brensel	1,3	1,6	0,4	0,4	2,4	2,3	1,4	3,2	1,1	0,0
Møbler og husholdningsartikler mv.	5,1	4,9	3,3	1,5	7,7	6,7	4,0	9,0	4,4	6,6
Helsepleie	2,1	1,9	8,1	1,4	2,9	2,1	1,4	0,9	0,5	1,0
Transport	8,8	-0,4	14,4	-3,4	3,4	2,0	-3,8	2,8	-0,2	1,2
Post- og teletjenester	24,1	5,6	14,3	7,9	5,5	3,1	6,1	-1,8	3,9	1,7
Kultur og fritid	11,1	4,4	6,1	3,9	4,0	5,3	4,4	5,2	5,8	5,7
Utdanning.	6,3	2,3	8,3	2,2	2,4	2,5	2,3	3,1	2,7	2,5
Hotell- og restauranttjenester.	-0,4	3,0	-2,5	-4,1	1,5	6,0	7,5	7,0	4,6	4,4
Andre varer og tjenester	3,3	4,2	0,1	0,2	4,2	5,6	6,4	7,8	4,6	4,2
Husholdningenes kjøp i utlandet	17,4	12,9	7,6	8,0	17,2	13,6	10,2	12,2	10,7	12,7
Utlendingers kjøp i Norge	10,7	4,0	10,6	3,0	3,1	2,0	8,8	-3,5	3,9	5,1
Varekonsum ¹	5,1	2,7	3,5	-0,2	4,7	4,7	1,5	4,9	2,4	3,5
Tjenestekonsum ¹	5,1	2,6	3,6	0,9	2,7	3,1	3,6	3,2	3,1	2,6
Boligtjenester	1,4	1,1	1,5	0,3	1,4	1,4	1,4	1,2	1,0	1,1
Andre tjenester.	7,2	3,4	4,8	1,2	3,4	4,0	4,8	4,4	4,2	3,4

1 Konsumet av varer og tjenester inkluderer utlendingers kjøp i Norge, men ikke husholdningenes kjøp i utlandet

Tabell 20. Konsum i husholdninger. Prosentvis prisendring fra samme periode året før

	2004	2005	04:4	05:1	05:2	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3
Konsum i husholdninger	0,7	1,1	1,2	0,7	1,1	1,3	1,1	2,0	2,0	1,7
Matvarer og alkoholfrie drikkevarer	1,8	1,6	1,0	1,3	1,5	2,0	1,5	1,2	1,2	1,4
Alkoholrikkevarer og tobakk mv.	7,9	2,5	9,3	3,0	2,6	2,4	2,1	1,5	1,8	2,3
Klær og skotøy	-7,0	-4,5	-3,8	-5,3	-6,0	-3,5	-3,4	-1,6	-1,9	-5,7
Bolig, lys og brensel	-0,3	1,3	0,6	-0,3	1,6	1,8	2,4	5,8	5,7	5,6
Møbler og husholdningsartikler mv.	-0,5	-0,1	-0,8	-0,7	-0,2	0,1	0,2	-0,4	-1,1	-1,0
Helsepleie	3,9	2,7	2,6	2,8	2,6	2,9	2,5	4,2	3,3	2,7
Transport	1,7	4,4	3,2	3,9	4,3	5,0	4,1	4,1	3,7	3,4
Post- og teletjenester	-2,4	-1,2	0,5	-5,3	-0,6	1,6	-0,5	5,5	3,1	-1,6
Kultur og fritid	-4,7	0,2	-4,1	0,5	0,4	0,2	-0,2	-0,4	0,1	0,0
Utdanning.	3,9	1,6	0,7	1,4	1,2	1,4	2,2	2,1	2,4	2,5
Hotell- og restauranttjenester.	2,2	1,6	1,8	1,8	1,9	1,0	1,7	2,3	2,5	4,0
Andre varer og tjenester	6,3	1,2	8,3	3,4	1,1	0,9	-0,2	-1,7	-0,3	-0,1
Husholdningenes kjøp i utlandet	7,2	-1,1	2,9	-2,1	-0,7	-0,2	-2,4	-1,4	0,8	2,3
Utlendingers kjøp i Norge	1,7	2,5	2,1	2,0	2,4	2,7	2,6	3,0	2,8	3,2
Varekonsum ¹	-0,2	0,3	0,7	-0,7	0,4	0,9	0,6	2,4	2,0	1,4
Tjenestekonsum ¹	1,1	2,3	1,6	2,5	2,3	2,2	2,0	1,9	2,1	2,0
Boligtjenester	2,1	2,1	1,8	1,9	2,0	2,2	2,1	2,4	2,3	2,1
Andre tjenester.	0,5	2,4	1,5	2,8	2,4	2,3	2,0	1,7	2,0	1,9

1 Konsumet av varer og tjenester inkluderer utlendingers kjøp i Norge, men ikke husholdningenes kjøp i utlandet

Tabell 21. Bruttoinvestering i fast realkapital. Løpende priser. Millioner kroner

	2004	2005	04:4	05:1	05:2	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3
Bruttoinvestering i fast realkapital i alt.	314 239	359 048	94 735	80 172	87 743	85 992	105 142	90 503	99 940	99 424
Bygg og anlegg	157 361	182 163	45 341	41 460	44 719	44 073	51 911	46 983	48 917	49 149
Oljeboring, oljeleting, olje- og gasrørledning	31 704	46 453	9 340	9 361	12 001	11 486	13 606	9 964	11 445	11 892
Oljeutvinningsplattformer, borerigger og moduler	25 036	23 617	7 761	5 298	3 432	7 566	7 322	5 782	7 594	9 637
Skip og båter	11 394	18 287	6 762	4 599	5 027	1 730	6 932	6 625	8 574	5 512
Transportmidler	6 941	8 777	2 208	1 771	2 201	2 103	2 702	2 243	2 559	2 178
Maskiner og utstyr	81 803	79 751	23 323	17 683	20 363	19 035	22 669	18 907	20 852	21 056
Jordbruk og skogbruk	5 318	5 695	1 290	989	1 711	1 609	1 387	935	1 583	1 502
Fiske, fangst og fiskeoppdrett	1 208	1 993	253	383	425	587	599	463	531	415
Utvinning av råolje og naturgass, inklusiv tjenester	67 951	76 433	20 755	16 712	16 865	19 822	23 035	18 875	21 892	24 054
Utvinning av råolje og naturgass	65 138	78 214	18 061	16 670	19 717	18 839	22 988	18 912	21 911	23 799
Tjenester tilknyttet olje- og gassutvinning	2 813	-1 781	2 694	42	-2 852	983	47	-37	-19	255
Bergverksdrift	743	922	283	190	283	231	219	70	159	358
Industri	20 123	22 482	5 867	3 776	5 269	5 161	8 275	5 125	6 388	7 482
Nærings- og nytelsesmiddelindustri	3 671	3 921	933	681	1 125	829	1 286	824	1 182	1 223
Tekstil- og bekledningsindustri	121	238	40	72	45	41	79	91	79	167
Trelast- og trevareindustri	995	1 261	335	248	221	383	409	182	230	354
Treforedling	954	917	337	143	231	235	308	251	261	252
Forlag og grafisk industri	1 007	1 226	314	290	244	316	376	280	210	343
Oljeraffinering, kjemisk og mineralisk industri	2 535	2 890	773	449	668	687	1 086	1 390	1 964	2 198
Kjemiske råvarer	1 891	3 014	590	493	729	596	1 198	326	453	372
Metallindustri	3 000	2 354	768	305	475	489	1 085	278	346	343
Verkstedindustri	4 471	4 657	1 218	632	1 116	1 158	1 751	1 081	1 199	1 589
Bygging av skip og oljeplattformer	847	1 134	311	192	229	247	466	313	331	519
Møbelindustri og annen industri	631	869	249	270	187	180	232	110	132	121
Kraftforsyning	7 803	7 644	2 552	1 263	2 130	2 101	2 149	1 578	2 254	2 601
Vannforsyning	2 020	2 031	556	478	464	529	560	529	575	572
Bygge- og anleggsvirksomhet	4 709	5 093	1 252	1 150	1 392	1 201	1 350	1 428	1 356	1 212
Varehandel, reparasjon av kjøretøyer mv.	15 777	16 967	4 483	3 920	4 159	4 122	4 767	4 416	4 516	4 549
Hotell- og restaurantvirksomhet	2 076	2 659	526	558	662	756	683	665	780	768
Rørtransport	6 147	10 013	2 006	1 856	3 130	2 997	2 030	838	1 449	2 017
Utenriks sjøfart	10 100	16 494	5 554	4 233	4 594	1 517	6 149	6 014	4 583	4 859
Transport ellers	7 585	9 265	3 041	1 934	2 077	2 255	2 998	2 300	2 613	2 646
Post og telekommunikasjon	6 517	6 656	1 534	2 005	1 950	1 234	1 467	1 966	1 530	1 229
Finansiell tjenesteyting	6 507	6 571	1 649	1 658	1 660	1 628	1 625	1 669	1 652	1 668
Boligtjenester (husholdninger)	70 422	83 524	19 808	20 455	20 658	20 080	22 331	22 920	22 561	21 938
Forretningsmessig tjenesteyting	24 032	27 661	6 581	6 642	6 614	6 626	7 778	8 226	7 889	7 702
Offentlig administrasjon og forsvar	20 870	22 115	5 889	4 776	5 271	5 465	6 603	4 923	8 756	5 252
Undervisning	9 873	10 420	3 060	2 219	2 408	2 451	3 342	2 349	3 191	2 628
Helse- og sosialtjenester	14 583	14 566	4 942	2 721	3 657	3 191	4 997	2 810	3 280	3 459
Andre sosiale og personlige tjenester	9 875	9 845	2 854	2 255	2 364	2 429	2 797	2 403	2 403	2 515
Fastlands-Norge	230 041	256 108	66 419	57 371	63 154	61 656	73 928	64 776	72 016	68 494

Offentlig forvaltning	50 648	51 699	15 584	10 602	12 283	12 331	16 483	11 017	16 278	12 563
Statsforvaltningen	23 108	25 498	6 591	5 211	6 540	6 040	7 707	5 592	9 678	6 022
Sivil forvaltning	20 844	23 448	6 098	4 776	5 878	5 611	7 183	5 328	6 071	5 736
Forsvar	2 264	2 050	493	435	662	429	524	264	3 607	286
Kommuneforvaltningen	27 540	26 201	8 994	5 391	5 743	6 291	8 776	5 425	6 600	6 541

Tabell 22. Bruttoinvestering i fast realkapital. Faste 2004-priser. Millioner kroner

	2004	2005	04:4	05:1	05:2	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3
Bruttoinvestering i fast realkapital i alt.	314 239	349 464	92 665	78 646	85 463	83 857	101 499	86 672	94 594	92 968
Bygg og anlegg	157 361	175 783	44 859	40 380	43 272	42 395	49 736	44 494	45 834	45 641
Oljeboring, oljeleting, olje- og gasrørledning	31 704	44 687	8 736	9 144	11 584	11 127	12 832	9 674	10 743	10 767
Oljeutvinningsplattformer, borerigger og moduler	25 036	22 511	7 538	5 191	3 223	7 129	6 968	5 424	7 117	8 832
Skip og båter	11 394	17 183	5 766	4 543	4 654	1 727	6 258	6 009	7 481	4 609
Transportmidler	6 941	8 503	2 217	1 696	2 133	2 084	2 589	2 021	2 317	1 932
Maskiner og utstyr	81 803	80 798	23 503	17 692	20 596	19 395	23 115	19 050	21 102	21 185
Jordbruk og skogbruk	5 318	5 659	1 293	980	1 697	1 594	1 387	919	1 547	1 450
Fiske, fangst og fiskeoppdrett	1 208	1 859	243	362	395	548	554	425	479	363
Utvinning av råolje og naturgass, inklusiv tjenester	67 951	73 586	19 977	16 364	16 255	19 072	21 895	18 142	20 671	22 169
Utvinning av råolje og naturgass	65 138	75 418	17 633	16 311	19 106	18 150	21 851	18 176	20 695	21 935
Tjenester tilknyttet olje- og gassutvinning	2 813	-1 832	2 692	53	-2 851	922	44	-34	-24	233
Bergverksdrift	743	917	286	188	280	231	219	69	157	349
Industri	20 123	22 513	5 910	3 762	5 274	5 196	8 282	5 044	6 278	7 300
Nærings- og nytelsesmiddelindustri	3 671	3 925	940	679	1 123	834	1 290	817	1 172	1 199
Tekstil- og bekledningsindustri	121	237	40	71	46	41	79	89	78	163
Trelast- og trevareindustri	995	1 271	337	247	223	387	413	180	229	351
Treforedling	954	925	339	142	233	239	311	251	261	251
Forlag og grafisk industri	1 007	1 241	356	291	247	321	382	282	212	344
Oljeraffinering, kjemisk og mineralisk industri	2 535	2 880	751	447	665	687	1 081	1 336	1 889	2 086
Kjemiske råvarer	1 891	2 980	585	490	720	589	1 180	315	435	355
Metallindustri	3 000	2 340	775	302	477	491	1 070	274	343	337
Verkstedindustri	4 471	4 700	1 226	631	1 123	1 174	1 772	1 079	1 199	1 581
Bygging av skip og oljeplattformer	847	1 146	312	192	231	251	471	313	329	514
Møbelindustri og annen industri	631	868	250	269	187	180	232	109	131	119
Kraftforsyning	7 803	7 582	2 562	1 250	2 119	2 090	2 123	1 542	2 202	2 533
Vannforsyning	2 020	1 964	551	464	449	509	541	505	539	531
Bygge- og anleggsvirksomhet	4 709	5 082	1 257	1 141	1 389	1 209	1 343	1 394	1 329	1 181
Varehandel, reparasjon av kjøretøyer mv.	15 777	16 971	4 499	3 889	4 162	4 155	4 766	4 334	4 443	4 439
Hotell- og restaurantvirksomhet	2 076	2 638	530	552	658	752	676	647	757	746
Rørtransport	6 147	9 604	1 964	1 811	3 004	2 862	1 927	784	1 327	1 770
Utenriks sjøfart	10 100	15 030	5 354	4 054	4 146	1 296	5 533	5 395	3 952	4 074
Transport ellers	7 585	9 642	2 255	2 037	2 167	2 499	2 939	2 262	2 508	2 486
Post og telekommunikasjon	6 517	6 698	1 543	2 000	1 965	1 248	1 484	1 968	1 535	1 218
Finansiell tjenesteyting	6 507	6 462	1 603	1 609	1 623	1 619	1 611	1 630	1 635	1 624
Boligtjenester (husholdninger)	70 422	80 628	19 608	19 922	19 991	19 320	21 394	21 708	21 147	20 380
Forretningsmessig tjenesteyting	24 032	26 928	6 559	6 515	6 459	6 431	7 524	7 870	7 462	7 218
Offentlig administrasjon og forsvar	20 870	21 555	5 873	4 668	5 147	5 311	6 430	4 717	8 086	4 943
Undervisning	9 873	10 203	3 044	2 182	2 368	2 397	3 256	2 274	3 071	2 494
Helse- og sosialtjenester	14 583	14 293	4 922	2 679	3 593	3 135	4 886	2 724	3 159	3 305
Andre sosiale og personlige tjenester	9 875	9 652	2 839	2 217	2 322	2 384	2 729	2 320	2 311	2 395
Fastlands-Norge	230 041	251 245	65 377	56 416	62 058	60 628	72 143	62 352	68 644	64 955

Offentlig forvaltning	50 648	50 440	15 514	10 383	12 011	12 004	16 042	10 591	15 285	11 859
Statsforvaltningen	23 108	24 958	6 587	5 110	6 409	5 893	7 547	5 390	8 997	5 703
Sivil forvaltning	20 844	22 914	6 094	4 679	5 747	5 462	7 026	5 130	5 801	5 422
Forsvar	2 264	2 045	493	431	662	431	521	260	3 197	281
Kommuneforvaltningen	27 540	25 482	8 927	5 273	5 603	6 110	8 496	5 201	6 287	6 156

Tabell 23. Bruttoinvestering i fast realkapital.
Prosentvis volumendring fra samme periode året før

	2004	2005	04:4	05:1	05:2	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3
Bruttoinvestering i fast realkapital i alt.	10,2	11,2	28,9	13,9	12,8	9,3	9,5	10,2	10,7	10,9
Bygg og anlegg	8,3	11,7	17,4	14,1	13,6	8,7	10,9	10,2	5,9	7,7
Oljeboring, oljeleting, olje- og gasrørledning	10,1	40,9	28,4	27,2	35,2	54,3	46,9	5,8	-7,3	-3,2
Oljeutvinningsplattformer, bore-rigger og moduler . .	9,7	-10,1	68,0	6,1	-47,6	10,4	-7,6	4,5	120,8	23,9
Skip og båter	-1,8	50,8	558,4	127,8	271,4	-27,4	8,5	32,3	60,7	166,9
Transportmidler	-12,1	22,5	-1,4	41,5	23,2	16,2	16,8	19,1	8,6	-7,3
Maskiner og utstyr	18,5	-1,2	20,4	-2,8	3,1	-3,6	-1,6	7,7	2,5	9,2
Jordbruk og skogbruk	-3,7	6,4	-2,4	5,1	6,7	6,2	7,3	-6,3	-8,9	-9,1
Fiske, fangst og fiskeoppdrett	-20,0	53,9	-48,5	26,1	22,6	54,1	128,0	17,2	21,2	-33,8
Utvinning av råolje og naturgass, inklusiv tjenester	9,6	8,3	41,0	12,5	-5,4	17,4	9,6	10,9	27,2	16,2
Utvinning av råolje og naturgass.	5,7	15,8	13,8	11,0	16,8	10,3	23,9	11,4	8,3	20,9
Tjenester tilknyttet olje- og gassutvinning.	635,0	..	..	..	..	885,8	-98,4	..	..	-74,7
Bergverksdrift	17,1	23,5	57,7	3,3	117,9	56,9	-23,4	-63,4	-43,9	51,4
Industri	11,7	11,9	12,1	-7,9	4,7	2,1	40,1	34,1	19,0	40,5
Nærings- og nytelsesmiddelindustri	-12,9	6,9	-18,5	-12,3	10,9	-11,8	37,2	20,4	4,4	43,7
Tekstil- og bekledningsindustri	-39,5	96,2	48,8	162,7	202,9	6,0	99,2	25,1	71,1	292,9
Trelast- og trevareindustri	-0,4	27,7	46,1	65,7	-8,1	45,7	22,6	-27,1	2,6	-9,5
Treforedling	227,7	-3,1	256,3	-7,8	-1,1	5,8	-8,2	76,3	12,5	5,0
Forlag og grafisk industri	-2,8	23,2	32,6	32,8	0,1	72,5	7,6	-3,1	-14,1	7,0
Oljeraffinering, kjemisk og mineralisk industri. . .	30,2	13,6	31,0	-15,3	1,9	13,7	44,0	199,0	183,9	203,8
Kjemiske råvarer.	23,1	57,6	11,7	136,8	65,3	-11,1	101,6	-35,7	-39,6	-39,7
Metallindustri	-14,4	-22,0	-35,1	-56,9	-40,9	-31,3	38,0	-9,3	-28,1	-31,4
Verktedindustri	54,9	5,1	36,2	-41,7	5,8	6,6	44,6	70,9	6,8	34,7
Bygging av skip og oljeplattformer.	43,1	35,3	292,2	29,4	9,2	44,1	50,9	62,8	42,3	104,8
Møbelindustri og annen industri	-23,8	37,6	8,3	191,8	56,9	6,2	-7,0	-59,5	-29,8	-33,8
Kraftforsyning	5,9	-2,8	0,1	-8,5	10,5	6,8	-17,1	23,4	3,9	21,2
Vannforsyning	41,8	-2,8	30,5	-2,5	1,0	-7,1	-1,7	8,8	20,0	4,4
Bygge- og anleggsvirksomhet	-3,0	7,9	4,1	1,6	15,0	7,8	6,8	22,2	-4,3	-2,3
Varehandel, reparasjon av kjøretøyer mv.	6,6	7,6	6,8	4,5	10,0	10,2	5,9	11,4	6,8	6,8
Hotell- og restaurantvirksomhet	14,3	27,1	9,5	9,7	26,7	43,6	27,6	17,0	15,1	-0,8
Rørtransport	105,9	56,2	363,7	113,1	98,4	57,3	-1,8	-56,7	-55,8	-38,2
Utenriks sjøfart	4,6	48,8	..	134,5	312,8	-35,6	3,3	33,1	-4,7	214,3
Transport ellers	-1,1	27,1	12,5	29,1	28,5	21,0	30,3	11,0	15,7	-0,5
Post og telekommunikasjon	18,9	2,8	21,6	7,6	24,1	-18,5	-3,9	-1,6	-21,9	-2,4
Finansiell tjenesteyting	181,3	-0,7	169,8	-1,7	-1,3	-0,4	0,5	1,4	0,7	0,3
Boligtjenester (husholdninger)	16,3	14,5	26,8	22,5	17,0	10,6	9,1	9,0	5,8	5,5
Forretningsmessig tjenesteyting	2,5	12,1	0,3	8,0	11,6	13,8	14,7	20,8	15,5	12,2
Offentlig administrasjon og forsvar.	6,7	3,3	10,2	-3,4	6,5	-0,4	9,5	1,0	57,1	-6,9
Undervisning	-9,8	3,3	13,6	4,2	1,6	-0,3	7,0	4,2	29,7	4,1
Helse- og sosialtjenester	-0,1	-2,0	18,3	-3,2	-2,5	-2,3	-0,7	1,7	-12,1	5,4
Andre sosiale og personlige tjenester	-1,2	-2,3	3,0	0,0	-4,8	0,1	-3,9	4,7	-0,5	0,5
Fastlands-Norge	9,3	9,2	14,8	8,6	10,8	7,0	10,4	10,5	10,6	7,1

Offentlig forvaltning	2,5	-0,4	13,8	-3,1	0,6	-3,7	3,4	2,0	27,3	-1,2
Statsforvaltningen	10,0	8,0	13,2	-1,7	8,7	8,6	14,6	5,5	40,4	-3,2
Sivil forvaltning	10,9	9,9	15,0	1,7	9,6	11,3	15,3	9,6	0,9	-0,7
Forsvar	2,6	-9,7	-5,8	-27,9	1,1	-16,7	5,5	-39,8	383,0	-34,9
Kommuneforvaltningen	-3,1	-7,5	14,2	-4,5	-7,4	-13,3	-4,8	-1,4	12,2	0,8

Tabell 24. Bruttoinvestering i fast realkapital.
Prosentvis prisendring fra samme periode året før

	2004	2005	04:4	05:1	05:2	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3
Bruttoinvestering i fast realkapital i alt.	3,3	2,7	10,2	4,1	5,0	1,2	1,3	2,4	2,9	4,3
Bygg og anlegg	5,0	3,6	8,4	4,4	3,8	3,3	3,3	2,8	3,3	3,6
Oljeboring, oljeleting, olje- og gasrørledning	1,6	4,0	8,4	5,8	13,9	-2,3	-0,8	0,6	2,8	7,0
Oljeutvinningsplattformer, borerigger og moduler . .	0,2	4,9	-40,1	6,2	10,1	3,4	2,1	4,4	0,2	2,8
Skip og båter	3,0	6,4	..	25,8	119,7	-1,1	-5,6	8,9	6,1	19,4
Transportmidler	11,8	3,2	6,0	0,3	3,6	2,7	4,8	6,3	7,0	11,8
Maskiner og utstyr	1,1	-1,3	4,1	-0,7	-1,4	-1,9	-1,2	-0,7	-0,1	1,3
Jordbruk og skogbruk	6,7	0,6	5,6	1,1	0,7	0,6	0,2	0,8	1,6	2,6
Fiske, fangst og fiskeoppdrett	3,4	7,2	111,5	10,1	9,5	5,1	3,7	3,1	3,2	6,8
Utvinning av råolje og naturgass, inklusiv tjenester	1,5	3,9	-12,7	5,2	9,7	0,3	1,3	1,9	2,1	4,4
Utvinning av råolje og naturgass.	1,6	3,7	3,5	4,6	5,6	2,1	2,7	1,8	2,6	4,5
Tjenester tilknyttet olje- og gassutvinning.	-0,1	-2,8	..	-24,3	-0,7	2,0	5,5	36,2	-20,7	2,5
Bergverksdrift	2,2	0,5	49,1	0,1	-0,2	-0,2	1,3	0,2	-0,0	2,5
Industri	2,3	-0,1	-2,8	-0,0	-0,1	-1,2	0,7	1,2	1,8	3,2
Nærings- og nytelsesmiddelindustri	2,9	-0,1	-3,6	0,1	-0,2	-0,6	0,4	0,4	0,7	2,6
Tekstil- og bekledningsindustri	2,5	0,1	22,1	1,2	-1,0	-1,2	0,4	0,6	1,5	3,7
Trelast- og trevareindustri	2,3	-0,8	-14,0	-0,4	-1,3	-1,1	-0,4	0,6	1,4	1,8
Treforedling	3,2	-0,9	40,3	-0,5	-0,9	-1,6	-0,4	-0,2	0,3	2,0
Forlag og grafisk industri	-0,3	-1,2	1,0	-13,7	-14,1	17,3	11,3	-0,5	0,2	1,6
Oljeraffinering, kjemisk og mineralisk industri. . .	2,9	0,4	-16,5	5,8	8,9	-8,3	-2,4	3,5	3,6	5,3
Kjemiske råvarer.	3,5	1,2	4,7	0,6	1,1	1,7	0,7	2,9	3,0	3,6
Metallindustri.	3,4	0,6	-5,3	0,8	-0,8	-1,1	2,4	0,4	1,5	2,4
Verkstedindustri	1,2	-0,9	10,4	-0,3	-0,9	-1,3	-0,6	0,0	0,7	1,9
Bygging av skip og oljeplattformer.	-0,4	-1,0	-8,7	0,7	-1,7	-2,0	-0,7	0,1	1,5	2,5
Møbelindustri og annen industri	1,9	0,1	-6,2	0,3	-0,5	-0,4	0,5	0,8	0,6	1,8
Kraftforsyning	3,9	0,8	3,4	0,7	0,5	0,3	1,6	1,3	1,8	2,2
Vannforsyning	4,8	3,4	5,7	4,6	3,6	3,2	2,5	1,7	3,3	3,6
Bygge- og anleggsvirksomhet	4,8	0,2	3,7	0,5	-0,3	-0,2	0,9	1,7	1,8	3,2
Varehandel, reparasjon av kjøretøyer mv.	2,4	-0,0	28,8	0,6	-0,5	-0,6	0,4	1,1	1,7	3,3
Hotell- og restaurantvirksomhet	0,3	0,8	-12,0	0,7	0,1	0,5	1,8	1,9	2,5	2,4
Rørtransport	3,1	4,3	3,8	5,9	6,0	4,2	3,1	4,4	4,8	8,8
Utenriks sjøfart	2,8	9,7	..	17,5	14,6	15,6	7,1	6,8	4,6	1,9
Transport ellers	4,3	-3,9	22,1	23,1	53,4	-18,0	-24,4	7,1	8,7	17,9
Post og telekommunikasjon	0,4	-0,6	-2,6	-0,2	-0,9	-1,2	-0,5	-0,3	0,5	2,0
Finansiell tjenesteyting	4,7	1,7	4,4	5,1	3,3	0,5	-2,0	-0,7	-1,2	2,2
Boligtjenester (husholdninger)	5,1	3,6	2,7	4,3	3,7	3,3	3,3	2,8	3,2	3,6
Forretningsmessig tjenesteyting	3,2	2,7	19,8	2,8	2,4	2,5	3,0	2,5	3,2	3,6
Offentlig administrasjon og forsvar.	3,8	2,6	2,6	3,2	2,5	2,3	2,4	2,0	5,7	3,3
Undervisning	3,6	2,1	3,5	2,6	1,9	1,9	2,1	1,6	2,2	3,0
Helse- og sosialtjenester	3,9	1,9	14,8	2,4	2,0	1,5	1,9	1,6	2,0	2,8
Andre sosiale og personlige tjenester	3,0	2,0	2,0	2,6	1,9	1,6	2,0	1,8	2,2	3,1
Fastlands-Norge	3,9	1,9	7,6	3,2	3,1	0,9	0,9	2,2	3,1	3,7

Offentlig forvaltning	4,0	2,5	6,4	3,1	2,5	2,3	2,3	1,9	4,1	3,1
Statsforvaltningen	4,1	2,2	8,3	2,7	2,1	1,9	2,1	1,7	5,4	3,0
Sivil forvaltning	4,2	2,3	8,9	2,8	2,3	2,1	2,2	1,7	2,3	3,0
Forsvar	3,0	0,3	2,5	0,9	-0,1	-0,4	0,7	0,7	12,8	2,4
Kommuneforvaltningen	3,9	2,8	5,0	3,6	2,9	2,6	2,5	2,0	2,4	3,2

Tabell 25. Eksport. Løpende priser. Millioner kroner

	2004	2005	04:4	05:1	05:2	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3
Eksport i alt	732 669	865 267	195 325	198 106	210 258	219 024	237 878	251 927	246 529	243 064
Varer	556 805	668 896	149 308	152 372	161 576	168 858	186 089	201 695	191 466	188 752
Råolje og naturgass	337 274	427 938	90 546	96 353	100 331	109 581	121 673	135 666	123 221	120 154
Skip, nybygde	2 463	2 737	563	170	556	1 415	596	459	885	2 172
Skip, eldre	4 322	4 321	222	1 053	1 011	1 985	273	613	402	60
Oljeplattformer og moduler, nye	500	965	5	1	826	66	72	188	196	152
Oljeplattformer, eldre	459	2 973	60	35	2 889	22	27	14	19	7
Oljevirkksomhet, diverse varer	75	93	12	24	17	22	30	14	11	-
Fly og helikoptere	1 877	298	416	8	133	56	101	17	326	246
Tradisjonelle varer	209 835	229 571	57 484	54 728	55 814	55 711	63 318	64 724	66 406	65 961
Produkter fra jordbruk, skogbruk og fiske	10 091	12 669	2 797	2 586	2 949	3 227	3 907	3 253	4 122	3 809
Bergverksprodukter	4 364	3 940	1 361	684	857	1 457	942	765	773	1 314
Industriprodukter	194 433	209 267	53 152	50 548	51 267	50 224	57 229	59 361	60 990	59 643
Nærings- og nytelsesmidler	22 805	23 612	7 368	5 944	4 675	4 865	8 128	6 414	5 008	5 238
Tekstiler, bekledningsvarer og skotøy	2 218	2 239	604	525	567	534	613	607	558	555
Trevarer	2 604	2 594	644	606	726	596	666	714	691	651
Treforedlingsprodukter	11 536	11 274	2 875	2 789	2 848	2 773	2 864	2 893	2 685	2 694
Grafiske produkter	577	545	156	151	149	129	116	101	86	93
Raffinerte oljeprodukter	15 659	21 017	4 538	3 435	4 539	6 486	6 557	7 142	8 781	7 153
Kjemiske råvarer mv.	19 259	19 850	5 072	5 203	5 032	4 851	4 764	5 481	5 739	5 474
Kjemiske og mineralske produkter	14 407	15 486	3 559	3 627	4 036	3 585	4 238	4 051	3 987	3 910
Metaller	48 841	50 533	13 148	13 518	13 251	11 872	11 892	14 496	15 945	16 064
Verkstedprodukter	51 916	57 872	14 042	13 699	14 372	13 580	16 222	16 259	16 427	16 742
Andre industriprodukter	4 611	4 245	1 146	1 051	1 072	953	1 169	1 203	1 083	1 069
Elektrisk kraft	947	3 694	174	910	741	803	1 240	1 345	521	1 195
Trad. varer utenom raffinerte oljeprodukter	194 176	208 554	52 946	51 293	51 275	49 225	56 761	57 582	57 625	58 808
Tjenester	175 864	196 371	46 017	45 734	48 682	50 166	51 789	50 233	55 063	54 312
Bruttofrakter, utenriks sjøfart	75 812	79 768	20 237	20 118	19 707	19 575	20 368	19 366	20 103	21 451
Oljevirkksomhet, diverse tjenester	615	584	162	148	145	143	148	147	135	137
Oljeboringstjenester mv.	9 392	12 478	2 409	1 790	2 700	2 961	5 027	3 359	4 917	2 911
Rørtransport	10 652	11 961	3 024	3 024	2 758	2 893	3 286	3 176	3 079	3 136
Reisetrafikk	21 138	22 516	4 548	4 506	6 200	6 735	5 075	4 477	6 624	7 304
Andre tjenester	58 255	69 064	15 637	16 148	17 172	17 859	17 885	19 708	20 205	19 373
Samferdsel	12 442	13 717	3 369	2 969	3 514	3 559	3 675	2 864	2 948	3 606
Finans- og forretningstjenester	36 020	42 046	9 543	10 152	10 450	10 386	11 058	13 036	12 940	12 660
Tjenester ellers	9 793	13 301	2 725	3 027	3 208	3 914	3 152	3 808	4 317	3 107

Tabell 26. Eksport. Faste 2004-priser. Millioner kroner

	2004	2005	04:4	05:1	05:2	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3
Eksport i alt	732 669	737 002	184 444	180 718	188 240	178 604	189 440	187 733	185 128	177 981
Varer	556 805	551 645	141 390	137 270	140 882	131 790	141 703	140 903	133 269	129 020
Råolje og naturgass	337 274	320 559	83 072	82 545	81 197	75 746	81 071	81 741	74 210	70 965
Skip, nybygde	2 463	2 605	549	164	529	1 349	563	431	816	1 971
Skip, eldre	4 322	3 449	322	723	824	1 671	230	492	398	54
Oljeplattformer og moduler, nye	500	927	5	1	794	63	69	177	182	140
Oljeplattformer, eldre	459	2 973	60	35	2 889	22	27	14	19	7
Oljevirksomhet, diverse varer	75	89	11	24	16	21	28	14	10	-
Fly og helikoptere	1 877	298	398	8	133	56	101	16	330	242
Tradisjonelle varer	209 835	220 746	56 973	53 772	54 500	52 861	59 614	58 019	57 303	55 641
Produkter fra jordbruk, skogbruk og fiske	10 091	11 002	2 880	2 412	2 613	2 680	3 297	2 644	2 609	2 619
Bergverksprodukter	4 364	3 660	1 374	663	833	1 271	893	764	762	1 393
Industriprodukter	194 433	202 229	52 530	49 656	50 279	48 070	54 225	53 684	53 566	51 013
Nærings- og nytelsesmidler	22 805	21 547	6 998	5 644	4 511	4 418	6 974	5 642	4 317	4 358
Tekstiler, bekledningsvarer og skotøy	2 218	2 321	590	540	592	561	628	634	598	537
Trevarer	2 604	2 684	661	627	743	619	695	727	712	649
Treforedlingsprodukter	11 536	11 321	2 932	2 788	2 843	2 798	2 892	2 886	2 722	2 682
Grafiske produkter	577	563	154	143	144	144	132	110	101	102
Raffinerte oljeprodukter	15 659	15 405	4 444	3 214	3 644	4 047	4 500	4 594	5 106	4 205
Kjemiske råvarer mv.	19 259	19 011	4 939	4 910	4 837	4 738	4 526	4 932	5 225	4 896
Kjemiske og mineralske produkter	14 407	15 611	3 647	3 718	4 031	3 679	4 183	4 060	4 018	3 934
Metaller	48 841	50 544	12 876	13 309	13 048	12 161	12 026	12 742	12 918	11 747
Verkstedprodukter	51 916	58 828	14 184	13 702	14 787	13 899	16 441	16 160	16 716	16 816
Andre industriprodukter	4 611	4 394	1 105	1 061	1 099	1 006	1 228	1 197	1 132	1 087
Elektrisk kraft	947	3 855	189	1 041	775	840	1 199	928	366	616
Trad. varer utenom raffinerte oljeprodukter	194 176	205 341	52 529	50 558	50 856	48 814	55 114	53 425	52 197	51 436
Tjenester	175 864	185 357	43 054	43 447	47 357	46 814	47 737	46 830	51 859	48 962
Bruttofrakter, utenriks sjøfart	75 812	72 140	18 117	18 124	19 133	17 171	17 711	16 840	18 840	18 130
Oljevirksomhet, diverse tjenester	615	562	159	144	139	137	141	138	125	126
Oljeboringstjenester mv.	9 392	11 965	2 307	1 763	2 592	2 952	4 657	3 388	4 661	2 635
Rørtransport	10 652	11 334	2 995	3 048	2 714	2 498	3 074	3 200	2 695	2 633
Reisetrafikk	21 138	21 974	4 521	4 459	6 045	6 552	4 918	4 301	6 281	6 888
Andre tjenester	58 255	67 381	15 219	15 909	16 734	17 503	17 236	18 963	19 257	18 550
Samferdsel	12 442	13 278	3 222	2 885	3 387	3 579	3 427	2 675	2 802	3 576
Finans- og forretningstjenester	36 020	41 131	9 391	9 998	10 243	10 123	10 767	12 585	12 361	12 018
Tjenester ellers	9 793	12 972	2 605	3 025	3 104	3 801	3 042	3 702	4 094	2 956

Tabell 27. Eksport. Prosentvis volumendring fra samme periode året før

	2004	2005	04:4	05:1	05:2	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3
Eksport i alt	1,1	0,6	-3,2	-4,5	2,4	1,9	2,7	3,9	-1,7	-0,3
Varer	-0,2	-0,9	-4,7	-5,8	1,9	0,2	0,2	2,6	-5,4	-2,1
Råolje og naturgass	-0,5	-5,0	-5,7	-8,1	-4,5	-4,6	-2,4	-1,0	-8,6	-6,3
Skip, nybygde	-52,2	5,8	-63,7	-74,5	-33,8	185,3	2,6	162,8	54,4	46,2
Skip, eldre	-19,9	-20,2	-85,7	-46,3	-52,5	81,6	-28,6	-31,9	-51,7	-96,8
Oljeplattformer og moduler, nye	38,7	85,3	-95,0	-91,3	75,9	93,7	..	..	-77,1	120,5
Oljeplattformer, eldre	-86,1	547,7	-97,3	-88,7	..	-50,0	-55,0	-60,0	-99,3	-68,2
Oljevirksomhet, diverse varer	-32,8	19,1	-56,2	-33,7	19,8	48,1	146,6	-41,2	-36,9	..
Fly og helikoptere	42,6	-84,1	94,4	-99,0	-66,8	-83,9	-74,6	109,3	148,3	331,5
Tradisjonelle varer	3,4	5,2	5,8	1,7	9,6	5,1	4,6	7,9	5,1	5,3
Produkter fra jordbruk, skogbruk og fiske	4,8	9,0	8,5	1,8	8,2	10,5	14,5	9,6	-0,2	-2,3
Bergverksprodukter	-0,8	-16,1	7,4	3,4	5,4	-18,4	-35,0	15,2	-8,5	9,6
Industriprodukter	3,7	4,0	6,1	0,1	8,5	4,5	3,2	8,1	6,5	6,1
Nærings- og nytelsesmidler	-0,4	-5,5	-2,3	-7,7	-1,7	-13,4	-0,3	-0,0	-4,3	-1,3
Tekstiler, bekledningsvarer og skotøy	-1,8	4,6	4,2	-0,1	9,1	2,9	6,4	17,5	1,0	-4,3
Trevarer	-1,8	3,1	2,0	-7,9	13,7	1,6	5,2	16,0	-4,2	4,8
Treforedlingsprodukter	5,3	-1,9	4,8	-5,8	0,3	-0,4	-1,4	3,5	-4,2	-4,1
Grafiske produkter	2,2	-2,4	2,0	-6,5	5,5	7,8	-14,2	-23,4	-29,7	-29,0
Raffinerte oljeprodukter	-5,4	-1,6	4,2	-31,2	22,7	13,1	1,3	42,9	40,1	3,9
Kjemiske råvarer mv.	2,4	-1,3	3,8	0,3	3,9	-0,7	-8,4	0,5	8,0	3,3
Kjemiske og mineralske produkter	7,0	8,4	6,0	8,2	6,5	4,0	14,7	9,2	-0,3	6,9
Metaller	10,3	3,5	17,1	7,8	7,9	5,5	-6,6	-4,3	-1,0	-3,4
Verkstedprodukter	2,1	13,3	4,4	8,9	14,4	13,7	15,9	17,9	13,0	21,0
Andre industriprodukter	13,0	-4,7	-2,2	-13,0	-3,8	-12,0	11,1	12,8	3,0	8,0
Elektrisk kraft	-30,6	307,1	-47,1	330,9	290,1	164,7	533,1	-10,9	-52,7	-26,7
Trad. varer utenom raffinerte oljeprodukter	4,1	5,8	5,9	4,9	8,8	4,5	4,9	5,7	2,6	5,4
Tjenester	5,0	5,4	1,7	-0,0	3,8	7,0	10,9	7,8	9,5	4,6
Bruttofrakter, utenriks sjøfart	-4,0	-4,8	-3,9	-7,4	-3,7	-5,9	-2,2	-7,1	-1,5	5,6
Oljevirksomhet, diverse tjenester	56,8	-8,6	63,7	-12,8	-7,5	-2,2	-11,1	-4,2	-10,1	-8,3
Oljeboringstjenester mv.	69,4	27,4	19,0	-16,0	14,7	8,3	101,9	92,2	79,8	-10,7
Rørtransport	4,5	6,4	1,2	-0,7	6,8	22,1	2,6	5,0	-0,7	5,4
Reisetrafikk	10,7	4,0	10,5	3,0	3,1	2,0	8,8	-3,5	3,9	5,1
Andre tjenester	6,9	15,7	3,7	12,4	15,4	21,7	13,3	19,2	15,1	6,0
Samferdsel	9,7	6,7	4,1	4,3	7,1	8,7	6,4	-7,3	-17,3	-0,1
Finans- og forretningstjenester	8,4	14,2	5,9	11,8	14,1	16,2	14,6	25,9	20,7	18,7
Tjenester ellers	-1,0	32,5	-3,7	24,0	31,2	59,6	16,8	22,4	31,9	-22,2

Tabell 28. Eksport. Prosentvis prisendring fra samme periode året før

	2004	2005	04:4	05:1	05:2	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3
Eksport i alt	12,9	17,4	18,7	17,1	16,1	17,2	18,6	22,4	19,2	11,4
Varer	15,5	21,3	22,3	19,3	18,9	21,5	24,4	29,0	25,3	14,2
Råolje og naturgass	20,8	33,5	34,8	29,8	31,0	33,9	37,7	42,2	34,4	17,0
Skip, nybygde	0,1	5,1	1,6	5,9	5,8	4,0	3,2	2,7	3,1	5,0
Skip, eldre	2,9	25,3	-8,6	34,1	20,3	25,7	71,9	-14,6	-17,6	-6,4
Oljeplattformer og moduler, nye	3,9	4,1	5,0	4,3	4,1	3,3	2,4	3,7	3,5	4,4
Oljeplattformer, eldre	0,0	0,0	-13,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-
Oljevirksomhet, diverse varer	-3,8	4,1	1,2	3,5	9,1	-1,0	1,4	-0,8	2,6	..
Fly og helikoptere	-0,9	0,1	55,1	21,5	-13,0	-4,3	-4,3	1,5	-1,3	1,8
Tradisjonelle varer	8,5	4,0	7,0	4,0	2,8	3,8	5,3	9,6	13,2	12,5
Produkter fra jordbruk, skogbruk og fiske	6,1	15,2	1,1	5,8	10,3	20,7	22,0	14,7	40,0	20,8
Bergverksprodukter	24,1	7,7	32,2	3,1	4,6	12,8	6,5	-2,9	-1,4	-17,7
Industriprodukter	8,4	3,5	6,8	4,2	2,5	2,8	4,3	8,6	11,7	11,9
Nærings- og nytelsesmidler	7,0	9,6	11,5	10,8	6,1	9,3	10,7	7,9	11,9	9,1
Tekstiler, bekledningsvarer og skotøy	2,0	-3,5	-0,3	-2,9	-1,6	-4,8	-4,6	-1,6	-2,6	8,6
Trevarer	3,5	-3,4	0,6	-6,6	-1,0	-4,0	-1,7	1,6	-0,7	4,2
Treforedlingsprodukter	2,9	-0,4	-0,2	-0,3	-0,1	-2,3	1,0	0,2	-1,5	1,3
Grafiske produkter	-3,5	-3,2	0,7	3,5	11,2	-13,3	-13,3	-12,7	-17,9	1,5
Raffinerte oljeprodukter	21,2	36,4	17,8	19,4	24,2	44,5	42,7	45,5	38,1	6,1
Kjemiske råvarer mv.	9,3	4,4	9,6	7,4	6,7	1,3	2,5	4,9	5,6	9,2
Kjemiske og mineralske produkter	5,3	-0,8	3,2	-2,2	-1,3	-3,6	3,8	2,3	-0,9	2,0
Metaller	16,9	-0,0	13,3	4,4	3,0	-4,4	-3,2	12,0	21,5	40,1
Verkstedprodukter	1,8	-1,6	-1,0	-0,1	-3,9	-2,1	-0,3	0,6	1,1	1,9
Andre industriprodukter	2,9	-3,4	2,0	-2,0	0,3	-3,3	-8,2	1,5	-2,0	3,8
Elektrisk kraft	-15,8	-4,2	-5,1	-13,1	-6,4	-7,2	12,6	65,8	48,8	103,0
Trad. varer utenom raffinerte oljeprodukter	7,6	1,6	6,2	2,8	1,3	-0,0	2,2	6,2	9,5	13,4
Tjenester	5,5	5,9	7,8	10,2	7,4	4,9	1,5	1,9	3,3	3,5
Bruttofrakter, utenriks sjøfart	13,2	10,6	12,1	19,4	9,8	11,0	3,0	3,6	3,6	3,8
Oljevirksomhet, diverse tjenester	2,7	3,9	-0,9	4,7	4,5	3,7	2,8	3,7	3,5	4,4
Oljeboringstjenester mv.	-10,9	4,3	-2,7	4,7	14,0	-5,2	3,4	-2,4	1,3	10,1
Rørtransport	-2,2	5,5	27,2	7,3	1,5	5,5	5,9	0,1	12,4	2,9
Reisetrafikk	1,7	2,5	2,1	2,0	2,4	2,7	2,6	3,0	2,8	3,2
Andre tjenester	2,4	2,5	3,2	2,6	3,4	3,1	1,0	2,4	2,2	2,4
Samferdsel	0,7	3,3	3,3	0,2	6,4	3,9	2,6	4,0	1,4	1,4
Finans- og forretningstjenester	2,9	2,2	2,9	3,3	2,2	2,4	1,1	2,0	2,6	2,7
Tjenester ellers	2,6	2,5	4,5	3,2	4,3	4,0	-0,9	2,8	2,0	2,1

Tabell 29. Import. Løpende priser. Millioner kroner

	2004	2005	04:4	05:1	05:2	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3
Import i alt	496 783	546 340	131 865	121 392	137 805	142 176	144 967	140 409	149 132	156 530
Varer	338 379	366 996	90 739	82 580	93 195	91 874	99 347	99 194	102 126	101 538
Råolje og naturgass	1 905	3 863	657	759	577	751	1 776	681	286	266
Skip, nybygde og eldre	5 804	7 270	2 829	1 442	1 951	1 334	2 543	2 160	5 095	3 056
Oljeplattformer og moduler, nybygde og eldre	1 596	1 194	19	15	32	1 097	50	824	59	47
Oljevirkosomhet, diverse varer	4 927	3 354	1 373	950	969	660	775	237	243	447
Fly og helikoptere	801	187	154	18	47	2	120	77	109	240
Tradisjonelle varer	323 346	351 128	85 707	79 396	89 619	88 030	94 083	95 215	96 334	97 482
Produkter fra jordbruk, skogbruk og fiske	9 236	9 576	2 496	2 505	2 515	2 022	2 534	2 612	2 639	2 102
Bergverksprodukter	3 560	4 333	928	952	1 069	1 040	1 272	1 055	1 303	1 207
Industriprodukter	306 878	336 356	81 349	75 766	85 708	84 803	90 079	91 201	91 266	93 327
Nærings- og nytelsesmidler	17 252	18 039	4 767	3 878	4 554	4 600	5 007	4 358	4 865	5 227
Tekstiler, bekledningsvarer og skotøy	19 599	20 368	4 532	5 182	4 309	6 051	4 826	5 820	4 372	6 330
Trevarer	7 129	7 920	1 922	1 842	2 150	1 876	2 052	2 070	2 202	2 099
Treforedlingsprodukter	6 868	6 863	1 804	1 685	1 735	1 666	1 777	1 749	1 690	1 651
Grafiske produkter	3 676	3 719	1 042	860	856	937	1 066	976	883	976
Raffinerte oljeprodukter	16 690	17 711	3 651	3 554	4 557	5 094	4 506	5 556	5 703	5 853
Kjemiske råvarer mv.	11 878	13 758	2 949	3 277	3 477	3 481	3 523	3 982	4 210	4 038
Kjemiske og mineralske produkter	34 128	36 509	8 920	8 666	9 508	8 879	9 456	9 487	9 633	9 576
Metaller	33 170	39 750	8 798	9 712	10 386	9 754	9 898	10 853	10 390	10 673
Verkstedprodukter	120 970	134 309	32 774	28 696	34 425	33 784	37 404	36 809	37 370	37 060
Andre industriprodukter	12 631	13 826	3 688	3 131	3 341	3 240	4 114	3 580	3 358	3 419
Transportmidler mv. u. tilsv norsk prod.	22 887	23 584	6 502	5 283	6 410	5 441	6 450	5 961	6 590	6 425
Elektrisk kraft	3 672	863	934	173	327	165	198	347	1 126	846
Trad. varer utenom raffinerte oljeprodukter	306 656	333 417	82 056	75 842	85 062	82 936	89 577	89 659	90 631	91 629
Tjenester	158 404	179 344	41 126	38 812	44 610	50 302	45 620	41 215	47 006	54 992
Driftsutgifter utenom bunkers, skipsfart	43 129	43 871	11 904	10 752	10 546	10 443	12 130	9 896	9 568	10 182
Oljevirkosomhet, diverse tjenester	5 677	7 230	1 528	1 378	2 067	2 052	1 733	1 609	2 095	2 683
Driftsutgifter utenom bunkers, oljeboring	1 531	1 974	379	372	567	563	472	437	577	742
Reisetrafikk	59 420	69 507	13 305	14 438	18 254	22 590	14 225	15 704	20 034	26 100
Andre tjenester	48 647	56 762	14 010	11 872	13 176	14 654	17 060	13 569	14 732	15 285
Samferdsel	5 174	2 410	1 686	535	649	625	601	554	629	598
Finans- og forretningstjenester	30 046	39 263	8 362	7 999	8 939	10 210	12 115	9 520	10 021	11 116
Tjenester ellers	13 427	15 089	3 962	3 338	3 588	3 819	4 344	3 495	4 082	3 571

Tabell 30. Import. Faste 2004-priser. Millioner kroner

	2004	2005	04:4	05:1	05:2	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3
Import i alt	496 783	539 390	129 206	120 095	137 713	140 077	141 505	136 564	146 804	149 840
Varer	338 379	363 260	90 077	81 863	92 714	90 814	97 870	95 773	99 059	96 071
Råolje og naturgass	1 905	2 953	620	695	494	525	1 239	448	186	164
Skip, nybygde og eldre	5 804	6 111	2 631	1 157	1 620	1 194	2 140	1 798	4 256	2 387
Oljeplattformer og moduler, nybygde og eldre	1 596	919	16	12	25	844	38	615	47	35
Oljevirkosomhet, diverse varer	4 927	3 229	1 346	926	931	633	738	223	226	411
Fly og helikoptere	801	186	147	17	47	2	120	72	110	236
Tradisjonelle varer	323 346	349 862	85 324	79 055	89 597	87 615	93 595	92 617	94 234	92 839
Produkter fra jordbruk, skogbruk og fiske	9 236	9 231	2 505	2 328	2 429	2 043	2 431	2 502	2 594	2 041
Bergverksprodukter	3 560	3 859	907	877	960	930	1 092	990	1 318	1 108
Industriprodukter	306 878	335 895	80 924	75 651	85 883	84 473	89 888	88 904	89 535	89 272
Nærings- og nytelsesmidler	17 252	18 601	4 828	4 006	4 725	4 774	5 096	4 261	4 773	4 948
Tekstiler, bekledningsvarer og skotøy	19 599	21 126	4 455	5 277	4 755	6 192	4 902	5 951	4 896	6 328
Trevarer	7 129	8 116	1 901	1 849	2 218	1 936	2 113	2 105	2 272	2 145
Treforedlingsprodukter	6 868	7 107	1 805	1 701	1 764	1 754	1 888	1 830	1 754	1 690
Grafiske produkter	3 676	3 589	1 052	832	780	924	1 053	959	921	975
Raffinerte oljeprodukter	16 690	13 218	3 253	3 186	3 608	3 273	3 151	3 608	3 553	3 661
Kjemiske råvarer mv.	11 878	13 541	2 931	3 214	3 384	3 458	3 485	3 714	3 962	3 734
Kjemiske og mineralske produkter	34 128	37 303	8 876	8 687	9 770	9 191	9 655	9 700	10 119	9 889
Metaller	33 170	37 618	8 332	9 478	9 870	9 033	9 237	9 822	9 020	8 303
Verkstedprodukter	120 970	138 460	33 343	29 039	35 307	35 141	38 973	37 730	38 495	38 124
Andre industriprodukter	12 631	14 002	3 653	3 167	3 381	3 373	4 081	3 563	3 430	3 410
Transportmidler mv. u. tilsv norsk prod.	22 887	23 214	6 494	5 215	6 321	5 424	6 254	5 662	6 341	6 065
Elektrisk kraft	3 672	877	988	199	325	169	184	221	786	417
Trad. varer utenom raffinerte oljeprodukter	306 656	336 644	82 072	75 869	85 989	84 342	90 444	89 009	90 681	89 178
Tjenester	158 404	176 130	39 129	38 233	44 999	49 263	43 635	40 791	47 746	53 769
Driftsutgifter utenom bunkers, skipsfart	43 129	41 040	10 307	10 311	10 885	9 769	10 076	9 580	10 718	10 314
Oljevirkosomhet, diverse tjenester	5 677	6 950	1 483	1 344	1 986	1 969	1 651	1 514	1 944	2 466
Driftsutgifter utenom bunkers, oljeboring	1 531	1 950	374	367	562	556	464	427	565	712
Reisetrafikk	59 420	70 321	13 475	14 433	18 552	22 579	14 757	15 929	20 207	25 508
Andre tjenester	48 647	55 868	13 593	11 778	13 014	14 390	16 687	13 341	14 311	14 769
Samferdsel	5 174	2 392	1 625	534	642	625	590	545	615	607
Finans- og forretningstjenester	30 046	38 688	8 119	7 925	8 868	10 025	11 870	9 373	9 772	10 737
Tjenester ellers	13 427	14 788	3 848	3 319	3 504	3 740	4 227	3 424	3 924	3 425

Tabell 31. Import. Prosentvis volumendring fra samme periode året før

	2004	2005	04:4	05:1	05:2	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3
Import i alt	8,8	8,6	11,0	3,2	12,2	9,0	9,5	13,7	6,6	7,0
Varer	11,3	7,4	13,5	1,9	10,4	8,2	8,7	17,0	6,8	5,8
Råolje og naturgass	-13,7	55,0	18,3	169,7	16,8	-13,2	99,9	-35,6	-62,3	-68,8
Skip, nybygde og eldre	-18,2	5,3	139,5	11,1	37,4	25,3	-18,7	55,4	162,7	99,9
Oljeplattformer og moduler, nybygde og eldre	412,1	-42,4	-76,7	-98,6	-68,9	30,3	134,0	..	88,7	-95,9
Oljevirkosomhet, diverse varer	105,2	-34,5	110,5	-14,5	-30,4	-45,4	-45,2	-75,9	-75,8	-35,2
Fly og helikoptere	46,5	-76,8	-31,0	-93,1	-1,5	-99,4	-18,4	321,3	134,9	..
Tradisjonelle varer	10,9	8,2	11,1	2,9	10,7	9,2	9,7	17,2	5,2	6,0
Produkter fra jordbruk, skogbruk og fiske	4,1	-0,1	1,2	-6,0	7,9	2,0	-3,0	7,5	6,8	-0,1
Bergverksprodukter	13,5	8,4	18,7	4,0	-4,6	15,9	20,3	12,9	37,3	19,2
Industriprodukter	11,0	9,5	11,1	4,0	12,0	10,4	11,1	17,5	4,3	5,7
Nærings- og nytelsesmidler	7,8	7,8	14,8	7,7	16,3	2,8	5,5	6,4	1,0	3,7
Tekstiler, bekledningsvarer og skotøy	6,3	7,8	5,6	2,9	9,5	9,1	10,0	12,8	3,0	2,2
Trevarer	10,0	13,8	18,0	10,3	23,5	10,3	11,1	13,8	2,4	10,8
Treforedlingsprodukter	0,3	3,5	2,1	-3,1	8,0	4,8	4,6	7,6	-0,6	-3,6
Grafiske produkter	2,5	-2,4	-1,6	-2,0	-3,2	-4,7	0,1	15,3	18,0	5,5
Raffinerte oljeprodukter	-2,2	-20,8	-21,2	-23,8	-23,7	-27,7	-3,1	13,2	-1,5	11,9
Kjemiske råvarer mv.	4,3	14,0	-0,5	13,2	9,8	14,3	18,9	15,6	17,1	8,0
Kjemiske og mineralske produkter	6,0	9,3	10,9	6,0	13,4	8,9	8,8	11,7	3,6	7,6
Metaller	11,1	13,4	5,3	26,9	10,0	7,5	10,9	3,6	-8,6	-8,1
Verkstedsprodukter	14,3	14,5	16,9	0,7	18,4	21,2	16,9	29,9	9,0	8,5
Andre industriprodukter	8,2	10,9	6,6	5,6	14,6	11,4	11,7	12,5	1,5	1,1
Transportmidler mv. u. tilsv norsk prod.	31,6	1,4	26,5	2,0	7,2	0,7	-3,7	8,6	0,3	11,8
Elektrisk kraft	14,0	-76,1	37,4	-74,4	-67,3	-81,5	-81,4	10,8	141,7	146,5
Trad. varer utenom raffinerte oljeprodukter	11,6	9,8	12,8	4,4	12,8	11,4	10,2	17,3	5,5	5,7
Tjenester	3,8	11,2	5,4	6,2	16,3	10,5	11,5	6,7	6,1	9,1
Driftsutgifter utenom bunkers, skipsfart	-3,1	-4,8	-3,0	-7,4	-3,7	-5,9	-2,2	-7,1	-1,5	5,6
Oljevirkosomhet, diverse tjenester	10,3	22,4	5,3	13,5	44,2	20,6	11,4	12,6	-2,1	25,2
Driftsutgifter utenom bunkers, oljeboring	-19,0	27,4	-36,7	12,4	34,4	35,1	24,1	16,1	0,5	28,1
Reisetrafikk	15,4	18,3	19,0	25,6	30,5	11,6	9,5	10,4	8,9	13,0
Andre tjenester	-1,8	14,8	3,1	-1,7	14,1	23,3	22,8	13,3	10,0	2,6
Samferdsel	3,7	-53,8	24,8	-47,2	-52,1	-47,7	-63,7	1,9	-4,2	-2,9
Finans- og forretningstjenester	-3,9	28,8	0,6	0,9	27,6	40,9	46,2	18,3	10,2	7,1
Tjenester ellers	0,8	10,1	0,9	6,8	12,6	11,3	9,8	3,2	12,0	-8,4

Tabell 32. Import. Prosentvis prisendring fra samme periode året før

	2004	2005	04:4	05:1	05:2	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3
Import i alt	4,8	1,3	4,0	2,3	1,8	0,8	0,4	1,7	1,5	2,9
Varer	4,0	1,0	2,5	1,3	1,6	0,5	0,8	2,7	2,6	4,5
Råolje og naturgass	21,1	30,8	75,5	23,5	22,2	40,4	35,3	39,3	31,4	13,5
Skip, nybygde og eldre	1,6	19,0	6,1	30,3	33,3	16,5	10,5	-3,6	-0,6	14,6
Oljeplattformer og moduler, nybygde og eldre	4,9	29,9	18,0	31,5	31,9	21,3	12,4	7,9	-2,3	4,9
Oljevirkosomhet, diverse varer	1,8	3,9	-7,7	4,9	4,6	3,8	2,9	3,7	3,5	4,4
Fly og helikoptere	-1,1	0,5	12,1	21,3	-13,2	-4,5	-4,5	1,5	-1,3	1,8
Tradisjonelle varer	4,0	0,4	2,1	0,6	1,0	-0,2	0,1	2,4	2,2	4,5
Produkter fra jordbruk, skogbruk og fiske	1,7	3,7	0,2	7,3	1,1	1,6	4,6	-3,0	-1,8	4,0
Bergverksprodukter	14,5	12,3	3,7	9,9	12,5	11,7	13,9	-1,8	-11,3	-2,6
Industriprodukter	4,3	0,1	2,3	0,4	0,9	-0,3	-0,3	2,4	2,1	4,1
Nærings- og nytelsesmidler	3,6	-3,0	-0,6	-3,4	-3,4	-4,9	-0,5	5,6	5,8	9,6
Tekstiler, bekledningsvarer og skotøy	-0,2	-3,6	-1,1	-3,6	-1,5	-5,2	-3,2	-0,4	-1,5	2,4
Trevarer	2,3	-2,4	-0,7	-0,6	-1,7	-3,2	-3,9	-1,3	-0,0	1,0
Treforedlingsprodukter	3,0	-3,4	0,6	-1,8	-1,4	-4,4	-5,8	-3,5	-2,1	2,9
Grafiske produkter	0,3	3,6	1,0	-2,1	9,7	5,5	2,2	-1,6	-12,6	-1,3
Raffinerte oljeprodukter	16,3	34,0	36,2	29,9	31,3	43,8	27,4	38,1	27,1	2,7
Kjemiske råvarer mv.	7,3	1,6	8,4	4,2	3,3	-1,2	0,5	5,1	3,4	7,4
Kjemiske og mineralske produkter	2,7	-2,1	-3,6	-2,1	-1,1	-2,7	-2,5	-2,0	-2,2	0,2
Metaller	24,3	5,7	27,6	8,6	8,0	5,6	1,5	7,8	9,5	19,0
Verkstedprodukter	1,1	-3,0	-3,0	-3,2	-2,8	-3,5	-2,4	-1,3	-0,4	1,1
Andre industriprodukter	0,1	-1,3	-4,6	-2,1	-0,8	-2,2	-0,1	1,6	-0,9	4,4
Transportmidler mv. u. tilsv norsk prod.	-0,2	1,6	0,9	2,2	0,5	0,6	3,0	3,9	2,5	5,6
Elektrisk kraft	-19,6	-1,6	-7,7	-15,4	0,2	-5,4	13,8	81,0	42,5	108,0
Trad. varer utenom raffinerte oljeprodukter	3,4	-1,0	0,8	-0,6	-0,3	-1,9	-0,9	0,8	1,0	4,5
Tjenester	6,5	1,8	7,7	4,4	2,4	1,5	-0,5	-0,5	-0,7	0,2
Driftsutgifter utenom bunkers, skipsfart	15,0	6,9	14,6	15,6	5,5	2,7	4,2	-0,9	-7,9	-7,7
Oljevirkosomhet, diverse tjenester	0,4	4,0	13,0	6,2	4,8	3,9	1,9	3,7	3,5	4,4
Driftsutgifter utenom bunkers, oljeboring	1,2	1,2	10,6	1,9	2,4	0,4	0,4	1,2	1,2	2,9
Reisetrafikk	7,2	-1,2	3,9	-2,1	-0,6	-0,2	-2,4	-1,4	0,8	2,3
Andre tjenester	0,1	1,6	5,0	2,8	3,0	1,7	-0,8	0,9	1,7	1,6
Samferdsel	-4,2	0,8	4,2	-1,4	5,6	1,6	-1,8	1,6	1,2	-1,5
Finans- og forretningstjenester	1,0	1,5	5,6	3,2	2,1	1,6	-0,9	0,6	1,7	1,7
Tjenester ellers	-0,0	2,0	4,4	2,9	4,2	1,8	-0,2	1,5	1,6	2,1

Tabell 33. Sysselsatte personer. Lønnstakere og selvstendige. 1000

	2004	2005	04:4	05:1	05:2	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3
I alt	2 323,4	2 346,1	2 320,5	2 322,7	2 348,1	2 360,2	2 352,9	2 375,7	2 412,6	2 433,7
Jordbruk og skogbruk	66,5	64,0	66,3	63,1	63,7	64,9	64,3	61,6	62,0	62,8
Fiske, fangst og fiskeoppdrett	15,1	14,1	14,6	13,8	14,7	13,9	14,0	13,7	14,9	13,6
Utvinning av råolje og naturgass, inklusiv tjenester	32,1	33,1	32,3	32,1	31,9	34,4	34,1	33,2	34,5	36,8
Utvinning av råolje og naturgass	18,5	18,9	18,8	18,6	18,2	19,1	19,5	18,5	19,6	20,0
Tjenester tilknyttet olje- og gassutvinning	13,6	14,3	13,5	13,5	13,7	15,3	14,6	14,7	14,8	16,8
Bergverksdrift	4,0	4,1	4,0	3,9	4,1	4,2	4,1	4,1	4,2	4,2
Industri	263,6	261,5	262,7	258,8	261,6	262,4	263,1	261,1	264,2	267,8
Nærings- og nytelsesmiddelindustri	50,6	48,9	50,3	48,5	48,4	49,4	49,5	47,0	47,5	48,1
Tekstil- og bekledningsindustri	5,7	5,4	5,5	5,6	5,6	5,2	5,4	5,3	5,7	6,0
Trelast- og trevareindustri	15,0	15,0	14,6	14,7	15,2	15,0	15,2	15,1	15,3	15,4
Treforedling	8,2	7,9	8,0	8,0	8,0	7,9	7,7	7,8	7,4	7,3
Forlag og grafisk industri	30,1	29,3	29,8	30,0	29,8	28,7	28,8	28,8	28,7	27,9
Oljeraffinering, kjemisk og mineralisk industri	21,5	21,7	21,6	21,0	21,8	22,1	21,9	21,5	22,1	22,3
Kjemiske råvarer	8,1	7,8	8,2	8,0	7,6	8,0	7,4	7,6	7,5	7,8
Metallindustri	12,8	12,8	12,5	12,8	12,9	13,0	12,5	12,6	12,7	12,5
Verktedindustri	68,3	68,7	69,0	67,5	68,3	69,0	70,0	69,8	70,5	72,3
Bygging av skip og oljeplattformer	30,7	31,7	31,3	30,5	31,3	32,0	33,0	33,5	34,2	36,0
Møbelindustri og annen industri	12,4	12,2	12,0	12,1	12,7	12,1	11,9	12,1	12,6	12,2
Kraftforsyning	12,3	12,2	12,4	12,0	12,2	12,3	12,1	12,0	12,4	12,4
Vannforsyning	1,6	1,7	1,5	1,7	1,6	1,8	1,6	1,7	1,6	1,8
Bygge- og anleggsvirksomhet	148,6	156,1	147,8	152,1	156,8	158,8	156,5	162,4	167,6	171,5
Varehandel, reparasjon av kjøretøyer mv.	345,6	350,6	345,1	345,0	352,6	354,9	349,6	353,1	361,2	363,8
Hotell- og restaurantvirksomhet	72,3	72,5	70,2	71,7	73,7	73,8	70,9	73,2	76,0	75,3
Rørtransport	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,6	0,6
Utenriks sjøfart	44,4	45,1	44,7	45,3	45,3	44,6	45,2	45,7	45,7	45,3
Transport ellers	111,1	111,4	110,5	110,2	110,2	112,8	112,3	112,3	113,7	114,3
Post og telekommunikasjon	37,2	36,1	37,0	36,0	36,2	35,6	36,6	36,5	36,5	35,2
Finansiell tjenesteyting	49,0	49,0	49,0	48,4	48,5	49,3	49,7	49,7	50,1	51,0
Boligtjenester (husholdninger)	1,3	1,3	1,3	1,2	1,2	1,4	1,3	1,2	1,2	1,4
Forretningsmessig tjenesteyting	234,2	241,8	234,6	238,9	240,3	243,0	245,0	254,9	261,5	261,8
Offentlig administrasjon og forsvar	153,5	150,4	154,1	150,4	151,7	149,8	149,5	148,8	149,2	152,2
Undervisning	179,7	180,6	179,8	181,0	180,7	178,6	182,1	182,1	184,5	175,7
Helse- og sosialtjenester	450,2	455,8	451,2	452,3	455,0	458,4	457,3	463,6	465,8	478,1
Andre sosiale og personlige tjenester	100,5	104,3	101,1	104,1	105,7	104,5	102,9	104,1	105,3	108,3
Fastlands-Norge	2 246,3	2 267,3	2 243,0	2 244,7	2 270,4	2 280,7	2 273,1	2 296,2	2 331,9	2 351,1

Offentlig forvaltning	703,1	705,5	703,9	702,8	706,3	705,2	707,5	714,4	716,9	718,5
Statsforvaltningen	257,1	257,5	258,5	256,4	257,4	257,3	258,7	259,8	260,6	259,1
Sivil forvaltning	226,5	229,2	227,7	228,1	228,6	229,3	230,8	232,8	233,1	231,3
Forsvar	30,7	28,2	30,8	28,4	28,7	27,9	27,9	27,0	27,5	27,8
Kommuneforvaltningen	446,0	448,0	445,4	446,3	449,0	447,9	448,7	454,6	456,4	459,3

Tabell 34. Sysselsatte personer. Lønnstakere og selvstendige.
Prosentvis endring fra samme periode året før

	2004	2005	04:4	05:1	05:2	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3
I alt	0,5	1,0	0,7	0,9	0,7	1,0	1,4	2,3	2,7	3,1
Jordbruk og skogbruk	-3,2	-3,7	-4,1	-4,6	-4,0	-3,4	-2,9	-2,4	-2,6	-3,4
Fiske, fangst og fiskeoppdrett	-4,3	-6,4	-4,8	-7,0	-7,7	-6,6	-4,3	-1,0	1,1	-2,2
Utvinning av råolje og naturgass, inklusiv tjenester	0,1	3,1	0,7	-0,2	0,9	5,8	5,7	3,5	8,1	7,1
Utvinning av råolje og naturgass	1,1	1,9	0,6	-1,1	0,9	4,1	3,6	-0,5	7,8	4,8
Tjenester tilknyttet olje- og gassutvinning	-1,2	4,7	0,7	1,0	1,0	8,0	8,5	9,0	8,6	10,1
Bergverksdrift	-0,3	3,0	0,5	1,9	2,9	3,3	3,8	5,3	4,5	0,0
Industri	-3,5	-0,8	-2,7	-1,8	-0,9	-0,7	0,2	0,9	1,0	2,1
Nærings- og nytelsesmiddelindustri	-5,3	-3,3	-6,6	-3,9	-4,1	-3,7	-1,6	-3,1	-2,0	-2,5
Tekstil- og bekledningsindustri	-5,4	-5,3	-4,1	-6,5	-3,9	-7,6	-3,1	-5,1	3,1	15,3
Trelast- og trevareindustri	-0,8	0,3	-2,7	-2,3	-3,1	2,8	4,3	2,2	0,3	2,3
Treforedling	-1,8	-4,0	-2,6	-3,0	-5,2	-3,7	-4,0	-2,8	-7,2	-7,9
Forlag og grafisk industri	-2,8	-2,6	-2,9	-2,8	-0,9	-3,5	-3,1	-4,0	-3,7	-2,8
Oljeraffinering, kjemisk og mineralisk industri	-6,1	0,7	-5,5	0,5	0,8	0,3	1,3	2,3	1,3	1,3
Kjemiske råvarer	13,7	-4,7	10,6	-1,5	-4,1	-4,3	-8,8	-5,2	-1,2	-1,9
Metallindustri	-9,3	0,4	-9,8	1,7	-1,1	1,3	-0,3	-1,7	-1,8	-3,9
Verkstedindustri	-2,8	0,6	0,4	-0,4	0,4	0,9	1,4	3,4	3,2	4,8
Bygging av skip og oljeplattformer	-2,3	3,1	1,5	-0,5	3,3	4,2	5,4	9,8	9,3	12,3
Møbelindustri og annen industri	-6,7	-1,9	-7,3	-5,4	0,8	-2,0	-0,8	0,5	-0,5	0,7
Kraftforsyning	-7,1	-1,4	-5,4	-0,5	-1,3	-1,1	-2,7	-0,5	1,3	0,5
Vannforsyning	15,6	4,0	7,1	-0,0	1,3	9,6	5,3	2,0	1,1	0,2
Bygge- og anleggsvirksomhet	2,2	5,0	1,6	4,8	4,2	5,2	5,9	6,8	6,9	7,9
Varehandel, reparasjon av kjøretøyer mv.	2,3	1,4	2,5	1,5	1,6	1,4	1,3	2,3	2,4	2,5
Hotell- og restaurantvirksomhet	-0,2	0,3	-0,4	0,3	0,0	-0,0	1,1	2,1	3,2	2,1
Rørtransport	-5,4	-0,5	-12,6	0,0	0,0	0,9	-2,7	-2,9	4,4	6,1
Utenriks sjøfart	5,2	1,7	6,3	1,9	2,4	1,3	1,1	0,9	0,8	1,4
Transport ellers	-1,4	0,3	-2,6	0,5	-0,7	-0,4	1,6	1,9	3,2	1,3
Post og telekommunikasjon	-4,7	-3,1	-1,9	-4,8	-5,0	-1,4	-1,1	1,6	0,8	-1,0
Finansiell tjenesteyting	0,5	-0,0	0,6	-1,0	-1,2	0,6	1,5	2,7	3,2	3,4
Boligtjenester (husholdninger)	8,3	-1,8	5,4	-4,1	-3,1	0,3	-0,5	0,0	-0,5	-1,5
Forretningsmessig tjenesteyting	2,3	3,3	3,6	3,7	1,7	3,1	4,4	6,7	8,8	7,7
Offentlig administrasjon og forsvar	-1,2	-2,0	-1,0	-1,8	-0,9	-2,4	-2,9	-1,1	-1,7	1,6
Undervisning	-0,8	0,5	-0,0	0,9	-0,5	0,3	1,3	0,6	2,1	-1,7
Helse- og sosialtjenester	1,8	1,2	1,8	0,9	1,1	1,5	1,4	2,5	2,4	4,3
Andre sosiale og personlige tjenester	4,1	3,8	2,1	5,8	5,2	2,4	1,8	-0,0	-0,3	3,6
Fastlands-Norge	0,4	0,9	0,6	0,9	0,6	0,9	1,3	2,3	2,7	3,1

Offentlig forvaltning	0,0	0,3	0,3	0,0	0,3	0,5	0,5	1,6	1,5	1,9
Statsforvaltningen	1,8	0,1	3,0	0,2	0,1	0,1	0,1	1,3	1,3	0,7
Sivil forvaltning	2,6	1,2	3,9	1,3	0,9	1,2	1,4	2,1	2,0	0,9
Forsvar	-3,6	-8,0	-3,1	-7,5	-6,3	-8,7	-9,5	-4,8	-4,3	-0,4
Kommuneforvaltningen	-0,9	0,5	-1,2	-0,1	0,4	0,8	0,7	1,8	1,6	2,5

Tabell 35. Utførte timeverk. Lønnstakere og selvstendige. Millioner

	2004	2005	04:4	05:1	05:2	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3
I alt	3 292,8	3 332,9	873,8	825,8	863,6	768,8	874,7	904,0	820,6	780,4
Jordbruk og skogbruk	129,4	125,1	32,3	30,7	31,9	31,1	31,4	30,5	30,3	30,1
Fiske, fangst og fiskeoppdrett	30,0	28,3	7,7	6,9	7,6	6,4	7,3	7,3	7,1	6,2
Utvinning av råolje og naturgass, inklusiv tjenester	56,4	57,7	15,0	13,9	14,3	13,9	15,6	15,5	14,3	14,7
Utvinning av råolje og naturgass	33,4	33,8	8,9	8,3	8,4	8,0	9,1	8,8	8,4	8,3
Tjenester tilknyttet olje- og gassutvinning	23,0	24,0	6,1	5,7	5,9	5,9	6,5	6,7	5,9	6,4
Bergverksdrift	6,9	7,1	1,9	1,7	1,9	1,7	1,9	1,9	1,8	1,6
Industri	411,8	410,5	110,4	101,2	107,0	93,3	109,0	110,0	99,4	93,7
Nærings- og nytelsesmiddelindustri	76,5	74,1	20,5	18,3	19,1	16,9	19,7	19,1	17,1	16,1
Tekstil- og bekledningsindustri	7,6	7,3	2,0	1,9	2,0	1,6	1,9	1,9	1,9	1,8
Trelast- og trevareindustri	23,6	23,7	6,2	5,8	6,2	5,4	6,3	6,4	5,7	5,4
Treforedling	13,1	12,6	3,4	3,2	3,4	2,8	3,2	3,3	2,9	2,5
Forlag og grafisk industri	42,2	41,2	11,2	10,5	11,0	9,1	10,7	10,8	9,7	8,7
Oljeraffinering, kjemisk og mineralisk industri	34,5	34,9	9,3	8,4	9,2	8,0	9,3	9,2	8,6	7,9
Kjemiske råvarer	13,5	12,8	3,6	3,4	3,3	2,9	3,3	3,4	3,0	2,8
Metallindustri	19,9	20,1	5,3	5,1	5,3	4,6	5,2	5,3	4,8	4,3
Verkstedindustri	111,9	112,9	30,4	27,6	29,1	25,8	30,3	30,9	27,6	26,6
Bygging av skip og oljeplattformer	50,1	52,4	13,7	12,5	13,4	12,1	14,4	15,0	13,5	13,4
Møbelindustri og annen industri	18,7	18,4	4,9	4,5	5,0	4,1	4,7	4,9	4,6	4,1
Kraftforsyning	19,8	19,5	5,4	4,8	5,0	4,5	5,1	5,2	4,7	4,4
Vannforsyning	2,4	2,6	0,6	0,7	0,6	0,6	0,6	0,7	0,6	0,6
Bygge- og anleggsvirksomhet	238,0	251,2	64,1	60,9	66,0	57,4	66,9	70,2	64,8	60,9
Varehandel, reparasjon av kjøretøyer mv.	469,1	475,3	123,2	116,9	124,0	111,7	122,8	128,8	117,0	112,4
Hotell- og restaurantvirksomhet	90,0	90,7	22,2	22,5	23,5	22,3	22,3	23,9	23,2	22,6
Rørtransport	0,9	0,9	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Utenriks sjøfart	84,8	86,1	21,8	21,8	22,3	20,3	21,8	23,0	21,2	20,2
Transport ellers	182,7	184,2	47,8	45,4	46,9	43,8	48,1	48,9	45,4	43,6
Post og telekommunikasjon	52,8	51,7	14,0	12,8	13,3	11,8	13,7	14,0	12,3	11,4
Finansiell tjenesteyting	76,2	76,1	20,5	18,7	19,5	17,5	20,4	20,9	18,3	17,8
Boligtjenester (husholdninger)	1,7	1,6	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
Forretningsmessig tjenesteyting	336,2	347,4	88,8	86,3	88,8	80,9	91,4	100,4	88,4	85,4
Offentlig administrasjon og forsvar	235,7	230,3	63,7	57,3	60,0	52,5	60,4	61,5	53,7	52,3
Undervisning	236,0	238,9	66,9	61,8	63,6	45,3	68,2	68,3	59,4	45,4
Helse- og sosialtjenester	499,6	509,7	131,0	126,4	130,7	121,4	131,3	135,1	125,2	124,4
Andre sosiale og personlige tjenester	132,5	137,9	35,8	34,4	36,2	31,6	35,7	37,1	32,8	32,1
Fastlands-Norge	3 150,6	3 188,1	836,8	789,9	826,8	734,4	837,1	865,3	784,9	745,3

Offentlig forvaltning	872,0	878,0	235,0	220,3	228,1	195,8	233,7	238,4	213,8	197,1
Statsforvaltningen	374,5	374,5	99,9	93,0	96,4	86,9	98,1	100,3	90,3	85,8
Sivil forvaltning	321,1	325,5	85,5	80,8	83,6	75,8	85,3	87,6	79,0	75,0
Forsvar	53,3	48,9	14,4	12,2	12,8	11,1	12,8	12,7	11,3	10,9
Kommuneforvaltningen	497,5	503,5	135,1	127,4	131,7	108,9	135,6	138,1	123,5	111,3
Markedsrettet virksomhet	2 343,4	2 375,6	618,4	585,5	614,3	555,0	620,8	644,0	587,0	565,3
Ikke markedsrettet virksomhet	949,4	957,3	255,5	240,3	249,3	213,8	254,0	260,0	233,6	215,0

Tabell 36. Utførte timeverk. Lønnstakere og selvstendige.
Prosentvis endring fra samme periode året før

	2004	2005	04:4	05:1	05:2	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3
I alt	1,8	1,2	4,4	-3,7	8,2	0,7	0,1	9,5	-5,0	1,5
Jordbruk og skogbruk	-2,0	-3,3	-5,5	-6,6	-0,9	-3,2	-2,7	-0,5	-5,0	-3,4
Fiske, fangst og fiskeoppdrett	-6,1	-5,7	-6,0	-10,4	-1,0	-6,5	-5,0	4,8	-5,8	-3,6
Utvinning av råolje og naturgass, inklusiv tjenester	3,1	2,4	5,7	-6,3	7,5	5,3	3,8	11,1	-0,0	5,8
Utvinning av råolje og naturgass	4,2	1,0	5,4	-7,2	6,6	3,7	1,8	6,0	0,1	3,4
Tjenester tilknyttet olje- og gassutvinning	1,6	4,3	6,1	-5,0	8,8	7,5	6,5	18,6	-0,2	8,9
Bergverksdrift	1,4	2,7	4,8	-2,4	9,6	2,3	1,6	14,3	-2,0	-2,2
Industri	-0,2	-0,3	3,8	-5,9	7,0	-0,6	-1,2	8,7	-7,0	0,3
Nærings- og nytelsesmiddelindustri	-2,1	-3,2	0,8	-8,3	3,8	-4,2	-3,7	4,2	-10,6	-4,6
Tekstil- og bekledningsindustri	-3,3	-4,9	2,1	-10,5	3,9	-7,8	-4,6	2,1	-4,6	14,7
Trelast- og trevareindustri	1,3	0,7	2,2	-6,8	5,0	2,3	2,4	10,3	-8,8	0,1
Treforedling	1,0	-3,6	3,1	-6,0	0,3	-3,4	-5,2	2,2	-13,2	-10,3
Forlag og grafisk industri	0,4	-2,4	2,9	-7,4	6,6	-3,9	-4,2	2,8	-11,2	-4,4
Oljeraffineri, kjemisk og mineralisk industri	-2,1	1,1	1,0	-3,4	8,2	0,0	-0,4	9,0	-6,9	-0,9
Kjemiske råvarer	19,2	-5,2	18,8	-6,5	1,9	-4,6	-10,5	0,8	-8,4	-3,8
Metallindustri	-6,5	1,1	-3,8	-2,0	6,3	1,6	-1,3	5,2	-8,7	-5,6
Verkstedindustri	0,4	0,9	6,7	-4,9	8,5	0,9	-0,2	11,7	-5,1	2,9
Bygging av skip og oljeplattformer	0,5	4,6	7,1	-4,1	13,0	5,3	4,9	19,4	0,8	10,6
Møbelindustri og annen industri	-1,9	-1,6	0,2	-9,3	8,4	-2,1	-2,9	7,9	-9,0	-0,9
Kraftforsyning	-5,6	-1,7	-2,0	-6,4	5,9	-1,2	-4,4	8,1	-7,3	-1,5
Vannforsyning	13,4	4,6	8,8	-3,8	10,8	9,8	3,1	9,5	-7,3	-0,8
Bygge- og anleggsvirksomhet	3,3	5,6	6,1	0,3	12,6	5,3	4,3	15,2	-1,8	6,1
Varehandel, reparasjon av kjøretøyer mv.	3,3	1,3	4,9	-3,7	8,9	1,1	-0,4	10,2	-5,6	0,6
Hotell- og restaurantvirksomhet	1,1	0,7	2,7	-2,6	4,8	0,3	0,4	6,1	-1,1	1,3
Rørtransport	-3,3	-1,1	-9,9	-6,4	7,0	1,3	-5,1	5,8	-5,0	3,6
Utenriks sjøfart	4,1	1,5	5,2	-2,2	7,3	1,2	0,2	5,5	-4,7	-0,4
Transport ellers	1,1	0,8	2,5	-2,9	6,3	-0,5	0,7	7,9	-3,2	-0,3
Post og telekommunikasjon	-3,2	-2,0	2,6	-7,8	3,4	-0,5	-2,5	8,8	-7,8	-3,8
Finansiell tjenesteyting	3,2	-0,1	6,0	-6,6	6,7	0,6	-0,3	11,6	-5,9	1,2
Boligtjenester (husholdninger)	-0,1	-2,4	0,2	-11,0	3,3	0,3	-1,6	9,3	-8,5	-3,6
Forretningsmessig tjenesteyting	3,4	3,3	6,5	-2,1	10,0	3,1	2,9	16,4	-0,5	5,6
Offentlig administrasjon og forsvar	0,3	-2,3	3,8	-7,3	6,9	-2,8	-5,1	7,2	-10,4	-0,4
Undervisning	0,1	1,2	5,2	-5,5	11,2	-2,5	1,9	10,5	-6,6	0,1
Helse- og sosialtjenester	3,8	2,0	6,5	-1,4	7,9	1,7	0,2	6,9	-4,2	2,5
Andre sosiale og personlige tjenester	3,0	4,1	4,0	0,6	14,3	2,6	-0,3	7,9	-9,5	1,5
Fastlands-Norge	1,7	1,2	4,3	-3,7	8,2	0,6	0,0	9,5	-5,1	1,5

Offentlig forvaltning	1,3	0,7	5,0	-4,3	8,4	-0,3	-0,6	8,2	-6,3	0,7
Statsforvaltningen	2,3	-0,0	6,3	-4,6	7,0	-0,1	-1,8	7,9	-6,4	-1,3
Sivil forvaltning	3,2	1,4	7,5	-3,1	8,0	1,3	-0,2	8,5	-5,5	-1,2
Forsvar	-2,9	-8,3	-0,0	-13,4	1,0	-8,7	-11,1	3,7	-12,3	-2,1
Kommuneforvaltningen	0,6	1,2	4,1	-4,1	9,5	-0,4	0,3	8,4	-6,2	2,2
Markedsrettet virksomhet	1,9	1,4	4,1	-3,5	7,9	1,1	0,4	10,0	-4,4	1,9
Ikke markedsrettet virksomhet	1,6	0,8	5,1	-4,0	8,7	-0,2	-0,6	8,2	-6,3	0,6

Tabell 37. Lønnskostnader etter næring. Løpende priser. Millioner kroner

	2004	2005	04:4	05:1	05:2	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3
Lønnskostnader i alt.	763 870	802 731	196 580	194 800	202 403	200 682	204 846	209 965	211 763	217 583
Jordbruk og skogbruk	4 126	4 160	1 041	1 019	1 031	1 052	1 058	1 033	1 058	1 051
Fiske, fangst og fiskeoppdrett	1 807	1 873	440	452	474	487	460	488	498	511
Utvinning av råolje og naturgass, inklusiv tjenester	24 723	25 568	6 152	6 262	6 130	6 707	6 468	6 782	6 863	7 615
Utvinning av råolje og naturgass	16 023	16 402	4 023	4 074	3 948	4 221	4 159	4 268	4 401	4 690
Tjenester tilknyttet olje- og gassutvinning	8 700	9 166	2 129	2 188	2 182	2 487	2 310	2 515	2 462	2 925
Bergverksdrift	1 805	1 922	472	448	478	502	495	476	504	527
Industri	104 083	107 517	26 547	26 085	27 052	27 016	27 364	27 207	28 201	28 678
Nærings- og nytelsesmiddelindustri	17 828	17 939	4 573	4 345	4 404	4 554	4 636	4 317	4 480	4 587
Tekstil- og bekledningsindustri	1 493	1 526	376	377	399	373	377	371	408	397
Trelast- og trevareindustri	4 646	4 898	1 172	1 172	1 228	1 253	1 245	1 248	1 286	1 324
Treforedling	3 393	3 416	852	848	884	836	849	846	842	788
Forlag og grafisk industri	11 440	11 742	2 869	2 946	3 032	2 870	2 893	2 952	3 008	2 877
Oljeraffinering, kjemisk og mineralsk industri	9 441	9 766	2 418	2 327	2 442	2 504	2 493	2 450	2 534	2 632
Kjemiske råvarer	4 197	4 044	1 066	1 033	1 009	1 027	975	1 014	1 034	1 052
Metallindustri	6 015	6 305	1 499	1 559	1 626	1 582	1 539	1 579	1 643	1 571
Verkstedindustri	28 357	29 214	7 208	7 040	7 377	7 333	7 464	7 508	7 830	8 057
Bygging av skip og oljeplattformer	13 445	14 704	3 530	3 470	3 646	3 688	3 899	3 915	4 104	4 350
Møbelindustri og annen industri	3 828	3 963	983	968	1 005	996	994	1 006	1 032	1 042
Kraftforsyning	6 039	6 253	1 530	1 542	1 593	1 571	1 547	1 593	1 686	1 630
Vannforsyning	590	641	145	156	152	179	154	177	149	190
Bygge- og anleggsvirksomhet	48 575	53 351	12 648	12 538	13 213	13 822	13 777	13 866	14 736	15 888
Varehandel, reparasjon av kjøretøyer mv.	100 173	105 739	25 288	25 569	26 761	26 941	26 467	26 810	28 126	29 359
Hotell- og restaurantvirksomhet	16 493	17 258	4 113	4 146	4 377	4 445	4 290	4 309	4 576	4 750
Rørtransport	387	387	97	98	96	100	94	100	104	112
Utenriks sjøfart	13 380	13 900	3 376	3 497	3 494	3 430	3 478	3 587	3 586	3 540
Transport ellers	38 870	39 816	9 688	9 807	9 919	10 154	9 935	10 190	10 468	10 876
Post og telekommunikasjon	14 687	14 962	3 738	3 628	3 760	3 689	3 885	3 818	3 966	3 891
Finansiell tjenesteyting	25 844	28 048	6 468	6 947	6 981	7 034	7 086	7 493	7 637	7 799
Boligtjenester (husholdninger)	381	387	94	92	95	104	96	93	98	107
Forretningsmessig tjenesteyting	88 459	94 378	22 607	23 118	23 498	23 815	23 947	25 356	26 223	26 482
Offentlig administrasjon og forsvar	59 097	60 022	15 577	14 326	15 323	15 145	15 228	16 109	14 897	16 246
Undervisning	66 343	69 534	18 268	17 317	18 283	14 820	19 114	19 472	17 895	15 377
Helse- og sosialtjenester	121 159	128 432	31 419	30 796	32 445	32 475	32 716	33 687	32 895	35 271
Andre sosiale og personlige tjenester	26 849	28 583	6 873	6 957	7 247	7 193	7 186	7 320	7 596	7 682
Fastlands-Norge	725 380	762 876	186 955	184 943	192 682	190 445	194 806	199 496	201 210	206 316

Offentlig forvaltning	230 756	241 765	61 251	58 418	61 957	58 397	62 993	65 374	61 254	62 172
Statsforvaltningen	99 756	104 860	25 941	24 982	26 606	26 669	26 603	28 216	26 566	27 942
Sivil forvaltning	88 255	93 564	22 876	22 209	23 719	23 939	23 697	25 281	23 833	25 054
Forsvar	11 501	11 296	3 065	2 773	2 887	2 730	2 906	2 935	2 733	2 888
Kommuneforvaltningen	131 000	136 905	35 310	33 436	35 351	31 728	36 390	37 158	34 689	34 231

Tabell 38. Lønn per normalårsverk etter næring for lønnstakere.
Prosentvis endring fra samme periode året før

	2004	2005	04:4	05:1	05:2	05:3	05:4	06:1	06:2	06:3
I alt	4,6	3,7	5,7	5,1	4,2	3,1	2,7	2,8	3,7	4,9
Jordbruk og skogbruk	4,2	3,6	4,5	4,0	3,8	3,3	3,4	3,7	3,6	3,6
Fiske, fangst og fiskeoppdrett	4,3	3,9	4,6	4,2	4,0	3,6	3,6	3,5	3,8	3,7
Utvinning av råolje og naturgass, inklusiv tjenester	3,7	0,4	4,1	1,1	0,9	0,0	-0,5	4,7	3,5	6,0
Utvinning av råolje og naturgass	2,9	0,5	3,4	1,1	0,8	0,3	-0,2	5,3	3,4	6,1
Tjenester tilknyttet olje- og gassutvinning	4,9	0,6	5,5	1,4	1,1	0,3	-0,1	5,4	3,9	6,9
Bergverksdrift	9,5	3,3	11,2	5,2	4,4	2,8	1,2	3,2	3,0	4,0
Industri	5,5	3,8	6,2	5,4	4,7	2,7	2,7	3,3	3,5	4,4
Nærings- og nytelsesmiddelindustri	6,1	3,9	6,7	5,2	4,5	3,1	2,8	2,5	3,8	3,4
Tekstil- og bekledningsindustri	6,8	3,6	7,6	5,2	4,6	2,2	2,3	2,8	3,7	3,5
Trelast- og trevareindustri	7,6	3,5	8,2	4,8	4,5	2,1	2,7	2,5	3,3	3,7
Treforedling	6,5	4,6	6,9	6,7	5,0	3,5	3,5	2,7	2,6	2,4
Forlag og grafisk industri	3,1	4,6	3,6	5,9	5,4	3,5	3,8	3,6	3,0	3,7
Oljeraffineri, kjemisk og mineralisk industri	5,4	2,9	6,1	5,4	3,7	1,4	1,3	3,3	2,6	3,9
Kjemiske råvarer	6,4	0,8	6,7	1,8	1,6	0,1	-0,1	3,6	3,7	4,4
Metallindustri	5,3	4,2	6,0	6,2	5,3	2,6	2,7	3,0	2,9	3,3
Verkstedindustri	4,7	3,0	5,3	4,4	4,1	1,9	1,9	3,6	3,5	4,8
Bygging av skip og oljeplattformer	5,4	6,1	5,9	7,6	6,9	4,9	5,1	3,2	3,7	4,9
Møbelindustri og annen industri	8,5	2,3	9,5	5,1	3,1	0,9	0,4	3,4	2,8	4,3
Kraftforsyning	7,5	4,8	8,0	5,8	5,8	4,0	3,7	3,9	4,5	3,4
Vannforsyning	4,2	3,7	5,8	6,7	3,7	1,9	2,4	1,6	4,2	4,9
Bygge- og anleggsvirksomhet	5,2	3,7	5,7	4,0	3,4	4,4	3,0	3,7	4,1	5,2
Varehandel, reparasjon av kjøretøyer mv.	4,3	3,6	4,9	4,0	4,1	3,5	3,0	2,9	2,9	4,8
Hotell- og restaurantvirksomhet	3,7	3,9	4,9	4,6	4,5	3,4	3,0	1,7	1,9	3,3
Rørtransport	3,5	0,6	3,9	1,7	0,3	0,7	-0,5	5,7	3,6	5,9
Utenriks sjøfart	5,8	2,0	6,0	2,5	2,2	1,7	1,7	1,6	1,8	1,8
Transport ellers	4,0	2,9	4,4	4,3	3,7	1,9	2,0	3,1	3,6	5,7
Post og telekommunikasjon	4,1	5,7	5,4	6,5	6,3	4,9	4,9	3,5	3,8	5,9
Finansiell tjenesteyting	5,6	8,6	6,8	9,1	8,9	8,5	8,0	4,6	5,5	7,0
Boligtjenester (husholdninger)	4,6	3,4	5,1	4,6	3,9	2,5	2,7	1,8	4,0	4,2
Forretningsmessig tjenesteyting	4,4	3,0	4,9	4,2	3,4	2,5	2,0	3,0	3,6	4,2
Offentlig administrasjon og forsvar	4,9	3,9	6,6	6,1	4,5	2,7	2,5	2,0	3,4	5,1
Undervisning	4,0	3,5	5,8	5,8	4,0	2,1	2,0	1,4	3,2	4,2
Helse- og sosialtjenester	4,3	3,9	6,2	6,5	4,5	2,8	2,2	1,6	3,5	4,8
Andre sosiale og personlige tjenester	5,1	3,5	5,7	5,1	4,3	2,5	2,4	2,2	3,6	4,6
Fastlands-Norge	4,7	3,9	5,7	5,3	4,3	3,1	2,7	2,7	3,7	4,8

Offentlig forvaltning	4,5	3,8	6,4	6,3	4,4	2,5	2,1	1,5	3,5	4,5
Statsforvaltningen	4,4	4,0	6,4	5,8	4,5	3,2	2,7	2,4	3,3	4,6
Sivil forvaltning	4,3	3,8	6,3	5,7	4,3	2,9	2,3	2,2	3,1	4,5
Forsvar	3,4	3,1	4,7	4,5	3,4	2,6	2,1	2,3	3,3	5,4
Kommuneforvaltningen	4,4	3,7	6,2	6,7	4,3	2,1	1,8	0,9	3,5	4,5

Tabell 39. Makroøkonomiske hovedstørrelser. Løpende priser. Millioner kroner

	1970	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	47 605	53 440	58 701	65 289	73 748	86 271	99 241	114 622	121 875	133 808
Konsum i husholdninger	45 214	50 699	55 561	61 817	69 863	81 823	94 142	108 889	115 489	126 766
Varekonsum	29 712	33 222	36 066	39 713	44 458	52 289	60 622	70 166	72 042	79 194
Tjenestekonsum	15 990	17 952	19 950	22 528	25 637	29 592	33 496	38 359	42 428	46 421
Husholdningenes kjøp i utlandet	749	858	1 010	1 157	1 377	1 987	2 358	3 059	4 131	4 540
Utlendingers kjøp i Norge	-1 237	-1 333	-1 465	-1 581	-1 609	-2 045	-2 334	-2 695	-3 112	-3 389
Konsum i ideelle organisasjoner	2 391	2 741	3 140	3 472	3 885	4 448	5 099	5 733	6 386	7 042
Konsum i offentlig forvaltning	14 886	17 454	19 684	22 512	26 329	31 751	37 627	42 885	48 366	52 199
Konsum i statsforvaltningen	7 502	8 535	9 411	10 502	12 246	14 541	16 887	18 717	20 577	21 837
Konsum i statsforvaltningen, sivilt	4 701	5 535	6 204	7 009	8 231	9 734	11 467	12 833	14 050	14 909
Konsum i statsforvaltningen, forsvar	2 801	3 000	3 207	3 493	4 015	4 807	5 420	5 884	6 527	6 928
Konsum i kommuneforvaltningen	7 384	8 919	10 273	12 010	14 083	17 210	20 740	24 168	27 789	30 362
Bruttoinvestering i fast realkapital	24 508	30 194	31 579	37 445	45 772	57 527	70 120	79 284	74 601	78 910
Utvinning og rørtransport	313	704	1 274	2 457	5 313	7 227	10 421	12 621	6 912	10 792
Tjenester tilknyttet utvinning	0	0	0	782	901	932	1 650	1 552	913	196
Utenriks sjøfart	2 811	4 720	3 030	4 203	3 263	6 287	8 691	6 856	2 701	3 361
Fastlands-Norge	21 384	24 770	27 275	30 003	36 295	43 081	49 358	58 255	64 075	64 561
Fastlands-Norge utenom offentlig forvaltning	17 452	20 155	21 831	24 252	29 778	35 274	40 451	48 105	52 346	53 275
Næringer	12 110	13 956	14 763	16 531	20 715	24 359	27 938	33 945	36 207	36 490
Industri og bergverk	3 155	3 678	3 441	3 720	5 812	6 662	6 845	8 770	8 120	7 148
Annen vareproduksjon	3 583	3 990	4 306	4 656	5 521	6 825	8 225	10 062	11 516	11 301
Tjenester	5 372	6 288	7 016	8 155	9 382	10 872	12 868	15 113	16 571	18 041
Boliger (husholdninger)	5 342	6 199	7 068	7 721	9 063	10 915	12 513	14 160	16 139	16 785
Offentlig forvaltning	3 932	4 615	5 444	5 751	6 517	7 807	8 907	10 150	11 729	11 286
Lagerendring og statistiske avvik	4 498	3 672	2 619	4 072	7 068	4 608	3 522	1 953	-4 498	-5 078
Bruttoinvestering i alt	29 006	33 866	34 198	41 517	52 840	62 135	73 642	81 237	70 103	73 832
Innenlandsk sluttanvendelse	91 497	104 760	112 583	129 318	152 917	180 157	210 510	238 744	240 344	259 839
Etterspørsel fra Fastlands-Norge (ekskl. lagerendr.)	83 875	95 664	105 660	117 804	136 372	161 103	186 226	215 762	234 316	250 568
Etterspørsel fra offentlig forvaltning	18 818	22 069	25 128	28 263	32 846	39 558	46 534	53 035	60 095	63 485
Eksport i alt	33 387	35 780	39 971	48 603	59 937	62 041	70 545	75 760	87 758	105 617
Tradisjonelle varer	15 244	16 190	17 872	21 498	27 593	26 418	30 123	30 489	33 112	40 328
Råolje og naturgass	121	75	314	504	1 089	3 889	7 062	8 363	13 876	22 816
Skip, plattformer og fly	2 228	1 935	3 604	5 345	6 344	7 766	7 096	9 411	10 801	6 275
Tjenester	15 794	17 580	18 181	21 256	24 911	23 968	26 264	27 497	29 969	36 198
Samlet sluttanvendelse	124 884	140 540	152 554	177 921	212 854	242 198	281 055	314 504	328 102	365 456
Import i alt	33 957	38 394	39 106	49 102	63 970	71 979	86 936	95 870	86 876	99 349
Tradisjonelle varer	23 147	25 057	25 450	29 235	39 246	42 519	47 571	54 945	53 129	62 300
Råolje og naturgass	976	960	983	1 264	3 131	2 843	4 410	4 856	4 906	6 302
Skip, plattformer og fly	3 347	4 117	4 124	8 073	8 462	10 540	14 295	13 753	5 388	5 070
Tjenester	6 487	8 260	8 549	10 530	13 131	16 077	20 660	22 316	23 453	25 677
Bruttonasjonalprodukt ¹	90 929	102 146	113 448	128 819	148 884	170 219	194 119	218 635	241 226	266 107
Bruttonasjonalprodukt Fastlands-Norge ¹	84 086	95 058	105 956	119 601	137 808	158 198	179 661	202 688	218 514	233 690
Oljevirksomhet og utenriks sjøfart	6 843	7 088	7 492	9 218	11 076	12 021	14 458	15 947	22 712	32 417
Fastlands-Norge(basisverdi)	72 438	80 953	90 557	102 418	119 579	137 644	156 207	175 899	190 660	203 384
Fastlands-Norge utenom offentlig forvaltning	61 764	68 362	76 096	85 684	100 304	114 239	128 017	143 632	154 445	164 602
Industri og bergverk	17 211	18 816	21 121	24 421	28 938	32 305	34 414	37 393	38 242	44 376
Annen vareproduksjon	12 141	13 429	14 180	15 510	17 869	20 198	23 423	26 546	30 224	30 095
Tjenester inkl. boligjenester	32 412	36 117	40 795	45 753	53 497	61 736	70 180	79 693	85 979	90 131
Offentlig forvaltning	10 674	12 591	14 461	16 734	19 275	23 405	28 190	32 267	36 215	38 782
Korreksjonsposter	11 648	14 105	15 399	17 183	18 229	20 554	23 454	26 789	27 854	30 306

1 Bruttonasjonalprodukt er målt i markedsverdi, mens bruttoprodukt i næringer er målt i basisverdi

Tabell 39. (forts.) Makroøkonomiske hovedstørrelser. Løpende priser. Millioner kroner

	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989
Konsum i husholdninger										
og ideelle organisasjoner	149 580	169 515	190 773	210 806	230 672	266 491	299 531	322 145	333 846	348 008
Konsum i husholdninger	141 666	160 518	180 476	199 534	218 517	253 392	284 777	305 760	316 300	329 433
Varekonsum	89 367	100 405	109 756	118 595	129 599	154 200	172 316	179 570	179 570	182 288
Tjenestekonsum	51 370	59 322	68 874	78 407	85 810	95 465	107 913	120 284	132 031	142 003
Husholdningenes kjøp i utlandet	4 730	5 317	6 724	7 690	8 777	10 564	12 715	14 845	14 636	15 028
Utlendingers kjøp i Norge	-3 801	-4 526	-4 878	-5 158	-5 669	-6 837	-8 167	-8 939	-9 937	-9 886
Konsum i ideelle organisasjoner	7 914	8 997	10 297	11 272	12 155	13 099	14 754	16 385	17 546	18 575
Konsum i offentlig forvaltning	60 298	69 885	78 636	87 229	93 818	102 131	112 123	128 917	136 090	144 314
Konsum i statsforvaltningen	25 067	29 715	32 686	35 969	37 509	39 653	43 062	49 441	51 961	56 356
Konsum i statsforvaltningen, sivil	16 787	19 434	21 596	23 680	24 767	26 164	28 503	32 281	35 747	37 683
Konsum i statsforvaltningen, forsvar	8 280	10 281	11 090	12 289	12 742	13 489	14 559	17 160	16 214	18 673
Konsum i kommuneforvaltningen	35 231	40 170	45 950	51 260	56 309	62 478	69 061	79 476	84 129	87 958
Bruttoinvestering i fast realkapital	84 411	96 620	107 619	121 815	129 962	134 922	155 389	170 915	181 428	175 057
Utvinning og rørtransport	11 000	12 262	16 148	28 883	34 029	32 730	33 302	34 247	29 522	31 777
Tjenester tilknyttet utvinning	25	-86	1 425	1 573	899	1 175	1 950	676	-245	-408
Utenriks sjøfart	2 074	5 798	7 873	5 512	2 983	-2 374	-6 115	-2 840	12 496	22 873
Fastlands-Norge	71 312	78 646	82 173	85 847	92 051	103 391	126 252	138 832	139 655	120 815
Fastlands-Norge utenom offentlig forvaltning	58 998	65 992	69 413	71 967	77 687	87 884	107 328	115 659	113 514	93 664
Næringer	40 037	45 794	46 419	47 724	52 286	61 290	76 452	80 563	77 764	62 466
Industri og bergverk	8 801	10 751	8 725	7 847	8 793	11 312	15 647	18 972	17 493	12 376
Annen vareproduksjon	12 384	13 287	13 498	13 339	13 755	14 971	17 738	19 463	19 716	15 301
Tjenester	18 852	21 756	24 196	26 538	29 738	35 007	43 067	42 128	40 555	34 789
Boliger (husholdninger)	18 961	20 198	22 994	24 243	25 401	26 594	30 876	35 096	35 750	31 198
Offentlig forvaltning	12 314	12 654	12 760	13 880	14 364	15 507	18 924	23 173	26 141	27 151
Lagerendring og statistiske avvik	1 234	-1 486	1 708	-11 383	-84	8 284	23 545	14 916	4 586	3 744
Bruttoinvestering i alt	85 645	95 134	109 327	110 432	129 878	143 206	178 934	185 831	186 014	178 801
Innenlandsk sluttanvendelse	295 523	334 534	378 736	408 467	454 368	511 828	590 588	636 893	655 950	671 123
Etterspørsel fra Fastlands-Norge (ekskl. lagerendr.)	281 190	318 046	351 582	383 887	416 541	472 013	537 906	589 894	609 591	613 137
Etterspørsel fra offentlig forvaltning	72 612	82 539	91 396	101 109	108 182	117 638	131 047	152 090	162 231	171 465
Eksport i alt	136 078	156 159	165 594	185 560	214 042	236 099	195 448	201 650	215 574	264 470
Tradisjonelle varer	45 519	50 001	51 127	58 466	68 083	72 507	68 301	77 013	92 862	105 600
Råolje og naturgass	42 153	49 380	54 602	65 199	79 659	86 899	54 422	55 268	50 092	75 288
Skip, plattformer og fly	5 060	5 923	8 093	9 143	7 542	12 438	12 029	11 195	7 778	7 385
Tjenester	43 346	50 855	51 772	52 752	58 758	64 255	60 696	58 174	64 842	76 197
Samlet sluttanvendelse	431 601	490 693	544 330	594 027	668 410	747 927	786 036	838 543	871 524	935 593
Import i alt	116 903	129 866	145 146	150 552	169 754	195 495	215 144	215 676	219 452	239 823
Tradisjonelle varer	77 422	82 620	89 875	90 542	107 295	127 787	143 798	141 469	137 522	137 452
Råolje og naturgass	8 458	6 856	5 977	4 223	4 991	4 296	3 090	3 442	1 598	1 604
Skip, plattformer og fly	2 758	6 124	9 829	11 313	8 933	8 460	9 925	10 420	18 778	32 901
Tjenester	28 265	34 266	39 465	44 474	48 535	54 952	58 331	60 345	61 554	67 866
Bruttonasjonalprodukt¹	314 698	360 827	399 184	443 475	498 656	552 432	570 892	622 867	652 072	695 770
Bruttonasjonalprodukt Fastlands-Norge ¹	259 614	294 256	327 739	360 682	398 012	445 487	502 106	557 571	592 895	605 148
Oljevirkksomhet og utenriks sjøfart	55 084	66 571	71 445	82 793	100 644	106 945	68 786	65 296	59 177	90 622
Fastlands-Norge(basisverdi)	225 903	253 625	283 552	310 434	342 559	378 013	421 398	473 394	510 316	524 272
Fastlands-Norge utenom offentlig forvaltning	181 840	202 526	225 675	246 536	272 729	301 485	336 557	376 878	406 413	414 239
Industri og bergverk	44 991	47 651	50 515	55 230	62 522	66 777	70 845	78 028	83 517	83 484
Annen vareproduksjon	32 834	36 758	41 608	44 148	49 432	53 924	60 393	68 172	73 927	72 017
Tjenester inkl. boligjenester	104 015	118 117	133 552	147 158	160 775	180 784	205 319	230 678	248 969	258 738
Offentlig forvaltning	44 063	51 099	57 877	63 898	69 830	76 528	84 841	96 516	103 903	110 033
Korreksjonsposter	33 711	40 631	44 187	50 248	55 453	67 474	80 708	84 177	82 579	80 876

1 Bruttonasjonalprodukt er målt i markedsverdi, mens bruttoprodukt i næringer er målt i basisverdi

Tabell 39. (forts.) Makroøkonomiske hovedstørrelser. Løpende priser. Millioner kroner

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997
Konsum i husholdninger								
og ideelle organisasjoner	366 539	387 866	405 989	425 427	444 158	470 908	506 994	535 352
Konsum i husholdninger	346 925	367 995	385 397	404 590	422 722	449 580	485 201	513 098
Varekonsum	192 343	206 379	214 221	224 414	235 258	249 542	271 844	287 503
Tjenestekonsum	150 847	159 492	168 402	178 010	185 492	197 056	209 015	219 898
Husholdningenes kjøp i utlandet	13 936	13 483	15 424	15 923	17 713	18 004	19 906	21 930
Utlendingers kjøp i Norge	-10 201	-11 359	-12 650	-13 757	-15 741	-15 022	-15 564	-16 233
Konsum i ideelle organisasjoner	19 614	19 871	20 592	20 837	21 436	21 328	21 793	22 254
Konsum i offentlig forvaltning	155 856	169 259	181 345	189 025	195 299	203 720	216 280	230 497
Konsum i statsforvaltningen	63 227	69 631	75 138	79 000	80 661	82 547	87 724	93 617
Konsum i statsforvaltningen, sivilt	42 668	48 273	52 489	57 663	58 908	61 783	65 705	69 534
Konsum i statsforvaltningen, forsvar	20 559	21 358	22 649	21 337	21 753	20 764	22 019	24 083
Konsum i kommuneforvaltningen	92 629	99 628	106 207	110 025	114 638	121 173	128 556	136 880
Bruttoinvestering i fast realkapital	154 009	154 177	151 226	164 099	174 378	186 743	208 706	245 784
Utvinning og rørtransport	31 976	42 634	49 196	57 168	54 189	47 890	47 158	61 774
Tjenester tilknyttet utvinning	3 747	1 294	183	636	-544	49	4 144	475
Utenriks sjøfart	9 084	5 439	910	6 309	5 227	3 733	5 982	13 461
Fastlands-Norge	109 202	104 810	100 937	99 986	115 506	135 071	151 422	170 074
Fastlands-Norge utenom offentlig forvaltning	83 462	75 935	70 938	72 611	87 680	105 185	120 030	132 820
Næringer	58 132	54 334	51 349	52 930	62 250	75 256	88 147	95 812
Industri og bergverk	13 448	12 447	12 349	9 879	11 243	15 956	18 506	18 966
Annen vareproduksjon	12 856	10 928	10 934	11 253	12 290	14 069	15 606	17 128
Tjenester	31 828	30 959	28 066	31 798	38 717	45 231	54 035	59 718
Boliger (husholdninger)	25 330	21 601	19 589	19 681	25 430	29 929	31 883	37 008
Offentlig forvaltning	25 740	28 875	29 999	27 375	27 826	29 886	31 392	37 254
Lagerendring og statistiske avvik	13 019	3 249	5 045	6 136	11 621	23 895	8 575	15 642
Bruttoinvestering i alt	167 028	157 426	156 271	170 235	185 999	210 638	217 281	261 426
Innenlandsk sluttanvendelse	689 423	714 551	743 605	784 687	825 456	885 266	940 555	1 027 275
Etterspørsel fra Fastlands-Norge (ekskl. lagerendr.)	631 597	661 935	688 271	714 438	754 963	809 699	874 696	935 923
Etterspørsel fra offentlig forvaltning	181 596	198 134	211 344	216 400	223 125	233 606	247 672	267 751
Eksport i alt	295 591	309 838	301 955	317 851	335 006	358 120	421 261	462 896
Tradisjonelle varer	109 226	106 924	104 987	108 054	123 845	137 721	148 560	158 916
Råolje og naturgass	91 098	99 394	99 679	106 803	110 966	118 924	164 071	174 117
Skip, plattformer og fly	13 318	15 221	15 315	13 478	10 753	10 664	9 245	13 546
Tjenester	81 949	88 299	81 974	89 516	89 442	90 811	99 385	116 317
Samlet sluttanvendelse	985 014	1 024 389	1 045 560	1 102 538	1 160 462	1 243 386	1 361 816	1 490 171
Import i alt	248 729	248 664	248 246	264 240	281 655	299 949	328 827	370 996
Tradisjonelle varer	149 099	150 251	152 931	157 334	182 424	201 297	221 647	237 471
Råolje og naturgass	2 557	2 345	1 752	1 845	1 529	1 807	2 019	2 245
Skip, plattformer og fly	27 855	21 251	13 810	20 499	13 734	13 535	18 895	27 177
Tjenester	69 218	74 817	79 753	84 562	83 968	83 310	86 266	104 103
Bruttonasjonalprodukt ¹	736 294	775 727	797 314	838 298	878 807	943 437	1 032 989	1 119 175
Bruttonasjonalprodukt Fastlands-Norge ¹	624 889	653 840	679 521	712 302	749 613	806 858	851 647	919 034
Oljevirkksomhet og utenriks sjøfart	111 405	121 887	117 793	125 996	129 194	136 579	181 342	200 141
Fastlands-Norge(basisverdi)	541 449	564 726	584 834	608 462	634 810	678 937	712 004	767 815
Fastlands-Norge utenom offentlig forvaltning	423 944	436 476	448 883	467 415	488 052	524 589	547 415	593 588
Industri og bergverk	81 867	83 555	86 196	92 240	98 378	109 633	111 908	120 984
Annen vareproduksjon	71 653	69 911	68 397	66 639	71 592	80 841	81 420	89 340
Tjenester inkl. boligjenester	270 424	283 010	294 290	308 536	318 082	334 115	354 087	383 264
Offentlig forvaltning	117 505	128 250	135 951	141 047	146 758	154 348	164 589	174 227
Korreksjonsposter	83 440	89 114	94 687	103 840	114 803	127 921	139 643	151 219

1 Bruttonasjonalprodukt er målt i markedsverdi, mens bruttoprodukt i næringer er målt i basisverdi

Tabell 39. (forts.) Makroøkonomiske hovedstørrelser. Løpende priser. Millioner kroner

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
Konsum i husholdninger								
og ideelle organisasjoner	564 443	597 037	640 005	667 564	698 026	738 928	785 950	820 464
Konsum i husholdninger	541 193	572 219	613 899	640 826	669 722	709 583	754 220	786 193
Varekonsum	300 807	314 172	334 233	346 412	359 713	375 837	394 424	406 278
Tjenestekonsum	232 750	250 620	270 883	285 775	300 400	319 731	339 659	356 364
Husholdningenes kjøp i utlandet	24 586	26 203	27 823	27 258	27 882	32 790	41 275	46 067
Utlendingers kjøp i Norge	-16 950	-18 776	-19 040	-18 619	-18 273	-18 775	-21 138	-22 516
Konsum i ideelle organisasjoner	23 250	24 818	26 106	26 738	28 304	29 345	31 730	34 271
Konsum i offentlig forvaltning	250 988	267 776	286 104	316 972	339 379	358 695	373 295	390 586
Konsum i statsforvaltningen	100 103	106 281	113 796	123 269	179 879	188 297	197 362	206 864
Konsum i statsforvaltningen, sivilt	74 710	79 614	86 107	94 716	149 651	158 219	167 111	177 890
Konsum i statsforvaltningen, forsvar	25 393	26 667	27 689	28 553	30 228	30 078	30 251	28 974
Konsum i kommuneforvaltningen	150 885	161 495	172 308	193 703	159 500	170 398	175 933	183 722
Bruttoinvestering i fast realkapital	284 924	272 114	272 857	278 849	273 940	276 101	314 239	359 048
Utvinning og rørtransport	78 683	70 041	55 406	56 548	53 398	63 597	71 285	88 227
Tjenester tilknyttet utvinning	1 578	-1 834	4 287	3 292	5 919	383	2 813	-1 781
Utenriks sjøfart	15 753	13 162	19 057	12 368	4 736	9 398	10 100	16 494
Fastlands-Norge	188 910	190 745	194 107	206 641	209 887	202 723	230 041	256 108
Fastlands-Norge utenom offentlig forvaltning	147 319	148 448	155 163	165 347	167 385	155 199	179 393	204 409
Næringer	106 618	105 341	107 435	111 126	112 053	97 574	108 971	120 885
Industri og bergverk	23 126	20 308	18 635	19 577	22 674	18 230	20 866	23 404
Annen vareproduksjon	15 974	15 958	16 447	17 509	17 835	18 354	19 038	20 425
Tjenester	67 518	69 075	72 353	74 040	71 544	60 990	69 067	77 055
Boliger (husholdninger)	40 701	43 107	47 728	54 221	55 332	57 625	70 422	83 524
Offentlig forvaltning	41 591	42 297	38 944	41 294	42 502	47 524	50 648	51 699
Lagerendring og statistiske avvik	19 144	12 360	28 854	13 121	15 908	13 508	33 671	50 191
Bruttoinvestering i alt	304 068	284 474	301 711	291 970	289 848	289 609	347 910	409 239
Innenlandsk sluttanvendelse	1 119 499	1 149 287	1 227 820	1 276 506	1 327 253	1 387 232	1 507 155	1 620 289
Etterspørsel fra Fastlands-Norge (ekskl. lagerendr.)	1 004 341	1 055 558	1 120 216	1 191 177	1 247 292	1 300 346	1 389 286	1 467 158
Etterspørsel fra offentlig forvaltning	292 579	310 073	325 048	358 266	381 881	406 219	423 943	442 285
Eksport i alt	429 307	488 615	689 316	703 348	630 235	642 194	732 669	865 267
Tradisjonelle varer	170 825	173 852	200 792	200 695	183 508	187 109	209 835	229 571
Råolje og naturgass	124 164	167 806	319 806	313 977	273 915	280 800	337 274	427 938
Skip, plattformer og fly	11 638	17 779	10 581	17 738	12 821	15 487	9 696	11 388
Tjenester	122 680	129 178	158 137	170 938	159 991	158 798	175 864	196 371
Samlet sluttanvendelse	1 548 806	1 637 902	1 917 136	1 979 854	1 957 488	2 029 426	2 239 824	2 485 556
Import i alt	408 446	397 476	435 895	442 967	425 181	435 600	496 783	546 340
Tradisjonelle varer	261 563	249 128	271 855	279 668	267 550	280 401	323 346	351 128
Råolje og naturgass	1 692	2 692	3 129	2 295	1 634	1 823	1 905	3 863
Skip, plattformer og fly	30 652	24 470	27 923	18 103	15 052	10 192	13 128	12 005
Tjenester	114 539	121 186	132 988	142 901	140 945	143 184	158 404	179 344
Bruttonasjonalprodukt ¹	1 140 360	1 240 426	1 481 241	1 536 887	1 532 307	1 593 826	1 743 041	1 939 217
Bruttonasjonalprodukt Fastlands-Norge ¹	992 596	1 045 340	1 113 893	1 179 586	1 224 643	1 274 830	1 355 314	1 442 852
Oljevirkksomhet og utenriks sjøfart	147 764	195 086	367 348	357 301	307 664	318 996	387 727	496 366
Fastlands-Norge(basisverdi)	834 668	877 946	935 420	996 881	1 040 981	1 090 325	1 155 106	1 231 568
Fastlands-Norge utenom offentlig forvaltning	645 004	675 275	720 612	764 526	796 384	836 065	890 598	954 414
Industri og bergverk	129 357	134 857	140 806	147 566	147 327	151 977	162 580	167 498
Annen vareproduksjon	97 419	96 398	102 213	107 267	114 609	119 492	129 944	146 824
Tjenester inkl. boligjenester	418 228	444 020	477 593	509 693	534 448	564 596	598 074	640 092
Offentlig forvaltning	189 664	202 671	214 808	232 355	244 597	254 260	264 508	277 153
Korreksjonsposter	157 928	167 394	178 473	182 705	183 662	184 505	200 208	211 284

1 Bruttonasjonalprodukt er målt i markedsverdi, mens bruttoprodukt i næringer er målt i basisverdi

Tabell 40. Makroøkonomiske hovedstørrelser. Årlig volumendring i prosent

	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	5,5	2,7	3,6	3,0	5,3	6,0	6,3	-1,6	4,2
Konsum i husholdninger	5,6	2,6	3,7	3,2	5,5	6,1	6,5	-1,8	4,1
Varekonsum	6,0	1,8	3,4	2,5	5,1	7,0	6,9	-4,7	4,2
Tjenestekonsum	4,3	3,4	3,6	3,3	5,2	3,9	4,7	2,5	4,5
Husholdningenes kjøp i utlandet	8,1	13,4	4,6	11,8	31,1	12,1	19,6	18,4	-2,5
Utlendingers kjøp i Norge	1,5	2,6	-3,4	-7,0	13,7	4,6	5,7	6,8	3,9
Konsum i ideelle organisasjoner	4,9	5,5	1,8	-0,5	2,3	3,6	2,9	2,6	6,9
Konsum i offentlig forvaltning	6,4	4,2	4,7	3,4	7,3	5,9	4,0	3,9	4,9
Konsum i statsforvaltningen	4,9	3,6	2,2	2,8	6,1	4,5	1,5	1,7	3,6
Konsum i statsforvaltningen, sivilt	7,7	5,3	3,0	4,1	5,1	7,6	2,9	1,7	3,7
Konsum i statsforvaltningen, forsvar	0,2	0,5	0,6	0,1	8,0	-1,6	-1,6	1,8	3,5
Konsum i kommuneforvaltningen	8,0	4,8	6,9	3,9	8,4	7,2	6,0	5,6	5,8
Bruttoinvestering i fast realkapital	16,8	-2,9	12,0	6,2	10,3	10,0	3,0	-11,1	1,9
Utvinning og rørtransport	110,2	70,2	75,1	86,3	21,1	35,4	11,1	-49,4	53,0
Tjenester tilknyttet utvinning	..	..	..	0,5	-7,5	60,3	-16,9	-47,8	-78,8
Utenriks sjøfart	59,8	-56,4	40,6	-42,4	31,6	13,9	-37,1	-65,0	27,5
Fastlands-Norge	9,8	5,2	3,3	6,5	7,2	4,1	9,0	4,6	-3,5
Fastlands-Norge utenom offentlig forvaltning	9,6	3,5	4,5	8,3	7,0	3,8	9,8	3,5	-2,4
Næringer	9,4	0,7	6,3	11,0	6,0	3,1	12,1	1,3	-3,2
Industri og bergverk	11,8	-11,8	4,7	38,2	3,3	-9,0	20,0	-11,5	-15,2
Annen vareproduksjon	5,9	2,5	1,8	2,5	11,8	8,1	12,2	10,1	-6,2
Tjenester	10,4	6,9	9,7	3,4	4,3	7,3	7,8	2,9	4,7
Boliger (husholdninger)	9,9	9,9	0,7	2,4	9,4	5,5	4,6	8,8	-0,7
Offentlig forvaltning	11,0	12,5	-1,3	-0,7	8,1	5,2	5,5	9,5	-8,3
Lagerendring og statistiske avvik	-18,3	-30,3	42,5	41,1	-37,3	-25,0	-48,9	..	-6,9
Bruttoinvestering i alt	11,4	-5,9	14,4	9,6	3,9	7,4	0,5	-17,4	2,5
Innenlandsk sluttanvendelse	7,5	0,2	7,0	5,2	5,2	6,4	3,8	-6,0	3,8
Etterspørsel fra Fastlands-Norge (ekskl. lagerendr.)	6,8	3,6	3,7	4,0	6,2	5,4	6,5	1,2	2,2
Etterspørsel fra offentlig forvaltning	7,4	6,0	3,4	2,5	7,4	5,8	4,3	5,0	2,3
Eksport i alt	1,6	13,6	7,7	0,8	3,8	12,2	2,5	10,0	2,4
Tradisjonelle varer	2,3	12,0	10,5	-1,0	-10,7	10,7	-5,2	7,1	7,6
Råolje og naturgass	-23,1	422,7	15,3	-12,7	259,5	69,0	9,0	63,5	24,7
Skip, plattformer og fly	-17,2	103,4	15,9	6,2	48,6	-11,3	28,7	4,4	-46,6
Tjenester	3,6	3,4	3,3	1,6	-2,9	12,3	2,6	-1,2	3,9
Samlet sluttanvendelse	5,9	3,6	7,2	4,0	4,8	7,9	3,5	-2,1	3,4
Import i alt	6,8	-0,8	15,2	4,4	4,1	13,0	2,1	-15,8	0,9
Tradisjonelle varer	2,3	0,6	7,9	8,1	0,9	6,0	7,9	-9,0	4,9
Råolje og naturgass	-12,6	13,3	10,2	-4,6	-13,7	38,0	6,5	0,6	-5,1
Skip, plattformer og fly	16,9	-9,4	72,2	-10,3	23,1	21,1	-15,6	-62,2	-6,1
Tjenester	20,6	-2,7	9,9	6,4	5,9	21,5	0,3	-7,5	-5,2
Bruttonasjonalprodukt¹	5,6	5,3	4,5	3,8	5,0	5,8	4,1	3,9	4,4
Bruttonasjonalprodukt Fastlands-Norge ¹	6,2	4,6	4,1	3,4	3,2	3,8	3,6	1,2	3,5
Oljevirkksomhet og utenriks sjøfart	-2,1	13,8	9,1	8,7	28,1	32,4	11,4	37,9	12,9
Fastlands-Norge(basisverdi)	5,0	4,0	2,9	5,1	3,6	4,2	2,8	1,5	3,1
Fastlands-Norge utenom offentlig forvaltning	5,1	4,1	2,5	5,7	2,9	3,6	2,6	1,1	2,8
Industri og bergverk	2,6	4,9	5,3	3,4	-2,2	-0,4	-0,1	-1,9	4,0
Annen vareproduksjon	6,7	1,9	-0,4	6,9	4,5	3,1	0,9	7,3	-5,8
Tjenester inkl. boligjenester	5,7	4,4	2,1	6,5	5,2	5,9	4,5	0,5	5,4
Offentlig forvaltning	4,9	3,6	4,7	2,4	7,0	6,8	3,6	3,1	4,1
Korreksjonsposter	13,8	8,4	11,7	-6,7	0,4	1,1	8,8	-0,7	6,1

1 Bruttonasjonalprodukt er målt i markedsverdi, mens bruttoprodukt i næringer er målt i basisverdi

Tabell 40. (forts.) Makroøkonomiske hovedstørrelser. Årlig volumendring i prosent

	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	2,1	0,3	1,1	2,0	3,2	9,2	5,0	-0,6	-2,1
Konsum i husholdninger	2,0	0,1	0,9	2,0	3,3	9,7	5,0	-0,8	-2,3
Varekonsum	2,5	-1,0	-1,1	0,1	2,7	12,7	4,1	-3,8	-5,2
Tjenestekonsum	1,7	1,7	2,0	4,1	4,2	5,2	5,9	2,9	3,0
Husholdningenes kjøp i utlandet	-4,5	5,4	18,2	8,1	4,8	11,6	13,4	9,9	-5,8
Utlendingers kjøp i Norge	1,0	4,8	-7,6	-3,9	3,7	14,4	9,9	0,5	4,3
Konsum i ideelle organisasjoner	3,8	4,3	5,5	1,8	1,0	0,5	5,4	2,1	1,2
Konsum i offentlig forvaltning	5,4	5,1	1,9	3,0	1,0	2,3	2,1	4,6	0,2
Konsum i statsforvaltningen	4,2	8,1	0,3	2,0	-2,2	-0,9	1,9	5,8	0,2
Konsum i statsforvaltningen, sivil	1,9	5,6	1,3	1,9	-2,2	-0,8	1,6	3,7	5,6
Konsum i statsforvaltningen, forsvar	9,1	13,2	-1,5	2,3	-2,2	-0,9	2,4	9,9	-10,0
Konsum i kommuneforvaltningen	6,4	3,0	3,0	3,7	3,3	4,4	2,2	3,9	0,2
Bruttoinvestering i fast realkapital	-2,3	3,8	0,8	5,4	1,0	-4,0	7,6	0,3	-1,8
Utvinning og rørtransport	-9,3	-9,4	15,2	72,6	14,2	-10,1	-3,6	-6,4	-18,7
Tjenester tilknyttet utvinning	-87,8	..	..	-16,6	-52,3	18,8	55,3	-68,9	..
Utenriks sjøfart	-30,7	138,1	-2,4	-58,2	-68,8	..	143,7	-63,1	..
Fastlands-Norge	0,6	2,1	-3,0	-1,4	1,9	6,2	13,8	0,1	-6,4
Fastlands-Norge utenom offentlig forvaltning	0,7	3,6	-2,2	-2,4	2,5	7,1	13,7	-2,0	-8,7
Næringer	-0,1	6,7	-5,4	-3,6	4,2	10,9	16,3	-4,1	-9,5
Industri og bergverk	12,0	14,2	-24,9	-15,7	6,2	22,2	29,1	10,5	-13,6
Annen vareproduksjon	-2,1	-1,4	-6,5	-8,0	-2,4	3,7	10,6	-0,2	-5,4
Tjenester	-3,8	8,5	4,9	3,2	6,8	11,0	14,6	-11,0	-9,5
Boliger (husholdninger)	2,4	-3,0	5,2	0,0	-0,7	-0,9	7,8	3,2	-6,9
Offentlig forvaltning	0,5	-5,0	-7,1	4,3	-1,1	1,7	14,1	12,1	5,3
Lagerendring og statistiske avvik	..	..	..	..	..	..	168,7	-41,0	-62,0
Bruttoinvestering i alt	5,6	0,9	3,9	-6,1	11,4	2,2	17,0	-5,1	-6,6
Innenlandsk sluttanvendelse	3,8	1,4	2,1	-0,2	5,0	5,8	7,8	-1,0	-3,0
Etterspørsel fra Fastlands-Norge (ekskl. lagerendr.)	2,4	1,8	0,3	1,4	2,4	7,0	6,3	0,7	-2,6
Etterspørsel fra offentlig forvaltning	4,6	3,4	0,5	3,2	0,7	2,2	3,7	5,7	1,0
Eksport i alt	4,6	1,7	0,1	7,1	7,9	7,2	2,3	1,1	6,3
Tradisjonelle varer	0,7	3,4	-0,9	8,9	5,1	2,7	-3,1	6,6	8,3
Råolje og naturgass	21,3	-7,0	-0,8	14,5	13,2	5,0	9,7	13,8	13,1
Skip, plattformer og fly	-26,4	4,2	52,1	20,5	-11,8	90,5	-8,9	-18,3	-40,1
Tjenester	3,9	8,3	-4,1	-4,6	7,7	4,8	0,4	-12,5	6,0
Samlet sluttanvendelse	4,0	1,5	1,5	2,0	5,9	6,2	6,0	-0,5	-0,7
Import i alt	2,7	1,5	5,1	-3,0	5,8	8,8	11,7	-6,4	-2,4
Tradisjonelle varer	11,1	-0,2	4,3	-5,0	10,6	13,5	12,9	-6,3	-5,8
Råolje og naturgass	-16,3	-34,5	-17,4	-30,5	12,8	-18,9	22,3	-4,2	-44,8
Skip, plattformer og fly	-46,8	85,8	44,3	3,0	-25,6	-9,3	11,7	-4,9	46,1
Tjenester	-3,3	8,8	4,7	4,3	3,1	4,8	8,1	-7,0	-0,3
Bruttonasjonalprodukt¹	4,5	1,5	0,1	3,9	5,9	5,4	4,0	1,8	-0,2
Bruttonasjonalprodukt Fastlands-Norge¹	2,2	1,7	0,3	1,9	3,6	5,8	3,5	1,4	-1,1
Oljevirksomhet og utenriks sjøfart	21,3	1,0	-0,6	12,9	15,8	3,7	6,2	4,6	7,3
Fastlands-Norge(basisverdi)	2,7	1,2	0,6	1,5	4,3	4,8	2,7	2,5	0,2
Fastlands-Norge utenom offentlig forvaltning	2,3	0,2	0,3	1,1	4,8	5,3	2,9	2,3	-0,2
Industri og bergverk	-1,4	-2,1	-0,7	-1,2	4,8	3,5	-0,2	2,2	-4,8
Annen vareproduksjon	4,3	3,1	1,1	2,1	3,9	-1,3	0,0	3,4	1,5
Tjenester inkl. boligjenester	3,5	0,3	0,5	1,6	5,1	8,0	4,8	2,0	0,8
Offentlig forvaltning	4,4	5,3	1,8	2,9	2,3	3,0	1,9	3,2	2,0
Korreksjonsposter	-1,4	4,7	-1,6	4,7	-0,5	11,6	8,3	-4,2	-8,1

1 Bruttonasjonalprodukt er målt i markedsverdi, mens bruttoprodukt i næringer er målt i basisverdi

Tabell 40. (forts.) Makroøkonomiske hovedstørrelser. Årlig volumendring i prosent

	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	-0,6	0,7	2,1	2,4	2,3	3,4	3,6	6,3	3,1
Konsum i husholdninger	-0,8	0,6	2,3	2,4	2,4	3,5	4,0	6,7	3,3
Varekonsum	-2,3	1,4	3,6	1,3	2,3	3,3	3,4	8,7	3,1
Tjenestekonsum	1,2	0,9	2,2	3,4	2,9	4,0	4,1	3,7	2,8
Husholdningenes kjøp i utlandet	-2,8	-12,7	-10,3	11,3	2,0	8,5	0,7	6,9	10,5
Utlendingers kjøp i Norge	-5,3	-0,9	6,5	7,6	6,7	13,4	-6,6	1,7	1,5
Konsum i ideelle organisasjoner	2,3	2,4	-2,3	2,2	-0,2	1,4	-3,5	-1,5	-1,3
Konsum i offentlig forvaltning	2,0	5,3	5,3	5,6	2,6	1,5	0,6	2,7	3,3
Konsum i statsforvaltningen	4,6	9,6	6,4	6,4	2,9	0,6	-1,2	2,8	3,8
Konsum i statsforvaltningen, sivil	1,6	9,8	9,7	7,7	8,0	0,6	0,8	3,3	2,9
Konsum i statsforvaltningen, forsvar	11,3	9,3	-0,5	3,4	-8,8	0,6	-6,4	1,3	6,5
Konsum i kommuneforvaltningen	0,4	2,5	4,6	5,1	2,3	2,2	1,9	2,6	2,9
Bruttoinvestering i fast realkapital	-6,9	-12,1	-0,3	-2,3	6,3	5,3	3,9	10,2	15,8
Utvinning og rørtransport	3,3	-2,5	30,9	12,2	11,9	-5,0	-14,3	-5,7	24,8
Tjenester tilknyttet utvinning	58,8	..	-65,8	-86,1	241,0	..	..	..	-87,9
Utenriks sjøfart	50,8	-59,9	-42,8	-83,7	556,9	-13,0	-26,8	67,0	108,0
Fastlands-Norge	-14,1	-8,8	-3,7	-2,9	-1,7	13,5	13,3	11,3	12,2
Fastlands-Norge utenom offentlig forvaltning	-18,3	-10,0	-8,9	-5,8	1,3	18,6	16,0	13,1	10,6
Næringer	-20,9	-6,1	-6,2	-4,5	2,1	16,4	18,2	17,1	10,1
Industri og bergverk	-30,1	9,2	-9,8	-1,4	-22,8	13,6	37,7	15,2	4,5
Annen vareproduksjon	-24,7	-15,6	-14,8	-0,2	1,9	7,1	10,4	10,0	8,2
Tjenester	-15,1	-7,4	-1,1	-7,2	13,2	20,6	15,0	20,0	12,6
Boliger (husholdninger)	-12,5	-17,8	-15,2	-9,2	-0,8	24,5	10,5	2,8	12,1
Offentlig forvaltning	4,1	-4,7	13,2	4,8	-9,0	0,1	5,0	5,0	18,0
Lagerendring og statistiske avvik	-12,7	212,7	-73,1	47,4	24,2	79,6	106,5	-65,6	94,1
Bruttoinvestering i alt	-7,0	-7,4	-6,0	-1,2	6,9	8,0	10,3	1,6	18,9
Innenlandsk sluttanvendelse	-1,9	-0,5	0,9	2,3	3,3	3,9	4,4	4,4	6,8
Etterspørsel fra Fastlands-Norge (ekskl. lagerendr.)	-3,1	-0,1	1,9	2,4	1,8	4,3	4,3	6,2	4,7
Etterspørsel fra offentlig forvaltning	2,4	3,7	6,4	5,5	0,9	1,3	1,2	3,0	5,2
Eksport i alt	10,9	8,6	6,1	4,8	3,1	8,4	5,0	10,0	7,8
Tradisjonelle varer	6,9	8,7	-1,1	5,5	3,6	11,9	3,6	10,5	7,5
Råolje og naturgass	25,0	3,4	16,5	11,2	6,1	13,7	10,0	13,4	4,1
Skip, plattformer og fly	-18,2	76,9	15,0	-2,0	-16,3	-18,4	-1,0	-12,3	40,0
Tjenester	9,2	6,8	2,6	-2,1	2,7	2,0	1,5	7,5	11,2
Samlet sluttanvendelse	1,3	2,1	2,4	3,1	3,3	5,2	4,6	6,0	7,1
Import i alt	2,1	2,5	0,4	1,7	4,8	5,8	5,8	8,8	12,5
Tradisjonelle varer	-4,9	8,3	2,2	5,2	2,1	14,7	9,5	10,7	8,5
Råolje og naturgass	-17,8	35,8	-0,2	-15,9	6,2	-10,5	22,4	-10,4	18,6
Skip, plattformer og fly	44,9	-17,1	-22,5	-36,4	41,2	-30,1	1,9	37,8	31,3
Tjenester	5,2	-0,6	5,8	6,0	3,7	-1,6	-1,8	-0,1	18,3
Bruttonasjonalprodukt¹	1,0	1,9	3,1	3,5	2,8	5,1	4,2	5,1	5,4
Bruttonasjonalprodukt Fastlands-Norge ¹	-1,5	0,9	1,5	2,6	2,8	3,6	3,3	4,1	5,2
Oljevirkksomhet og utenriks sjøfart	26,1	8,5	12,3	8,4	2,5	13,5	9,0	11,1	6,4
Fastlands-Norge(basisverdi)	-0,8	0,7	1,6	2,5	2,5	3,6	2,9	3,4	5,1
Fastlands-Norge utenom offentlig forvaltning	-1,4	-0,2	0,7	2,2	2,6	4,2	3,8	3,7	6,0
Industri og bergverk	-3,5	-1,2	-2,2	0,7	1,7	2,9	0,5	4,3	4,4
Annen vareproduksjon	1,0	0,6	-1,1	1,1	1,7	5,5	8,0	-3,0	5,2
Tjenester inkl. boligjenester	-1,4	-0,0	2,0	2,9	3,1	4,2	3,9	5,1	6,7
Offentlig forvaltning	1,9	4,0	4,6	3,7	2,2	1,7	-0,1	2,5	2,0
Korreksjonsposter	-6,1	2,5	0,8	3,2	4,7	3,3	5,9	7,7	5,6

1 Bruttonasjonalprodukt er målt i markedsverdi, mens bruttoprodukt i næringer er målt i basisverdi

Tabell 40. (forts.) Makroøkonomiske hovedstørrelser. Årlig volumendring i prosent

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
Konsum i husholdninger								
og ideelle organisasjoner	2,8	3,7	4,2	2,1	3,1	2,8	5,6	3,3
Konsum i husholdninger	2,9	3,7	4,3	2,2	3,1	2,9	5,5	3,1
Varekonsum	2,9	2,6	4,3	2,9	4,1	3,1	5,1	2,7
Tjenestekonsum	2,6	5,1	3,8	1,3	1,2	2,0	5,1	2,6
Husholdningenes kjøp i utlandet	6,1	6,0	3,8	-0,8	7,6	8,6	17,4	12,9
Utlendingers kjøp i Norge	1,1	6,9	-2,7	-3,8	-2,8	1,0	10,7	4,0
Konsum i ideelle organisasjoner	0,3	3,6	1,3	-1,7	3,0	0,4	6,6	5,8
Konsum i offentlig forvaltning	3,4	3,1	1,9	4,6	3,1	1,7	1,5	1,8
Konsum i statsforvaltningen	1,7	2,6	2,5	3,9	41,7	1,8	2,3	1,6
Konsum i statsforvaltningen, sivilt	2,0	3,3	4,1	5,7	53,5	2,8	3,0	3,4
Konsum i statsforvaltningen, forsvar	0,6	0,6	-2,3	-1,8	2,7	-3,1	-1,5	-7,9
Konsum i kommuneforvaltningen	4,6	3,4	1,5	5,1	-21,4	1,5	0,6	2,1
Bruttoinvestering i fast realkapital	13,6	-5,4	-3,5	-1,1	-1,1	0,2	10,2	11,2
Utvinning og rørtransport	22,2	-13,0	-22,9	-4,6	-5,4	15,9	10,2	19,3
Tjenester tilknyttet utvinning	233,5	..	..	-24,5	81,0	-91,7	635,0	..
Utenriks sjøfart	20,2	-13,1	24,7	-37,3	-61,2	104,5	4,6	48,8
Fastlands-Norge	9,4	0,2	-1,4	3,9	2,3	-3,6	9,3	9,2
Fastlands-Norge utenom offentlig forvaltning	9,6	0,1	1,3	4,3	2,5	-7,2	11,3	11,9
Næringer	10,4	-1,0	-0,4	2,5	4,0	-11,6	8,4	10,3
Industri og bergverk	19,6	-11,4	-9,4	4,1	18,6	-16,8	11,9	12,3
Annen vareproduksjon	-8,7	-1,2	-1,1	3,5	3,8	4,3	-1,1	6,0
Tjenester	12,9	2,6	2,4	1,9	0,2	-13,9	10,2	10,9
Boliger (husholdninger)	7,7	3,0	5,6	8,1	-0,7	1,9	16,3	14,5
Offentlig forvaltning	8,5	0,4	-11,2	2,7	1,7	10,4	2,5	-0,4
Lagerendring og statistiske avvik	18,7	-46,3	100,2	-56,3	12,9	-20,7	138,3	38,2
Bruttoinvestering i alt	13,9	-8,0	1,0	-6,4	-0,5	-1,0	16,2	13,8
Innenlandsk sluttanvendelse	5,8	0,4	2,9	0,6	2,3	1,7	6,7	5,3
Etterspørsel fra Fastlands-Norge (ekskl. lagerendr.)	4,2	2,9	2,6	3,0	3,0	1,4	5,0	3,9
Etterspørsel fra offentlig forvaltning	4,1	2,7	0,1	4,4	3,0	2,6	1,6	1,6
Eksport i alt	0,7	2,8	3,2	4,3	-0,3	-0,2	1,1	0,6
Tradisjonelle varer	5,5	2,3	3,3	1,8	0,6	2,9	3,4	5,2
Råolje og naturgass	-5,8	0,4	3,8	6,6	2,4	-0,6	-0,5	-5,0
Skip, plattformer og fly	-15,7	48,4	-45,6	62,5	-26,9	18,5	-38,2	6,6
Tjenester	5,7	1,8	9,0	-0,8	-3,5	-4,3	5,0	5,4
Samlet sluttanvendelse	4,2	1,1	3,0	1,9	1,4	1,1	4,9	3,8
Import i alt	8,8	-1,6	2,0	1,7	1,0	1,4	8,8	8,6
Tradisjonelle varer	9,3	-1,9	2,5	4,5	3,0	5,2	10,9	8,2
Råolje og naturgass	-1,5	16,8	-32,4	-15,4	-20,7	4,8	-13,7	55,0
Skip, plattformer og fly	14,8	-18,7	-1,0	-38,2	-13,3	-27,3	26,4	-20,4
Tjenester	6,1	3,5	2,4	4,9	-0,8	-2,9	3,8	11,2
Bruttonasjonalprodukt¹	2,7	2,0	3,3	2,0	1,5	1,0	3,9	2,4
Bruttonasjonalprodukt Fastlands-Norge ¹	4,1	2,6	2,9	2,0	1,4	1,3	4,4	4,1
Oljevirksomhet og utenriks sjøfart	-3,9	-1,7	5,1	1,8	1,9	0,0	1,7	-3,6
Fastlands-Norge(basisverdi)	4,0	2,6	2,9	1,7	0,9	1,3	3,6	4,3
Fastlands-Norge utenom offentlig forvaltning	4,4	2,7	3,6	2,2	1,2	1,7	4,4	5,1
Industri og bergverk	-0,9	0,1	-0,6	-0,5	-0,4	3,0	5,7	2,2
Annen vareproduksjon	3,6	-3,6	1,9	-0,7	1,7	-2,9	2,0	9,0
Tjenester inkl. boligjenester	6,2	5,0	5,2	3,5	1,6	2,4	4,5	5,0
Offentlig forvaltning	2,6	2,3	0,8	0,2	-0,0	-0,4	1,1	1,5
Korreksjonsposter	4,8	2,4	2,9	3,8	3,9	1,3	9,1	3,5

1 Bruttonasjonalprodukt er målt i markedsverdi, mens bruttoprodukt i næringer er målt i basisverdi

Makroøkonomiske nøkkeltall og OECDs prognoser for utvalgte land

Tabell	Side
1. Bruttonasjonalprodukt	62*
2. Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	62*
3. Konsum i offentlig forvaltning	62*
4. Bruttoinvesteringer i fast realkapital	63*
5. Eksport av varer og tjenester	63*
6. Import av varer og tjenester	63*
7. Privat konsumdeflator	64*
8. Lønnskostnader per sysselsatt	64*
9. Sysselsetting	64*
10. Arbeidsledighet	65*
11. Korte renter	65*
12. Budsjettbalanse	65*

Tabell 1. Bruttonasjonalprodukt, regnskap¹⁾ og prognose

Prosentvis volumendring fra foregående år

	2001	2002	2003	2004	2005	OECD-prognoser		
						2006	2007	2008
Danmark	0,7	0,5	0,7	1,9	3,0	3,5	2,6	1,6
Frankrike	1,8	1,1	1,1	2,0	1,2	2,1	2,2	2,3
Italia	1,7	0,3	0,1	0,9	0,1	1,8	1,4	1,6
Japan	0,4	0,1	1,8	2,3	2,7	2,8	2,0	2,0
USA	0,8	1,6	2,5	3,9	3,2	3,3	2,4	2,7
Storbritannia	2,4	2,1	2,7	3,3	1,9	2,6	2,6	2,8
Sverige	1,2	2,0	1,8	3,3	2,7	4,3	3,6	2,9
Tyskland	1,4	0,0	-0,2	0,8	1,1	2,6	1,8	2,1
Norge ²⁾	2,7	1,1	1,1	3,1	2,3	2,4	3,2	2,7

Kilde: OECD - Economic Outlook nr. 80, Preliminary Edition.

¹⁾ OECDs tall for den nære forhistorien vil ofte ikke være oppdatert med de siste reviderte tallene.²⁾ Oppdaterte historiske tall for Norge finnes bl.a. i den siste vedleggstabellen i denne publikasjonen.**Tabell 2. Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner, regnskap¹⁾ og prognose**

Prosentvis volumendring fra foregående år

	2001	2002	2003	2004	2005	OECD-prognoser		
						2006	2007	2008
Danmark	0,1	1,5	1,6	3,4	4,1	4,4	2,5	2,2
Frankrike	2,5	2,4	2,2	2,5	2,1	2,6	2,5	2,6
Italia	0,7	0,2	1,0	0,5	0,1	1,6	1,0	2,0
Japan	1,4	1,1	0,6	1,9	2,3	1,3	1,4	1,6
USA	2,5	2,7	2,8	3,9	3,5	3,2	3,0	2,8
Storbritannia	3,0	3,5	2,9	3,4	1,4	2,1	2,1	2,2
Sverige	0,4	1,5	1,8	1,8	2,4	3,2	3,2	2,9
Tyskland	1,9	-0,8	-0,1	-0,3	0,3	0,8	0,3	1,8
Norge ²⁾	1,8	3,0	2,9	4,7	3,4	3,9	3,2	2,9

Kilde: OECD - Economic Outlook nr. 80, Preliminary Edition.

¹⁾ OECDs tall for den nære forhistorien vil ofte ikke være oppdatert med de siste reviderte tallene.²⁾ Oppdaterte historiske tall for Norge finnes bl.a. i den siste vedleggstabellen i denne publikasjonen.**Tabell 3. Konsum i offentlig forvaltning, regnskap¹⁾ og prognose**

Prosentvis volumendring fra foregående år

	2001	2002	2003	2004	2005	OECD-prognoser		
						2006	2007	2008
Danmark	2,2	2,1	0,2	1,5	1,3	1,1	1,3	1,0
Frankrike	1,9	2,9	2,1	2,2	1,1	2,2	1,8	1,9
Italia	3,6	2,1	2,0	0,5	1,2	0,7	0,3	1,3
Japan	3,0	2,4	2,3	2,0	1,7	0,6	1,1	1,2
USA	3,1	4,3	3,0	2,1	0,9	1,6	2,5	2,1
Storbritannia	1,7	4,4	4,5	3,2	2,8	2,0	1,3	1,3
Sverige	0,9	2,3	0,7	0,1	0,7	1,4	1,4	0,8
Tyskland	0,5	1,4	0,1	-1,3	0,6	1,2	0,4	1,5
Norge ²⁾	5,8	3,7	1,3	2,2	1,5	2,0	2,7	2,6

Kilde: OECD - Economic Outlook nr. 80, Preliminary Edition.

¹⁾ OECDs tall for den nære forhistorien vil ofte ikke være oppdatert med de siste reviderte tallene.²⁾ Oppdaterte historiske tall for Norge finnes bl.a. i den siste vedleggstabellen i denne publikasjonen.

Tabell 4. Bruttoinvesteringer i fast realkapital, regnskap¹⁾ og prognose

Prosentvis volumendring fra foregående år

	2001	2002	2003	2004	2005	OECD-prognoser		
						2006	2007	2008
Danmark	-1,4	0,1	2,0	4,5	9,1	11,9	6,0	4,7
Frankrike	2,3	-1,7	2,3	2,6	3,7	3,7	3,3	2,9
Italia	2,3	4,0	-1,5	1,9	-0,4	3,7	3,9	2,9
Japan	-0,9	-5,0	0,3	1,1	3,2	4,0	2,1	1,7
USA	-1,7	-3,5	3,2	6,1	6,4	3,4	-0,7	2,9
Storbritannia.	2,5	3,7	0,4	6,0	2,7	5,4	6,2	6,0
Sverige	-1,0	-2,6	1,1	5,1	8,5	8,5	5,7	4,7
Tyskland	-3,5	-6,3	-0,7	-1,4	1,0	5,8	4,3	2,5
Norge ²⁾	-0,7	-1,0	0,2	8,1	10,9	6,7	6,1	2,6

Kilde: OECD - Economic Outlook nr. 80, Preliminary Edition.

¹⁾ OECDs tall for den nære forhistorien vil ofte ikke være oppdatert med de siste reviderte tallene.²⁾ Oppdaterte historiske tall for Norge finnes bl.a. i den siste vedleggstabellen i denne publikasjonen.**Tabell 5. Eksport av varer og tjenester, regnskap¹⁾ og prognose**

Prosentvis volumendring fra foregående år

	2001	2002	2003	2004	2005	OECD-prognoser		
						2006	2007	2008
Danmark	3,1	4,1	-1,2	2,7	8,4	12,3	7,0	6,1
Frankrike	2,6	1,5	-1,8	3,3	3,2	7,7	5,7	6,3
Italia	0,3	-4,0	-2,2	2,5	0,7	5,1	3,5	4,4
Japan	-6,7	7,6	9,0	13,9	7,0	10,4	7,2	6,9
USA	-5,4	-2,3	1,8	9,2	6,8	8,5	6,3	6,9
Storbritannia.	2,9	0,2	1,2	4,9	7,1	12,8	5,6	9,1
Sverige	0,8	0,9	4,4	10,7	6,6	7,9	7,8	7,5
Tyskland	6,8	4,3	2,3	8,8	7,1	10,4	6,2	7,3
Norge ²⁾	5,0	-0,8	0,2	0,6	0,7	1,8	3,4	3,8

Kilde: OECD - Economic Outlook nr. 80, Preliminary Edition.

¹⁾ OECDs tall for den nære forhistorien vil ofte ikke være oppdatert med de siste reviderte tallene.²⁾ Oppdaterte historiske tall for Norge finnes bl.a. i den siste vedleggstabellen i denne publikasjonen.**Tabell 6. Import av varer og tjenester, regnskap¹⁾ og prognose**

Prosentvis volumendring fra foregående år

	2001	2002	2003	2004	2005	OECD-prognoser		
						2006	2007	2008
Danmark	1,9	7,5	-1,7	6,4	11,8	16,9	7,9	8,0
Frankrike	2,4	1,5	1,3	6,0	6,4	8,8	6,7	6,6
Italia	-0,3	-0,5	1,0	1,9	1,8	3,4	3,7	5,8
Japan	0,9	0,9	3,9	8,5	6,2	5,3	3,1	4,4
USA	-2,7	3,4	4,6	10,8	6,1	6,3	4,1	5,4
Storbritannia.	4,8	4,5	1,8	6,6	6,5	12,1	5,2	8,3
Sverige	-2,8	-1,9	5,1	6,8	6,6	7,6	8,2	7,8
Tyskland	1,5	-1,3	5,0	6,2	6,7	10,0	5,3	7,6
Norge ²⁾	0,9	0,7	1,1	8,9	7,4	7,9	4,9	4,3

Kilde: OECD - Economic Outlook nr. 80, Preliminary Edition.

¹⁾ OECDs tall for den nære forhistorien vil ofte ikke være oppdatert med de siste reviderte tallene.²⁾ Oppdaterte historiske tall for Norge finnes bl.a. i den siste vedleggstabellen i denne publikasjonen.

Tabell 7. Privat konsumdeflator, regnskap¹⁾ og prognose

Prosentvis endring fra foregående år

	2001	2002	2003	2004	2005	OECD-prognoser		
						2006	2007	2008
Danmark	2,3	1,7	2,0	1,7	2,0	2,2	2,0	2,6
Frankrike	1,7	0,9	1,7	1,6	1,8	1,5	1,4	1,7
Italia	2,6	2,9	2,8	2,6	2,3	2,6	2,0	2,0
Japan	-1,1	-1,4	-0,9	-0,7	-1,0	-0,4	0,4	0,8
USA	2,1	1,4	2,0	2,6	2,9	2,8	2,2	2,2
Storbritannia	2,3	1,6	1,9	1,7	2,5	2,2	2,1	2,0
Sverige	2,1	1,7	1,8	1,3	1,0	1,4	2,5	2,5
Tyskland	1,8	1,2	1,5	1,6	1,3	1,5	1,8	1,0
Norge ²⁾	2,3	1,4	2,8	0,9	1,2	2,2	2,1	2,6

Kilde: OECD - Economic Outlook nr. 80, Preliminary Edition.

¹⁾ OECDs tall for den nære forhistorien vil ofte ikke være oppdatert med de siste reviderte tallene.²⁾ Se siste reviderte tabeller fra nasjonalregnskapet, for mest oppdaterte historiske tall.**Tabell 8. Lønnskostnader per sysselsatt, regnskap¹⁾ og prognose**

Prosentvis endring fra foregående år

	2001	2002	2003	2004	2005	OECD-prognoser		
						2006	2007	2008
Danmark	4,1	3,5	2,9	2,7	2,0	3,3	4,4	..
Frankrike	2,7	3,4	2,3	3,2	3,0	3,1	3,3	..
Italia	3,1	2,5	3,2	3,4	2,8	2,8	2,7	..
Japan	-1,2	-2,0	-1,3	-1,3	0,8	1,4	2,2	..
USA	2,6	3,3	3,6	4,4	3,8	6,8	5,0	5,0
Storbritannia	5,1	3,6	5,2	3,6	4,0	5,0	4,7	..
Sverige	4,5	2,5	2,4	4,3	4,2	3,5	3,9	..
Tyskland	1,6	1,2	1,6	0,2	0,2	0,7	0,8	..
Norge ²⁾	7,2	3,2	3,1	4,5	3,3	4,1	4,4	..

Kilde: For USA OECD - Economic Outlook nr. 80, Preliminary Edition. For de andre landene Economic Outlook nr. 79.

¹⁾ OECDs tall for den nære forhistorien vil ofte ikke være oppdatert med de siste reviderte tallene.²⁾ Se siste reviderte tabeller fra nasjonalregnskapet, for mest oppdaterte historiske tall.**Tabell 9. Sysselsetting, regnskap¹⁾ og prognose**

Prosentvis endring fra foregående år

	2001	2002	2003	2004	2005	OECD-prognoser		
						2006	2007	2008
Danmark	0,8	-0,1	-1,2	0,0	0,6	0,7	0,5	..
Frankrike	1,6	0,7	0,0	0,0	0,3	0,7	1,0	1,1
Italia	2,0	1,5	1,0	1,5	0,7	1,7	0,8	1,0
Japan	-0,5	-1,3	-0,2	0,2	0,4	0,3	0,1	0,0
USA	0,0	-0,3	0,9	1,1	1,4	1,4	0,7	0,4
Storbritannia	0,8	0,8	1,0	1,0	0,9	0,9	1,1	1,1
Sverige	2,0	0,1	-0,2	-0,4	1,0	1,6	1,1	..
Tyskland	0,4	-0,6	-1,0	0,4	-0,1	0,6	0,6	0,5
Norge ²⁾	0,4	0,4	-0,8	0,3	0,6	1,6	1,0	..

Kilde: OECD - Economic Outlook nr. 80, Preliminary Edition. For Danmark, Sverige og Norge Economic Outlook nr. 79.

¹⁾ OECDs tall for den nære forhistorien vil ofte ikke være oppdatert med de siste reviderte tallene.²⁾ Oppdaterte historiske tall for Norge finnes bl.a. i den siste vedleggstabellen i denne publikasjonen.

Tabell 10. Arbeidsledighet, regnskap¹⁾ og prognose

Prosent av arbeidsstyrken

	2001	2002	2003	2004	2005	OECD-prognoser		
						2006	2007	2008
Danmark	4,4	4,5	5,3	5,5	4,8	3,8	3,3	3,3
Frankrike	8,7	9,0	9,8	10,0	9,9	9,1	8,5	8,2
Italia	9,2	8,7	8,6	8,1	7,8	7,1	6,8	6,5
Japan	5,0	5,4	5,3	4,7	4,4	4,2	3,9	3,6
USA	4,8	5,8	6,0	5,5	5,1	4,6	4,8	5,1
Storbritannia	5,1	5,2	5,0	4,7	4,8	5,5	5,7	5,8
Sverige	4,0	4,0	4,9	5,5	5,8	5,5	5,3	4,3
Tyskland	6,9	7,6	8,7	9,2	9,1	8,0	7,7	7,2
Norge ²⁾	3,5	3,9	4,5	4,5	4,6	3,6	3,3	3,4

Kilde: OECD - Economic Outlook nr. 80, Preliminary Edition.

¹⁾ OECDs tall for den nære forhistorien vil ofte ikke være oppdatert med de siste reviderte tallene.²⁾ Oppdaterte historiske tall for Norge finnes bl.a. i den siste vedleggstabellen i denne publikasjonen.**Tabell 11. Korte renter, regnskap¹⁾ og prognose**

Prosent

	2001	2002	2003	2004	2005	OECD-prognoser		
						2006	2007	2008
Danmark	4,6	3,5	2,4	2,1	2,2	3,1	3,8	4,1
Frankrike	4,3	3,3	2,3	2,1	2,2	3,1	3,8	4,0
Italia	4,3	3,3	2,3	2,1	2,2	3,1	3,8	4,0
Japan	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,2	0,4	0,9
USA	3,7	1,8	1,2	1,6	3,5	5,2	5,3	5,0
Storbritannia	5,0	4,0	3,7	4,6	4,7	4,8	5,0	4,8
Sverige	4,0	4,1	3,0	2,1	1,7	2,3	3,9	4,7
Tyskland	4,3	3,3	2,3	2,1	2,2	3,1	3,8	4,0
Norge ²⁾	7,2	6,9	4,1	2,0	2,2	3,1	5,0	5,6

Kilde: OECD - Economic Outlook nr. 80, Preliminary Edition.

¹⁾ OECDs tall for den nære forhistorien vil ofte ikke være oppdatert med de siste reviderte tallene.²⁾ Oppdaterte historiske tall for Norge finnes bl.a. i den siste vedleggstabellen i denne publikasjonen.**Tabell 12. Budsjettbalanse, regnskap¹⁾ og prognose**

Prosent av BNP

	2001	2002	2003	2004	2005	OECD-prognoser		
						2006	2007	2008
Danmark	1,2	0,2	-0,1	1,9	4,6	3,4	3,2	3,2
Frankrike	-1,6	-3,2	-4,2	-3,7	-2,9	-2,7	-2,5	-2,3
Italia	-3,1	-3,0	-3,5	-3,5	-4,3	-4,8	-3,2	-3,3
Japan	-6,4	-8,2	-8,0	-6,3	-5,3	-4,6	-4,0	-3,7
USA	-0,4	-3,8	-4,8	-4,6	-3,7	-2,3	-2,8	-3,0
Storbritannia	0,9	-1,7	-3,4	-3,3	-3,4	-3,0	-2,7	-2,6
Sverige	2,6	-0,5	-0,2	1,6	2,8	2,9	2,4	2,6
Tyskland	-2,8	-3,6	-4,0	-3,7	-3,2	-2,3	-1,4	-1,3
Norge ²⁾	13,6	9,3	7,5	11,4	16,2	19,3	18,0	18,1

Kilde: OECD - Economic Outlook nr. 80, Preliminary Edition.

¹⁾ OECDs tall for den nære forhistorien vil ofte ikke være oppdatert med de siste reviderte tallene.²⁾ Oppdaterte historiske tall for Norge finnes bl.a. i den siste vedleggstabellen i denne publikasjonen.

Makroøkonomiske hovedstørrelser 1997-2009

Regnskap og prognoser. Prosentvis endring fra året før der ikke annet framgår

											Prognoser			
	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005*	2006	2007	2008	2009	
Realøkonomi														
Konsum i husholdninger mv.	3,1	2,8	3,7	4,2	2,1	3,1	2,8	5,6	3,3	4,1	3,6	3,2	3,4	
Konsum i offentlig forvaltning	3,3	3,4	3,1	1,9	4,6	3,1	1,7	1,5	1,8	1,9	2,9	3,8	3,7	
Bruttoinvestering i fast realkapital	15,8	13,6	-5,4	-3,5	-1,1	-1,1	0,2	10,2	11,2	9,2	4,2	3,0	4,4	
Utvinning og rørtransport	24,8	22,2	-13,0	-22,9	-4,6	-5,4	15,9	10,2	19,3	6,7	5,0	4,6	7,0	
Fastlands-Norge	12,2	9,4	0,2	-1,4	3,9	2,3	-3,6	9,3	9,2	8,3	4,7	2,8	4,2	
Næringer	10,1	10,4	-1,0	-0,4	2,5	4,0	-11,6	8,4	10,3	11,0	7,6	4,5	5,7	
Bolig	12,1	7,7	3,0	5,6	8,1	-0,7	1,9	16,3	14,5	5,6	-0,7	-0,6	1,9	
Offentlig forvaltning	18,0	8,5	0,4	-11,2	2,7	1,7	10,4	2,5	-0,4	6,4	6,2	3,4	3,6	
Etterspørsel fra Fastlands-Norge ¹	4,7	4,2	2,9	2,6	3,0	3,0	1,4	5,0	3,9	4,2	3,6	3,2	3,6	
Lagerendring ²	1,0	0,4	-1,0	1,2	-1,3	0,1	-0,2	1,2	0,5	0,8	0,0	0,0	0,0	
Eksport	7,8	0,7	2,8	3,2	4,3	-0,3	-0,2	1,1	0,6	0,6	4,6	3,8	0,7	
Råolje og naturgass	4,1	-5,8	0,4	3,8	6,6	2,4	-0,6	-0,5	-5,0	-5,2	6,3	6,2	-2,2	
Tradisjonelle varer	7,5	5,5	2,3	3,3	1,8	0,6	2,9	3,4	5,2	5,6	1,8	1,3	2,4	
Import	12,5	8,8	-1,6	2,0	1,7	1,0	1,4	8,8	8,6	8,6	6,0	4,2	4,5	
Tradisjonelle varer	8,5	9,3	-1,9	2,5	4,5	3,0	5,2	10,9	8,2	9,4	6,7	3,3	4,5	
Bruttonasjonalprodukt	5,4	2,7	2,0	3,3	2,0	1,5	1,0	3,9	2,4	2,5	3,1	3,1	2,0	
Fastlands-Norge	5,2	4,1	2,6	2,9	2,0	1,4	1,3	4,4	4,1	4,2	2,4	2,4	2,8	
Industri og bergverk	4,4	-0,9	0,1	-0,6	-0,5	-0,4	3,0	5,7	2,2	4,1	2,6	-0,8	-0,1	
Arbeidsmarked														
Utførte timeverk i Fastlands-Norge	2,5	2,5	0,8	-0,7	-0,9	-0,9	-2,1	1,7	1,2	2,1	1,7	1,3	1,0	
Sysselsatte personer	2,9	2,7	0,9	0,6	0,4	0,4	-1,0	0,5	1,0	2,9	1,7	0,9	1,5	
Arbeidstilbud ³	2,1	1,7	0,9	0,9	0,5	0,7	-0,4	0,5	1,1	1,7	1,3	0,9	1,2	
Yrkesandel (nivå) ⁴	72,9	73,9	74,2	74,4	74,5	74,6	73,8	73,6	73,8	74,3	74,5	74,4	74,6	
Arbeidsledighetsrate (nivå)	4,0	3,2	3,2	3,4	3,6	3,9	4,5	4,5	4,6	3,5	3,0	3,0	2,7	
Priser og lønninger														
Lønn per normalsårsverk	4,8	6,5	5,4	4,6	5,3	5,4	3,7	4,6	3,7	4,0	5,3	4,1	4,8	
Konsumprisindeksen (KPI)	2,6	2,3	2,3	3,1	3,0	1,3	2,5	0,4	1,6	2,3	0,8	1,5	1,7	
KPI-JAE ⁵	..	..	..	..	2,6	2,3	1,1	0,3	1,0	0,8	1,4	1,4	1,7	
Eksportpris tradisjonelle varer	-0,5	1,9	-0,5	11,8	-1,8	-9,1	-0,9	8,5	4,0	11,3	-4,5	-6,6	-1,4	
Importpris tradisjonelle varer	-1,3	0,7	-2,9	6,5	-1,6	-7,2	-0,4	4,0	0,4	3,2	-0,9	-4,7	-2,0	
Boligpris ⁶	10,9	9,7	9,4	14,1	7,1	4,0	1,6	10,1	7,9	12,4	6,4	3,7	4,7	
Inntekter, renter og valuta														
Husholdningenes realdisponible inntekt ⁷	3,4	5,1	2,3	3,3	-0,8	8,3	4,1	4,8	4,7	-3,8	6,2	4,5	3,8	
Husholdningenes sparerate (nivå) ⁸	2,9	5,9	5,6	5,2	4,2	9,0	9,7	7,6	8,6	0,9	3,4	4,6	4,9	
Pengemarkedsrente (nivå)	3,7	5,8	6,5	6,8	7,2	6,9	4,1	2,0	2,2	3,1	4,1	4,3	4,3	
Utlånsrente, banker (nivå) ⁹	5,9	7,9	8,1	8,2	8,8	8,5	6,0	4,1	3,9	4,3	5,1	5,5	5,5	
Realrente etter skatt (nivå)	1,7	3,1	3,7	2,7	3,3	4,8	2,2	2,5	1,3	0,8	2,9	2,5	2,3	
Importveid kronekurs (44 land) ¹⁰	-0,4	2,5	-1,2	2,9	-3,1	-8,5	1,3	3,0	-3,9	0,5	-0,3	-2,7	-0,6	
Utenriksøkonomi														
Driftsbalansen, mrd. kroner	70,3	-3,6	69,5	222,4	247,5	192,3	195,9	221,6	300,8	366,9	415,0	371,4	343,9	
Driftsbalansen i prosent av BNP	6,3	-0,3	5,6	15,0	16,1	12,6	12,3	12,7	15,5	17,0	18,7	16,5	14,9	
Utlandet														
Eksportmarkedsindikator	9,3	8,5	6,7	11,6	0,7	1,2	3,0	7,0	6,3	8,0	5,1	2,3	3,4	
Konsumpris ECU/euro-området	1,6	1,1	1,1	2,1	2,3	2,3	2,1	2,1	2,2	2,2	2,1	1,5	1,5	
3 måneders rente ECU/euro (nivå)	4,2	4,2	2,9	4,4	4,2	3,3	2,3	2,1	2,2	3,1	3,7	3,3	3,3	
Råoljepris i kroner (nivå) ¹¹	135	96	142	252	219	197	205	257	351	415	355	301	299	

¹ Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner + konsum i offentlig forvaltning + bruttoinvesteringer i fast kapital i Fastlands-Norge.

² Endring i lagerendring i prosent av BNP.

³ Summen av ledige ifølge AKU og sysselsetting ekskl. utlendinger i utenriks sjøfart ifølge nasjonalregnskapet.

⁴ Summen av ledige ifølge AKU og sysselsetting ekskl. utlendinger i utenriks sjøfart ifølge nasjonalregnskapet som andel av middelfolkemengden.

⁵ KPI justert for avgiftsendringer og uten energivarer.

⁶ Selveier.

⁷ Tallene før 2005 er gamle og ikke konsistente med de reviderte nasjonalregnskapstallene for realøkonomien.

⁸ Tallene før 2004 er gamle og ikke konsistente med de reviderte nasjonalregnskapstallene for realøkonomien.

⁹ Husholdningenes lånerente i private finansinstitusjoner. Gjennomsnitt for året.

¹⁰ Positivt fortegn innebærer depresiering.

¹¹ Gjennomsnittlig spotpris Brent Blend.

Kilde: Statistisk sentralbyrå. Redaksjonen avsluttet 12. desember 2006. Frigitt 14. desember 2006.